

การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติต่อเจตคติระหว่างกลุ่มพุทธ
และมุสลิม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและอิทธิพลกำกับของ
ค่านิยมส่วนบุคคลในพื้นที่ความไม่สงบภาคใต้ของไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MULTIPLE PERSONALITY CATEGORIZATION AND COUNTER-ATTITUDINAL ESSAY
WRITING ON BUDDHIST-MUSLIM INTERGROUP ATTITUDES: A STUDY OF SOCIAL
IDENTITY COMPLEXITY AS A MEDIATOR AND PERSONAL VALUES AS A MODERATOR IN
THE SOUTHERN UNREST AREA OF THAILAND

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Psychology

Common Course

FACULTY OF PSYCHOLOGY

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและการเขียนเรียงความ ต่อต้านเจตคติต่อเจตคติระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ ทางสังคมและอิทธิพลกำกับของค่านิยมส่วนบุคคลในพื้นที่ ความไม่สงบภาคใต้ของไทย
โดย	น.ส.เพ็ญประภา ปริญญาพล
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชญา ไชยวุฒิกรณ์วานิช

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต๋อพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชญา ไชยวุฒิกรณ์วานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิมพ์พา จรัลรัตนกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กฤษณ์ อริยะพุทธิพงศ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

เพ็ญประภา ปริญญาพล : การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและการเขียนเรียงความ
 ต่อต้านเจตคติต่อเจตคติระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของ
 ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและอิทธิพลกำกับของค่านิยมส่วนบุคคลในพื้นที่
 ความไม่สงบภาคใต้ของไทย. (MULTIPLE PERSONALITY CATEGORIZATION AND
 COUNTER-ATTITUDINAL ESSAY WRITING ON BUDDHIST-MUSLIM
 INTERGROUP ATTITUDES: A STUDY OF SOCIAL IDENTITY COMPLEXITY AS A
 MEDIATOR AND PERSONAL VALUES AS A MODERATOR IN THE SOUTHERN
 UNREST AREA OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกมรณวณิช

งานวิจัยนี้มี 3 การศึกษา การศึกษาที่ 1 สำรวจการรับรู้การจัดบุคลิกภาพหลากหลาย
 ของกลุ่มพุทธและมุสลิม ($n = 382$) ในสามจังหวัดชายแดนใต้ การศึกษาที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์
 ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์
 ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ ($n = 150$) การศึกษาที่ 3
 ศึกษาผลการอ่านเรื่องราวการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายและการเขียนเรียงความต่อต้านเจต
 คติที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ($n = 105$) ของกลุ่มทดลอง
 และกลุ่มควบคุม ผลพบว่า 1) คะแนนการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายระหว่างพุทธและมุสลิมมี
 ความแตกต่างกัน 2) ค่านิยมส่วนบุคคลตัวแปรกำกับมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างจัด
 บุคลิกภาพแบบหลากหลายและเจตคติระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามความซับซ้อน
 ของอัตลักษณ์ทางสังคมไม่เป็นตัวส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์ทั้งสอง 3) ไม่พบความ
 ต่างของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติหลังการทดลองทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5977907238 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORD: Multiple personality categorization, Intergroup attitudes, Personal values, Social identity complexity, Counter-attitudinal essay writing

Penprapa Prinyapol : MULTIPLE PERSONALITY CATEGORIZATION AND COUNTER-ATTITUDINAL ESSAY WRITING ON BUDDHIST-MUSLIM INTERGROUP ATTITUDES: A STUDY OF SOCIAL IDENTITY COMPLEXITY AS A MEDIATOR AND PERSONAL VALUES AS A MODERATOR IN THE SOUTHERN UNREST AREA OF THAILAND. Advisor: Asst. Prof. Apitchaya Chaiwutikornwanich, Ph.D.

This research was conducted in 3 studies. Study 1 examined the perception of multiple personality categorization between Buddhists and Muslims ($n=382$) in three southern bordered provinces. Study 2 studied the relationship between multiple personality categorization and intergroup attitudes by social complexity as mediator and personal values as moderator ($n=150$). Study 3 examined the effect of reading stories of multiple personality categorization and essays writing on intergroup attitudes and social identity complexity between the experimental and control groups ($n =105$). The results found as follows: 1) There were differences in scores of multiple personality categorization between Buddhists and Muslims; 2) Personal values, a moderator, significantly impacted the relationship between multiple personality categorization and intergroup attitudes. However, social identity complexity did not significantly mediate that link; and 3) There were no statistical difference in scores of intergroup attitudes and social identity complexity after treatment both within and between subject groups.

Field of Study: Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย โดยได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฐา ไชยวุฒิกรณ์วานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สนับสนุนและให้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยในหัวข้อที่ต้องการ อีกทั้งให้การชี้แนะ แนะนำแนวทางให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและปรับแก้วิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วง

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิมพ์า จรรย์รัตนกุล อาจารย์ ดร.กฤษณ์ อริยะพุทธิพงษ์ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์นภา หวนสุริยา ที่ให้การชี้แนะตัวแปรในการวิจัย

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์ ที่เมตตาและให้การช่วยเหลือตลอดเวลาเมื่อเกิดอุปสรรค เป็นแบบอย่างชีวิตในการทำงานและการปฏิบัติเจริญสติในทางธรรม

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และคณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก

ขอขอบพระคุณสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ให้ทุนพัฒนาบัณฑิตศึกษาประจำปี 2563 ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในทุกๆขั้นตอน ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และพี่น้องๆในรายวิชาสัมมนาจิตวิทยาสังคม ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันอารมณ์ความรู้สึกระหว่างการทำวิทยานิพนธ์หลายต่อหลายเทอม

กราบขอบพระคุณอย่างสูงสุดกับบิดา มารดาและครอบครัวที่คอยสนับสนุนในทุกๆเรื่องและเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยเสมอมา

เพ็ญประภา ปริญญาพล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	ง
กิตติกรรมประกาศ.....จ	จ
สารบัญ.....ฉ	ฉ
สารบัญตาราง.....ญ	ญ
สารบัญภาพ.....ท	ท
บทที่ 1.....1	1
บทนำ.....1	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	1
วรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....9	9
การจัดกลุ่ม.....9	9
ปัจจัยของการจัดกลุ่ม.....10	10
การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย.....12	12
การประยุกต์ใช้การจัดกลุ่มแบบหลากหลายเพื่อลดอคติ.....15	15
ทฤษฎีอัตลักษณ์แห่งตนและทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม.....18	18
เจตคติระหว่างกลุ่ม.....20	20
เจตคติระหว่างกลุ่มและการเกิดอคติในปัจจุบัน.....21	21
การประเมินทางสังคม.....22	22
ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม.....23	23
ค่านิยมส่วนบุคคล.....25	25
การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม.....29	29

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ.....	30
สาเหตุของความไม่สอดคล้องทางปัญญา.....	32
การลดความไม่สอดคล้องทางปัญญา.....	32
การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติกับการลดความไม่สอดคล้องทางปัญญา.....	33
คำถามวิจัย.....	33
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	34
สมมติฐานงานวิจัย.....	34
ขอบเขตการวิจัย.....	34
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	35
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	37
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	40
บทที่ 2.....	42
วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
การศึกษาที่ 1.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 1.....	43
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	48
การศึกษาที่ 2.....	49
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ 2.....	49
การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 2.....	50
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	79
การศึกษาที่ 3.....	80
กลุ่มตัวอย่าง.....	80

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ 3.....	81
การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 3.....	81
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	86
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	88
บทที่ 3.....	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
การศึกษาที่ 1.....	90
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	92
ผลการทดสอบ.....	93
การศึกษาที่ 2.....	97
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	98
โมเดล 1.....	99
โมเดล 2.....	100
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	102
ผลการทดสอบโมเดลการวิจัย.....	105
การวิเคราะห์เพิ่มเติม โมเดลที่ 1	108
การวิเคราะห์เพิ่มเติม โมเดลทางเลือก.....	109
การศึกษาที่ 3.....	112
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	115
ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น	116
สมมติฐานการทดสอบ	122
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน	124
บทที่ 4.....	128

อภิปรายผลการวิจัย.....	128
การศึกษาที่ 1.....	128
การศึกษาที่ 2.....	130
การศึกษาที่ 3.....	133
บทที่ 5	135
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	135
วัตถุประสงค์การวิจัย	135
สมมติฐานงานวิจัย	135
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	136
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	139
การวิเคราะห์ข้อมูล	139
ผลการวิจัย.....	140
ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ.....	141
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	158
ภาคผนวก ก.....	159
ภาคผนวก ข.....	168
ประวัติผู้เขียน	174

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคม.....	10
ตารางที่ 2 ตัวอย่างมาตรวัด 555 Anderson personality trait words	44
ตารางที่ 3 ตัวอย่างการรวมคำที่มีการแปลภาษาไทยที่เหมือนกัน.....	44
ตารางที่ 4 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของกลุ่มตัวอย่างขั้นพัฒนามาตร มุสลิม 52 คน.....	46
ตารางที่ 5 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของกลุ่มตัวอย่างขั้นพัฒนามาตร พุทธ 9 คน.....	46
ตารางที่ 6 มาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย.....	51
ตารางที่ 7 ค่าสถิติพื้นฐานบุคลิกภาพของพุทธและมุสลิมที่มีตรงกัน.....	53
ตารางที่ 8 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพหลากหลาย	54
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม.....	55
ตารางที่ 10 เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ	56
ตารางที่ 11 ค่าสถิติพื้นฐานเจตคติระหว่างกลุ่ม.....	58
ตารางที่ 12 เมทริกซ์สหสัมพันธ์เจตคติระหว่างกลุ่ม.....	59
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม	60
ตารางที่ 14 เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ	61
ตารางที่ 15 ผลสำรวจกลุ่มทางสังคมจากกลุ่มตัวอย่างขั้นพัฒนามาตร.....	62
ตารางที่ 16 ตัวอย่างลักษณะมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม.....	65
ตารางที่ 17 ค่าสถิติพื้นฐานความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม.....	66
ตารางที่ 18 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม.....	68

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการร่วม	69
ตารางที่ 20 เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ	69
ตารางที่ 21 ค่าสถิติพื้นฐานค่านิยมส่วนบุคคล	71
ตารางที่ 22 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ค่านิยมส่วนบุคคล	72
ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการร่วม	73
ตารางที่ 24 เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ	74
ตารางที่ 25 ค่าสถิติพื้นฐานการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม	76
ตารางที่ 26 เมทริกซ์สหสัมพันธ์การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม.....	77
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการร่วม.....	78
ตารางที่ 28 เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ	78
ตารางที่ 29 คำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม.....	84
ตารางที่ 30 ตรวจสอบความเข้าใจและความตั้งใจเมื่อได้อ่านเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธ และมุสลิม	88
ตารางที่ 31 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน.....	91
ตารางที่ 32 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของมุสลิม-พุทธ (250 คน).....	94
ตารางที่ 33 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของพุทธ – มุสลิม (132 คน).....	94
ตารางที่ 34 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ที่ตรงกันของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน.....	95
ตารางที่ 35 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนในกลุ่ม (ingroup) ของกลุ่มตัวอย่างมุสลิม-มุสลิม (250 คน) 10 อันดับแรก.....	96
ตารางที่ 36 ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนในกลุ่ม (ingroup) ของกลุ่มตัวอย่างพุทธ-พุทธ (132 คน) 10 อันดับแรก.....	96
ตารางที่ 37 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (N = 150).....	99

ตารางที่ 38 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (N = 150).....	100
ตารางที่ 39 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 1	103
ตารางที่ 40 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 2	103
ตารางที่ 41 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 1 (N = 150)	104
ตารางที่ 42 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 2 (N = 150)	104
ตารางที่ 43 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรที่เหมือนกันของกลุ่มตัวอย่างระหว่างโมเดล 1 และโมเดล 2	105
ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ (N = 150).....	107
ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ (N = 150).....	108
ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ (N = 150).....	110
ตารางที่ 47 สรุปผลการทดสอบ.....	111
ตารางที่ 48 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ ศาสนา และปีที่อาศัยในสามจังหวัด (n=105).....	113
ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์การกระจายแบบโค้งปกติ (n = 105).....	116
ตารางที่ 50 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรตามช่วงก่อน หลังและติดตามผลของกลุ่มตัวอย่าง.....	118
ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของ อัตลักษณ์ทางสังคม ระยะก่อนการทดลอง (n =105).....	118

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความ ซบซ้อของ อัตลักษณ์ทางสังคม ระยะหลังการทดลอง (n =105).....	119
ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความ ซบซ้อของ อัตลักษณ์ทางสังคม ระยะติดตามผล (n =105)	119
ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละตัวแปรแบบ Levene’s test of equality of error variances (n =105).....	119
ตารางที่ 55 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติ ระหว่างกลุ่ม (IA) และความซบซ้อของอัตลักษณ์ทางสังคม (SIC) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง (n = 105)	121
ตารางที่ 56 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติ ระหว่างกลุ่ม และความซบซ้อของอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะหลัง การทดลอง (n = 105).....	121
ตารางที่ 57 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติ ระหว่างกลุ่ม และความซบซ้อของอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะติดตาม ผล (n = 105).....	122
ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม (MANOVA) ของกลุ่มตัวแปรตามระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงก่อนการทดลอง (n = 105).....	123
ตารางที่ 59 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม คะแนนความซบซ้อของอัตลักษณ์ทาง สังคม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงก่อนการทดลอง (n = 105)	124
ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามของกลุ่มตัวแปรระหว่างกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม (n=105).....	124
ตารางที่ 61 ผลการเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไขเวลาและกลุ่มตัวแปร ของคะแนนเจตคติ ระหว่างกลุ่มและความซบซ้อของอัตลักษณ์ทางสังคม (n = 105).....	125
ตารางที่ 62 สรุปผลสมมติฐานการวิจัยและการทดสอบ	127

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ของ 10 ประเภทแรงจูงใจค่านิยมของ Schwartz	26
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 1.....	35
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 2A.....	35
ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษา 2B.....	36
ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 3.....	36
ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดล 1 ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับ เจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน.....	106
ภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดล 2 ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับ เจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน	107
ภาพที่ 8 กราฟเส้นแสดงลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและเจตคติระหว่างกลุ่ม.....	109
ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดลทางเลือก ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบ หลากหลายกับ เจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน	110
ภาพที่ 10 การเปลี่ยนแปลงของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม ช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและ ติดตามผล ของกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม	126
ภาพที่ 11 การเปลี่ยนแปลงของคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล ของกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม	127

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และสี่อำเภอของสงขลา ได้แก่ จะนะ เทพา นาทวีและสะบ้าย้อย มีประชากรประมาณ 2.2 ล้านคน เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 85.42 และประมาณร้อยละ 14.58 เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธและอื่นๆ ในพื้นที่มี จำนวนมัสยิด 2,165 แห่ง มีวัดจำนวน 292 แห่ง ที่พักสงฆ์ 70 แห่ง (สำนักข่าวอิศรา, 2560) จาก ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือคนมุสลิม ส่วนคนพุทธ นับเป็นคนส่วนน้อยในพื้นที่

ปัจจุบันเหตุการณ์ความไม่สงบยังคงเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้เป็นระยะๆ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ ได้รายงานสถิติสะสมเหตุการณ์เดือนมกราคม 2547 - กุมภาพันธ์ 2565 มี เหตุการณ์เกิดขึ้นทั้งหมด 21,422 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 7,333 ราย และมีผู้บาดเจ็บ 13,617 ราย (สถาน วิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันสันติศึกษา, 2565) ภาพรวม ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุกคน โดยเฉพาะด้าน คุณภาพชีวิต เช่น เกิดความรู้สึกกังวลต่อการดำเนินชีวิตทั่วไป เช่น การเดินทางไปประกอบอาชีพ ทำงาน ทำสวนยาง การรับส่งบุตรหลานไป/กลับโรงเรียน หรือการสัญจรบนถนน การเกิดเหตุความ รุนแรง เช่น การวางระเบิดไว้ตามชุมชน การซึ่รถมอเตอร์ไซค์ประกบยิง การสุมยิง หรือการยิงแบบ ประชิดตัว ซึ่งผู้ประสบเหตุหรือเหยื่อของความรุนแรงอาจอยู่ในที่บ้านส่วนตัว มัสยิด ตัวอาคาร หรือ แม้กระทั่งขณะเดินซื้อสินค้าอยู่ในตลาด ด้านสัมพันธภาพทางสังคมระหว่างคนพุทธกับมุสลิม ส่วน หนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือ เกิดความหวาดระแวงระหว่างกลุ่ม อันเนื่องมาจากผู้ต้องหาตามหมายจับ ในคดีก่อเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เกือบทั้งหมด มีอัตลักษณ์ทางสังคมที่สังกัดอยู่กับคนส่วนมาก ของพื้นที่ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกันของผู้นับถือศาสนา หรือคนนอกกลุ่ม (outgroup) พบว่าไม่เหมือนเดิม การเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจต่อกัน พื้นที่ทางสังคมระหว่างพุทธและ มุสลิมถูกแบ่งแยกออกจากกันมากกว่าในอดีต เช่น การไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสังคม โดยคน มุสลิมไม่สามารถยืนอยู่ในบริเวณที่คนพุทธจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย หรืออยู่ในพื้นที่ทางศาสนาที่ ตนไม่ได้นับถือ (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, ม.ป.ป.) ไม่สามารถเข้าร่วมชมงาน ประเพณีวัฒนธรรม เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ งานชักพระ งานเทศกาลกินเจแห่งพระลุยไฟ ฯลฯ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ก่อความไม่สงบสร้างเงื่อนไข โดยบิดเบือนหลักศาสนา อีกทั้งการนำ ผู้กระทำผิดมาลงโทษล่าช้า เพราะผู้กระทำผิดยังคงดำเนินชีวิตประจำวันปะปนกับประชาชนอย่าง

ปกติ ไม่ได้แยกตัวตนทางสังคมเหมือนกลุ่มคอมมิวนิสต์ ส่งผลให้เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

เหตุการณ์ความรุนแรงจึงมีผลกระทบกับบรรยากาศความเป็นมิตรในสังคมสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยคนพุทธรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพุทธและมุสลิมแย่งและมีความคิดเห็นว่าการปรับปรุงหรือสร้างความสัมพันธ์ในระดับชาวบ้านให้มากที่สุด ขณะที่คนมุสลิมรับรู้ว่าการอยู่ใต้อาณัติ (อาทิตยา เทียงวงษ์, 2548) สำหรับการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกทางความรู้สึกที่เน้นอัตลักษณ์ของกลุ่มพบว่า มีการรวมตัวของคนในกลุ่ม (ingroup) มากขึ้น คำว่าพหุวัฒนธรรมในพื้นที่อ่อนกำลังลง ตัวอย่างเหตุการณ์เช่น การรวมตัวกันของคนพุทธกว่า 500 คน ได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ผ่านทางศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยขอให้มีความเท่าเทียมกันของทุกศาสนา เช่น จัดงบประมาณช่วยเหลือวัดเหมือนช่วยเหลือมัสยิด ขอให้ทบทุนเงินช่วยเหลือต่างๆ เช่น โรงเรียนปอเนาะ โรงเรียนสอนศาสนา ขอให้มีสิทธิต่างๆ อย่างเท่าเทียม เช่น สิทธิบุตรสอบเรียนต่อตำรวจหรือพยาบาล และขอให้รัฐบาลใช้มาตรา 44 แก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บ้านเมือง, 2560) ส่วนข้อเสนอของคนมุสลิม เช่น รัฐต้องนำหลักอิสลามเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา มีการเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่เข้ามาเป็นข้าราชการมากที่สุด รัฐต้องให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ รัฐต้องมีแนวคิดที่ดีต่อสถาบันการศึกษาปอเนาะและโต๊ะครู รัฐต้องยกเลิกระบบทหารนำการเมือง (ดลมนรรัตน์ บากา, 2549) และต้องการให้รัฐยอมรับความเป็นอัตลักษณ์พิเศษของคนในพื้นที่ (วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวิทยาลัยอิสลามยะลา, 2548) ปรากฏการณ์ดังกล่าว สะท้อนนัยของความเป็นคนในกลุ่มคนนอกกลุ่ม (ingroup – outgroup) ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งแท้จริงแล้ว ความแตกต่างของวิถีการดำเนินชีวิต ไม่ได้เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาความรุนแรงหรือความไม่สงบ แต่ผลกระทบจากวิถีชีวิตที่เห็นต่างกันนี้ทำให้เกิดช่องว่างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และทำให้พื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ประเด็นดังกล่าวย่อมนำไปสู่การเกิดอคติหรือเจตคติเชิงลบระหว่างกลุ่มได้ง่ายขึ้น (Park, Felix, & Lee, 2007)

อคติ (bias) และเจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice) เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในสังคมอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันการเกิดกระแสนิววิจัยอีกด้านหนึ่ง ที่เกี่ยวกับการลดอคติหรือเจตคติรังเกียจกลุ่มจึงเกิดขึ้นการลดเจตคติระหว่างกลุ่มมีหลายวิธี วิธีการหนึ่งที่ได้ผลดี คือ การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย (multiple categorization) โดยมีแนวคิดมาจากการจัดหมวดหมู่ทางสังคม (social categorization) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) และ

ทฤษฎีอัตลักษณ์แห่งตน (self – identification) ที่อธิบายว่า อัตลักษณ์ทางสังคมมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อและความรู้สึก การที่บุคคลระบุอัตลักษณ์ตนเข้ากับอัตลักษณ์ทางสังคม จะทำให้เกิดเป็นคนในกลุ่ม (ingroup) และคนนอกกลุ่ม (outgroup) ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มของการเกิดอคติหรือเจตคติระหว่างกลุ่มได้ (Allport, 1954)

แนวคิดการจัดกลุ่ม (category) เป็นพื้นฐานทางความคิดว่าด้วยเรื่องความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ปกติทั่วไปแต่ละกลุ่มจะมีความโดดเด่นอย่างน้อยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้ความเด่น (salience) ของกลุ่มลดลง มีผลต่อการลดอคติระหว่างกลุ่ม เพราะเป็นวิธีที่เอื้อให้ลดการคิดแบบง่าย ๆ ที่สมองคนเรามักประมวลผลแบบทางลัด การรับรู้สิ่งต่างๆ เป็นกลุ่มอย่างง่าย (simple categorization) เนื่องจากคนเราเคยชินกับการคิดแบบ Heuristic (Petty & Cacioppo, 1986) ซึ่งมีประโยชน์แต่ก็เกิดผลลบได้ด้วยเช่นกัน เช่น การจัดกลุ่มคนแบบสองขั้ว (dichotomy) แยกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามสมองมนุษย์สามารถจัดการกับข้อมูลจำนวนมากได้ (Crisp & Meleady, 2012) ถ้าข้อมูลที่รับเข้ามามีจำนวนประมาณ 4 ลักษณะ (category) การรับรู้ความเด่นระหว่างกลุ่มยังมีอิทธิพล เพราะทำให้เกิดการรับรู้ว่าคุณสมบัติที่รับข้อมูล 4 ลักษณะ ยังคงแตกต่างจากกลุ่มตน (Vanbeselaere, 1987) แต่เมื่อใดที่สมองรับข้อมูลเข้ามามีจำนวนเพิ่มขึ้น การอาศัยข้อมูลเดียวเพื่อประเมินการรับรู้จะยิ่งลดลง (Halford, Baker, McCredden, & Bain, 2005) อีกนัยหนึ่ง สมองจะเปลี่ยนกระบวนการประมวลผลข้อมูลที่ลดการแบ่งกลุ่มที่เรียกว่า Decategorization (Crisp & Hewstone, 2007) โดยเปิดโอกาสให้เกิดการรับรู้แบบปัจเจกบุคคล (individuation) ทำให้มองเห็นลักษณะหลายๆ แบบ (multiple category) มากกว่าการรับรู้ความเหมือน (homogeneous) เพียงลักษณะเดียว (simple category) อย่างรวบรัด ตามกระบวนการของ Heuristic ที่ตรงกันข้ามกับการรับรู้แบบ Elaboration สนับสนุนการคิดแบบซับซ้อน (Petty & Cacioppo, 1986) ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้แบบจำนวนมาก (multiple category) โดยมีหลักการว่าการทำงานของสมองที่ลดกระบวนการคิดแบบคุณลักษณะง่าย (simple category) หรือการคิดไม่กี่แบบ ไปสู่การรับรู้แบบคุณลักษณะปัจเจกบุคคล (individuated mode) ที่สนับสนุนการลดการเหมารวม (Hutter & Crisp, 2006; R. R. C. Hutter, R. J. Crisp, G. W. Humphreys, G. M. Waters, & G. Moffitt, 2009; R. R. C. Hutter, C. Wood, & R. N. Turner, 2013)

การรับรู้บนพื้นฐานของคุณลักษณะจำนวนมาก (multiple category) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงกระบวนการรับรู้แบบอคติที่มีพื้นฐานจากข้อมูลเดียว (category - based biases) และเอื้อให้เกิดการประเมินกลุ่มนอกได้ดีกว่าเดิม (Albarello & Rubini, 2012; Crisp, Hewstone, &

Cairns, 2001; Crisp, Hewstone, & Rubin, 2001; Crisp, Stone, & Hall, 2006) โดยสรุปคือการรับรู้คุณลักษณะจำนวนมาก เป็นการทำให้เกิดกระบวนการลดการแบ่งกลุ่ม (deategorization)

บริบทระหว่างกลุ่มแต่ละกลุ่มที่เป็นจริงในสังคม สมาชิกของกลุ่มนั้นๆ มักมีคุณลักษณะที่หลากหลาย อาจเกิดลักษณะที่เรียกว่าตรงกัน ซึ่ง Brewer และ Campbell (1976) ใช้คำว่า การเกิด “Converging boundaries” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกิดมีร่วมกัน (coincide) มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการเน้นความเหมือนในมนุษย์ ส่งผลต่อการลดการไม่ให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ (dehumanization) ในกลุ่มคนอพยพได้ (Costello & Hodson, 2010; Hodson, 2013) ดังนั้นการสำรวจการรับรู้คุณลักษณะจำนวนมาก จึงเป็นแนวทางหนึ่งของการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่มีร่วมกันระหว่างกลุ่ม

การลดอคติด้วยวิธีการจัดกลุ่มแบบหลากหลาย ส่งเสริมให้คนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มมีเจตคติเชิงบวกต่อกันเพิ่มขึ้น เช่น งานวิจัยของ Mashuri และคณะ (2017) ได้ศึกษาบทบาทของการจัดกลุ่มแบบหลากหลายที่เรียกว่า การจัดกลุ่มแบบคู่ (dual categorization คือ การจัดกลุ่มทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของกลุ่มย่อยและอัตลักษณ์ของกลุ่มใหญ่ที่มีร่วมกันอย่างคู่ขนานกันไป) โดยมีความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกผู้อื่นและความรู้สึกผิดเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างคือมุสลิมและคริสเตียนในประเทศอินโดนีเซีย ผลพบว่า หากผู้กระทำผิด (กลุ่มมุสลิม) กับเหยื่อ (กลุ่มคริสเตียน) มองเห็นลักษณะกลุ่มที่มีร่วมกัน (group shared identity) จะช่วยลดการมองเห็นความสำคัญเฉพาะแต่คนในกลุ่ม การเริ่มมองเห็นว่าคนนอกกลุ่มก็เป็นสมาชิกในสังคมที่สำคัญเหมือนตน ทำให้เกิดความคิด ความรู้สึกเรื่องการชดใช้และชดเชยต่อกลุ่มที่ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำของกลุ่มตน สอดคล้องกับการศึกษาของ Gonzalez และ Brown (2006) ที่พบว่า การจัดกลุ่มแบบคู่ทำให้เกิดเจตคติทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม เพราะวิธีการนี้ไม่ได้คุกคามคุณค่าความเป็นตัวตนของกลุ่มย่อย (valuable subgroup identity) อีกทั้งยังส่งเสริมคุณลักษณะที่มีร่วมกันระหว่างกลุ่มด้วย

การลดเจตคติระหว่างกลุ่มด้วยการจัดกลุ่มแบบหลากหลาย ด้วยวิธีต่อไปเรียกว่า การจัดกลุ่มแบบไขว้ (cross categorization คือ การจัดกลุ่มทางสังคมแบบจำนวนมาก (multiple category) ทำให้มีโอกาสที่ลักษณะบางอย่างไปซ้ำกับคนอื่นหรือคนนอกกลุ่ม การมีลักษณะซ้ำกัน ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น เพราะรับรู้ว่าคุณลักษณะบางอย่างเหมือนกัน (เรา) ตัวอย่างเช่น การศึกษาเรื่องการจัดกลุ่มแบบไขว้มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตลักษณ์แห่งตนและอคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความซับซ้อน (perceived complexity) เป็นตัวพยากรณ์การจัดกลุ่มแบบไขว้ (Crisp, Turner, & Hewstone, 2010) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในประเทศตุรกี ที่ศึกษาเชื้อชาติตุรกีกับเคิร์ด (Kurdish) และศาสนาอิสลามสองนิกายคือ อเลวี (Alevi) และซุนนี (Sunni) โดยดูว่าการจัดกลุ่ม

อย่างง่าย (simple categorization คือ การจัดกลุ่มทางสังคมเพียง 1 ลักษณะ) กับการจัดหมวดหมู่แบบไขว้ มีผลต่ออัตลักษณ์ที่ให้ความสำคัญลำดับต้น (prioritizing identities) ของเชื้อชาติกับนิยามที่ต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองเน้นความเหมือนของคนในกลุ่มและเห็นความแตกต่างของคนนอกกลุ่มอย่างมาก เมื่อได้รับเงื่อนไขจัดกลุ่มอย่างง่าย สำหรับเงื่อนไขการจัดกลุ่มแบบไขว้ ผู้เข้าร่วมการทดลองระบุความสำคัญของนิยามที่แตกต่างกันมาก่อนเชื้อชาติที่ต่างกัน (Yurtas & Curun, 2015)

การจัดกลุ่มแบบหลากหลายเพื่อลดเจตคติระหว่างกลุ่มรูปแบบต่อไปเรียกว่า อัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน (common ingroup identity หมายถึง คนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ลดลักษณะเด่น (salience) ของกลุ่มตนให้น้อยลง และเพิ่มลักษณะที่มีร่วมกัน (superordinate categories) ให้โดดเด่นขึ้นมา เมื่อสมาชิกกลุ่ม มองกลุ่มตัวเองใหม่ จะเห็นลักษณะที่กลุ่มมีร่วมกันชัดเจนขึ้น ช่วยลดอคติระหว่างกลุ่มลงและขยายมุมมองไปยังสมาชิกนอกกลุ่มด้วย) เช่น การศึกษาการติดต่อระหว่างกันของกลุ่มคนพื้นเมืองเม็กซิโกและกลุ่มคนพื้นเมืองชิลีในประเทศเม็กซิโก พบว่าคนพื้นเมืองเม็กซิโกที่มีลักษณะอัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน มีแนวโน้มการทำกิจกรรมระหว่างกลุ่มมากขึ้นและมีพฤติกรรมช่วยเพิ่มสมรรถนะกลุ่ม (group efficacy) ส่วนกลุ่มคนพื้นเมืองชิลีที่มีลักษณะอัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน จะมีลักษณะเชิงบวกที่ช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ของกลุ่ม กล่าวสรุปคือ การติดต่อระหว่างกลุ่มโดยการมีอัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกันเชิงบวก สามารถช่วยพยากรณ์การเกิดความผูกพันทางการเมืองการปกครองที่จะมีขึ้นในอนาคต (Çakal, Eller, Sirlopú, & Pérez, 2016) เช่นเดียวกันกับนักเรียนอิตาเลียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-5 ใช้การจินตนาการถึงลักษณะที่มีร่วมกันกับคนนอกกลุ่ม ช่วยส่งเสริมความตั้งใจช่วยเหลือคนนอกกลุ่มมากกว่าเดิม วิธีการเดียวกันนี้ทำให้เกิดความตั้งใจที่จะติดต่อกับกลุ่มผู้อพยพที่อาศัยในชุมชนเดียวกันมากขึ้นในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย (Vezzali et al., 2015)

การจัดกลุ่มอย่างหลากหลายเพื่อลดอคติระหว่างกลุ่มมีหลายวิธี งานวิจัยที่ทบทวนล้วนเป็นการจัดกลุ่มทางอัตลักษณ์สังคมหลากหลาย (multiple social category) บางครั้งใช้คำว่า multiple category เพียงอย่างเดียว สำหรับการศึกษาที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดกลุ่มทางสังคมอย่างหลากหลาย มาปรับเป็นการจัดกลุ่มบุคลิกภาพอย่างหลากหลาย multiple personality category แทน ด้วยเหตุผลที่ว่า ความเหมือนกันของกลุ่มอาจจะไม่ได้เป็นเพียงอิทธิพลเดียวหรือมากเพียงพอ ที่ให้คนมีความรู้สึกที่ดีต่อกันเท่ากับความเหมือนกันของความคิดหรือนิสัยใจคอ การมีอัตลักษณ์ทางสังคมร่วมกันยังเป็นลักษณะ WE group ที่หลวม ส่วนกลุ่มที่รวมตัวอย่างเหนียวแน่น คือ กลุ่มที่มีความรู้สึกไว้วางใจกัน (Corey, 2014) การจัดกลุ่มบุคลิกภาพอย่างหลากหลายระหว่างกลุ่มพุทธและ

มุสลิมในประเทศไทย ยังไม่มีการศึกษามาก่อน การมีชุดข้อมูลการรับรู้บุคลิกภาพที่คนกลุ่มหนึ่ง มีต่อคนอีกกลุ่มหนึ่งจะนำไปสู่การจัดการปัญหาได้อย่างรอบคอบยิ่งขึ้น เช่น ด้านการบริหารจัดการ ความรู้สึกต่อกันระหว่างกลุ่มที่แตกต่างในพื้นที่ ด้านความเป็นอยู่อาศัยเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้านกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่ต้องใช้พื้นที่ร่วมกันในสังคม สำหรับการจัดการบริหารเชิงนโยบายของภาครัฐ การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างกลุ่มจะช่วยให้เกิดการวางแผน การให้ความร่วมมือระหว่างกันในระยะยาวอย่างยั่งยืน เพราะการมีชุดข้อมูลทางความคิดของบุคลิกภาพของแต่ละกลุ่มรับรู้ซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความเข้าใจ ช่วยลดช่องว่างและลดความเสี่ยงของการเกิดความรู้สึกไม่สนิทใจด้านชาติพันธุ์ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ ซึ่งสภาพสังคมชายแดนใต้ปัจจุบันไม่สามารถจะปฏิเสธความเป็นเชื้อชาติที่แตกต่างของคนในพื้นที่ได้ ผู้อาศัยในพื้นที่ที่มีสัญชาติไทยแต่ประกอบด้วยหลากหลายของเชื้อชาติ เช่น ไทย มลายู จีน รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของพื้นที่ เช่น มานี (Mani)

การสังกัดกลุ่มหลากหลายหรือการมีอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลาย เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับทุกคน ความหลากหลายของอัตลักษณ์นี้ส่งผลกับเจตคติที่มีกับผู้อื่น เพราะความหลากหลายของอัตลักษณ์ถูกนำไปเทียบเคียงกับผู้อื่นว่า มีส่วนที่เหมือนกับตนมากน้อยเพียงใด เช่น นายเอ อาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย การศึกษา ปริญญาเอกจากประเทศ ก สาขา ข จะรับรู้ว่างานสาวบี มีอาชีพครู สังกัด กทม. การศึกษา ปริญญาโท ประเทศ ง มีอัตลักษณ์ทางสังคมหลากหลายที่ไม่ทับซ้อนกับอัตลักษณ์ของตน มีผลให้นายเอ จัดกลุ่ม นางสาวบี เป็นคนนอกกลุ่ม (outgroup) จึงมีผลต่อเจตคติที่มีกับนางสาวบี ในทางตรงกันข้ามกันอาจจะเจตคติอีกอย่างหนึ่งหาก นางสาวบี เป็นผู้มีอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลายตรงกับ นายเอ ด้วยหลักการของการจัดกลุ่มทางสังคมอย่างหลากหลายที่ทับซ้อนกันกับสมาชิกกลุ่มนอกส่งผลต่อเจตคติ จึงพบว่าการจัดกลุ่มใหม่ (recategorization) ให้บุคคลอื่นรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์ทางสังคมที่หลากหลายอย่างอื่นๆ อีก ที่สามารถทับซ้อนกับอัตลักษณ์ทางสังคมของผู้อื่น ที่มีความหลากหลายเช่นกัน ในกรณีของ นางสาวบี การจัดกลุ่มอัตลักษณ์ทางสังคมใหม่ เพื่อให้ นางสาวบี มี อัตลักษณ์ที่ทับซ้อนกับอัตลักษณ์ทางสังคมอันอื่นของ นายเอ ด้วย เช่น ทั้งคู่มีนิสัยรักความยุติธรรม ชอบเที่ยวธรรมชาติ ออกกำลังกายโดยวิ่งทุกวัน การสร้างมุมมองใหม่หรือการจัดกลุ่มใหม่ จะส่งผลต่อ เจตคติเดิมที่ นายเอ มีต่อ นางสาวบี

ถึงแม้ว่าการจัดกลุ่มอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลาย จะช่วยเพิ่มโอกาสของการทับซ้อนกันและมีผลต่อเจตคติ แต่ก็มีข้อจำกัดตรงที่ว่า การรับรู้ของบุคคลที่มองตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางสังคมที่หลากหลาย ในแบบที่ทับซ้อนกันมากน้อยเพียงใด เรียกว่ามีอัตลักษณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนหรือไม่ คำว่า ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity complexity) ถูกคิดขึ้นโดย Roccas และ Brewer (2002) ให้ความหมายว่า อัตลักษณ์ทางสังคมหลายอย่างที่บุคคลมีนั้น มีลักษณะของการ

ซ้อนทับอย่างไร เมื่อมีการเปรียบเทียบกับอัตลักษณ์ทางสังคมของผู้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน สมมติว่า บุคคลมีอัตลักษณ์ด้าน อาชีพหมอ การศึกษาปริญญาเอก ระดับสติปัญญาสูง สถานภาพทางเศรษฐกิจ ร่ำรวย ระบุว่าอัตลักษณ์เหล่านี้ซ้อนทับเกือบสนิทจนเป็นวงเดียวกัน แสดงว่า คนเป็นหมอคือคนที่จบปริญญาเอกที่ฉลาดและร่ำรวยเท่านั้น ผู้ที่จบปริญญาเอกแต่ไม่เป็นหมอ หรือมีไอคิวและสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง จะไม่ใช่ผู้ที่มีอัตลักษณ์ซ้อนทับกับตน จึงถูกจัดเป็นคนนอกกลุ่ม นับเฉพาะผู้ที่มีอัตลักษณ์ตรงกันหมดทุกอย่างเท่านั้นเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน การรับรู้แบบนี้เรียกว่ามีความ ซ้ำซ้อนทางอัตลักษณ์สังคมน้อย ในทางกลับกัน ถ้าบุคคลมีความซ้ำซ้อนทางอัตลักษณ์สังคมมาก เขาจะรู้ว่าอัตลักษณ์ทางสังคมที่เขามีหลากหลายนั้น มีทับซ้อนกับคนอื่น แต่ไม่ได้ซ้อนทับกันมาก เกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน การเปิดโอกาสให้คนกลุ่มใน ที่มีอัตลักษณ์ตรงกัน เพียงด้านเดียว เช่น จบการศึกษาปริญญาเอก เข้ามาอยู่ในกลุ่ม หรือคนที่มีสถานภาพร่ำรวย แต่จบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เข้ามาอยู่ในกลุ่ม จัดเป็นมีความซ้ำซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมน้อยด้วย กล่าวโดยสรุป คือ การมีความซ้ำซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมมาก คือ การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นที่ สังกัดเดียวกัน (ingroup) ให้เข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกับตน (WE) และรู้ว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับตนมี ความหลากหลายแต่ไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด การศึกษาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม พบว่ามีสัมพันธ์กับการเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง (Roccas & Brewer, 2002) สัมพันธ์กับการ อดทนอดกลั้นกับคนนอกกลุ่ม (Brewer & Pierce, 2005) สัมพันธ์กับความหวั่นไหวน้อยลงต่อ อิทธิพลบรรทัดฐาน (Orth & Kahle, 2008) และสัมพันธ์กับความต้องการการรู้การคิด (need for cognition) (Miller, Brewer, & Arbuckle, 2009) นอกจากนี้ความซ้ำซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ยังเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการติดต่อสัมพันธ์กับเจตคติที่มีกับคนนอกกลุ่ม (Knifsend & Juvonen, 2014) จากความสำคัญของความซ้ำซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม และจากผลการศึกษาที่แสดงถึง อิทธิพลของตัวแปรนี้ ผู้วิจัยจึงจัดให้ความซ้ำซ้อนทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจัดกลุ่ม บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม

ค่านิยม (values) เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออคติของบุคคลในเรื่องต่างๆ เพราะทำ หน้าที่เสมือนเป็นเข็มทิศที่กำกับการตัดสินใจ การเลือก การแสดงพฤติกรรม (Cohrs, Kielmann, Maes, & Moschner, 2005) และการรับรู้ (Gandal, Roccas, Sagiv, & Wrzesniewski, 2005; S. H. Schwartz, 1992) การที่ค่านิยมเป็นแนวทางการประเมินตัดสินเจตคติที่มีต่อกลุ่มอื่นหรือบ่งชี้ พฤติกรรมที่มีกับคนนอกกลุ่ม ทำให้เกิดการศึกษาศึกษาที่แสดงการเชื่อมโยงค่านิยมกับองค์ประกอบต่างๆ เช่น เจตคติที่มีต่อการอพยพย้ายถิ่น (Davidov, Meuleman, Billiet, & Schmidt, 2008) ความ พร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างกลุ่ม (L. Sagiv & Schwartz, 1995) บทบาทของค่านิยมที่มีต่อ

ความรู้สึกที่เกิดจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เช่น ความรู้สึกผิด ความรู้สึกอาย (Silfver, Helkama, Lönnqvist, & Verkasalo, 2008) และการให้เหตุผลทางศีลธรรม (Myry, Juujärvi, & Pessa, 2010) ค่านิยมยังถูกนำไปเชื่อมโยงกับความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมโดยพบว่า ค่านิยมที่สัมพันธ์บวกได้แก่ ค่านิยมสากลนิยม (universalism) ความมีเมตตากรุณา (benevolence) และการเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง (openness to change) และค่านิยมที่สัมพันธ์ทางลบ ได้แก่ ค่านิยมอนุรักษ์นิยม (conservation) (Roccas & Brewer, 2002) สำหรับค่านิยมความเท่าเทียมกัน (egalitarian) มีความสัมพันธ์กับการนิยมชื่นชมคนนอกกลุ่ม (Biernat, Vescio, & Green, 1996) ขณะที่ค่านิยมเผด็จการ (authoritarianism) (Altemeyer, 1998) และความเชื่อศาสนาที่รุนแรง มีความสัมพันธ์กับอคติระหว่างกลุ่ม (Batson, Burris, Zanna, & Olson, 1994) จากคุณสมบัติของ ค่านิยมส่วนบุคคลและผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเลือกนำเอาค่านิยมด้านสากลนิยมกับด้าน อนุรักษ์นิยมมาเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการจัดกลุ่มบุคลิกภาพแบบหลากหลายและเจตคติระหว่าง กลุ่ม

งานวิจัยนี้สนใจศึกษาการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ที่มีต่อเจตคติระหว่างพุทธและ มุสลิม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคล (สากล นิยมกับอนุรักษ์นิยม) เป็นตัวแปรกำกับอิทธิพลระหว่างการจัดบุคลิกภาพอย่างหลากหลายกับเจตคติ ระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการในขณะที่สถานการณ์ไม่สงบยังไม่ยุติ ทำให้ผลการศึกษานำไปประยุกต์ใช้กับประชาชนในพื้นที่ได้โดยตรง เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพ ระหว่างกลุ่มและบริหารความรู้สึกทางบวกให้เพิ่มขึ้น ลดทวนความระแวงของผู้คนที่มีความหวาดกลัว หน่วยงาน ทางการที่เกี่ยวข้องได้มีข้อเสนอแนะหรือวิธีการใหม่ๆ เป็นทางเลือกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังช่วย บรรเทาความตึงเครียดของสัมพันธภาพ ระหว่างคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความ ไม่สงบ ประเด็นการศึกษานี้ยังไม่มีผู้ศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงมีแนวทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การศึกษาที่ 1 สสำรวจการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มอย่างเป็นทางการ ของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม เพราะปกติก่อนและหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ จะเป็นการ รับรู้บุคลิกภาพระหว่าง กลุ่มอย่างไม่เปิดเผย หรือเป็นการสื่อสารเฉพาะกลุ่มของตนเองอย่างลับๆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา 1 คือ ได้ข้อมูลเชิงวิชาการในเรื่องการรับรู้ถึงความเหมือน (homogeneity) และความต่าง (heterogeneity) ของคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ซึ่งข้อมูลนี้ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด ในเรื่องอคติระหว่างกลุ่มหรือเจตคติที่เกี่ยวเนื่องจากกลุ่มต่อไป สำหรับการศึกษา ที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวกำกับ และ

ศึกษาตัวแปรส่งผ่านอีกตัวหนึ่งที่ผู้วิจัยพบทวนวรรณกรรมพบว่ามียธิพลกับเจตคติระหว่างกลุ่ม คือ การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity) จึงนำมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนออีกหนึ่งโมเดล ประโยชน์จากการศึกษา 2 คือ ได้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องต่อกับเจตคติระหว่างกลุ่ม ซึ่งงานวิจัยในอนาคตอาจส่งเสริมคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเจตคติทางบวกระหว่างกลุ่มต่อไป ส่วนการศึกษาที่ 3 เป็นการทดลองพิสูจน์โมเดลที่ได้จากผลการศึกษาที่ 1 และ 2 เพื่อทดลองการใช้เรื่องราวการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างพุทธและมุสลิม เปรียบเทียบกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ เนื่องจากผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การจัดกลุ่มอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลายเป็นวิธีจัดกลุ่มที่ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดกลุ่มแบบอื่นๆ และอิทธิพลของการจัดกลุ่มอย่างหลากหลายต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม อธิบายได้ด้วยหลักการของการไม่สอดคล้องทางความคิด (cognitive dissonance) ด้วย กล่าวคือคุณลักษณะของบุคคลที่ตรงหรือมีส่วนร่วมของคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่มนอกที่เดิมอาจทำให้ความรู้สึกลบ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างความรู้สึกบวกที่มีกับคุณลักษณะเดิมของบุคคลกับความรู้สึกลบเดิมที่เคยมีกับสมาชิกกลุ่มนอก จึงต้องปรับเจตคติเพื่อให้เกิดความรู้สึกบวก ด้วยเหตุที่วิธีการเขียนเรียงความต่อต้านอคติ ใช้หลักการของการเปลี่ยนความไม่สอดคล้องทางความคิดเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการนี้มาเปรียบเทียบ ประโยชน์จากการศึกษาที่ 3 คือ ได้เรื่องราวที่ช่วยส่งเสริมเจตคติเชิงบวกระหว่างกลุ่ม ซึ่งเน้นความเหมือนมากกว่าความแตกต่าง และเป็นกันชนไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือช่องว่างเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังลดการใช้ประทุษวาจา (hate speech) ระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิมและส่งเสริมบรรยากาศความเป็นมิตรต่อกันของคนในพื้นที่

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดกลุ่ม

การจัดกลุ่ม (categories) หมายถึง การที่โครงสร้างทางการรู้คิดได้ดำเนินการจัดข้อมูลให้เข้าเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ (Klauer & Wegener, 1998) โดยผ่านการประมวลข้อมูลที่อิงกับบริบทนั้นๆ (Oakes, Haslam, & Turner, 1994) ตัวอย่างเช่น

ในมหาวิทยาลัย ก : นักศึกษา มีน้ำใจ ช่วยเหลือ

ในรถไฟฟ้าย่านบีทีเอส ก : วัยรุ่น นิ่งเงียบ ไม่สนใจใคร

โดยทั่วไปข้อมูลทางสังคมที่ถูกนำมาประมวลจะเป็นข้อมูลกลางๆ ด้านประชากรมีลักษณะข้อมูลเชิงกว้าง (อนุมานว่าเป็นหมวดหมู่ร่วม superordinate category) ได้แก่ อายุ เชื้อชาติ เพศ การศึกษา อาชีพ ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลของปัจเจกชนที่เป็นเรื่องเฉพาะของบุคคลนั้น (อนุมานว่าเป็นกลุ่มย่อย subgroup category) ได้แก่ คุณลักษณะต่างๆ เช่น ข มีใบหน้าเรียวเล็ก (Beckett & Park, 1995) ข้อมูลเฉพาะของบุคคลถูกเสนอให้เป็นคุณลักษณะ (attributes) มากกว่ากลุ่ม (categories) Fiske และคณะ (1987) เสนอว่าการจัดประเภทปรากฏใน 2 ลักษณะคือ การจัดกลุ่มกับคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (categorization & individuating) ซึ่งปกติเมื่อการรับรู้เกิดขึ้น สมองจะจัดการข้อมูลที่เป็นกลุ่มก่อน แล้วตามด้วยข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะ เช่น นาย ข เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหาร ขยัน เก่งและใจดี หรือตัวอย่าง นางสาว ฌ เป็นนักศึกษาเคมี โสดี มีความพยายามอดทน และน่ารักอึดอด จากการศึกษาที่เป็นสัตว์สังคม จึงมีความสัมพันธ์กับผู้คนในหลายบริบท และโดยอัตโนมัติจะจัดตนเองตามบริบทของกลุ่มที่ไปสัมพันธ์ด้วย ทำให้เกิดการจัดกลุ่มแบบหลากหลายในสังคม (multiple social categories) ดังตัวอย่างที่กล่าวไป

ปัจจัยของการจัดกลุ่ม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคม (factors influenced social categorization) จากการมีข้อมูลทางสังคมมากมาย ส่งผลให้ข้อมูลได้รับการเลือกมาจัดกลุ่มไม่เท่ากัน เช่น บางข้อมูลไม่ได้รับการประมวลมาจัดกลุ่ม (Macrae & Hewstone, 1990) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดกลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคม

ปัจจัย	คุณลักษณะ
ผู้ที่ถูกจัดกลุ่ม (target)	การเป็นสมาชิกในกลุ่มมีความชัดเจน
ผู้รับรู้ (perceiver)	ข้อมูลของเรื่องราวถูกกระตุ้นในปัจจุบันหรือบ่อยครั้งได้รับข้อมูลมายาวนาน แรงจูงใจ อารมณ์
กลุ่ม (categories)	ห่างไกลจากการจัดกลุ่มเดิมทางวัฒนธรรม
เหตุการณ์ (situation)	พลวัตภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม

จากตารางปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคมมี 4 ประการ ได้แก่ ผู้ถูกจัดกลุ่ม ผู้รับรู้กลุ่มที่จัดและเหตุการณ์ และมีคุณสมบัติที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่ม ดังนี้

ปัจจัยผู้ถูกจัดกลุ่ม

สิ่งสำคัญอันดับแรกที่คุณจะถูกเลือกให้เข้ากลุ่ม คือ คุณลักษณะบุคคล ที่ทำให้ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นหรือบุคคลนั้นมีความเหมาะสม (goodness – of - fit) ที่จะอยู่ในกลุ่ม หากบุคคลได้รับการยกเว้น เพราะคิดว่าไม่เหมาะสมที่จะเข้ากับกลุ่มที่สังกัด เขาจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มย่อย (subgroup)

ปัจจัยผู้รับรู้

คุณลักษณะของผู้รับรู้มีผลต่อการประมวลข้อมูล ถ้าผู้รับรู้มีโอกาสสัมผัสหรือเผชิญกับข้อมูลที่สัมพันธ์กับบุคคลนั้นในปัจจุบันหรือบ่อยครั้ง เขาจะเลือกนำข้อมูลนั้นมาจัดกลุ่ม ในกรณี que ผู้รับรู้ได้รับข้อมูลบางอย่างมาอย่างยาวนาน ข้อมูลนั้นจะมีโอกาสถูกนำมาจัดกลุ่ม ตัวอย่างเช่น การเหยียดเชื้อชาติ (Ashmore, 1981; Kunda & Oleson, 1995) สมมติตัวอย่างเช่น ง ถูกสอนต่อๆ กันมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบันว่า คนไทยพุทธเขาเปรียบคนไทยมุสลิม นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะอื่นที่ส่งผลต่อผู้รับรู้ ได้แก่

แรงจูงใจด้านการพึ่งพิง (Neuberg & Fiske, 1987)

การแข่งขัน (Brewer, Weber, & Carini, 1995)

ความรู้สึกรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น (Pendry & Macrae, 1994)

ความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งการสรุปเหมารวม (Kunda & Oleson, 1995)

โดยแรงจูงใจเหล่านี้สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identification theory) ที่บุคคลจะมีความชื่นชอบกลุ่มของตนมากกว่ากลุ่มอื่น เพื่อสนับสนุนการมีอัตลักษณ์ทางสังคม (Turner, 1975) ทั้งนี้มีหลักฐานที่เสนอว่า การเหยียดผิวระหว่างกลุ่มสามารถเพิ่มความรู้สึกภาคภูมิใจในตน (Chin & McClintock, 1993) สำหรับผู้รับรู้ที่อยู่ในกลุ่มถูกคุกคาม ผู้ นั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ระบุตนกับกลุ่มมากหรือน้อยก็ตาม การศึกษาพบว่าจะมีแรงจูงใจที่มองคนนอกกลุ่มทางลบ (Branscombe & Wann, 1994) และรับรู้กลุ่มตนว่ามีความเหมือนกันมากขึ้น (homogeneous) (Doosje, Ellemers, & Spears, 1995) การศึกษาเหล่านี้ยังเสนออีกว่า การคุกคามกลุ่มจะสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกกลุ่มที่ระบุตน (identify) เข้ากับกลุ่มสูง เพื่อคงรักษาไว้ซึ่ง

จิตวิญญาณกลุ่ม (group spirit) และแสดงออกทั้งการประเมินและการกระทำที่สื่อความนิยมในกลุ่มตนเอง

ปัจจัยกลุ่มที่จัด

Smith และ Zarate (1992) เสนอว่า สมาชิกของคนกลุ่มย่อยมักได้รับการจัดกลุ่มตามสถานะของกลุ่มมากกว่าคุณลักษณะอื่นที่ไม่ใช่ลักษณะของคนกลุ่มย่อย ซึ่งในความเป็นจริงบุคคลนั้นอาจไม่ได้มีลักษณะตามกลุ่มที่เขาสังกัด เช่น ก (คนมุสลิม) ไปร่วมงานศพเพื่อนคนพุทธได้หรือ? (ความคิดจัดกลุ่มแบบมองตามกลุ่มคนที่สังกัด) แต่การจัดกลุ่มให้เบี่ยงเบนไปจากการรับรู้เดิม จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้เป็นที่น่าสังเกตขึ้น ตัวอย่างเช่น ก (คนมุสลิม) เขานั่งรถไปวัดกับเพื่อนคนพุทธในวันรดน้ำศพด้วย

ปัจจัยเหตุการณ์

พลวัตที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มมีอิทธิพลต่อการประมวลข้อมูล เช่น ในครอบครัวที่สมาชิกแข่งขันกัน เพื่อให้ได้รับความรักจากบิดามารดา จะเลือกประมวลข้อมูลเหตุการณ์ที่มารดาซื้อเสื้อใหม่ให้พี่สาว แต่ให้ตนใช้เสื้อตัวเก่าว่าลำเอียงมากกว่าประหยัด หรือตัวอย่างนักเรียนจาก 2 โรงเรียนแข่งขันกันสอบเข้าเรียนคณะแพทยศาสตร์ การเลือกประมวลข้อมูลเหตุการณ์ ในกรณีโรงเรียนของตนสอบเข้าแพทย์ได้จำนวนน้อยกว่า คณะนั้นสอบเข้าแพทย์สูงสุดมาจากนักเรียนเดียวกับโรงเรียนตนมากกว่าที่จะประมวลข้อมูลว่า โรงเรียนตนมีจำนวนคนเก่งน้อยกว่า

การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย

การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย (Multiple categorization) คืออะไร ?

การจัดกลุ่มแบบหลากหลายช่วยเปลี่ยนความคิดเหมารวมได้เพราะอะไร ?

การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย หมายถึง การผสมผสานคุณลักษณะของคนในกลุ่ม (ingroup) กับคนนอกกลุ่ม (outgroup) เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกของการเป็นพวกเดียวกัน หรือการมีชุดข้อมูลของคุณลักษณะเหมือนกันมากกว่า 4 ลักษณะ (Crisp & Hewstone, 2007; Vanbeselaere, 1987) ความสำคัญของการเกิดแนวทางการจัดกลุ่มแบบหลากหลาย เนื่องมาจากการจัดกลุ่มเพียงหนึ่งลักษณะเป็นการจำกัดกระบวนการคิดและมีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดอคติหรือเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ง่าย

ลักษณะการจัดกลุ่มแบบหลากหลายเป็นการแทรกแซงความคิดเหมารวม โดยทำให้เกิดความไม่สอดคล้องทางความคิด เกิดความประหลาดใจต่อข้อมูลที่ได้รับ (Hastie, Schroeder, & Weber, 1990; Kunda, Miller, & Claire, 1990) เช่น การจัดกลุ่มความคิดเหมารวมแบบไม่สอดคล้องต่อเป้าหมาย (ตำรวจชายแต่งงานกับผู้ชาย หรือ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ผู้หญิง) การใช้ความคิดที่มีต่อค่าแบบไม่สอดคล้องการเหมารวม (stereotypic inconsistent) (ผู้หญิงเป็นช่างเครื่องยนต์ ผู้ชายเป็นแม่บ้าน บัณฑิตมหาวิทยาลัยฮอว์ฟอร์ดเป็นช่างก่อสร้าง ศิลปินเป็นนักการเมือง) มีผลต่อการเปลี่ยนวิธีคิดแบบทางลัด (heuristic) ทำให้มองเห็นคนนอกกลุ่มเป็นปัจเจกบุคคลมากยิ่งขึ้น (Hutter & Crisp, 2006; R. R. Hutter, R. J. Crisp, G. W. Humphreys, G. M. Waters, & G. Moffitt, 2009; R. R. Hutter, C. Wood, & R. N. Turner, 2013) ดังนั้นการรับรู้คนอื่นแบบหลากหลายจะช่วยเปลี่ยนวิธีการคิดที่มีต่อคนนอกกลุ่มหรือกลุ่มอื่นในมุมมองใหม่ (Albarello & Rubini, 2012; Crisp, Hewstone, & Rubin, 2001)

รูปแบบการจัดกลุ่มแบบหลากหลาย (*Models of multiple categorization*)

การจัดกลุ่มแบบหลากหลายมีกี่รูปแบบ ?

ธรรมชาติการรวมกลุ่มทางสังคมอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เป็นผลมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล (Cunningham, 2005) จึงมีผู้ศึกษาและเสนอรูปแบบการจัดกลุ่มทางสังคม เพื่อลดความขัดแย้ง ได้แก่ การติดต่อแบบสลายกลุ่ม (deategorization contact model) การจัดกลุ่มแบบไขว้ (crossed categorization model) อัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน (common ingroup identity model) และการจัดกลุ่มแบบคู่ (dual categorization model) ทุกรูปแบบ ได้พยายามลดด้านลบที่เกิดขึ้นจากความแตกต่าง โดยการลดความเด่นของกลุ่ม (reducing category salience) หรือการชักนำให้เกิดการเข้าร่วมการจัดกลุ่ม (category inclusiveness) กล่าวโดยสรุป คือ รูปแบบการติดต่อแบบสลายกลุ่มและรูปแบบการจัดกลุ่มแบบไขว้ เป็นทฤษฎีที่ลดความเด่นของกลุ่ม ส่วนรูปแบบอัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน เป็นทฤษฎีที่สร้างการรวมกลุ่ม หรือการชักนำให้เกิดเป็นลักษณะกลุ่มใหม่ ส่วนรูปแบบการจัดกลุ่มแบบคู่ เป็นทฤษฎีที่ลดด้านลบและเพิ่มด้านบวก คงไว้ซึ่งลักษณะของกลุ่มย่อย (subgroup) และเพิ่มเติมลักษณะที่มีร่วมกัน (superordinate group identities)

ลักษณะเฉพาะของโมเดลกลุ่มเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มแบบต่างๆ

โมเดลการติดต่อแบบสลายกลุ่ม

ทฤษฎีของ Brewer และ Miller (1984) เสนอว่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มให้ผลที่ดี ในสถานการณ์ระหว่างบุคคลมากกว่าสถานการณ์แบบกลุ่ม ทำให้เกิดการลดความเด่นของลักษณะกลุ่ม มีการแทรกแซงง่ายและช่วยป้องกันการเกิดความขัดแย้ง ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม มีความพร้อมมากขึ้น สมาชิกในกลุ่มพร้อมที่จะเห็นคนนอกกลุ่ม แบบปัจเจกบุคคลมากกว่าแบบเหมารวม เกิดการลดอคติในกลุ่ม เช่น การทดลองที่กำหนดให้สมาชิกกลุ่มทำงานร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มอื่น และบอกว่าหากทำงานเสร็จเรียบร้อย สามารถอยู่กับงานต่อไป หรือสามารถไปทำความรู้จักกับสมาชิกนอกกลุ่มได้ ผลพบว่า สมาชิกที่อยู่แต่กับงานจะมีอคติมากกว่าสมาชิกที่เข้าไปมีสัมพันธกับกลุ่มอื่น (González & Brown, 2003) ตัวอย่างการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการลดความเด่นของกลุ่มตน ด้วยการไปสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น เปิดพื้นที่การสร้างสัมพันธภาพกับคนนอกกลุ่ม สมาชิกที่ไปสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นยังรายงานอีกว่า มีความไม่ชอบกลุ่มตัวเอง ซึ่งก่อนหน้านั้นไม่เกิดขึ้นเพราะไม่ได้ไปรู้จักกลุ่มอื่น (Gaertner & Dovidio, 2005)

โมเดลการจัดหมวดหมู่แบบไขว้

Deschamps และ Doise (1978) ได้เสนอว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจะดีขึ้นในสถานการณ์ที่เกิดระหว่างบุคคล โดยที่บุคคลกลุ่มจะมองว่าตนเองมีอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลาย แทนที่จะมองว่ามีอัตลักษณ์ทางสังคมเพียงแบบเดียว ซึ่งตามปกติลักษณะการจัดกลุ่มของมนุษย์ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงคุณลักษณะเดียว บุคคลควรมีหลายคุณลักษณะ การมีคุณลักษณะหลายๆแบบ อาจจะไปซ้ำกับคนอื่น ซึ่งทำให้มีโอกาสยอมรับคนอื่นหรือคนนอกกลุ่มมากขึ้น เพราะคนนอกกลุ่มมีบางอย่างเหมือนกับเรา ตัวอย่างเช่น การให้สมาชิกกลุ่มมีอัตลักษณ์เด่น 2 ประการ เช่น สีผิว (คนขาว คนผิวดำ) และเพศ (ผู้หญิง ผู้ชาย) รูปแบบการจัดกลุ่มแบบไขว้ จัดได้เป็น คนในกลุ่ม - คนในกลุ่ม (เท่ากับ 1 intersection) คนในกลุ่ม - คนนอกกลุ่ม คนนอกกลุ่ม - คนในกลุ่ม และคนนอกกลุ่ม - คนนอกกลุ่ม จากตัวอย่าง กำหนดให้ คนในกลุ่ม - คนในกลุ่ม คือ ผู้หญิงคนผิวดำ เพราะฉะนั้น คนในกลุ่ม - คนนอกกลุ่ม คือ ผู้หญิงคนผิวขาว คนนอกกลุ่ม - คนในกลุ่ม คือ ผู้ชายผิวดำ และคนนอกกลุ่ม - คนนอกกลุ่ม คือ ผู้ชายผิวขาว

โมเดลอัตลักษณ์คนในกลุ่มร่วมกัน

Gaertner, Mann , Murrell และ Dovidio (1989) เสนอว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ให้ผลดีในสถานการณ์ที่กลุ่มมีลักษณะร่วมกันมากกว่า 2 ลักษณะ โดยทฤษฎีกำหนดว่าคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ต้องทำลักษณะเด่นเฉพาะกลุ่มตนให้น้อยลง และเพิ่มลักษณะที่มีร่วมกัน (superordinate

categories) ให้โดดเด่นขึ้นมา เมื่อกลุ่มมองตัวเองใหม่ โดยมองเข้าไปที่ลักษณะร่วมกัน อคติระหว่างกลุ่มจะลดลงและจะขยายมุมมองไปยังสมาชิกนอกกลุ่มอื่นด้วย เช่น การศึกษาเชื้อชาติและชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันในนักเรียนชั้นมัธยมปลาย พบว่า ความรู้สึกอคติลดลง เมื่อนักเรียนมองว่าตนเองสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มที่มีร่วมกัน มากกว่าอัตลักษณ์เชื้อชาติและชาติพันธุ์ วิธีนี้สามารถลดความรู้สึกเป็นศัตรู (Wohl & Branscombe, 2005) ระหว่างกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางประชากรและลดการแข่งขันระหว่างกัน (Bizman & Yinon, 2004)

โมเดลการจัดกลุ่มแบบคู่

Dovidio, Gaertner และ Validzic (1998) เสนอว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจะได้ผลดีขึ้นเมื่อสถานการณ์นั้นเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มย่อย (subgroup) ที่มีลักษณะร่วมกันกับกลุ่ม (superordinate group) โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของกลุ่มย่อยซึ่งต้องคงลักษณะเด่นไว้ ในขณะที่เดียวกันอัตลักษณ์กลุ่มใหญ่ที่มีร่วมกัน ยังคงมีความเด่นด้วย ซึ่งอัตลักษณ์อาจจะแตกต่างกัน เมื่อกลุ่มย่อยมองตัวเองภายใต้คุณลักษณะของกลุ่มใหญ่ ช่องว่างระหว่างกลุ่มย่อยกับกลุ่มใหญ่จะลดลง และสามารถลดอคติระหว่างกลุ่มได้ เพราะกลุ่มย่อยมีตัวตนและมองตัวเองทางบวก ถึงแม้จะอยู่ภายใต้คุณลักษณะร่วมกับกลุ่มใหญ่ และความภาคภูมิใจยังได้รับการตอบสนอง ทำให้กลุ่มย่อยที่ถูกจัดกลุ่มแบบคู่ มีแนวโน้มที่จะตอบรับกับกลุ่มเก่าของตัวเองได้อย่างดี เช่น ตัวอย่าง งานวิจัยที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีการระบุตนเองได้ 1 หรือ 2 อัตลักษณ์ เช่น การระบุว่าตนเป็นพลเมืองเอเชียอเมริกา หรือเอเชียเพียงอย่างเดียว หรืออเมริกันเพียงอย่างเดียว ผลพบว่า คนจะเลือกทั้ง 2 อัตลักษณ์ (Verkuyten, 2005) เช่นเดียวกับการศึกษาในช่วงเวลาจัดตั้งประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป สมาชิกของประเทศต้องเพิ่มอัตลักษณ์ของความเป็นยุโรปไปด้วย เช่น เป็นชาติตัวเองด้วยและเป็นชาติยุโรปด้วย ตัวอย่าง คนโปแลนด์ 65% มองว่าตนเองมีลักษณะบางอย่างร่วมกัน ระหว่างคนโปแลนด์และคนยุโรป มีจำนวน 41% มองว่าตนเป็นคนโปแลนด์มากกว่าเป็นคนยุโรป ส่วน 23% มองว่าตนเป็นคนโปแลนด์และคนยุโรปเท่ากัน (McManus-Czubikńska, Miller, Markowski, & Wasilewski, 2003)

การประยุกต์ใช้การจัดกลุ่มแบบหลากหลายเพื่อลดอคติ

การจัดกลุ่มแบบหลากหลายเป็นลักษณะของความคิดยืดหยุ่นไม่ยึดติด (cognitive flexibility) ช่วยยับยั้งการเกิดความคิดเหมารวมและทำให้เกิดข้อมูลมุมมองใหม่ต่อคนนอกกลุ่ม (Crisp & Turner, 2011) ดังนั้นจึงมีการใช้วิธีจัดกลุ่มแบบหลากหลาย เพื่อช่วยลดความขัดแย้ง

ระหว่างกลุ่มในหลายบริบท Goctowska, Crisp และ Labuschagne (2013) เสนอว่า การต้านความคิดเหมารวมทางเพศ (gender counterstereotype) เป็นการกระตุ้นความคิด ทำให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ หลีกเลี่ยงการใช้ความคิดทางลัดในการตัดสินผู้คน ไม่ยึดติดกับข้อมูลก่อนหน้า ที่อาจจะสร้างความขัดแย้งมาอย่างเรื้อรัง การเปลี่ยนรูปแบบวิธีคิด ในมุมมองใหม่ต่อคนกลุ่มอื่น จึงมีประโยชน์กับสังคมอย่างมาก การมีชุดทางความคิด (mindset) แบบอิสระ มีความเชื่อมโยงกับผลการตัดสินใจแบบไม่พึ่งพิง (independent judgment) (Armor & Taylor, 2003) เช่นตัวอย่างการศึกษาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ มีเป้าหมายเพื่อศึกษาความเชื่อของประชาชนที่อ่อนไหวต่อการชักจูงทางความคิดจากคนนอกกลุ่ม นักวิจัยพบว่า การชักจูงทางความคิดแบบยืดหยุ่น ส่งเสริมให้กลุ่มมีเจตคติที่ดีต่อคนนอกกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ความเต็มใจในการประนีประนอมให้เกิดสันติภาพมากขึ้น (Halperin, Russell, Trzesniewski, Gross, & Dweck, 2011)

นอกจากนี้การขยายขอบเขตของความคิด โดยไม่ติดกับดักชุดความคิดเดิม มีผลทางบวกต่อการลดอคติ ทำให้ยอมรับความแตกต่างมากขึ้น มีความอดทนเพิ่มขึ้นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันกับคนนอกกลุ่มที่ถูกการตีตราหรือเลือกปฏิบัติ (discrimination) เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยทางจิต ผู้ได้รับเชื้อ HIV กลุ่มหญิงชายข้ามเพศ การจัดกลุ่มแบบหลากหลายและการต้านความคิดแบบเหมารวม ยังส่งเสริมให้เกิดความไว้วางใจที่มีต่อคนนอกกลุ่ม ในบริบทของความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ เช่น การศึกษาในประเทศยูโกสลาเวีย ผู้เข้าร่วมการทดลองมีอิสระในระดับค่าได้อย่างหลากหลาย เช่น รูปร่างอ้วนท้วม – นางแบบ/นายแบบ คนรวย – นักเรียน/นักศึกษา ผู้หญิง – นักมวย ผู้ชาย – ตั้งครรภ์ ผู้หญิง – ช่างยนต์ คนตาบอด – จิตรกร ขณะเดียวกันผู้เข้าร่วมยังได้ผสมผสานคำที่เป็นลักษณะเหมารวมปกติ เช่น รูปร่างผอมบาง – นางแบบ/นายแบบ คนจน – นักเรียน ผู้ชาย – นักมวย ผู้หญิง – ตั้งครรภ์ ผู้ชาย – ช่างยนต์ สายตาแหลมคม – จิตรกร ผลที่พบคือการผสมผสานคำที่แตกต่างออกไปจากเดิม มีผลกับอคติที่ลดลง (Vasiljevic & Crisp, 2013)

การจัดกลุ่มแบบหลากหลายต่อการลดอคติระหว่างกลุ่ม จากตัวอย่างการศึกษาของ Albarello และ Rubini (2012) ได้ใช้ความหลากหลายของกลุ่ม ช่วยลดอคติต่อคนนอกกลุ่ม ที่ถูกตีตราว่าไม่มีความเป็นมนุษย์ (dehumanization) โดยผู้เข้าร่วมจะได้บรรยายลักษณะของคนนอกกลุ่มที่เป็นเป้าหมาย โดยใช้คำหลากหลายมิติ เปรียบเทียบกับคำธรรมดาทั่วไป ลักษณะการใช้คำเป็นตัวแทนคนนอกกลุ่ม มีดังต่อไปนี้ 1) การจัดกลุ่มอย่างง่าย (simple categorization) คนนอกกลุ่มจะถูกบรรยาย เช่น เป็นคนผิวดำ เป็นคนผิวขาว 2) การจัดกลุ่มแบบหลากหลาย (multiple categorization) คนนอกกลุ่มจะถูกบรรยายโดยใช้คำจากหลายหมวดหมู่ เช่น ศาสนา อายุ เพศ

สัญชาติ สายเลือดต้นกำเนิด คำที่ผู้เข้าร่วมทดลองเลือกใช้กับคนนอกกลุ่ม (เป้าหมาย) บางคำอาจมีลักษณะร่วมกัน (shared) หรือเป็นคำที่ไม่ร่วมกัน (unshared) หรือมีลักษณะร่วมกันบางส่วนเรียกว่าเป็นการจัดกลุ่มแบบหลากหลายผสมผสาน (multiple mixed) ผลที่ได้จากการวิจัยนี้คือ การจัดกลุ่มแบบหลากหลายผสมผสานได้ผลดี เนื่องจากช่วยลดการมองคนนอกกลุ่มอย่างไม่มีความเป็นมนุษย์มากกว่าการจัดกลุ่มอย่างง่าย

สำหรับเหตุผลทางทฤษฎีที่สนับสนุนว่าการจัดกลุ่มอย่างหลากหลาย มีอิทธิพลกับเจตคติระหว่างกลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1) ความแตกต่างที่ทับซ้อนกัน (overlap) ทำให้การจัดกลุ่มทางสังคมเพิ่มความซับซ้อนและลดช่องว่างความแตกต่างของคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ตามทฤษฎีการจัดกลุ่มทางสังคม (social categorization theory) (Deschamps & Doise, 1978; Doise, 1978; Vanbeselaere, 1991) กระบวนการซึมซับการจัดกลุ่มภายใน (intracategory assimilation) และการจัดกลุ่มระหว่างกัน (intercategory) จะตอบโต้หักล้างกัน เมื่อมีการจัดกลุ่มทับซ้อนกัน ส่งผลให้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มถูกทำให้ลดลง กล่าวคือ ช่วยลดอคติเข้าข้างกลุ่มตนเอง เกิดการจัดกลุ่มใหม่ (recategorization) จัดบุคลิกภาพที่เหมือนกันหรือตรงกันหรือทับซ้อนกัน) ทำให้กลุ่มฉันกลุ่มเธอ (ลักษณะต่างกัน) กลายเป็นกลุ่มเรา (ลักษณะที่เหมือนกัน) และเกิดเป็นลักษณะกลุ่มใหม่ร่วมกัน (superordinate)

2) การทับซ้อนกันบางส่วนในกลุ่มสมาชิก ช่วยลดการประเมินอย่างเด่นชัดในตนของสมาชิกระหว่างกลุ่ม คือ สมาชิกกลุ่มอื่นย่อมมีตนที่ทับซ้อนเช่นกัน ไม่ได้มีเพียงมิติเดียว สิ่งนี้ลดแรงจูงใจต่อการมีพฤติกรรมแตกต่างกับกลุ่มอื่น (intergroup discrimination)

3) การเป็นสมาชิกหลากหลายของกลุ่ม (multiple group memberships) ลดความสำคัญของอัตลักษณ์ทางสังคมเพียงมิติเดียว เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล ต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและการให้นิยามตนเอง (self-definition) (Brewer, 1991) และลดแรงจูงใจอคติกับกลุ่มตน

4) หลักการความสมดุลของการรู้คิด (cognitive balance) เข้ามามีบทบาทเมื่อคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มมีการเป็นสมาชิกที่ทับซ้อนกัน (Heider, 1958; Newcomb, 1963) กล่าวคือ เมื่อบุคคลหนึ่งเป็นสมาชิกของคนในกลุ่มจากคุณลักษณะหนึ่ง และเป็นสมาชิกคนนอกกลุ่มจากคุณลักษณะอื่น ความไม่สม่ำเสมอทางการรู้คิดถูกทำให้เกิดขึ้น (cognitive inconsistency) บุคคลได้รับการประเมินทางบวกกับการเป็นสมาชิกคนในกลุ่ม แต่ขณะเดียวกันถูกประเมินทางลบ เพราะไปมีคุณลักษณะของคนนอกกลุ่มด้วย เพื่อลดความไม่สม่ำเสมอทางการรู้คิด กระบวนการสร้างสมดุลทางการรู้คิดของบุคคลจะนำไปสู่การประเมินบวกเพิ่มขึ้นกับคนนอกกลุ่ม เนื่องจากที่บุคคลนั้นมีตน

บางส่วนที่ทับซ้อนกันกับสมาชิกกลุ่มนอกรูปได้ว่า องค์ประกอบด้านแรงจูงใจและการรู้การคิดนำไปสู่ การทำนายว่า อัตลักษณ์ทางสังคมที่ทับซ้อนมีความสัมพันธ์กับการลดความนิยมกลุ่มตนเอง (ingroup favoritism) และเพิ่มการอดทนอดกลั้นกับการรับรู้บวกต่อคนนอกกลุ่มโดยทั่วไป

ทฤษฎีอัตลักษณ์แห่งตนและทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม

การทำความเข้าใจทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (self-identification) เริ่มต้นจากแนวคิดเกี่ยวกับตน (self) แนวคิดเกี่ยวกับตนเบื้องต้น คือ อัตมโนทัศน์ (self-concept) ซึ่งหมายถึง ความคิดของบุคคลที่มีต่อการรับรู้และประเมินตนเอง ประกอบด้วย 2 ส่วน (Montemayor & Eisen, 1977)) ได้แก่

1. การมีอยู่ของตน (existential-self) บุคคลรู้สึกและการรับรู้ได้ว่าตนเองแบ่งแยกและแตกต่างจากคนอื่นและสิ่งอื่นๆ รวมถึงบุคคลยังตระหนักถึงตนที่มีความสม่ำเสมอและมีความคงที่
2. การจัดกลุ่มของตน (categorical-self) เด็กทารกมีพัฒนาการและเรียนรู้ได้ว่า ตนเองมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากคนอื่นหรือสิ่งของอื่นๆ ทำให้มีการจัดหมวดหมู่ตนเองตามลักษณะของ อายุ เพศ สีผิว ทักษะ ขนาดร่างกาย เมื่อคนเราเติบโตขึ้น ยิ่งเกิดการรับรู้สิ่งแวดล้อมหลายอย่างรอบตัว ยิ่งเกิดการจัดหมวดหมู่ตัวเองมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการจัดหมวดหมู่ของลักษณะบุคลิกภาพ คุณลักษณะภายในหรือนิสัยต่างๆ มีการประเมินและเริ่มมีการเปรียบเทียบตัวเองกับคนอื่น เช่น เปรียบเทียบอาชีพ เปรียบเทียบลักษณะบุคคลที่ต้องการจะเป็น ซึ่งเป็นพัฒนาการของการเกิด การจัดหมวดหมู่หรือจัดกลุ่มตนเข้ากับสังคม

สำหรับการตระหนักรู้ในตน (self-awareness) เป็นส่วนของตน ที่เป็นส่วนหนึ่งของอัตมโนทัศน์ โดย Carl Rogers (1959) เสนอว่า อัตมโนทัศน์มีด้วยกัน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ภาพลักษณ์แห่งตน (self-image) คือ มุมมองที่มีต่อตัวเอง ความเชื่อที่มีต่อตนเองหรือสิ่งที่เราเป็น
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem หรือ self-worth) คุณค่าที่เรามีต่อตนเอง เราให้คุณค่ามากแค่ไหนกับตัวเอง
3. ตนตามอุดมคติ (ideal-self) คือ สิ่งที่เราปรารถนาที่จะเป็น

จากข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบถึงแนวคิดของบุคคลที่มีต่อการมองตนเอง รวมถึงการรับรู้ว่าคุณค่ามากแค่ไหนกับตัวเอง

จากข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบถึงแนวคิดของบุคคลที่มีต่อการมองตนเอง รวมถึงการรับรู้ว่าคุณค่ามากแค่ไหนกับตัวเอง

ตนมีตัวตนที่แตกต่างจากคนอื่น ที่อาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน หรือสิ่งอื่นๆ ที่แวดล้อมอยู่รอบตัว

กระบวนการทางความคิดได้ขยายขอบเขตไปสู่ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) (H. Tajfel & Turner, 1979) ที่บุคคลมองเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหรือสังคมที่ตนสังกัดด้วย โดยมีองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่

1. อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (personal identity) หมายถึง สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคน อาจจะมีสัญประจำตัว หรือพฤติกรรมการกระทำที่แสดงออกบ่อยครั้ง
2. อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) หมายถึง ลักษณะของกลุ่มสังคมที่ประกอบด้วย ผู้คนที่มีอัตลักษณ์ตามกลุ่มสังคมที่สังกัด

อัตลักษณ์ทางสังคมเกิดขึ้นอย่างไร? และบุคคลมีการจัดตนเข้ากับอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างไร?

บุคคลใช้กระบวนการทางการรู้คิด (cognition) ในการประเมินตนเองและบุคคลอื่น รวมถึงประเมินความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม 3 ขั้นตอน (H. Tajfel, & Turner, J. C. , 1979) โดยเริ่มจาก

1. มนุษย์ทุกคนมีการจัดกลุ่มตนเอง (self-categories) เพื่อที่จะเข้าใจตนเองกับสิ่งต่างๆ และสามารถระบุตนเองในบริบทที่แตกต่างได้ ไม่เพียงแต่จัดตนเอง แต่บุคคลยังมีจัดคนอื่นเข้าอยู่ในกลุ่มด้วย ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเดียวกันหรือเป็นกลุ่มที่แตกต่าง เรียกกระบวนการนี้ว่า การจัดกลุ่มทางสังคม (social categories) เช่น กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มทางสีผิว กลุ่มศาสนา กลุ่มอาชีพ (คนหนึ่งคนสามารถมีได้หลากหลายกลุ่มทางสังคม)
2. การระบุคุณลักษณะ (identification) คือ การรับเอาคุณลักษณะของกลุ่มเข้ามา เช่น บุคคลรับรู้ตนเองว่าเป็นนักเรียน จะมีการรับเอาลักษณะรูปแบบการเป็นนักเรียนเข้ามาในตัวตน ทำให้แสดงพฤติกรรมหรือมีนิสัย (behave) ของการเป็นนักเรียน ลักษณะของกลุ่มที่แสดงออก จัดเป็นบรรทัดฐานของกลุ่มด้วย การที่บุคคลระบุตนเองเข้ากับกลุ่ม มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกทางบวกโดยเฉพาะความภาคภูมิใจในตนที่ได้สังกัดกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเห็นคุณค่าในตน (self-esteem) เกิดอารมณ์ทางบวกต่อกลุ่ม และมีความรู้สึกได้ครอบครอง เป็นเจ้าของกลุ่มที่ตนสังกัด
3. การเปรียบเทียบทางสังคม (social comparison) บุคคลมีการเปรียบเทียบตลอดเวลา กับคนอื่น ทั้งรู้ตัวและไม่รู้ตัว เพื่อคงไว้ซึ่งความรู้สึกทางบวกที่มีต่อตนเอง เมื่อใดก็ตาม เกิดการจัดกลุ่มหรือระบุกลุ่มที่สังกัด บุคคลจะเริ่มต้นการเปรียบเทียบตนเอง หรือกลุ่มตนกับคนอื่นกลุ่มอื่นทันที

เหตุผลที่เราเปรียบเทียบ เพื่อรักษาคุณค่าที่มีต่อตัวเอง บุคคลต้องการเปรียบเทียบตนเองกับกลุ่มอื่นๆ ในทางที่ดี แต่ในความเป็นจริงแล้ว เมื่อเกิดการเปรียบเทียบ จะเกิดการเป็นกลุ่มเรากลุ่มเขาเสมอ ทำให้เกิดอคติระหว่างกลุ่ม และเกิดการแข่งขันเพื่อจะรักษาคุณค่าของตนและคุณค่าของกลุ่มตนไว้

เจตคติระหว่างกลุ่ม

เจตคติระหว่างกลุ่ม (intergroup attitudes) คือรูปแบบวิธีการทางความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมที่มีต่อกลุ่มอื่น เจตคติระหว่างกลุ่มเป็นแนวความคิดแบบผสมผสานหลายมิติ (Tropp & Pettigrew, 2005) ที่สำคัญ ได้แก่ มิติด้านอารมณ์ (affective) คือ ความสัมพันธ์เชิงอารมณ์ที่มีกับคนนอกกลุ่ม เช่น มีความชอบหรือรู้สึกสบาย เมื่อต้องสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับระหว่างกลุ่ม ส่วนมิติด้านความคิด (cognitive) เจตคติระหว่างกลุ่มเน้นไปที่การประเมินความคิดที่มีต่อคนนอกกลุ่ม การประเมินเจตคติที่ใช้กันอย่างกว้างขวางคือ การประเมินลักษณะบุคลิกภาพทั่วไป (Brown & Bigler, 2002; Wolsko, Park, Judd, & Bachelor, 2003) เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะที่มีต่อคนนอกกลุ่ม (ให้อภัย มีน้ำใจ เห็นแก่ตัว ชอบความรุนแรง) ขณะที่อีกแนวคิดหนึ่งเกี่ยวกับเจตคติระหว่างกลุ่ม คือ สิ่งที่แสดงออกจากการสังเกตระยะห่างระหว่างบุคคล (social distance) (Bogardus, 1933) ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรหลีกหนีกลุ่ม

สำหรับมุมมองของนักทฤษฎีสัมผัสสัมพันธ์ (contact theorists) เสนอว่า มิติด้านความคิดมีความสัมพันธ์กับมิตรภาพระหว่างกลุ่ม เนื่องจากบุคคลได้เรียนรู้ข้อมูล ที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลต่อคนอื่นมากขึ้น (Rothbart, 1996) การระบุตนเข้ากับกลุ่ม (group identification) เช่น สัญชาติ เชื้อชาติและอัตลักษณ์อื่นๆ ของกลุ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการมีเจตคติทางลบกับคนกลุ่มอื่นและคนกลุ่มน้อย (minority group) (Morse & Allport, 1952; Ruttenberg, Zea, & Sigelman, 1996) แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและการยึดมั่นชาติพันธุ์ตน (ethnicism) อ้างอิงอยู่บนสองทฤษฎีสำคัญ คือ อัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory: SIT) (H. Tajfel, & Turner, J. C. , 1979) และทฤษฎีความขัดแย้งตามความเป็นจริง (realistic conflict theory: RCT) (LeVine & Campbell, 1972; Sherif & Sherif, 1953) โดยมองความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม เกิดจากการแก่งแย่งทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด มุมมองต่อการยึดชาติพันธุ์ตนเองเป็นศูนย์กลาง เป็นผลมาจากความสนใจในความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม การมองว่าคนนอกกลุ่มคุกคามและกำลังแข่งขันทำให้เกิดบรรยากาศความเป็นศัตรู ส่งผลให้เกิดความเหนียวแน่นและเพิ่มการระบุตนเข้า

กับกลุ่มมากยิ่งขึ้น (LeVine & Campbell, 1972) สำหรับทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมเสนอว่า การที่คนระบุตนเข้ากับกลุ่มอย่างเข้มข้น ยิ่งเพิ่มอคติบวกต่อคนในกลุ่มและเกิดอคติต่อต้านชัดเจนกับคนนอกกลุ่ม (H. Tajfel, & Turner, J. C. , 1979) การมีเจตคติความเป็นมิตรสูงกับกลุ่มตนเอง จะทำให้มีแนวโน้มของการเกิดเจตคติลบสูงกับคนนอกกลุ่มด้วย (Branscombe & Wann, 1994; Grant & Brown, 1995) ความเด่นชัดของการให้คุณค่าของคนกลุ่มหนึ่งที่แตกต่างกันกับการให้คุณค่าของคนอีกกลุ่มหนึ่ง มีแนวโน้มทำการเกิดเจตคติทางลบระหว่างกลุ่มสูงและมีการเลือกปฏิบัติระหว่างกลุ่มมากยิ่งขึ้น (Neuberg et al., 2014)

เจตคติระหว่างกลุ่มและการเกิดอคติในปัจจุบัน

นับตั้งแต่หลังเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย 11 กันยายน 2001 เป็นต้นมา สถานการณ์และความรุนแรงได้ขยายตัวไปทั่วทุกมุมโลก บ้างเป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศ บ้างเป็นสถานการณ์ภายในประเทศ แต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ากลุ่มผู้ก่อการร้ายหรือผู้ใช้ความรุนแรง มีอัตลักษณ์ทางสังคมที่เชื่อมโยงกับชาวมุสลิม ซึ่งทำให้ชาวมุสลิมที่บริสุทธิ์ได้รับผลกระทบไปด้วย การเกิดอคติต่อต้านมุสลิมอเมริกันเพิ่มขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 9/11 มีงานวิจัยที่สำรวจเจตคติ ที่มีต่อคนมุสลิมในประเทศอเมริกา (Beinart, 2012; Federal Bureau of Investigations, 2012; Steele, Parker, & Lickel, 2015) และในกลุ่มประเทศยุโรป (Allen & Nielsen, 2002) ตัวอย่าง งานวิจัยที่สำรวจเจตคติของคนมุสลิมที่อาศัยในประเทศอังกฤษ พบว่าคนมุสลิมอังกฤษรับรู้ที่ตนถูกเลือกปฏิบัติ (discrimination) มากขึ้น และรายงานการมีประสบการณ์การถูกเหยียดเชื้อชาติ (Sheridan, 2006) มีการต่อต้านชาวอาหรับเพิ่มขึ้นในประเทศสเปนภายหลังการวางระเบิดรถไฟเมืองมาดริดเมื่อปี 2004 (Echebarria-Echabe & Fernández-Guede, 2006) งานวิจัยเกี่ยวกับการมีเจตคติความชอบอย่างเปิดเผยและแบบแอบแฝง ต่อชื่ออื่นมากกว่าชื่อชาวอาหรับ-มุสลิม (Nosek et al., 2007) การศึกษาของ Park, Felix และ Lee (2007) ที่พบว่ามุมมองทางลบต่อคนมุสลิม เกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงมุสลิมกับการก่อการร้าย ดังนั้นการบรรเทาเจตคติลบจะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้คนได้สัมผัสกับข้อมูลด้านบวกของคนมุสลิม เช่น การอ่านเนื้อหาด้านบวกทางวัฒนธรรมมุสลิมมากกว่าการอ่านเนื้อหาทั่วไปหรือเนื้อหาด้านลบ การเพิ่มข้อมูลด้านบวกที่มาจากกลุ่มมุสลิมเอง เช่น การแสดงจุดยืนต่อต้านก่อการร้ายหรือต่อต้านมุสลิมที่นิยมความรุนแรงอย่างชัดเจน จะเป็นการสื่อสารที่มีทรงพลังมากกว่าข้อมูลในลักษณะอื่น ที่จะทำให้เกิดการลดอคติต่อคนมุสลิมทั่วโลก ลักษณะดังกล่าวไม่น่าจะมีความแตกต่างกับความไม่

สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คนมุสลิมบริสุทธ์ี อาจจะได้รับผลกระทบจากการมีอัตลักษณ์ เชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ก่อความรุนแรง ไม่แตกต่างจากการศึกษาของต่างประเทศ แต่ข้อมูลในประเด็นนี้ยังไม่เคยมีการสำรวจในประเทศไทย

การประเมินทางสังคม

การประเมินทางสังคม (social judgment) คือ การพิจารณาลักษณะความหลากหลายของบุคคลในสังคม เกิดจากการสังเกตหลายอย่างของบุคคลพร้อมๆ กัน ซึ่งบุคคลอาจสังกัดกลุ่มประเภทย่อย (subtyping) หรือสังกัดกลุ่มย่อย (subgrouping) ก็ได้ ทั้งสองลักษณะเป็นตัวแทนของรูปแบบการผสมกันของการจัดกลุ่มแบบหลากหลายอีกแนวทางหนึ่ง (Crisp & Hewstone, 2007)

Crisp และ Hewstone (2007) ได้เสนอกรอบแนวคิดของการตัดสินทางสังคมไว้ 5 รูปแบบ ภายใต้สถานการณ์ของคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ดังนี้

1) รูปแบบตัดสินอย่างง่าย (simply pattern) เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มมีลักษณะเด่นเท่าๆ กันในสังคม การประเมินจะเป็นแนวทางอย่างง่าย บนสมมติฐานที่คุ้นเคยคือ คนในกลุ่มจะประเมินกลุ่มตนเองดีกว่าคนกลุ่มอื่น ในกรณีที่คนในกลุ่มและเป้าหมาย (คนนอกกลุ่ม) จะถูกเรียกว่าเป็นคนในกลุ่มที่มีคุณลักษณะร่วมกัน (shared multiple ingroup) เพราะมีทิศทางประเมินระหว่างกลุ่มไปในทางบวกมากกว่า ตรงกันข้าม หากคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มไม่มีคุณลักษณะร่วมกันเลย (multiple outgroups) ทิศทางการประเมินระหว่างกลุ่มจะเป็นในทางลบมากกว่า สำหรับคนนอกกลุ่มที่มีคุณลักษณะร่วมกันกับคนในกลุ่มแบบผสมผสาน (mixed ingroup) ทิศทางการประเมินจะเป็นไปได้ 2 แบบ คือไม่บวกก็ลบ

2) รูปแบบการรวมกันทางสังคม (social inclusion pattern) จะเกิดขึ้นเมื่อคนในกลุ่มได้ประเมินคุณลักษณะทางบวกของคนนอกกลุ่มอย่างน้อย 1 คุณลักษณะที่มีเหมือนกัน

3) รูปแบบการแยกกันทางสังคม (social exclusion pattern) คนในกลุ่มประเมินคุณลักษณะทางลบที่มีต่อคนนอกกลุ่ม จากการที่ทั้งสองกลุ่มไม่มีลักษณะเหมือนกันเลย ข้อสังเกตคือเป้าหมายแบบผสมผสาน (mixed targets) จะถูกประเมินทางลบด้วย เพราะมีอย่างน้อยหนึ่งคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนของคนนอกกลุ่ม

4) รูปแบบปฏิเสธตามลำดับชั้น (hierarchical rejection pattern) คนนอกกลุ่มจะถูกประเมินคุณลักษณะที่เด่นและสำคัญกว่า เช่น ผู้ชายที่เชียร์กีฬาซอฟท์บอลทีมตัวเอง จะแสดงกิริยาที่

ไม่ติดกับนักกีฬาหญิงจากทีมคู่แข่ง จากตัวอย่างนี้ เพศคือคุณลักษณะที่เด่นและสำคัญกว่าลักษณะการเป็นนักกีฬา ซึ่งเป็นลักษณะทางสังคม ลำดับที่สองของผู้หญิงในมุมมองของกลุ่มผู้ชาย

5) รูปแบบการเท่าเทียม (equivalence pattern) เป็นการประเมินทางสังคม เมื่อไม่มีคุณลักษณะความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อย ทำให้มองคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มแบบเท่ากัน แต่ทิศทางการประเมินอาจเป็นได้ทั้งบวกและลบ

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity complexity) ถูกเปิดโดย Roccas และ Brewer (2002) ให้ความหมายว่า เป็นการรับรู้อย่างอัตวิสัยของบุคคลว่าตนมีอัตลักษณ์ทางสังคมหลายอย่างที่สัมพันธ์กันอย่างไร ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม สะท้อนถึงระดับของการทับซ้อนกัน (เหลื่อมกัน) ระหว่างกลุ่มและอัตลักษณ์ของบุคคล

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม เป็นผลมาจากกระบวนการรับรู้และตีความข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวเอง การมีอัตลักษณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนขึ้นอยู่กับสองเงื่อนไข 1) การรับรู้ว่ามีการจัดกลุ่มทางอัตลักษณ์สังคมมากกว่า 1 กลุ่ม ในกลุ่มของตน 2) การรับรู้ว่ามีการจัดกลุ่มอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างหลากหลายและลักษณะต่างๆ เหล่านั้น ไม่ได้ทับซ้อนกันอย่างแนบสนิท การจะรับรู้เช่นนั้นได้ ว่ามีการทับซ้อนกันและยังมีพื้นที่ให้ไปซ้อนทับกับคุณลักษณะอื่นๆ ต้องอาศัยพลังของแหล่งการรู้การคิด (Tetlock, Skitka, & Boettger, 1989; Woike & Aronoff, 1992) ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ แรงจูงใจและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในรูปแบบการคิด แนวคิดเรื่องความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มาจากโมเดลการนำเสนอการจัดกลุ่มในสังคม ที่บุคคลตระหนักถึงอัตลักษณ์ของตนที่มีร่วมกันกับคนในกลุ่ม ซึ่งแสดงถึงการรับรู้ความเหมือน ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลตระหนักรู้ว่าขอบเขตอัตลักษณ์ของตนมีอะไรบ้าง อาจพบได้อีกว่ามีคนในกลุ่มบางคน มีบางอย่างไม่เหมือนกับตน จะถูกจัดว่าให้เป็นคนนอกกลุ่มสำหรับอัตลักษณ์นั้น ดังนั้นความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม จึงบ่งบอกถึงระดับการทับซ้อนกันของอัตลักษณ์ผู้คนในกลุ่มตนเอง

วิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

Knifsend และ Juvonen (2014) สำนวจความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบริบท เช่น การมีเพื่อนการมีกลุ่มต่างเชื้อชาติในโรงเรียน และเจตคติระหว่างกลุ่มกับความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ในนักเรียนชั้นเกรด 7 อายุระหว่าง 11 ถึง 14 ปี อายุเฉลี่ย 12.56 SD= 0.54 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 622 คน มีเชื้อชาติลาตินหรือเม็กซิกันร้อยละ 41 เชื้อชาติยุโรปอเมริกันร้อยละ 34 เชื้อชาติอเมริกันร้อยละ 14 และเชื้อชาติเอเชียอเมริกันตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกร้อยละ 10 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดการมีโอกาสมิตรภาพเพื่อนต่างเชื้อชาติ แบบวัดสัดส่วนการมีมิตรภาพกับคนต่างเชื้อชาติ แบบวัดความสำคัญของอัตลักษณ์ทางสังคม แบบประเมินเจตคติระหว่างกลุ่มและแบบวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมระดับปานกลาง ทั้งนี้ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างมิตรภาพกับคนต่างเชื้อชาติและเจตคติระหว่างกลุ่ม เฉพาะเมื่อกลุ่มนักเรียนมีสัดส่วนการมีกลุ่มเพื่อนต่างชาติระดับสูง กล่าวได้ว่า ความหลากหลายทางสังคมสามารถส่งเสริมความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและเจตคติทางบวกระหว่างกลุ่ม

Brewer และ Pierce (2005) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและการอดทนอดกลั้นกับคนนอกกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในรัฐโอไฮโอ โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งแรกโดยการตอบทางไปรษณีย์และครั้งที่สองโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 210 คน เป็นเพศหญิง 92 คน เป็นชาย 118 คน อายุระหว่าง 21-81 ปี โดยมีค่ากลางเท่ากับ 47 ปี เป็นอเมริกันผิวขาว 184 คนและเชื้อชาติอื่นจำนวน 26 คน มาตรฐานความอดทนอดกลั้นประกอบด้วย การยอมรับพฤติกรรมธรรม เจตคติทางบวกต่อการช่วยเหลือผู้เสียเปรียบทางสังคมและระยะออกห่างจากคนต่างเชื้อชาติ ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างกันของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ ความสนใจทางการเมือง และการพักผ่อนหย่อนใจ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับพฤติกรรมธรรม แต่ไม่สัมพันธ์กับเจตคติทางบวกต่อการช่วยเหลือผู้เสียเปรียบทางสังคมและระยะออกห่างกับคนต่างชาติ

Roccas และ Brewer (2002) สำนวจความอดทนอดกลั้นต่อคนนอกกลุ่ม ทำการสำวจในสหรัฐอเมริกาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 122 คน นักศึกษาจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งได้รับแบบวัดที่ต้องตอบคำถามเพิ่มเติมต่อความใกล้ชิดที่มีต่อกลุ่มของบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติต่างจากตน กลุ่มคนนับถือศาสนาแตกต่าง และกลุ่มคนที่แตกต่างทั้งเชื้อชาติและ

ศาสนา ผลการศึกษาพบว่า ความอดทนอดกลั้นต่อคนกลุ่มนอกของผู้ที่มีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมระดับมาก จะมีมากกว่าผู้ที่มีระดับความซับซ้อนน้อยกว่า ความแตกต่างของค่านิยมในกลุ่มตัวอย่างถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยผลพบว่า ความแตกต่างของค่านิยมสากลนิยมกับค่านิยมอำนาจ ส่งผลต่อความอดทนอดกลั้น และความแตกต่างของค่านิยมการเปิดกว้างกับอนุรักษ์นิยม ส่งผลต่อการเป็นอิสระจากบรรทัดฐานของกลุ่ม นอกจากนี้ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ยังช่วยเพิ่มค่าการทำนายความอดทนอดกลั้นเมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับค่านิยมดังกล่าว

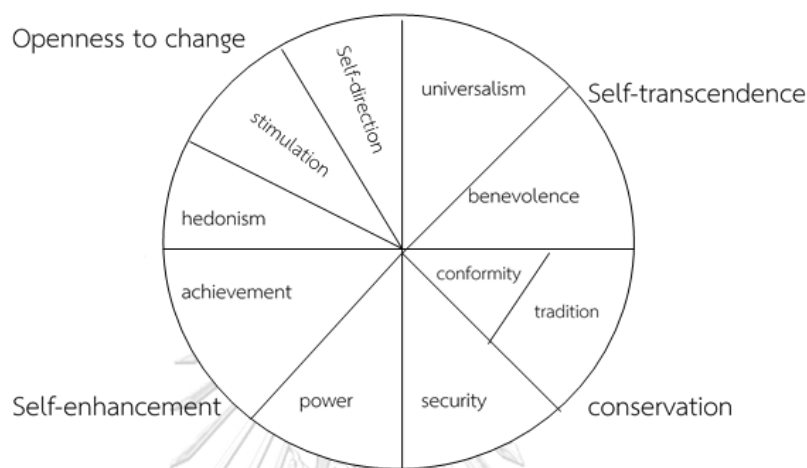
ค่านิยมส่วนบุคคล

Schwartz (1992, 2005) ได้รวบรวมข้อมูลค่านิยมส่วนบุคคล (personal value) จากกลุ่มวัฒนธรรมกว่า 70 แห่ง และนำเสนอแบบจำลองที่ประกอบด้วยค่านิยม 10 ประการ ที่สะท้อนมุมมองส่วนตัวของผู้คน ชุดของค่านิยมเหล่านี้เป็นความตั้งใจที่จะรวบรวมแรงจูงใจที่สำคัญร่วมกันของคนในวัฒนธรรมต่างๆ (Lilach Sagiv & Schwartz, 2000) ตามแบบจำลองนี้ ค่านิยมส่วนบุคคลเป็นมาตรฐานในการประเมินตัดสินพฤติกรรมทุกแบบ ทั้งเหตุการณ์และผู้คน การศึกษาแสดงให้เห็นถึงค่านิยมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมต่างๆ เช่น การเมือง (Barnea & Schwartz, 1998) ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Knafo, Daniel, & Khoury-Kassabri, 2008) และแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในโครงการใหม่ที่ริเริ่ม (Oreg & Nov, 2008)

โมเดลของ Schwartz (1992) ได้กล่าวถึง กระบวนการพลวัตที่เป็นไปได้ ที่ค่านิยมบางอย่างอาจขัดแย้งกับค่านิยมตัวอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ค่านิยมการแสวงหาความสำเร็จสอดคล้องกับค่านิยมแสวงหาอำนาจ แต่อาจไม่สอดคล้องกับค่านิยมความเมตตากรุณา Schwartz (1992) จึงจำแนกค่านิยม 10 ประการ เป็น 4 ประเภท ที่มีขั้วมิติ 2 ด้านตรงกันข้าม ดังภาพ

ภาพที่ 1

รูปแบบความสัมพันธ์ของ 10 ประเภทแรงจูงใจค่านิยมของ Schwartz

ด้านการลอยตัวเหนือโลก (self-transcendence) และด้านการพัฒนาเพิ่มพูนตน (self-enhancement) เป็น 2 ขั้วที่ตรงข้ามกัน ในขณะที่ด้านการเปิดกว้างเพื่อเปลี่ยนแปลง (openness to change) ตรงกันข้ามกับขั้วด้านอนุรักษ์นิยม (conservation) ค่านิยมทั้ง 10 ประการ เป็นค่านิยมสากล และมีแรงจูงใจรองรับ ทั้ง 4 มิติของค่านิยมที่ตั้งฉากกัน ประกอบด้วยค่านิยม ดังนี้

มิติด้านการเปิดกว้างเพื่อเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยค่านิยม 1) การกำกับตนเอง (self-direction) ความคิดและการกระทำอิสระ เช่น การเลือก การสร้าง และการสำรวจ 2) กระตุ้นความตื่นเต้น (stimulation) ความแปลกใหม่และความท้าทายในชีวิต

มิติด้านการพัฒนาเพิ่มพูนตน ประกอบด้วยค่านิยม 1) การหาความสุข (hedonism) ความพึงพอใจหรือความพึงพอใจราคาสำหรับตัวเอง 2) ความสำเร็จส่วนบุคคล (achievement) ผ่านการแสดงความสามารถตามมาตรฐานทางสังคม 3) อำนาจ (Power) ฐานะทางสังคมและศักดิ์ศรี การควบคุม หรือการครอบงำผู้คนและทรัพยากร

มิติด้านอนุรักษ์นิยมประกอบด้วยค่านิยม 1) ความปลอดภัย (security) ความปรองดอง (harmony) และความมั่นคงของสังคม ของความสัมพันธ์และของตนเอง 2) การปฏิบัติตาม (conformity) การยับยั้งชั่งใจในการกระทำ ยับยั้งในความหุนหันพลันแล่น ที่อาจทำให้ผู้อื่นอารมณ์เสียหรือเป็นอันตรายต่อผู้อื่น และยับยั้งการละเมิดต่อความคาดหวังหรือบรรทัดฐานทางสังคม 3)

การเคารพประเพณี (tradition) ความมุ่งมั่นและการยอมรับขนบธรรมเนียมประเพณี และความคิดของวัฒนธรรมหรือศาสนา

มิติด้านการลอยตัวเหนือโลก ประกอบด้วยค่านิยม 1) เมตตากรุณา (benevolence) การรักษาและเพิ่มสวัสดิการของผู้คนในสังคมที่มีการต่อกัน 2) สากลนิยม (universalism) การมีความเข้าใจ ซินชมในคุณค่า ความอดทนอดกลั้นและการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้คนและธรรมชาติ

วิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมส่วนบุคคล

Zibenberg และ Kupermintz (2016) สำนวจความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ที่มีกับสมาชิกในกลุ่มและสมาชิกนอกกลุ่ม การเปรียบเทียบค่านิยมต่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่มีคนในกลุ่มและคนต่างกลุ่ม ได้สะท้อนความสำคัญของค่านิยม ที่มีต่อพลวัตระหว่างกลุ่ม ผลการศึกษาที่ผ่านมาที่ทำกับกลุ่มตนเอง พบว่า ค่านิยมเสรีนิยมและเมตตากรุณา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ขณะที่ค่านิยมอำนาจสัมพันธ์ทางลบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากสถาบัน 4 แห่ง ในอิสราเอล เชื้อชาติยิว ค่านิยมที่วัดคือ การเพิ่มประสิทธิภาพตนเอง (self-enhancement) (ประกอบด้วยความใฝ่สัมฤทธิ์และอำนาจ) และการลอยตัวเหนือสภาพปกติ (self-transcendence) (ประกอบด้วยเสรีนิยมและเมตตากรุณา) ผลพบว่า ค่านิยมการลอยตัวเหนือสภาพปกติ มีผลกับความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทั้งกับนักศึกษาในกลุ่มเชื้อชาติเดียวกันและกลุ่มนักศึกษาต่างเชื้อชาติ สำหรับค่านิยมการเพิ่มประสิทธิภาพตนเอง มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเฉพาะกับนักศึกษากลุ่มชาติเดียวกัน แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับนักศึกษาเชื้อสายอาหรับที่อาศัยอยู่ในอิสราเอล

Daniel และคณะ (2013) สำนวจค่านิยมระดับโรงเรียนเพื่อจำแนกค่านิยมขึ้นใหม่ จากแบบวัดของ Schwartz ค่านิยมของโรงเรียนไม่ได้วัดจากการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน แต่วัดจากค่านิยมส่วนบุคคลของนักเรียนและครูเพราะเชื่อว่า เป็นค่านิยมที่นำมาเทียบเคียงเป็นค่านิยมระดับองค์กรได้ การศึกษาที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 862 คน อายุระหว่าง 15-19 ปี จากโรงเรียนในอิสราเอล 32 แห่ง ที่มีทั้งนักเรียนเชื้อชาติยิวและอาหรับ การศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 1,541 คนอายุระหว่าง 11-21 ปี จากโรงเรียนยุโรป 8 แห่ง ซึ่งจำนวน 6 แห่งเก็บข้อมูลครูด้วย จำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามค่านิยมจากภาพของ Schwartz's portrait values questionnaire ผลการศึกษาทั้ง 2 พบว่าค่านิยมจากโรงเรียน 6 แห่ง จำแนกเป็นความใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement) การพึ่งตนเอง (autonomy) เสมอภาคนิยม (egalitarianism) การ

ปรองดอง (harmony) การเชื่อฟัง (compliance) และการมีอำนาจเหนือ (dominance) ใน การศึกษาที่ 1 พบว่า ค่านิยมการเชื่อฟังและการมีอำนาจเหนือ สัมพันธ์กับความรุนแรงของนักเรียน ขณะที่ค่านิยมการปรองดองสัมพันธ์กับการสนับสนุนให้กำลังใจ สำหรับการศึกษาที่ 2 ยืนยันผล การศึกษาประเภทของค่านิยมระดับโรงเรียน เนื่องจากพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างสูง ($r=.64$) ของ ระดับอายุที่แตกต่างกันของนักเรียนกับครูในเรื่องของค่านิยม

Van der Noll (2013) สำรวจความอดทนอดกลั้นต่อคนมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเยอรมันนี้ โดย ประเมินจากประเด็นที่ให้การสนับสนุนต่อการดำเนินชีวิตวิถีอิสลาม การศึกษาอิทธิพลของค่านิยม พื้นฐานของแบบวัด Schwartz เลือกใช้ค่านิยมการปฏิบัติตาม (conformity) จารีตประเพณี (tradition) ความมั่นคง (security) การกำกับตนเอง (self-direction) และสากลนิยม (universalism) เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างค่านิยมทางสังคมและการเมือง ในเรื่องเสรีภาพของพลเรือน พหุวัฒนธรรม ศีลธรรมตามจารีตกับเจตคติและการรับรู้ทางลบกับคนมุสลิม กลุ่มตัวอย่างมี จำนวน 1,127 คน ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดสมบูรณ์ จำนวน 1,122 คน ไม่มีผู้ใดเป็นมุสลิม อายุ 17-90 ปี ($M=54$; $SD=16$) เป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 53 เครื่องมือได้แก่ 1) แบบประเมินการ สนับสนุนเสรีภาพพลเรือนของมุสลิม ถ้ามองในเรื่องการสวมฮิญาบของสตรีในที่สาธารณะ การมีอิสลาม ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล การสร้างมัสยิดในชุมชนมุสลิมและการมีวันหยุดสาธารณะของมุสลิม 2) แบบ ประเมินเจตคติและการรับรู้ที่มีต่อมุสลิมโดยเฉพาะกลุ่มอพยพที่สร้างปัญหา 3) แบบวัดค่านิยมของ Schwartz แบบการบรรยายภาพ (The Portrait Values Questionnaire :PVQ) 4) แบบประเมิน ค่านิยมทางสังคมและการเมือง 5) แบบประเมินพหุวัฒนธรรม 6) แบบประเมินศีลธรรมตามจารีต การวิเคราะห์ข้อมูลมีการควบคุมอิทธิพลของเพศ อายุ สถานภาพทางสังคมและถิ่นฐานพำนักทาง เยอรมันตะวันออก ผลพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในสิ่งที่สนับสนุน 2) การสนับสนุนต่อ การจำกัดสิทธิของมุสลิมเกิดขึ้นกับทั้งผู้ที่มีเจตคติทางลบและเจตคติทางบวกกับมุสลิม 3) ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลอิสระกับเจตคติการรับรู้ที่มีต่ออิสลามและการสนับสนุนเสรีภาพพลเรือนของอิสลาม โดยที่ค่านิยมอนุรักษ์ตามจารีตประเพณี การปฏิบัติตาม การกำกับตนเองและสากลนิยมเกี่ยวข้องกับการ จำกัดสิทธิพลเรือนของอิสลาม สำหรับค่านิยมความมั่นคง ประเพณีนิยมและการปฏิบัติตาม เกี่ยวข้องกับการจำกัดสิทธิด้านเสรีภาพทางศาสนาของอิสลาม โดยเฉพาะการสร้างมัสยิด ค่านิยม สากลนิยมและการกำกับตนเองเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการสวมฮิญาบ การมีอิสลามศึกษาในโรงเรียน และการสร้างมัสยิด

การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม

การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความเป็นปัจเจกบุคคลของคนนอกกลุ่ม เป็นวิธีการช่วยลดอคติและความคิดเหมารวม ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างกลุ่ม การรับรู้ถึงคุณลักษณะความเป็นปัจเจกบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม สามารถลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ ตรงกันข้ามกับการรับรู้ความเหมือนของคนนอกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับความคิดเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ (Hilton & von Hippel, 1996) การศึกษาของ Ryan, Judd และ Park (1996) เสนอว่า การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม มีผลต่อความมั่นใจในการตัดสินใจคนอื่น เช่น การรับรู้ว่าคุณมีความแตกต่างกัน จะทำให้คนผิวขาวเกิดความลังเลใจต่อการตัดสินใจพฤติกรรมของเด็กผิวดำมากกว่าการตัดสินใจพฤติกรรมเด็กผิวขาว กล่าวคือ โดยทั่วไปหากบุคคลมีอคติและมีความคิดเหมารวมต่อคนกลุ่มอื่น จะมีความมั่นใจและตัดสินใจอย่างรวดเร็วต่อพฤติกรรมของคนกลุ่มนั้น ดังนั้นหากบุคคลมีการรับรู้ความแตกต่างเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น เขาจะไม่มั่นใจหรือจะเกิดความลังเลก่อนที่จะตัดสินใจโดยทันที

การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อแบบแผนทางความคิดที่มีต่อกลุ่มสังคม (social group) และมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการจัดสรรปันส่วน บุคคลที่มีการรับรู้ความซับซ้อนของกลุ่มน้อย จะประเมินสมาชิกกลุ่มอย่างสุดขั้ว ไม่บวกก็ลบเลย ในสถานการณ์ที่สมาชิกกลุ่มมีความเหมือนกันและมีลักษณะเด่นทางบวกจะยิ่งถูกประเมินด้านบวกมากขึ้น ทำนองเดียวกันหากคุณลักษณะทางลบของสมาชิกเด่น ก็ยิ่งถูกประเมินทางลบมากในกลุ่มที่ถูกมองว่าเป็นเนื้อเดียวกันมากกว่าต่างกัน จึงเป็นที่มาของวิธีการมองคนในกลุ่ม มองคนนอกกลุ่มแบบง่ายไม่ซับซ้อนและประเมินอย่างสุดขั้ว เมื่อเทียบกับการประเมินคนกลุ่มเดียวกัน (Linville & Jones, 1980)

การมีความหลากหลายในสังคม จะนำไปสู่สังคมแห่งความใจกว้างและมีความอดทน งานวิจัยเกี่ยวกับสังคมที่มีหลากหลายของวัฒนธรรมแสดงให้เห็นถึง การมีบรรทัดฐานทางสังคม ที่ต่างฝ่ายต่างเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานเจตคติและพฤติกรรมที่ยอมรับสมาชิกของสังคมอีกฝ่าย ตรงกันข้ามกับสังคมที่ยึดแต่หลักความเป็นแบบแผนของวิถีชีวิตเนื้อเดียวกัน โดยชูลักษณะเด่นเพียงหนึ่งเดียว และใช้เป็นเครื่องนำทางพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม สังคมนั้นจะมีแนวโน้มการตอบสนองไปในทางลบ (Gelfand, Nishii, & Raver, 2006) การขยายความเข้าใจที่มีต่อคนนอกกลุ่ม ช่วยส่งเสริมให้มี

คุณลักษณะของความอดทนต่อความแตกต่างและมีเจตคติเชิงบวกกับสมาชิกในสังคม การชื่นชมและมีความยินดีกับลักษณะ พหุวัฒนธรรม (multicultural) มากกว่าเจตคติแบบตาบอดสี (colorblind attitudes) ที่ปฏิเสธการรับรู้ถึงความแตกต่าง การมองแบบหลากหลายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการลดอคติต่อต้านคนกลุ่มน้อยในสังคม (Richeson & Nussbaum, 2004; Wolsko, Park, Judd, & Wittenbrink, 2000)

มาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม (Perceived outgroup heterogeneity scale)

มาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นการวัดที่สร้างขึ้นตามบริบทของกลุ่มในสังคมนั้นๆ โดยเป็นการศึกษาที่เน้นองค์ประกอบสำคัญของบุคคล เช่น มาตรวัดปัจเจกบุคคล (individuation) ของ Prati, Menegatti และ Rubini (2015) ดัดแปลงมาจาก Hutter, Wood และ Turner (2013) พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการรับรู้ของบุคคลประกอบในการประเมิน โดยใช้การจัดหมวดหมู่ มีข้อกระทง จำนวน 4 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นครอนบาคแอลฟา .72 มาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายของกลุ่มนอก (perceived outgroup variability) ของ Hutchison และ Rosenthal (2011) พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการรับรู้ความหลากหลายที่มีต่อกลุ่มมุสลิม ประกอบด้วยข้อกระทง 2 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นครอนบาคแอลฟา .79 มาตรประเมินทั่วไป (general evaluation scale) ของ Wright, Aron, McLaughlin-Volpe และ Ropp (1997) พัฒนาขึ้นเพื่อวัดเจตคติที่มีต่อลักษณะนิสัยบุคลิกของกลุ่มอื่น ประกอบด้วยข้อกระทง จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นครอนบาคแอลฟา .90

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติกับความไม่สอดคล้องทางปัญญา (Cognitive dissonance)

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ คือ วิธีการเปลี่ยนเจตคติหรือโน้มน้าวให้มีเจตคติใหม่ โดยเป็นการต่อ ยอดทางความคิดจากทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด (dissonance theory) ที่อธิบายถึง สภาวะทางความคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ ซึ่งเป็นสภาพความรู้สึกนึกคิด ที่เกิดความรู้สึกไม่สอดคล้องกัน (Aronson, 1992) สภาพความไม่สอดคล้องหรือความรู้สึกวาง (hypocritical feeling) ทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ ความไม่พึงพอใจ เกิดความหวั่นไหวต่ออัตมโน

ทัศนแห่งตน (self-concept) บุคคลจึงมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมหรือลดความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้น (Aronson, 1999)

ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางปัญญา เริ่มต้นโดย Leon Festinger (1957) ที่เสนอว่า เมื่อ ส่วนของปัญญาก่อนแรกไม่ตรงหรือสวนทางกับส่วนของปัญญาก่อนที่สอง สภาพแบบนี้ทำให้เกิดความ ไม่สอดคล้องทางปัญญา เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่สบายกายใจ จึงต้อง หาทางลดสถานะความรู้สึกที่เกิดขึ้น นอกจากนี้บุคคลยังพยายามลดความไม่สอดคล้องด้วยการ หลีกเลี่ยงสถานการณ์หรือข้อมูลที่จะทำให้เกิดความไม่สอดคล้องเพิ่มมากขึ้นด้วย

ลักษณะส่วนของปัญญา 2 ส่วน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ (Festinger, 1957)

1. ส่วนของปัญญาที่เกี่ยวข้องกัน (relevant)

1.1 แบบสอดคล้อง (consonance)

ส่วนของปัญญาทั้งสองส่วน (ส่วนแรกและส่วนหลัง) มีความสอดคล้อง ไปใน ทิศทางเดียวกัน เมื่อส่วนปัญญาแรกเกิดจะตามมาด้วยส่วนปัญญาที่สอง เช่น เพื่อนส่งไลน์มา บอกว่าฝนตกหนักทำให้ถนนข้างหน้าขาด (ปัญญาก่อนแรกรับรู้ข้อมูลถนนขาด) ซึ่งเรากำลัง ขับรถอยู่บนถนนเส้นนั้นพอดี เมื่อไปถึงที่เราเห็นกับตาจริงๆว่าถนนขาด (ปัญญาก่อนที่สองมี ความสอดคล้องกับปัญญาก่อนแรก)

1.2 แบบไม่สอดคล้อง (dissonance)

ส่วนของปัญญาสองส่วนไม่ไปด้วยกัน ไปคนละทิศทาง ลักษณะปัญญาก่อนแรก สวนทางกับปัญญาก่อนที่สอง เช่น ช่างนำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงในบริเวณสายทางผ่าน กลับบ้าน (ปัญญาก่อนแรก) ซึ่งเราต้องใช้เส้นทางนั้นเป็นประจำ แต่เหตุการณ์ความรุนแรงก็ ไม่ได้เกิดตรงนั้นทุกวัน (ปัญญาก่อนที่สอง) จากตัวอย่างทำให้บุคคลอาจเกิดความไม่ สอดคล้องทางปัญญาทุกครั้งที่ผ่านมา แต่ในกรณีเช่นนี้ต้องได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพราะ เป็นความไม่สอดคล้องที่มีต่อสถานการณ์อันตรายแก่ชีวิต

2. ส่วนของปัญญาที่ไม่เกี่ยวข้องกัน (irrelevant)

ส่วนของปัญหาที่ไม่สัมพันธ์กับส่วนของปัญหาอีกส่วนหนึ่ง เช่น อาหารพื้นบ้านทางใต้มีรสเผ็ดมาก ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับฝนตกหนักจนน้ำท่วมหลายพื้นที่

สาเหตุของความไม่สอดคล้องทางปัญญา (Festinger, 1957)

1. ความไม่สอดคล้องตามตรรกะความจริง (logical inconsistency) เช่น ความเชื่อต่อตุ๊กตาลูกเทพว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ค้าขายดี และเชื่อในเวลาเดียวกันด้วยว่าตุ๊กตาลูกเทพ เป็นตุ๊กตาเด็กทารกหญิงที่ไม่มีความสามารถอะไร หรือ สมมติย้ายเมืองหลวงของไทยมาที่จังหวัดปัตตานีแล้วเหตุการณ์ความรุนแรงจะจบลง และอีกความเชื่อที่ว่าหากเมืองหลวงของไทยที่ชื่อปัตตานีจะถูกปกครองโดยกลุ่มผู้ก่อการร้าย

2. ความไม่สอดคล้องตามวัฒนธรรมและประเพณี (culture mores) การไปร่วมงานมงคลต่างๆ โดยสวมเสื้อผ้าสีดำ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่สอดคล้อง เพราะในงานมงคลคนไทยนิยมสวมเสื้อผ้ามีสีสันสดใส สร้างบรรยากาศทางบวกให้เป็นส่วนหนึ่งในงาน

3. ความไม่สอดคล้องจากความคิดเห็นเฉพาะเจาะจง ถูกนำมารวมเข้ากับความคิดเห็นทั่วไป เช่น คนมุสลิมที่มีความคิดสุดโต่ง เมื่อเห็นภาพผู้หญิงมุสลิมถ่ายรูปและบริจาคเงินให้กับที่ศูนย์ที่วิ่งผ่านหน้าบ้าน จึงเกิดความไม่สอดคล้องทางความคิด เพราะมุสลิมผู้หญิงห้ามถ่ายรูปใกล้ชิดผู้ชาย ที่ไม่ใช่สามีหรือบริจาคเงินให้กับคนต่างศาสนา

4. ความไม่สอดคล้องเกิดจากประสบการณ์ในอดีต (past experience) เช่น คนพุทธและคนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ในอดีต เคยเรียนด้วยกันในโรงเรียนวัด เล่นเป็นเพื่อนกัน ช่วยเหลือกัน ร่วมงานประเพณีที่ไม่ขัดหลักศาสนากันได้ แต่สถานการณ์ปัจจุบันกลับตรงกันข้าม ผู้คนจะเกิดความไม่สอดคล้องเป็นวงกว้าง เพราะประสบการณ์ที่ผ่านมาบอกว่าเราเป็นเพื่อนกันได้ สามารถทำกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อหลักการ แม้จะนับถือศาสนาต่างกัน

การลดความไม่สอดคล้องทางปัญญา

Festinger (1957) ได้เสนอไว้ในเบื้องต้น ดังนี้

1. การเปลี่ยนส่วนของปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรม (changing a behavioral cognitive element) เมื่อเกิดความไม่สอดคล้องทางปัญญาที่เกี่ยวกับพฤติกรรม บุคคลจะลดความไม่สอดคล้อง

โดยทำพฤติกรรมของตนให้ไปในทิศทางเดียวกับส่วนของปัญญา เช่น รู้ว่านอนติกทำให้สมองมีนงเมื่อตื่นนอน จึงตั้งใจเลิกนอนติก

2. การเปลี่ยนส่วนของปัญญาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (changing an environment cognitive element) สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุม เปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าการที่เราจะเปลี่ยนสิ่งที่เราคิด ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ชาวสวนยางออกไปกรีดยาง เมื่อเวลาตีหนึ่งตีสอง เพราะเป็นช่วงเวลาที่น้ำยางจะออกจากต้นมากที่สุด แต่กลับถูกยิงจนเสียชีวิต ญาติพี่น้องของเหยื่อ อาจเกิดความไม่สอดคล้อง เพราะเวลานั้นเป็นช่วงทำมาหากินของพวกเขา แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ จึงลดความไม่สอดคล้องทางความคิด ด้วยการคิดว่าเราออกไปในเวลาที่ไม่ควรทำงานพอดี

3. การเพิ่มส่วนของปัญญาใหม่เข้ามา (adding new cognitive elements) การเปลี่ยนส่วนของปัญญาบางครั้งอาจจะเป็นกระทำที่ยาก บุคคลจึงต้องลดความไม่สอดคล้องทางความคิด ด้วยการเพิ่มข้อมูลในส่วนของปัญญาใหม่เข้ามา เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางลบต่อบุคคล ที่มีอัตลักษณ์ทางสังคมเดียวกับผู้ก่อการร้าย อาจลดความไม่สอดคล้องโดยการหาข้อมูลหรือเหตุผลเพิ่มเติมว่า คนทั่วไปแม้มีอัตลักษณ์ทางสังคมเดียวกับผู้ก่อการร้าย แต่ไม่ได้หมายถึงพวกเขาต้องมีความโหดร้ายรุนแรงเหมือนกัน

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติกับการลดความไม่สอดคล้องทางปัญญา

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติเป็นการจัดกระทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นและตระหนักถึงความไม่สอดคล้องระหว่างความคิดเดิมกับความคิดใหม่ ทำให้บุคคลต้องลดสภาวะความไม่สอดคล้องลง จึงเกิดการเปลี่ยนเจตคติเดิม การศึกษาที่ผ่านมา ที่ใช้เขียนเรียงความต่อต้านเจตคติในหลากหลายสถานการณ์ เช่น การเพิ่มพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย (Eitel & Friend, 1999) การส่งเสริมพฤติกรรมรีไซเคิล (Fried & Aronson, 1995) การส่งเสริมพฤติกรรมใช้น้ำอย่างประหยัด (Dickerson, Thibodeau, Aronson, & Miller, 1992) การลดเจตคติรังเกียจกลุ่มในกลุ่มที่เหยียดเชื้อชาติรุนแรง (Son Hing, Li, & Zanna, 2002) การเพิ่มเจตคติทางบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ (Simmons, Webb, & Brandon, 2004)

คำถามวิจัย

1. การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างพุทธและมุสลิมเป็นอย่างไร
2. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีความสัมพันธ์อย่างไรกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ

3. การจับคู่บุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มอย่างไร
4. การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อบรรยายเจตคติที่มีต่อคนนอกกลุ่ม ระหว่างกลุ่มนักศึกษาพุทธและมุสลิม
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย เจตคติระหว่างกลุ่ม ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและค่านิยมส่วนบุคคล
3. เพื่อพัฒนาเรื่องราวจากการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ต่อการลดเจตคติทางลบระหว่างกลุ่ม
4. เพื่อทดลองใช้การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ต่อการลดเจตคติระหว่างกลุ่มในพื้นที่ความไม่สงบ
5. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติระหว่างกลุ่มว่าวิธีใดช่วยลดเจตคติทางลบได้ดีกว่ากัน

สมมติฐานงานวิจัย

1. การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างพุทธและมุสลิมมีความแตกต่างกัน
2. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ
3. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ มี 3 การศึกษา ได้แก่

การศึกษาที่ 1 วิจัยเชิงสำรวจการรับรู้บุคลิกภาพภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มพุทธและกลุ่มมุสลิม

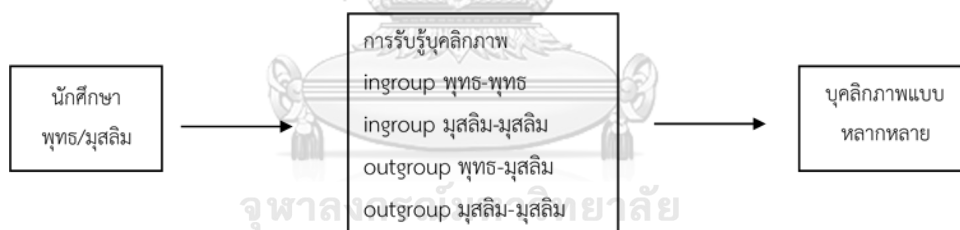
การศึกษาที่ 2 วิจัยแบบสหสัมพันธ์ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (โมเดล 2A) เป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ และศึกษาตัวแปรส่งผ่านอีกตัวหนึ่ง ที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีอิทธิพลกับเจตคติระหว่างกลุ่ม คือ การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity) (โมเดล 2B) จึงนำมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนออีกหนึ่งโมเดล

การศึกษาที่ 3 วิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อพัฒนาเครื่องมือการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง โดยมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติและกลุ่มควบคุม ว่ามีผลต่อการลดเจตคติระหว่างกลุ่มระดับใด กลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ นักศึกษาพุทธและมุสลิม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

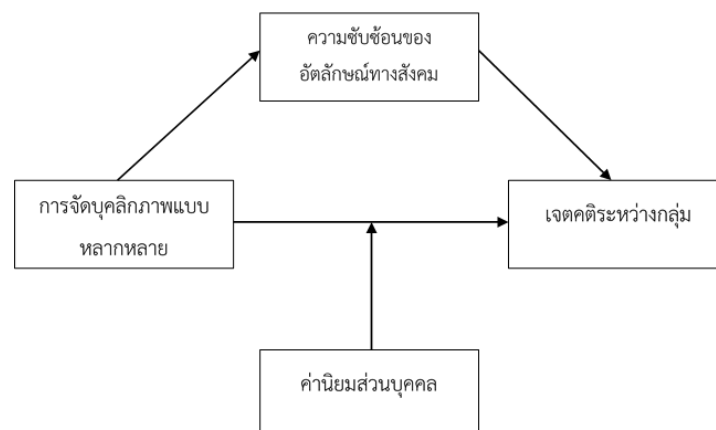
ภาพที่ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 1

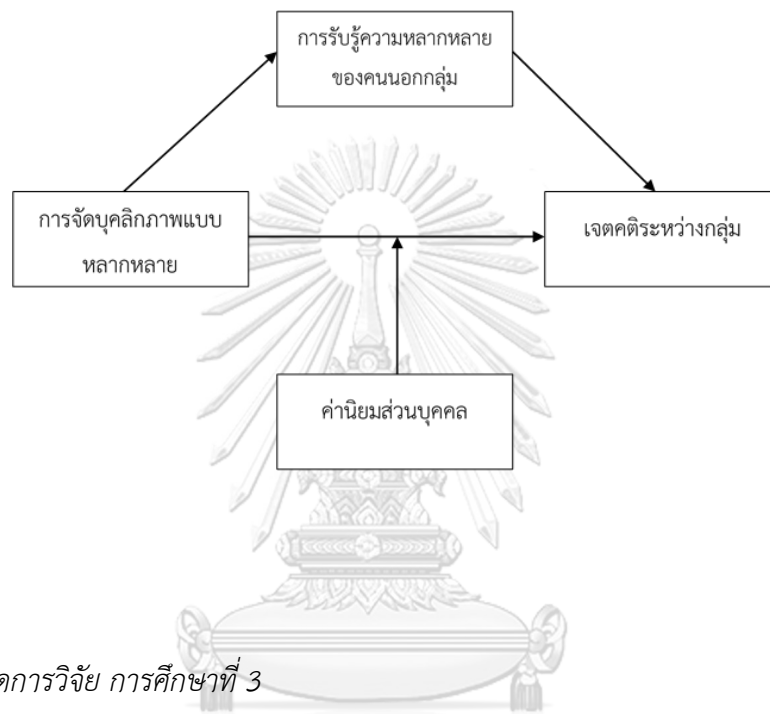
ภาพที่ 3

กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 2A

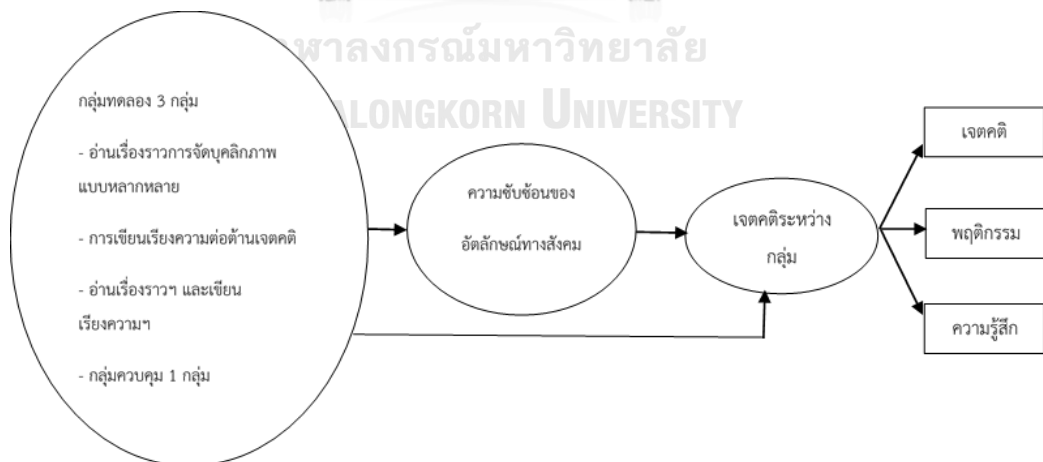
ภาพที่ 4

กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษา 2B

ภาพที่ 5

กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาที่ 3

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

การศึกษาก่อนที่ 1

ตัวแปรอิสระ	นักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม
ตัวแปรตาม	การรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มของนักศึกษาพุทธ การรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มของนักศึกษามุสลิม

การศึกษาก่อนที่ 2

ตัวแปรอิสระ	การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย
ตัวแปรตาม	เจตคติระหว่างกลุ่ม
ตัวแปรส่งผ่าน	ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (โมเดล 2A) การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (โมเดล 2B)
ตัวแปรกำกับ	ค่านิยมส่วนบุคคล

การศึกษาก่อนที่ 3

ตัวแปรอิสระ	1) การอ่านเรื่องราวการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย 2) การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ 3) การอ่านเรื่องราวจากการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและการเขียน เรียงความต่อต้านเจตคติระหว่างกลุ่ม
ตัวแปรตาม	เจตคติระหว่างกลุ่ม
ตัวแปรควบคุม	คะแนนก่อนการทดลองของมาตราวัดเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อน ของอัตลักษณ์ทางสังคม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality category)

ค่านิยมเชิงทฤษฎี

การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย หมายถึง การจัดลักษณะบุคลิกภาพ เพื่อลดทอนวิธีการคิดจัดกลุ่มแบบง่าย ๆ โดยเฉพาะรูปแบบวิธีการคิดแบบแบ่งคนเป็น คนในกลุ่ม (ingroup) และคนนอกกลุ่ม (outgroup) (Crisp & Hewstone, 2007; Vanbeselaere, 1987) การจัดลักษณะบุคลิกภาพแบบหลากหลาย จะมีมากกว่าหนึ่งลักษณะ

ค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ในวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนจากมาตรวัดที่แปลและเรียบเรียงจากมาตรวัด 555 Anderson personality trait words (Anderson, 1968) มีจำนวน 176 ข้อ โดยมีการรวบรวมเพื่อนำไปจัดเป็นบุคลิกภาพหลากหลายของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม ที่เหมือนกันหรือตรงกัน จำนวน 10 บุคลิกภาพ จากลำดับความถี่มากไปน้อย

เจตคติระหว่างกลุ่ม (intergroup attitudes)

คำนิยามเชิงทฤษฎี

เจตคติระหว่างกลุ่ม หมายถึง การรู้จัก ความรู้สึกและพฤติกรรม ที่มีต่อลักษณะบุคลิกภาพแบบหลากหลายระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม ในงานวิจัยนี้ เจตคติระหว่างกลุ่มมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เจตคติต่อคนนอกกลุ่ม (outgroup attitudes) พฤติกรรมที่ตั้งใจทำระหว่างกลุ่ม (intergroup behavioral intentions) ความรู้สึกวิตกกังวลระหว่างกลุ่ม (intergroup anxiety)

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

เจตคติระหว่างกลุ่ม ในงานวิจัย หมายถึง คะแนนมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม ที่เรียบเรียงจากมาตรวัดพัฒนาโดย Hutchison และ Rosenthal (2011) รวมทั้งหมด มีจำนวน 10 ข้อ

การแปลผล: คะแนนมาก หมายถึง มีเจตคติระหว่างกลุ่มสูง คือ มีการรู้จัก ความรู้สึกและพฤติกรรมที่มีต่อคนนอกกลุ่ม (outgroup) สูง

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity complexity)

คำนิยามเชิงทฤษฎี

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลตระหนักถึงความทับซ้อน (overlap) ของอัตลักษณ์ทางสังคมของตนเองกับสมาชิกในกลุ่ม (ingroup)

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ในงานวิจัย หมายถึง คะแนนมาตรวัดที่เรียบเรียงจากมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม พัฒนาโดย Brewer และ Pierce (2005) มีจำนวน 8 ข้อ

การแปลผล: คะแนนมาก หมายถึง มีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมมาก คือ บุคคลมีลักษณะความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางสังคมในกลุ่มมาก

ค่านิยมส่วนบุคคล (personal values)

ค่านิยมเชิงทฤษฎี

ค่านิยมส่วนบุคคล หมายถึง แนวทางการกำกับการให้เหตุผลทางสังคม การประเมิน การตัดสินใจ การเลือก การรับรู้ การแสดงพฤติกรรมที่มีต่อผู้อื่น ในงานวิจัยนี้เจาะจงค่านิยมด้านสากลนิยม (universalism) และด้านอนุรักษ์นิยม (conservation)

ค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

ค่านิยมส่วนบุคคล ในงานวิจัย หมายถึง หมายถึง คะแนนมาตรวัดที่แปลและเรียบเรียงจากมาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล พัฒนาโดย Schwartz (1992) มีจำนวน 13 ข้อ

การแปลผล: คะแนนสูง หมายถึง มีค่านิยมส่วนบุคคล ทั้งด้านสากลนิยมและอนุรักษ์นิยมสูง สะท้อนความสมดุลของค่านิยมที่มีอยู่ในบุคคล ไม่สุดขั้วในด้านใดด้านหนึ่ง

เรื่องราวจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย (narration of multiple personality words)

ค่านิยมเชิงทฤษฎี

เรื่องราวจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย หมายถึง เรื่องราววิถีชีวิตระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม ในพื้นที่ความไม่สงบชายแดนภาคใต้ประเทศไทย ที่มีเรื่องราวด้านสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

ค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

เรื่องราวจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ในงานวิจัย หมายถึง การนำคำที่แสดงลักษณะบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ซึ่งได้จากผลการศึกษาที่ 1 จำนวน 10 คำ มาบรรจุในโครงสร้างเนื้อหา ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ในประเด็นคำถามหลักเกี่ยวกับการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิม ได้จำนวน 4 เรื่อง

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ (counter - attitudinal essay writing)

ค่านิยมเชิงทฤษฎี

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ หมายถึง การจัดกระทำให้บุคคลแสดงความคิดเห็น ด้วยการเขียน ที่มุ่งเน้นให้บุคคลแสดงเจตคติในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับเจตคติเดิมของตน เพื่อทำให้เกิดเจตคติใหม่

ค่านิยมเชิงปฏิบัติการ

การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ในงานวิจัย หมายถึง การจัดกระทำให้นักศึกษาพุทธและ นักศึกษามุสลิมแสดงความคิดเห็น โดยการเขียนแสดงเจตคติในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับเจตคติเดิม ใน ประเด็นสนับสนุนการลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม ประเด็นที่กำหนดให้เขียน ได้มา จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม เกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งระหว่างพุทธและ มุสลิม ในสามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 4 ประเด็น

การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity)

คำนิยามเชิงทฤษฎี

การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อคนนอกกลุ่ม อย่าง ความหลากหลาย เป็นอิสระ ไม่ยึดติด และมองเห็นความเป็นปัจเจกบุคคลของคนนอกกลุ่ม มากกว่า การมองเห็นคนนอกกลุ่มว่าเหมือนกันทั้งหมด

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ในงานวิจัย หมายถึง คะแนนมาตรวัดที่แปลและเรียบ เรียงจากมาตรวัดที่พัฒนาโดย Hutchison และ Rosenthal (2011) และมาตรวัดของ Lee และ Ottati (1993) จำนวน 4 ข้อ

การแปลผล: คะแนนสูง หมายถึง มีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์เชิงวิชาการ

1. ได้พัฒนาองค์ความรู้ตัวแปรของจิตวิทยาสังคมในบริบทคนไทยที่อยู่ในพื้นที่ความรุนแรง เพื่อนำไปสู่แนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านเจตคติระหว่างกลุ่ม เช่น การรับรู้บุคลิกภาพและเชื้อชาติ
2. ได้เรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย เพื่อเพิ่มการรับรู้ความหลากหลายของคนนอก กลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การลดอคติระหว่างกัน และบรรเทาบริบทความตึงเครียดด้านสัมพันธ์ภาพ รวมถึงลด การใช้ประทุษวาจา (hate speech) ระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิมในพื้นที่
3. ได้มาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทาง สังคมและมาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล สำหรับนักวิชาชีทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในการ นำไปประเมินประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

4. ได้ข้อมูลเชิงนโยบายแก่ ฝ่ายความมั่นคงและฝ่ายดูแลความไม่สงบในพื้นที่ เกี่ยวกับวิถีคิด ความคิดและความรู้สึกของประชาชน แต่ละกลุ่มที่มีต่อกัน เพื่อนำไปเป็นแนวทางสร้างความสมานฉันท์และควบคุมความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นความชุกความคิดที่บิดเบือน

ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

1. ผลิตและทดลองใช้ต้นแบบเครื่องมือที่เปรียบเสมือน กันชนความคิดเหมารวมระหว่างกลุ่ม พุทธและมุสลิม
2. ได้ลงมือปฏิบัติ โดยการจัดกระทำ ที่ทำให้ทราบถึงความคิดความรู้สึกที่มีต่อกันระหว่าง พุทธและมุสลิม ในพื้นที่ความไม่สงบภาคใต้ของไทย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 การศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

การศึกษาที่ 1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม
2. เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนในกลุ่ม (ingroup) ของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม
3. เพื่อรวบรวมและเรียงลำดับ การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย ที่มีต่อคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม

การศึกษาที่ 2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ

การศึกษาที่ 3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองใช้การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการอ่านเรื่องราวจากการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม

การศึกษาที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ชั้นปีที่ 1-4 อาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยนักศึกษามีจำนวนประมาณ 8,300 คน แยกเป็นนักศึกษาพุทธ จำนวน 1,400 คน นักศึกษามุสลิม จำนวน 6,900 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ชั้นปีที่ 1- 4 ทั้งนักศึกษาหญิงและชายจำนวนประมาณ 382 คน (นักศึกษาพุทธ 69 คน และนักศึกษามุสลิม 313 คน สัดส่วนนักศึกษาพุทธ:นักศึกษามุสลิม =18:82) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample random sampling) ตามสูตรของ Yamane (1973) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$n = N/(1+Ne^2) \quad n \text{ หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

N หมายถึง ขนาดของประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ในที่นี้ใช้ความคลาด

เคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% แทนค่า

$$n = 8,300 / (1 + 8,300 (.05)^2) \\ = 381.60$$

เกณฑ์การคัดเลือก : สมครใจทำแบบประเมิน อ่านและเขียนภาษาไทยได้ มีความพร้อมด้านสุขภาพทั่วไป สำหรับ หากผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เกินจำนวนที่ต้องการ และมีการตอบมาตรวัดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ นับว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพราะเกณฑ์ที่เกินจำนวนเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์ เกณฑ์การคัดออก : บุคคลตอบมาตรวัดไม่สมบูรณ์และบุคคลที่มีคะแนนมาตรวัดความปรารถนาทางสังคม 13 คะแนน จาก 15 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ 1

ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
2. มาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพ

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 1

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ศาสนา ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. มาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินลักษณะบุคลิกภาพ (personality traits) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและพบว่ามาตรการประเมินลักษณะบุคลิกภาพ ที่

ครอบคลุมมากที่สุดมาตัวหนึ่ง คือ มาตัวบุคลิกภาพของ Anderson (1968) ได้ศึกษาการจัดอันดับของคำลักษณะบุคลิกภาพ ที่นักศึกษามีความชื่นชอบ จำนวน 555 คำ

ตารางที่ 2

ตัวอย่างมาตัว 555 Anderson personality trait words

Personality trait words	Dislikableness 0	1	2	3	4	5	Likableness 6
1. Sincere							
2. Changeable							
3. Loyal							
4. Mean							

2.1 ผู้วิจัยนำคำทั้งหมดของมาตัว 555 Anderson personality trait words มาแปลเป็นภาษาไทยจากพจนานุกรมอังกฤษไทย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมคำที่มีความหมายภาษาไทยเหมือนกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันได้ 172 คำ

ตารางที่ 3

ตัวอย่างการรวมคำที่มีการแปลภาษาไทยที่เหมือนกัน

ลักษณะบุคลิกภาพ	ลักษณะบุคลิกภาพภาษาไทย			
	ฉลาด/เก่ง	มีเหตุผล	สุภาพ/มีมารยาท	สร้างสรรค์
Intelligent	Intelligent			
Clever	Clever			
Gentle			Gentle	
Reasonable		Reasonable		
Polite			Polite	
Brilliant	Brilliant			
Well-manner			Well-manner	
Logical		Logical		
Creative				Creative
Smart	Smart			
Rational		Rational		

2.2 ผู้วิจัยนำข้อกระทงมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพที่ได้ โดยกำหนดค่าทางบวก ค่าทางลบ และค่าความหมายกลาง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อกระทง และปรับแก้ไข นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของมาตรวัดที่พัฒนาขึ้น

2.3 นำมาตรวัดนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาความตรงของค่าที่ผู้วิจัยจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกันหรือไม่และสามารถวัดได้ตรงตามขอบเขตหรือนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่ นำผลการพิจารณามาคำนวณค่าความสอดคล้อง IOC (Item objective congruence) คัดเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้อง .60 ขึ้นไป จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำมาตรวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.5 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดเบื้องต้นกับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ลักษณะมาตรเป็นมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 0 (ไม่มี) จนถึง 6 (มากที่สุด) ตัวอย่างมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพอยู่ในภาคผนวก จากนั้นนำคะแนนระดับบุคลิกภาพมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และเรียงระดับความมากน้อยจากค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคลิกภาพทั้ง 172 บุคลิกภาพ

2.6 นำมาตรวัดไปตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดเบื้องต้นกับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 61 คน เพื่อปรับค่าที่ทำให้ผู้ตอบยังไม่ชัดเจนหรือไม่เข้าใจอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะนำไปมาตรวัดไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างจริง การเรียงลำดับค่าการรับรู้บุคลิกภาพที่ได้จากการประเมินของกลุ่มพุทธที่มีต่อกลุ่มมุสลิมและกลุ่มมุสลิมที่มีต่อกลุ่มพุทธ ที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 10 อันดับ มาจัดอันดับกลุ่มค่าบวก ค่าลบ ค่ากลางและเลือกค่าการรับรู้บุคลิกภาพที่กลุ่มพุทธและกลุ่มมุสลิมรับรู้ตรงกันเหมือนกัน ไปจัดเป็นมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย เพื่อนำไปใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 4

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร มุสลิม 52 คน

มุสลิมรับรู้บุคลิกภาพพุทธ								
บวก	mean	SD	กลาง	mean	SD	ลบ	mean	SD
พูดเก่ง	4.36	1.08	เชื่อใจกลาง	4.55	1.60	ฟังฟัง	3.28	1.30
มีน้ำใจ	4.34	1.08	ชอบสมาคม	4.05	1.22	พูดมาก	3.26	1.26
ทันสมัย	4.28	1.21	จริงจัง	3.55	1.09	ฟุ่มเฟือย	3.17	1.27
เชื่อมั่นในตนเอง	4.28	.93	เคร่งขรึม	3.28	.93	ชอบโต้เถียง	3.17	1.20
รู้บุญคุณ	4.23	1.04	เกรงใจ	3.26	1.08	เหน็บแนมเสียดสี	3.01	1.36
ฉลาด	4.21	.91	อ่อนไหว	3.01	1.35	ฉลาดแกมโกง	3.00	1.38
รู้จักกาลเทศะ	4.21	.77	ใจแข็ง	3.01	1.24	เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง	3.00	1.29
ขยัน	4.21	.93	เคร่งศาสนา	2.75	1.31	นินทา	2.96	1.11
รับผิดชอบ	4.19	1.01	กังวลเรื่องตัวเอง	2.71	1.27	ใจอ่อน	2.92	1.09
ช่วยเหลือ	4.13	.95	ซับซ้อน	2.63	1.34	ทวนหันปลิ้นปล้อน	2.82	1.20
สร้างสรรค์	4.13	1.04	ไม่มีพิธีรีตอง	2.28	1.30	เชื่อง่าย	2.90	1.40
มีเป้าหมาย	4.11	1.00				ขี้นินจา	2.82	1.24
มีอิสระ	4.07	1.23				ช่างระแวง	2.76	1.32
น่ารัก	4.07	1.00						
ใจดี	4.05	.89						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 5

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร พุทธ 9 คน

พุทธรับรู้บุคลิกภาพมุสลิม								
บวก	mean	SD	กลาง	mean	SD	ลบ	mean	SD
อดทน	4.33	1.22	เคร่งศาสนา	5.22	1.30	แบ่งแยก	5.00	1.32
ใจดี	4.00	1.32	ยึดอุดมการณ์	4.77	1.48	เผด็จการใช้อำนาจครอบงำ	4.77	1.09
มีเป้าหมาย	4.00	1.00	อ่อนไหว	4.55	1.23	ถูกบังคับได้	4.44	1.87
จริงใจ	3.88	.78	หัวโบราณ	4.33	2.06	เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง	4.44	1.01
มองโลกในแง่ดี	3.88	1.61	กังวลเรื่องตัวเอง	3.88	1.16	หัวรุนแรง	4.22	1.48
มีน้ำใจ	3.77	1.39	ซับซ้อน	3.88	1.45	ไม่แน่นอนลังเล	4.22	1.09
พูดเก่ง	3.77	1.30	ชอบสมาคม	3.77	1.98	ฉวยโอกาส	4.22	1.92
สนุกสนาน	3.66	.70	อยากรู้ อยากเห็น	3.66	1.50	ใจร้อน	3.88	1.36
เอาใจใส่	3.55	1.42	ใจแข็ง	3.66	1.58	เห็นแก่ตัว	3.88	1.90
ช่วยเหลือ	3.55	1.33	วิพากษ์วิจารณ์	3.66	1.32	ก้าวร้าว	3.77	1.71
น่ารัก	3.55	.88	จริงจัง	3.55	.52	ตระหนี่	3.66	1.41
อารมณ์ดี	3.44	1.13	ควบคุมตนเอง	3.22	1.20	พูดมาก	3.66	1.32
ตลก	3.44	1.13	เคร่งขรึม	3.11	.60	หมกมุ่น	3.66	1.11
ทะเยอทะยาน	3.44	1.74				ไม่มีเหตุผล	3.66	2.00
รู้บุญคุณ	3.44	1.13				โอ้อวด	3.66	2.17
ฮึกเหิม	3.44	1.01				เจ้าเล่ห์	3.55	1.50
ใจสู้	3.44	1.50				ไม่มีทักษะ	3.55	1.66
ช่างสงสัย	3.44	1.01				เอาแต่ใจ	3.55	1.42
ซื่อสัตย์	3.33	1.18				ไม่ตรงต่อเวลา	3.55	2.00
เชื่อฟัง	3.33	1.50				ขี้อาย	3.55	1.13
เก่ง	3.33	.70				ฉลาดแกมโกง	3.55	1.33
มีน้ำใจนักกีฬา	3.33	1.32				ปรับตัวไม่ได้	3.55	1.81
เชื่อมั่นในตัวเอง	3.33	1.50				ดื้อ	3.44	1.74
มีเมตตา	3.22	1.71						
เจ้าความคิด	3.22	1.78						
ให้อภัย	3.22	1.30						
ขยัน	3.22	1.64						
สุภาพ	3.11	1.45						
มีเหตุผล	3.11	1.26						

- 2.7 นำมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ทั้งกลุ่มนักศึกษาพุทธและ นักศึกษามุสลิมจะได้ทำมาตรวจวัดแบบเดียวกัน โดยจะได้ประเมินมาตรวจวัดนี้คนละ 2 ครั้ง คือ วัดการรับรู้คนใน (พุทธ-พุทธ, มุสลิม-มุสลิม) 1 ครั้งและคนนอกกลุ่ม (พุทธ-มุสลิม, มุสลิม-พุทธ) 1 ครั้ง
- 2.8 พิจารณามาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพที่กลุ่มตัวอย่างจริงตอบทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง
- 2.9 ได้ชุดค่าการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย ใช้ในการศึกษาที่ 2

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้บุคลิกภาพ นำมาตรวจวัด 555 Anderson personality trait words (Anderson, 1968) แปลเป็นภาษาไทย นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อกระทง และปรับแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของมาตรวจวัดที่พัฒนาขึ้น นำคำแนะนำและ ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอ มาปรับปรุงแก้ไข
2. ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพไปทดลองใช้กับ กลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ ไม่น้อยกว่า 60 คน
3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ความตรง และพิจารณาข้อกระทงมาตรวจวัด ตัดข้อ กระทงที่เหลือข้อกระทงที่มีความเหมาะสมของจำนวนข้อ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจวัดการรับรู้ บุคลิกภาพอีกครั้งหนึ่ง
4. นำมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพที่ปรับแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอน ทดสอบจริงที่ได้มาจากการสุ่ม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และตอบข้อสงสัย ของผู้สนใจ และดำเนินการให้ลงนามเพื่อการยินยอม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน
5. กลุ่มตัวอย่างจริงจะได้ประเมินมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพ 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นการ ประเมินการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนในกลุ่ม ครั้งที่สองประเมินการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่ม โดยมาตรวจวัดการรับรู้บุคลิกภาพจะแจกตรงกับศาสนาที่นับถือและกลุ่มตัวอย่างจะประเมินมาตรวจวัด ตามความปรารถนาของสังคม 1 ครั้ง
6. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียงลำดับค่าที่ถูกประเมินจำนวนมากที่สุดของแต่ละชุด (พุทธ-พุทธ, พุทธ-มุสลิม, มุสลิม-มุสลิม, มุสลิม-พุทธ) เพื่อใช้เป็นตัวแทนการรับรู้บุคลิกภาพของคนใน กลุ่มและคนนอกกลุ่ม ได้เป็นการรับรู้บุคลิกภาพพุทธ การรับรู้บุคลิกภาพมุสลิม
7. นำค่าการรับรู้บุคลิกภาพพุทธและมุสลิมที่ได้ 10 อันดับ มาจัดอันดับกลุ่มค่าบวก ค่าลบ ค่ากลาง
8. นำค่าการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายไปดำเนินการในการศึกษา 2

การศึกษาที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาที่ 2 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบ 2 โมเดล จึงมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน เป็นโมเดลการศึกษา 2A และมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านเป็นโมเดล 2B โดยค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับทั้งสองโมเดล ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน ต่อการประมาณค่า 1 พารามิเตอร์ (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006) โดยค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในครั้งนี้ มีทั้งหมด 14 เส้นทาง ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ $14 \times 10 = 140$ กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ต้องมีจำนวนอย่างน้อยโมเดลละ 140 คน โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเป็นโมเดลละ 150 คน รวมเป็น 300 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ไม่น้อยกว่า 2 ปี ไม่จำกัดชั้นปีการศึกษา ทั้งนักศึกษาหญิงและชาย โดยมีจำนวนนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิมในสัดส่วนโดยประมาณ 18:82 ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (sample random sampling) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่ 2 ต้องไม่เคยมีส่วนร่วมในการศึกษาที่ 1 โดยการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นว่าเคยอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการนี้มาก่อนหรือไม่ หากไม่เคยจึงจะประชาสัมพันธ์ข้อมูลรับสมัครอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยต่อไป สำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เกินจำนวนที่ต้องการและมีการตอบมาตรวัดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ยังนับว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพราะเกณฑ์ที่เกินจำนวนเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์แต่ตอบมาตรวัดไม่สมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ 2

ประกอบด้วย

1. มาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality categorization)
2. มาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม
3. มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม
4. มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล
5. มาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 2

1. มาตรการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality categorization) เริ่มต้นจากแนวความคิดที่กล่าวถึงสมองคนเรามากประมวลผลแบบทางลัด การรับรู้สิ่งต่างๆ เป็นกลุ่มอย่างง่าย (simple categorization) เนื่องจากคนเราเคยชินกับการคิดแบบ Heuristic (Petty & Cacioppo, 1986) ซึ่งมีประโยชน์แต่ก็เกิดผลลบเช่นกัน เช่น การจัดกลุ่มคนแบบสองขั้ว (dichotomy) แยกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามสมองมนุษย์สามารถจัดการกับข้อมูลจำนวนมากได้ (Crisp & Meleady, 2012) ถ้าข้อมูลที่รับเข้ามามีจำนวนประมาณ 4 ลักษณะ (category) การรับรู้ความเด่นระหว่างกลุ่มยังมีอิทธิพล เพราะทำให้เกิดการรับรู้ว่ากลุ่มที่รับข้อมูล 4 ลักษณะยังคงแตกต่างจากกลุ่มตน (Vanbeselaere, 1987) แต่เมื่อใดที่สมองรับข้อมูลเข้ามามีจำนวนเพิ่มขึ้น การอาศัยข้อมูลเดียวเพื่อประเมินการรับรู้จะยิ่งลดลง (Halford et al., 2005) อีกนัยหนึ่ง สมองจะเปลี่ยนกระบวนการประมวลผลข้อมูล ที่ลดการแบ่งกลุ่มที่เรียกว่า decategorization (Crisp & Hewstone, 2007) โดยเปิดโอกาสให้เกิดการรับรู้แบบปัจเจกบุคคล (Individuation) ทำให้มองเห็นลักษณะหลายๆ อย่าง (multiple category) มากกว่าการรับรู้ความเหมือน (homogeneous) เพียงลักษณะเดียว (simple category) อย่างรวบรัดตามกระบวนการ heuristic ตรงข้ามกับการรับรู้แบบ elaboration ที่สนับสนุนการคิดแบบซับซ้อน (Petty & Cacioppo, 1986) ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้แบบจำนวนมาก (multiple category) โดยมีหลักการว่าการทำงานของสมองที่ลดกระบวนการคิดแบบคุณลักษณะง่ายหรือแบบไม่กี่ลักษณะ (simple category) ไปสู่การรับรู้แบบคุณลักษณะปัจเจกบุคคล (individuated mode) ที่สนับสนุนการลดการเหมารวม (Hutter & Crisp, 2006; R. R. Hutter et al., 2009; R. R. Hutter et al., 2013)

1.1 บุคลิกภาพแบบหลากหลาย คือ บุคลิกภาพที่มีความเหมือนกัน ที่เกิดจากการรับรู้บุคลิกภาพระหว่างกลุ่มที่มีต่อคนนอกกลุ่ม สำหรับงานวิจัยนี้ได้มาจากการสำรวจการรับรู้บุคลิกภาพในการศึกษา 1 โดยเลือกคำที่ได้จากการประเมินการรับรู้บุคลิกภาพพุทธต่อมุสลิมและการรับรู้บุคลิกภาพมุสลิมต่อพุทธที่เหมือนกัน ทั้งนี้การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของเรื่องราวหรือหลักฐานทางชีววิทยาที่ว่าด้วยเรื่องการนำเสนอข้อมูลความเหมือนกันระหว่างเชื้อชาติช่วยลดการเหมารวมและลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ เช่นการศึกษาความขัดแย้งในประเทศอิสราเอลและปาเลสไตน์ของ Kimel , Huesmann, Kunst และ Halperin (2016) พบว่า การเรียนรู้ถึงลักษณะความเหมือนกันทางเชื้อชาติระหว่างชาวอาหรับและชาวยิว ช่วยส่งเสริมบริบทของสันติภาพที่จะเกิดขึ้น การศึกษาได้แสดงข้อมูลความเหมือนผ่านทางวิทยาศาสตร์ด้านพันธุกรรม พบว่าชาวอาหรับและชาวยิว มีความเกี่ยวข้องทางพันธุกรรมนับแต่อดีต ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของการจัด

บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่เน้นและให้ความสำคัญกับความเหมือนมากกว่าความแตกต่าง ว่าสามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากมุมมองที่เน้นย้ำแต่ความแตกต่าง จนละเอียดหรือไม่ให้ความสำคัญของคุณค่าความเหมือนกันระหว่างกลุ่มคน

คุณลักษณะหรือบุคลิกภาพที่คุ้นชินกับความต่าง นับเป็นมุมมองแบบ dichotomy ทำให้มองเห็นคนนอกกลุ่มหรือคนในกลุ่มมีเพียงลักษณะใดลักษณะหนึ่งเท่านั้น และมองข้ามไปว่า อันที่จริงแล้วกลุ่มคนเกิดขึ้นจากการที่ปัจเจกบุคคลที่มีความแตกต่างกันมารวมตัวกัน ลักษณะปัจเจกบุคคลเป็นตัวแทนของความหลากหลาย การเรียนรู้หรือฝึกที่จะมองกลุ่มคนให้เหมือนการมองปัจเจกบุคคลที่มีความหลากหลาย จะช่วยลดมุมมองกลุ่มแรกกลุ่มเขา หรือ ลดความเป็นกลุ่ม (decategorization) ทำให้เห็นความเป็นปัจเจกบุคคลในกลุ่มมากขึ้น มีการรับรู้ถึงความหลากหลาย เกิดมุมมองในลักษณะ polarity มากกว่า dichotomy ซึ่งนำไปสู่การลดเจตคติระหว่างกลุ่มด้วย

มาตรการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีเกณฑ์การให้คะแนน ด้วยการนับความถี่ที่เกิดขึ้นในบุคลิกภาพแต่ละแบบ จากนั้นนำระดับบุคลิกภาพมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) การรับรู้บุคลิกภาพแต่ละลักษณะ ตั้งแต่ ระดับ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) – 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) และดูความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม (t-test) คะแนนรวมสูงหมายถึง บุคคลมีการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่มแบบหลากหลาย (คนนอกกลุ่มมีบุคลิกภาพที่เหมือนหรือตรงกับกลุ่มเรา)

ตารางที่ 6

มาตรการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย

บุคลิกภาพแบบหลากหลาย	ระดับความเห็นด้วยต่อบุคลิกภาพกลุ่มคนพุทธ/มุสลิม						
	1	2	3	4	5	6	7
1. สร้างสรรค์							
2. ฉลาด							
3. มีเป้าหมาย							
4. เก่ง							
5. มีน้ำใจ							
6. ใจดี							
7. อยากรู้ อยากเห็น							

บุคลิกภาพแบบหลากหลาย	ระดับความเห็นด้วยต่อบุคลิกภาพกลุ่มคนพุทธ/มุสลิม						
	1	2	3	4	5	6	7
8. เจ้าความคิด							
9. เครื่องขรีม							
10. ช่างสงสัย							
11. อ่อนไหว							
12. ชอบโต้เถียง							
13. ตื้อ							
14. ฉลาดแกมโกง							

1.2 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient) ค่าความเที่ยงของมาตรวัดได้เท่ากับ .78 จากกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร 61 คน จากนั้นนำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ต่อไปนี้

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของพุทธและมุสลิมที่มีตรงกันประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของพุทธและมุสลิม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.46 ถึง 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .95 ถึง 1.46 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -.56 ถึง .34 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.58 ถึง .20 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าบุคลิกภาพฉลาดแกมโกง มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.35 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินบุคลิกภาพนี้แตกต่างกัน ส่วนบุคลิกภาพใจดี มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.30 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินบุคลิกภาพนี้ ในตัวแปรนี้ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ค่าสถิติพื้นฐานบุคลิกภาพของพุทธและมุสลิมที่มีตรงกัน

บุคลิกภาพของพุทธและมุสลิมที่มีตรงกัน	Mean	SD.	Skewness	Kurtosis	C.V.	C.V. %
1. สร้างสรรค์	4.19	1.08	-.32	.04	0.26	25.78
2. ฉลาด	4.03	.95	.11	-.28	0.24	23.57
3. มีเป้าหมาย	4.19	1.16	-.34	-.20	0.28	27.68
4. เก่ง	4.21	1.10	-.13	-.43	0.26	26.13
5. มีน้ำใจ	4.51	1.02	-.56	.20	0.23	22.62
6. ใจดี	4.53	1.01	-.39	.05	0.22	22.30
7. อยากรู้ อยากเห็น	3.58	1.40	-.31	-.54	0.39	39.11
8. เจ้าความคิด	3.78	1.14	-.21	-.22	0.30	30.16
9. เครื่องขริม	3.69	1.28	-.06	-.54	0.35	34.69
10. ช่างสงสัย	3.79	1.15	-.09	-.01	0.30	30.34
11. อ่อนไหว	3.89	1.21	-.06	-.58	0.31	31.11
12. ชอบโต้เถียง	2.92	1.40	.21	-.46	0.48	47.95
13. ดื้อ	3.14	1.35	.21	-.35	0.43	42.99
14. ฉลาดแกมโกง	2.46	1.46	.34	-.43	0.59	59.35

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจวิธีการสกัดองค์ประกอบमुखสำคัญ (principle component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ orthogonal กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่า eigenvalue มากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ของตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายแต่ละคู่ ค่าความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ .79 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ “มีน้ำใจ” กับ “ใจดี” รองลงมาได้แก่ ความสัมพันธ์เท่ากับ .52 ระหว่างบุคลิกภาพ “สร้างสรรค์” กับ “เก่ง” และความสัมพันธ์เท่ากับ .48 “ฉลาด” กับ “ใจดี” ส่วนค่าความสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ .00 มี 3 คู่ คือ ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ “สร้างสรรค์” กับ “ฉลาดแกมโกง” “มีเป้าหมาย” กับ “อยากรู้อยากเห็น” และ “มีเป้าหมาย” กับ “ฉลาดแกมโกง”

เมื่อพิจารณาค่า KMO มีค่าเท่ากับ .78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ .60 Barlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 1483.37 ($p < .000$) มีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าข้อคำถามทั้ง 14 ข้อ มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพหลากหลาย

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1													
2	.39	1												
3	.29	.37	1											
4	.52	.47	.28	1										
5	.34	.40	.37	.32	1									
6	.35	.48	.37	.31	.79	1								
7	.15	.08	.00	.13	.05	.07	1							
8	.29	.36	.35	.27	.30	.30	.08	1						
9	.20	.24	.23	.27	.17	.16	.06	.41	1					
10	.30	.20	.24	.22	.28	.25	.22	.18	.17	1				
11	.19	.21	.15	.22	.15	.21	.25	.31	.26	.23	1			
12	.04	-.04	.04	.02	.03	.07	.36	.03	.06	.19	.17	1		
13	.09	.12	.12	.05	.05	.07	.32	.30	.20	.14	.33	.36	1	
14	.00	-.03	.00	-.01	.02	.01	.35	.06	.08	.27	.07	.32	.29	1

Barlett's test of sphericity $\chi^2 = 1483.37, df = 91, p = .00$

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (MSA) = .78

MSA ของตัวแปรที่มีพิสัยเท่ากับ .07 ถึง .79

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจวัดการรับรู้คุณลักษณะแบบหลากหลาย ทั้ง 14 ข้อ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธี principle component analysis หมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) แบบ orthogonal เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax ได้ 2 องค์ประกอบ โดยมีค่า eigenvalues ตั้งแต่ 2.07–3.96 ร้อยละของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 14.81-28.32 **องค์ประกอบที่ 1** อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.43 **องค์ประกอบที่ 2** อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.70 โดยองค์ประกอบทั้ง 2 สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 43.13 แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
1	3.96	28.32	28.32	3.96	28.32	28.32	3.70	26.43	26.43
2	2.07	14.81	43.13	2.07	14.81	43.13	2.33	16.70	43.13
3	1.22	8.73	51.87						
4	1.00	7.18	59.06						
5	.87	6.24	65.30						
6	.76	5.43	70.73						
7	.71	5.09	75.82						
8	.67	4.79	80.62						
9	.58	4.14	84.76						
10	.54	3.91	88.68						
11	.50	3.62	92.30						
12	.47	3.40	95.70						
13	.41	2.94	98.65						
14	.18	1.34	100.00						

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร

ค่าน้ำหนักของการรับรู้บุคลิกภาพหลากหลายทั้ง 14 ข้อ ที่นำมาสกัดองค์ประกอบ ได้ 2 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 8 ลักษณะ ได้แก่ ใจดี มีน้ำใจ ฉลาด เก่ง สร้างสรรค์ มีเป้าหมาย เจ้าความคิด เครื่องขริม เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “บุคลิกภาพเชิงบวก” โดยองค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.43

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 ลักษณะ ได้แก่ อายากรู้ อยากเห็น ชอบเถียง ดื้อ ฉลาดแกมโกง อ่อนไหว เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “บุคลิกภาพเชิงลบ” โดยองค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.70 องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10

เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ

	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน		เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ	
	1	2	1	2
6. ใจดี	.75	-.00	.21	-.06
5. มีน้ำใจ	.74	-.03	.21	-.07
2. ฉลาด	.73	-.01	.20	-.06
4. เก่ง	.65	.04	.18	-.03
1. สร้างสรรค์	.64	.09	.17	-.01
3. มีเป้าหมาย	.61	.02	.17	-.03
8. เจ้าความคิด	.58	.21	.14	.05
9. เครื่องขริม	.42	.23	.10	.07
7. อายากรู้ อยากเห็น	.05	.69	-.03	.30
12. ชอบโต้เถียง	-.04	.68	-.06	.31
13. ดื้อ	.12	.68	-.01	.30
14. ฉลาดแกมโกง	-.06	.66	-.07	.30

	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน		เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ	
	1	2	1	2
11. อ่อนไหว	.35	.44	.06	.17
10. ซ่างสงสัย	.39	.39	.08	.14

2. มาตรการวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม

ผู้วิจัยพัฒนาแนวคิดมาตรการวัดของ Hutchison และ Rosenthal (2011) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เจตคติต่อคนนอกกลุ่ม (outgroup attitudes) พฤติกรรมที่ตั้งใจทำระหว่างกลุ่ม (intergroup behavioral intentions) ความรู้สึกวิตกกังวลระหว่างกลุ่ม (intergroup anxiety) รวมทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ มีการเลือกตอบแบบ 5 ระดับ ในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, และ 9 ให้คะแนน 1-5 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง – เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อ 7, 8, และ 10 คะแนน 5-1 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนรวมสูงหมายถึง การมีเจตคติระหว่างกลุ่มสูง (มีเจตคติต่อคนนอกกลุ่มมาก แสดงพฤติกรรมที่ตั้งใจระหว่างกลุ่มสูง และมีความวิตกกังวลระหว่างกลุ่มน้อย)

2.1 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าความเที่ยงของมาตรการวัดได้เท่ากับ .72 จากนั้นนำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบ

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรการวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เจตคติระหว่างกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.54 ถึง 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .69 ถึง 1.08 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -.81 ถึง -.01 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.77 ถึง 1.43 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าเจตคติระหว่างกลุ่มข้อ 6 (ฉันอยากไปเยี่ยมชมประเทศพุทธ/มุสลิมที่อื่นๆ) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.55 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินเจตคติข้อนี้แตกต่างกัน ส่วนเจตคติข้อ 1 (ฉันชอบคนพุทธ/ชอบคนมุสลิม) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.85 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินเจตคติข้อนี้ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 11

ตารางที่ 11

ค่าสถิติพื้นฐานเจตคติระหว่างกลุ่ม

ข้อ	Mean	SD.	Skewness	Kurtosis	C.V.	C.V. %
1	3.31	.69	-.20	1.43	0.21	20.85
2	2.54	.74	-.01	-.22	0.29	29.13
3	3.73	.92	-.73	.95	0.25	24.66
4	3.09	1.02	-.10	-.33	0.33	33.01
5	3.39	.95	-.51	-.10	0.28	28.02
6	3.01	1.07	-.20	-.51	0.36	35.55
7	3.81	1.08	-.67	-.17	0.28	28.35
8	4.06	.91	-.81	.65	0.22	22.41
9	3.75	.84	-.34	-.35	0.22	22.40
10	3.98	.84	-.30	-.77	0.21	21.11

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตราวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบวิธีการสกัดองค์ประกอบमुखสำคัญ (principle component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ orthogonal กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน ด้วยวิธี varimax คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่า eigenvalue มากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบเจตคติระหว่างกลุ่ม แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ของตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเจตคติระหว่างกลุ่มแต่ละคู่ ค่าความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ .71 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ “ฉันต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมคนพุทธ/คนมุสลิมให้มากขึ้น” กับ “ฉันรู้สึกกังวลเมื่อต้องปฏิบัติสัมพันธ์กับคนพุทธ/มุสลิม” กับ “ฉันรู้สึกประหม่าเมื่อต้องมี

ปฏิสัมพันธ์กับคนพุทธ/มุสลิม” รองลงมาคือความสัมพันธ์เท่ากับ .60 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติ “ฉันต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมคนพุทธ/คนมุสลิมให้มากขึ้น” กับ “ฉันอยากไปเยี่ยมชมประเทศ พุทธ/มุสลิมที่อื่นๆ

เมื่อพิจารณาค่า KMO มีค่าเท่ากับ .72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ .60 Barlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 748.19 ($p < .000$) มีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะวิเคราะห์หองค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12

เมตริกซ์สหสัมพันธ์เจตคติระหว่างกลุ่ม

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1									
2	.41	1								
3	.34	.19	1							
4	.07	.16	.22	1						
5	.26	.33	.30	.24	1					
6	.20	.28	.27	.13	.60	1				
7	-.25	-.08	-.25	-.01	-.15	-.10	1			
8	-.20	-.05	-.19	.03	-.12	-.09	.71	1		
9	.28	.18	.28	.09	.27	.31	-.31	-.31	1	
10	-.23	-.11	-.27	.02	-.06	-.14	.39	.48	-.19	1

Barlett's test of sphericity $\chi^2 = 748.19$, $df = 45$, $p = .00$

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (MSA) = .72

MSA ของตัวแปร มีพิสัยเท่ากับ -.31 ถึง .71

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำข้อมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม ทั้ง 10 ข้อ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยสกัด องค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธี principle component analysis หมุนแกน องค์ประกอบ (factor rotation) แบบ orthogonal เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax ได้ 2 องค์ประกอบ โดยมีค่า eigenvalues ตั้งแต่ 1.74-3.13 ร้อยละของความแปรปรวนใน

แต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 17.44-31.29 องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.55 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.18 โดยองค์ประกอบทั้ง 2 สามารถ อธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ร้อยละ 48.73 แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ดัง ตารางที่ 13

ตารางที่ 13

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
1	3.13	31.29	31.29	3.13	31.29	31.29	2.45	24.55	24.55
2	1.74	17.44	48.73	1.74	17.44	48.73	2.41	24.18	48.73
3	.97	9.72	58.46						
4	.94	9.41	67.88						
5	.74	7.49	75.37						
6	.74	7.43	82.80						
7	.60	6.04	88.85						
8	.48	4.88	93.73						
9	.35	3.57	97.31						
10	.26	2.68	100.00						

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร

ค่าน้ำหนักของเจตคติระหว่างกลุ่มทั้ง 10 ข้อ ที่นำมาสกัดองค์ประกอบ ได้ 2 องค์ประกอบ สำคัญ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยเจตคติระหว่างกลุ่มข้อ 5, 6, 2, 3, 1, และ 4 เมื่อพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “เจตคติระหว่างกลุ่มเชิงบวก” โดย อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.55

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยเจตคติระหว่างกลุ่มข้อ 8, 7, 10, และ 9 เมื่อพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “เจตคติระหว่างกลุ่มเชิงลบ” โดย องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.18 องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14

เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ

ข้อ	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน		เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ	
	1	2	1	2
5	.78	-.06	.33	.07
6	.72	-.07	.31	.05
2	.62	-.04	.27	.05
3	.52	-.34	.18	-.08
1	.50	-.34	.18	-.09
4	.46	.12	.22	.11
8	.01	.87	.11	.39
7	-.05	.84	.08	.37
10	-.05	.70	.06	.30
9	.42	-.43	.13	-.14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

การประเมินความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นการวัดระดับการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อการทับซ้อนหรือเหลื่อมกันของลักษณะตนเองกับคนในกลุ่ม ประยุกต์จากเครื่องมือของ Brewer และ Pierce (2005) ที่ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับเด็กชั้น ม.1 ที่จะถูกถามให้เขียนกลุ่มทางสังคมของตนเอง 3 อย่าง (เช่น งานอดิเรก สิ่งที่ชอบทำยามว่าง กีฬาที่เล่นหรือการออกกำลังกาย ศาสนา กลุ่มสังคมอื่นๆ) โดยให้คิดสมมติว่าลักษณะทางสังคมนี้จะไปอยู่ในการแนะนำตัวหน้าเฟซบุ๊กให้กับคนที่ไม่รู้จัก หลังจากระบุกลุ่มสังคมที่สังกัดแล้ว นักวิจัยนำคำตอบจัดเป็นคู่ๆ ยึดกลุ่มสังคมตามเชื้อชาติเป็นกลุ่มหลัก เพราะต้องการดูว่าเชื้อชาติกับกลุ่มสังคมด้านอื่น เด็กชั้น ม.1 จะแสดงการรับรู้ลักษณะความเหลื่อมกันที่ตนเองมีต่อคนในกลุ่มมากน้อยเพียงใด ซึ่งมันส่งผลต่อการรับรู้ไปยังเจตคติระหว่างเชื้อชาติ ในการศึกษาตัวอย่างนี้ทำให้แน่ใจโดยกำหนดให้ระบุกลุ่มเชื้อชาติ ขั้นตอนต่อไปกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินลักษณะความเหลื่อมกันที่ตัวเองระบุไว้ เช่น มีนักฟุตบอลกี่คนที่เรียนชั้น ม.1 และมี

นักเรียนชั้น ม. 1 ก็คนที่เป็นนักฟุตบอล โดยเป็นการถามการรับรู้ความเหล็บหรือทับซ้อน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1= ทั้หมด ถึง 5= ไม่มีเลย กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะประเมินลักษณะการเหล็บหรือทับซ้อน 12 คู่ ตามกลุ่มสังคมที่เขาระบุไว้ครั้งแรก

โครงสร้างข้อคำถามหลักคือ “มีกี่คนใน (กลุ่ม A) ที่เป็น (กลุ่ม B) ?” และมีกี่คนใน (กลุ่ม B) ที่เป็น (กลุ่ม A)?” เป็นการวัดการรับรู้ความทับซ้อนหรือเหล็บกัันของลักษณะทางสังคมของตนเอง กับคนในกลุ่ม เกณฑ์การให้คะแนนของมาตรวัดความทับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ประเมินจากค่าเฉลี่ย (mean) ของข้อทั้หมด คะแนนรวมความทับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมสูง หมายถึง มีการรับรู้ความเหล็บกัันระหว่างกลุ่มน้อย โดยทั้ไปควรจะได้คะแนนกลางๆ ถึงจะดี

สำหรับในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้สำรวจกลุ่มทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร จำนวน 61 คน ได้ทั้หมด 300 คำตอบ เมื่อนำคำตอบมาจัดหมวดหมู่อีกครั้งหนึ่ง พบว่า กลุ่มทางสังคม 4 อันดับสูงสุดได้แก่ 1) กลุ่มบุคคลที่ระบุถึงของกินหรืออาหารที่ชอบ 2) กลุ่มบุคคลที่ระบุกิจกรรมที่ชอบทำ 3) กลุ่มบุคคลที่ระบุถึงลักษณะนิสัยของตนเอง 4) กลุ่มบุคคลที่ระบุลำดับสมาชิกในครอบครัวของตนเอง แสดงตารางที่ 15

ตารางที่ 15

ผลสำรวจกลุ่มทางสังคมจากกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร

เนื้อหา	ประเด็น
ฉันมีความฝันที่จะออกเดินทางไปเที่ยว/ฉันอยากเที่ยวรอบโลก/ฉันอยากไปเยอรมัน	ความใฝ่ฝัน
ฉันชอบถ่ายรูปทั้ทั้งฟ้า/ฉันมักสะสมสมุดโน้ต/ฉันชอบดูสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย/ฉันเป็นแฟนคลับเคป๊อป/ฉันแต่งรูปก่อนจะลงโซเซียล	กิจกรรมที่ชอบ
ฉันชอบกระต่ายและอยากเลี้ยงมัน/ฉันมักจะท่องทั้ที่ธรรมชาติ/ฉันชอบเดินตลาดนัด/ฉันชอบเลี้ยงแมว/ฉันชอบงานฝีมืองานประดิษฐ์/ฉันชอบเขียนคัดลายมือ/ฉันชอบฟังบรรยายธรรมะในยูทูบ	
ฉันชอบกินแกงจืดเต้าหู้/ฉันอยากกินเค้ก/ฉันชอบกินช็อคโกแลต/ฉันชอบทานโยเกิร์ตสตอเบอร์รี่/ฉันดื่มโกโก้เย็นไม่หวานเป็นประจำ/ฉันชอบกินเบนโตะ/ฉันกินอาหารไทย/ฉันชอบกินข้าวกระเพราทั้กับไข่ดาว/ฉันชอบน้ำแตงโมปั่น/ฉันชอบดื่มน้ำ	อาหาร ของกิน
ฉันเป็นผู้หญิงที่ทำอาหารเป็น/ฉันเป็นผู้หญิง/ฉันอ้วน	เพศ/รูปร่าง

เนื้อหา	ประเด็น
<p>ฉันเขียนนิยายแนวตลกมา/ฉันอ่านหนังสือทุกวัน/ฉันฟังเพลงแนวอะคูสติค/ฉันฟังเพลงเคป็อป/ฉันเริ่มออกกำลังกายโดยการไปวิ่งที่สวน/ฉันชอบใช้เวลาว่างไปกับการดูแคสเกมส์/ฉันชอบฟังเพลง/ฉันชอบอ่านนิยาย/ฉันชอบดูสารคดี/ฉันดูซีรีส์เกาหลี/ฉันเล่นกีฬาแบดมินตัน/ฉันชอบดูรายการที่มีความสนุกสนาน/ฉันชอบฟังเพลง/</p>	กิจกรรมที่ทำ
<p>ฉันเป็นลูกสาวคนเล็กของบ้าน/ฉันเป็นลูกสาวที่ดีของพ่อแม่/ฉันเป็นลูกคนกลาง/ฉันเป็นลูกที่เป็นที่รักของคุณพ่อคุณแม่/ฉันเป็นพี่สาวคนโต/ฉันเป็นลูกสาวคนที่สอง/ฉันมีพี่น้อง 5 คน/ฉันเป็นลูกคนกลาง/ฉันมีพี่ชายและน้องชาย น้องสาว/ฉันมีพี่น้อง 2 คน/ฉันมีพี่น้อง 3 คน /ฉันเป็นลูกชาวสวน/ฉันมีทั้งพ่อและแม่ที่ยังมีชีวิตอยู่/ฉันมีครอบครัวที่อบอุ่น/ฉันมีครอบครัวที่ดี/ฉันรักครอบครัวของฉัน/ฉันชอบออกไปทำกิจกรรมกับครอบครัว/</p>	สมาชิกในบ้าน/ลักษณะครอบครัว
<p>ฉันมีบ้านอยู่ตีนเขาในนราธิวาส/ฉันมีบ้านอยู่พังงา/ฉันอาศัยอยู่ในจังหวัดที่ติดกับประเทศมาเลเซีย</p>	บ้าน, ที่พักอาศัย
<p>ฉันใช้เวลาหมดไปกับการอยู่คนเดียว/ฉันสบายใจมากกว่าเมื่ออยู่กับคนกลุ่มน้อย/ฉันมาเรียนตรงต่อเวลา/ฉันมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่/ฉันมักจะวิตกกังวลถึงอนาคต/ฉันไม่ชอบพูดโกหก/ฉันมักจะเล่าเรื่องราวต่างๆให้ตัวเองฟัง/ฉันพูดเก่ง/ฉันฟังเก่ง/ฉันเก็บความรู้สึกเก่ง/ฉันโหดดี/ฉันรักการกิน/ฉันชอบเข้าสังคม/ฉันเป็นคนโกรธยากหายเร็ว/ฉันมีมุมส่วนตัว/ฉันเก็บความรู้สึกเก่ง/ฉันแค้นคนอื่น/ฉันชอบฟังเพลงเดิมๆจนเบื่อแล้วค่อยเปลี่ยน/ฉันเป็นคนรับฟัง/ฉันเป็นคนที่ชอบพูดมากกับคนสนิท/ฉันเป็นคนที่มีความขยันระดับหนึ่ง/ฉันชอบซักผ้ามากกว่าการรีดผ้า/ฉันไม่ค่อยกล้าแสดงออก/ฉันเป็นคนมีน้ำใจช่วยเหลือ/ฉันเป็นคนรักครอบครัว/ฉันเป็นคนมีน้ำใจ/ฉันเป็นคนใส่ใจคนรอบข้าง/ฉันชอบทำบุญ/ฉันชอบความยุติธรรม/ฉันเป็นคนร่าเริง/ฉันเป็นคนมีเหตุผล/ฉันเป็นมุสลิมที่ดี/ฉันมีความอ่อนไหวง่าย/ฉันเก็บเงินเก่ง/ฉันให้ของขวัญตัวเองทุกๆวันสำคัญ/ฉันชอบความอ่อนโยน/ฉันชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย/ฉันเป็นคนที่เรียนไม่เก่ง</p>	ลักษณะนิสัย

เนื้อหา	ประเด็น
ฉันขับรถจักรยานยนต์มาเรียน/ฉันเดินมาเรียนทุกวัน	การเดินทาง
ฉันชอบอากาศวันนี้/ฉันชอบความเงียบสงบ	ความชอบ
ฉันเป็นคนปัตตานี/ฉันเป็นคนไทย/ฉันอายุ 21 ปี/ฉันมีสัญชาติไทย/ฉันเป็น นศ.มุสลิม/ฉันอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้/ฉันเป็นครูสอน รร เอกชน	สังกัดทางสังคม, อายุ
ฉันเป็นนักศึกษา ม.อ.ปัตตานี/ฉันเป็น นศ.ป.ตรี/ฉันเรียนจบจาก รร บางแก้ว/ฉันเรียนจิตวิทยาคลินิก/ฉันเรียนอยู่ ม.อ.ปัตตานี/ฉันเป็น นศ.ปีที่ 3	สังกัดทางสังคม
ฉันอยากกลับบ้าน	ความต้องการ
ฉันกำลังคิดถึงพ่อแม่	ความคิด
ฉันอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย/ฉันอาศัยอยู่จังหวัดปัตตานี/ฉันอยู่หอใน	ที่พักอาศัยปัจจุบัน
ฉันไม่ชอบคนที่ดูถูกคนอื่น/ฉันไม่ชอบกินก๋วยเตี๋ยว/ฉันไม่ชอบเลี้ยงกีฬา	สิ่งที่ไม่ชอบ
ฉันจะตั้งใจเรียน/ฉันต้องอดทน/ฉันต้องพยายามมากกว่าคนอื่น/ฉันจะกลับไปเรียนเทควันโด/ฉันจะเป็นครูสอนกีฬาต่างๆที่ชอบ/ฉันอยากมีความมั่นคงในอาชีพ/ฉันจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เพื่อนๆ	เป้าหมาย
ฉันมีความสามารถพิเศษด้านกราฟฟิคดีไซน์/ฉันเป็นที่เลี้ยงเด็กในยิมเทควันโด	ความภูมิใจ
ฉันชอบวิชาจิตบุคลิกภาพ/ฉันชอบเด็ก/ฉันชอบธรรมชาติ/ฉันชอบปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	ความชอบ
ฉันเลี้ยงแมวสีส้ม	สัตว์เลี้ยง
ฉันเรียนสายวิทย์คณิต	การเรียน
ฉันซื้อปากกาจากไดอาน่า/ฉันให้อาหารสุนัข/ฉันขี่มอเตอร์ไซด์	พฤติกรรม
ฉันมีเพื่อนที่สตรัยล้อม/ฉันมีเพื่อนสนิทอยู่เอกภษาอังกฤษ/ฉันมีเพื่อนไม่มาก/ฉันสนิทกับเพื่อนในกลุ่ม	ความสัมพันธ์

จากนั้นพัฒนาขึ้นเป็นมาตรวัด จำนวน 8 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ทั้งหมด) ถึง 5 (ไม่มีเลย) พิจารณาเกณฑ์คะแนนระหว่าง 12-14 หมายถึง คนนอกกลุ่มมีเหมือนกันทั้งหมด คะแนนระหว่าง 15-17 หมายถึง คนนอกกลุ่มมีเหมือนกันเกือบทั้งหมด คะแนนระหว่าง 18-20 หมายถึง คนนอกกลุ่มเหมือนกันครึ่งหนึ่ง คะแนนระหว่าง 21-23 หมายถึง แทบจะไม่มี

ลักษณะนี้ในคนนอกกลุ่ม คะแนนระหว่าง 24-26 หมายถึง ไม่มีลักษณะนี้ในคนนอกกลุ่มเลย แสดง ตารางที่ 16

ตารางที่ 16

ตัวอย่างลักษณะมาตรฐานวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

“คนเราสามารถเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมได้หลายกลุ่ม เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกกลุ่มศาสนาอิสลาม นอกจากนี้เรายังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น เป็นนักศึกษา เป็นคนภาคใต้ เป็นคนพุทธวิงมารารอน เป็นคนมุสลิมซีจักรยาน เป็นคนพุทธชอบเดินตลาดนัด เป็นคนมุสลิมชอบเลี้ยงแมว เป็นต้น ตัวอย่าง

ข้อความ	ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม				
	1 ทั้งหมด	2 เกือบทั้งหมด	3 มีครึ่งหนึ่ง	4 เกือบไม่มี	5 ไม่มีเลย
1. มีนักศึกษามุสลิมกี่คน ที่.....ชอบเลี้ยงแมว.....					
2. มีคน...ชอบเลี้ยงแมว...กี่คน ที่เป็นนักศึกษามุสลิม					

ต่อไปจะให้คุณได้เขียนบอกว่า ตัวคุณอยู่ในกลุ่มสังคมใดบ้างต่อไปนี้ จงเติมค่าลงในช่องว่างที่กำหนด ข้อ 1-4 (เขียนตอบ 1 อย่าง โปรดเขียนคำตอบทุกข้อ)

1. ของกิน (อาหารหรือเครื่องดื่ม) ที่ฉันชอบคือ.....
2. กิจกรรมที่ฉันชอบทำคือ.....
3. ฉันมีลักษณะนิสัย.....
4. ในฐานะสมาชิกครอบครัว ฉันเป็นลูกคนที่.....

นำคำตอบที่ได้มาใส่ในโครงสร้างข้อคำถามหลัก ตัวอย่างเช่น ชอบกินไก่, วาดรูป, ใจเย็น, เป็นลูกชายคนโต คำถามเพื่อวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ได้แก่ มีนักศึกษาพุทธกี่คนที่ชอบกินไก่ มีคนกินไก่กี่คนที่ เป็นนักศึกษาพุทธ มีนักศึกษามุสลิมกี่คนที่วาดรูป มีวาดรูปกี่คนที่ เป็นนักศึกษามุสลิม มีนักศึกษาพุทธกี่คนที่ใจเย็น มีคนใจเย็นกี่คนที่ เป็นนักศึกษาพุทธ มีนักศึกษามุสลิมกี่คนที่ เป็นลูกชายคนโต มีลูกชายคนโตกี่คนที่ เป็นนักศึกษามุสลิม

3.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมาตรฐานวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกข้อกระทงแต่ละข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง-กลุ่มคะแนนต่ำ (ร้อยละ 75 และร้อยละ 25) ด้วยการ

ทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ (corrected item-total correlation) ได้ข้อกระทงที่นำไปใช้ได้ทั้งหมด 8 ข้อ ตรงตามมาตรฐานฉบับซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการแปลกระทงแบบตรงไปตรงมา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .72 จากนั้นนำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบ

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.22 ถึง 2.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .55 ถึง .76 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -.34 ถึง .68 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.27 ถึง .41 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมข้อ 8 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.03 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมข้อนี้แตกต่างกัน ส่วนข้อ 6 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.77 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ข้อนี้ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17

ค่าสถิติพื้นฐานความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ข้อ	Mean	SD.	Skewness	Kurtosis	C.V.	C.V. %
1	2.52	.69	.06	-.15	0.27	27.38
2	2.47	.76	.08	-.27	0.31	30.77
3	2.72	.77	-.34	-.06	0.28	28.31
4	2.68	.71	-.28	.05	0.26	26.49
5	2.37	.63	-.11	-.27	0.27	26.58
6	2.22	.55	.03	-.22	0.25	24.77
7	2.39	.71	.67	.23	0.30	29.71
8	2.31	.74	.68	.41	0.32	32.03

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ วิธีการสกัดองค์ประกอบสำคัญ (principle component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ orthogonal กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่า eigenvalue มากกว่า หรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนด องค์ประกอบความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ของตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมแต่ละคู่ ค่าความสัมพันธ์ กันสูงสุดเท่ากับ .71 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคมเกี่ยวกับของกินที่ชอบ รองลงมาคือ ความสัมพันธ์เท่ากับ .61 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชอบและ ลำดับการเกิด

เมื่อพิจารณาค่า KMO มีค่าเท่ากับ .61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ .60 Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 159.76 ($p < .000$) มีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าข้อคำถามทั้ง 8 ข้อ มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1							
2	.71	1						
3	.42	.31	1					
4	.33	.30	.61	1				
5	.07	.03	.08	.11	1			
6	-.10	-.29	-.04	-.02	.45	1		
7	.11	.07	.35	.27	.18	.14	1	
8	.29	.17	.47	.27	.20	.34	.61	1

Bartlett's test of sphericity $\chi^2 = 159.76$, $df = 28$, $p = .00$

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (MSA) = .61

MSA ของตัวแปรมีพิสัยเท่ากับ .11 ถึง .71

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ทั้ง 8 ข้อ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธี principle component analysis หมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) แบบ orthogonal เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax ได้ 3 องค์ประกอบ โดยมีค่า eigenvalues ตั้งแต่ 1.04 - 2.85 ร้อยละของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 13.09 - 35.66 องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 27.64 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.68 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 19.28 โดยองค์ประกอบทั้ง 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 71.61 แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการร่วม

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings Rotation Sums of Squared Loadings					
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
1	2.85	35.66	35.66	2.85	35.66	35.66	2.21	27.64	27.64
2	1.82	22.86	58.52	1.82	22.86	58.52	1.97	24.68	52.33
3	1.04	13.09	71.61	1.04	13.09	71.61	1.54	19.28	71.61
4	.81	10.16	81.78						
5	.58	7.27	89.05						
6	.38	4.78	93.83						
7	.27	3.47	97.31						
8	.21	2.68	100.00						

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร

ค่าน้ำหนักของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ทั้ง 8 ข้อ ที่นำมาสกัดองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ข้อ 7, 8, 3, 4 เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ลำดับการเกิดและกิจกรรมที่ชอบ” โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 27.64

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ข้อ 2, 1 เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ของกินที่ชอบ” อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.68

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ข้อ 5, 6 เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ลักษณะนิสัย” อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 19.28 องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20

เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ

ข้อ	เมตริกขององค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน			เมตริกสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ		
	1	2	3	1	2	3
7	.80	-.09	.14	.43	-.21	-.04
8	.77	.08	.32	.35	-.07	.11
3	.73	.38	-.09	.33	.06	-.14
4	.60	.38	-.08	.26	.08	-.11
2	.08	.89	-.08	-.13	.50	.03
1	.19	.87	.05	-.09	.48	.10
5	.04	.16	.84	-.15	.18	.60
6	.13	-.26	.82	-.00	-.08	.52

4. มาตรการวัดค่านิยมส่วนบุคคล ด้านสากลนิยมและอนุรักษ์นิยม

มาตรการวัดค่านิยมส่วนบุคคล Schwartz value survey (2005) มาตรการสากลนิยม 8 ข้อ และ มาตรการอนุรักษ์นิยม 5 ข้อ รวม 13 ข้อ มี 9 ระดับ ตั้งแต่ 0-7 (0 หมายถึง ไม่มีความสำคัญ 8 หมายถึง สำคัญมากอย่างยิ่ง) คะแนนสูงหมายถึง มีค่านิยมส่วนบุคคลทั้งด้านสากลนิยมและอนุรักษ์นิยมสูง

4.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมาตรการวัดค่านิยมส่วนบุคคลกับกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนา มาตรฐาน จำนวน 61 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกข้อกระทงแต่ละข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง-กลุ่มคะแนนต่ำ (ร้อยละ 75 และร้อยละ 25) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ (corrected item-total correlation) ได้ข้อกระทงที่นำไปใช้ได้ทั้งหมด 13 ข้อ ตรงตามมาตรฐานฉบับซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการแปลกระทงแบบตรงไปตรงมา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .83 จากนั้นนำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบ

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรการวัดค่านิยมส่วนบุคคลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่านิยมส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.98 ถึง 6.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.30 ถึง 2.09 เมื่อพิจารณา

การแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -1.62 ถึง -.05 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -1.18 ถึง 4.32 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าค่านิยมส่วนบุคคล ข้อ 9 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินค่านิยมส่วนบุคคล ข้อนี้แตกต่างกัน ส่วนค่านิยมส่วนบุคคลข้อ 12 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.21 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินค่านิยมส่วนบุคคลข้อนี้ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21

ค่าสถิติพื้นฐานค่านิยมส่วนบุคคล

ข้อ	Mean	SD.	Skewness	Kurtosis	C.V.	C.V. %
1	6.00	1.81	-1.27	2.25	0.30	30.17
2	6.03	1.94	-.95	1.04	0.32	32.17
3	5.62	1.43	-.13	-.72	0.25	25.44
4	5.50	1.58	-.40	.98	0.29	28.73
5	6.08	2.09	-1.33	1.55	0.34	34.38
6	6.11	1.52	-1.29	2.88	0.25	24.88
7	5.63	1.56	-.05	-1.18	0.28	27.71
8	6.36	1.50	-.58	-.44	0.24	23.58
9	5.00	1.80	-.71	.60	0.36	36.00
10	5.98	1.46	-.36	-.93	0.24	24.41
11	4.98	1.56	-.26	1.00	0.31	31.33
12	6.13	1.30	-.38	-.67	0.21	21.21
13	6.59	1.53	-1.62	4.32	0.23	23.22

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจวิธีการสกัดองค์ประกอบमुखสำคัญ (principle component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ orthogonal กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่า eigenvalue มากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง

และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบค่านิยมส่วนบุคคล แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ของตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของค่านิยมส่วนบุคคล แต่ละคู่ ค่าความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ .69 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมส่วนบุคคล “ความยุติธรรมในสังคม” กับ “ใจกว้าง” รองลงมาคือความสัมพันธ์เท่ากับ .50 เป็นความสัมพันธ์ค่านิยมส่วนบุคคลระหว่าง “ความเท่าเทียม” กับ “โลกมีความสงบสุข” และ “ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ” กับ “การปกป้องสิ่งแวดล้อม”

เมื่อพิจารณาค่า KMO มีค่าเท่ากับ .71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ .60 Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 299.74 ($p < .000$) มีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าข้อคำถามทั้ง 13 ข้อ มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ค่านิยมส่วนบุคคล

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1												
2	.50	1											
3	.27	.48	1										
4	.30	.27	.28	1									
5	.47	.73	.31	.14	1								
6	.33	.54	.31	.29	.69	1							
7	.20	.41	.33	.36	.36	.43	1						
8	.19	.30	.34	.30	.20	.22	.50	1					
9	.34	.36	.24	.31	.27	.50	.37	.22	1				
10	.24	.08	.12	.34	.02	.20	.42	.46	.30	1			
11	.22	.43	.16	.39	.42	.39	.39	.19	.50	.31	1		

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
12	.25	.01	.07	.27	.02	-.04	.21	.44	.04	.38	.28	1	
13	-.03	-.11	-.06	.10	-.16	-.04	.03	.03	.19	.36	.18	.26	1

Barlett's test of sphericity $\chi^2 = 299.74$, $df = 78$, $p = .00$

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (MSA) = .71

MSA ของตัวแปรที่มีพิสัยเท่ากับ .14 ถึง .69

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจวัดค่านิยมส่วนบุคคล ทั้ง 13 ข้อ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธี principle component analysis หมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) แบบ orthogonal เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax ได้ 3 องค์ประกอบ โดยมีค่า eigenvalues ตั้งแต่ 1.20 – 4.52 ร้อยละของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 9.25 – 34.76 องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 27.85 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.42 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 13.27 โดยองค์ประกอบทั้ง 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ร้อยละ 59.55 แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
1	4.50	34.76	34.76	4.52	34.76	34.76	3.62	27.85	27.85
2	2.02	15.53	50.30	2.02	15.53	50.30	2.39	18.42	46.28
3	1.20	9.25	59.55	1.20	9.25	59.55	1.72	13.27	59.55
4	.94	7.24	66.80						
5	.79	6.08	72.88						
6	.74	5.72	78.61						
7	.67	5.19	83.80						
8	.53	4.12	87.93						

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
9	.44	3.44	91.37						
10	.39	3.04	94.41						
11	.38	2.97	97.39						
12	.19	1.51	98.90						
13	.14	1.09	100.00						

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร

ค่าน้ำหนักของค่านิยมส่วนบุคคล ทั้ง 13 ข้อ ที่นำมาสกัดองค์ประกอบ ได้ 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย ค่านิยมส่วนบุคคล ข้อ 5, 2, 6, 1, 3 เมื่อพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “สากล” โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 27.85

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย ค่านิยมส่วนบุคคล ข้อ 8, 12, 10, 7, 4 เมื่อพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “เคารพอ่อนน้อม” อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.42

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย ค่านิยมส่วนบุคคล ข้อ 13, 9, 11 เมื่อพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “อนุรักษ” อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 13.27 องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24

เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ

ข้อ	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน			เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ		
	1	2	3	1	2	3
5	.86	-.01	-.01	.27	-.10	-.05
2	.85	.13	-.02	.26	-.02	-.09

ข้อ	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุน			เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ		
	แกน			1	2	3
	1	2	3	1	2	3
6	.79	.00	.24	.23	-.14	.11
1	.55	.25	.06	.14	.05	-.03
3	.52	.38	-.23	.13	.18	-.26
8	.22	.81	-.08	-.01	.42	-.23
12	-.11	.72	.18	-.13	.36	-.01
10	.03	.64	.47	-.09	.24	.19
7	.46	.53	.15	.07	.19	-.02
4	.30	.46	.29	.02	.15	.09
13	-.27	.17	.71	-.14	-.02	.47
9	.50	.07	.60	.11	-.14	.37
11	.47	.17	.59	.09	-.08	.34

5. มาตรการวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม

พัฒนาแนวคิดจากแนวคิด Hutchison and Rosenthal (2011) และแนวคิดของ Lee and Ottati (1993) จำนวน 4 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อ 1 กับ 3 ให้คะแนนย้อนกลับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับคะแนน 5-1 ส่วนข้อ 2 กับ 4 คะแนนตามเกณฑ์การตอบ คะแนน 1-5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง – เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์คะแนนสูง หมายถึง การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มมาก

5.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมาตรการวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม กับกลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตร จำนวน 61 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกข้อ กระทบแต่ละข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง-กลุ่มคะแนนต่ำ (ร้อยละ 75 และ ร้อยละ 25) ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทบแต่ละข้อ (corrected item-total correlation) ได้ข้อกระทบที่นำไปใช้ได้ทั้งหมด 4 ข้อ ตรงตามมาตรฐานฉบับซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการแปลกระทบแบบตรงไปตรงมา

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .45 จากนั้นนำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบ

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.34 ถึง 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .72 ถึง .91 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -.42 ถึง .20 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.74 ถึง -.07 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ข้อ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.08 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มข้อนี้แตกต่างกัน ส่วนข้อ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.60 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มข้อนี้ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25

ค่าสถิติพื้นฐานการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม

ข้อ	Mean	SD.	Skewness	Kurtosis	C.V.	C.V. %
1	3.54	.90	.08	-.74	0.25	25.42
2	4.09	.72	-.42	-.07	0.18	17.60
3	3.36	.91	-.24	-.35	0.27	27.08
4	3.34	.77	.20	-.20	0.23	23.05

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของมาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ด้วยการใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ วิธีการสกัดองค์ประกอบमुखสำคัญ (principle component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ orthogonal กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่า eigenvalue มากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ของตัวแปรที่ศึกษา และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มแต่ละคู่ ค่าความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ .50 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อ 1 และ 2 รองลงมาคือความสัมพันธ์เท่ากับ .34 เป็นความสัมพันธ์ข้อ 1 และ 3

เมื่อพิจารณาค่า KMO มีค่าเท่ากับ .53 Barlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 26.13 ($p < .000$) มีนัยสำคัญที่ระดับ .00 ข้อคำถามทั้ง 4 ข้อ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26

เมทริกซ์สหสัมพันธ์การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม

ข้อ	1	2	3	4
1	1			
2	.50	1		
3	.34	.17	1	
4	-.05	.11	-.06	1

Barlett's test of sphericity $\chi^2 = 26.13, df = 6, p = .00$

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (MSA) = .53

MSA ของตัวแปรมีพิสัยเท่ากับ -.06 ถึง .50

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำข้อมาตรฐานวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ทั้ง 4 ข้อ ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธี principle component analysis หมุนแกนองค์ประกอบ (factor rotation) แบบ orthogonal เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี varimax ได้ 3 องค์ประกอบ โดยมีค่า eigenvalues ตั้งแต่ 1.06 – 1.69 ร้อยละของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 26.65 – 42.44 องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความ

แปรปรวนได้ร้อยละ 42.44 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.65 แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและค่าการรวม

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %	Total	% of Var	Com %
1	1.69	42.44	42.44	1.69	42.44	42.44	1.69	42.44	42.44
2	1.06	26.65	69.09	1.06	26.65	69.09	1.06	26.65	69.09
3	.79	19.80	88.90						
4	.44	11.09	100.00						

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร

ค่าน้ำหนักของการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ทั้ง 4 ข้อ ที่นำมาสกัดองค์ประกอบได้ 2 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ข้อ 1, 2, 3 เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “รับรู้แบบผสม” โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 42.44

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ข้อ 4 เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อคำถาม เห็นควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “รับรู้แบบเดี่ยว” อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.65 องค์ประกอบแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28

เมตริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนและเมตริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ

	เมตริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกน		เมตริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ	
	1	2	1	2
1	.85	-.04	.50	-.04

	เมทริกซ์องค์ประกอบที่ได้จากการหมุน		เมทริกซ์สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ	
	1	2	1	2
2	.76	.33	.44	.30
3	.61	-.31	.36	-.30
4	-.00	.92	-.01	.86

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ขั้นพัฒนามาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคลและมาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม นำต้นฉบับภาษาอังกฤษมาแปลเป็นภาษาไทย ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรวัด วิเคราะห์ค่า IOC และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ นำมาตรวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ ไม่น้อยกว่า 60 คน
2. นำข้อมูลมาตรวัดจากการตอบของกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ หาค่าความเที่ยง ความตรง ความเชื่อมั่น และพิจารณาข้อกระทงมาตรวัด ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนทดสอบจริง
3. ขั้นพัฒนามาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 61 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และปรับแก้ไข
4. นำประเมินมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่ปรับแก้แล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการทดสอบจริง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และตอบข้อสงสัยของผู้สนใจ และดำเนินการให้ลงนามเพื่อการยินยอม
5. สุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการทดสอบจริงเข้าการทดลอง โมเดลละ 150 คน รวม 300 คน มีการตรวจสอบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างต้องมีลักษณะทางประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ศาสนา ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคลและมาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ก่อนได้รับข้อมูลการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย

7. ให้กลุ่มตัวอย่างทำ manipulation check ภายหลังจากอ่านข้อมูลมลายูพุทธและตารางบุคลิกภาพพุทธและมุสลิม ผลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าใจ/ไม่ตั้งใจประเมินจะถูกตัดออก ไม่นำไปคิดคำนวณ จากนั้นประเมินความพึงพอใจการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่ม

8. กลุ่มตัวอย่างประเมิน มาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคลและมาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม ภายหลังจากการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย

9. นำการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายมาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์กับเจตคติระหว่างกลุ่ม ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ค่านิยมส่วนบุคคล และการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม โดยการวิเคราะห์โมเดลการส่งผ่านที่มีการกำกับ (moderated mediation model) ด้วย Amos ทั้งนี้ได้มีจัดเตรียมข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ เพื่อการขจัดปัญหา multicollinearity โดยเมื่อทำปฏิสัมพันธ์มีการแปลงคะแนนดิบของตัวแปรอิสระและตัวแปรกำกับให้เป็นคะแนนมาตรฐาน

การศึกษาที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งไม่น้อยกว่า 2 ปี มีความสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 105 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองหนึ่ง 24 คน กลุ่มทดลองสอง 20 คน กลุ่มทดลองสาม 21 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน พิจารณาข้อมูลลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ ศาสนา และปีที่อาศัยในสามจังหวัด ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (sample random sampling) กลุ่มตัวอย่างประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มก่อนการทดลอง วิธีดำเนินการประกอบด้วย

- 1) อ่านเรื่องราวที่ประกอบด้วยคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย
- 2) เขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ โดยถูกขอให้เขียนเรียงความสั้นๆ จากประเด็นที่กำหนด
- 3) ใช้ทั้งสองวิธีคือเรื่องราวจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติจากโจทย์ที่กำหนด

ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน จะได้อ่านเรื่องราวทั่วไป จำนวน 4 ครั้ง (สัปดาห์ละ 2 ครั้ง) ภายหลังจากทดลองครบทุกวิธีกลุ่มตัวอย่างทำการประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ตามลำดับ จากนั้นเว้นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ทำการประเมินระยะติดตามผล โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำมาตรวัดทุกมาตรวัดอีกครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างวิจัย

การศึกษาที่ 3 ต้องไม่เคยมีส่วนร่วมในการศึกษาที่ 1 และ 2 โดยการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นว่าเคยอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการนี้มาก่อนหรือไม่ หากไม่เคยจึงจะประชาสัมพันธ์ข้อมูลรับสมัครอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยต่อไป สำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เกินจำนวนที่ต้องการและมีการตอบมาตรงได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ยังนับว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพราะเกณฑ์ที่เกินจำนวนเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์แต่ตอบมาตรงไม่สมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ 3

ประกอบด้วย

1. มาตราวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม
2. มาตราวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม
3. เรื่องราวของนักศึกษาพุทธและมุสลิมที่ประกอบขึ้นจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย จำนวน 4 เรื่อง
4. หัวข้อเรียงความต่อต้านเจตคติ จำนวน 4 เรื่อง
5. เรื่องราวทั่วไปที่ไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพุทธและมุสลิม จำนวน 4 เรื่อง

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเรื่องราวได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักศึกษาพุทธ 1 กลุ่ม นักศึกษามุสลิม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิมมีประเด็นหลักอะไรบ้าง โดยการ

1. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเองทุกกลุ่ม และมีผู้ช่วยนักวิจัยเป็นนักศึกษาจิตวิทยาที่ผ่านการเรียนในรายวิชาการทดสอบทางจิตวิทยามาแล้ว มีความรู้และทักษะในการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 1 คน และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน ที่สวมผ้าคลุมฮิญาบแบบผู้หญิงมุสลิม ซึ่งแสดงอัตลักษณ์ทางศาสนาเดียวกับผู้เข้าร่วมการวิจัยบางส่วน ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ใช้คำถามแบบปลายเปิด และใช้โครงสร้างการสัมภาษณ์แบบกลุ่มบนพื้นฐานของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษา ที่ให้ความใส่ใจกับการอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นของสมาชิกที่ถูกสัมภาษณ์ภาย ทั้งนี้เพื่อปกป้องและพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย เรื่องราวๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม มีดังนี้

1.1. เรื่อง “เพื่อนเมท”

วิสาขากับวันพีตรีเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ม.อ.ปัตตานี ซึ่งอยู่คนละคณะ แต่จากการสมัครอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย ทำให้ทั้งสองเป็นรูมเมทกัน แม้ว่าเป็นคนเพิ่งรู้จัก แต่ไม่นานทั้งสองก็เป็นเพื่อนร่วมห้องที่สนิทมากและ มีน้ำใจ ต่อกันเสมอ เมื่อถึงคราวกลับจากบ้าน วิสาขาจะมีลำไยใส่ถุงมาฝากวันพีตรี เช่นเดียวกับวันพีตรีที่ ใจดี เอาส้มโอจากบ้านมาฝากวิสาขา ทั้งคู่ มีเป้าหมาย ในการเรียนให้ได้เกียรตินิยมเหมือนกัน จึงช่วยเหลือกันเรื่องเรียน เช่น ช่วยกันตั้งคำถามจากมุมมองคนที่อยู่คณะเรียนต่างกัน ความอยากรู้อยากเห็น และ ช่วงสงสัย ในเนื้อหาการเรียนของแต่ละฝ่าย อาจทำให้เกิดการ ได้เถียง เวลาอธิบายแล้วเพื่อนยังไม่เข้าใจอยู่บ้าง แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้มิตรภาพของทั้งสองหายไป เพราะทั้งคู่มีกิจกรรมอื่นที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกเรื่อยมา มิตรภาพและน้ำใจที่มีให้กัน ไม่ได้จบเมื่อย้ายหอและมีเพื่อนเมทคนใหม่ แต่ความเป็นเพื่อนของทั้งคู่ยังอยู่ตลอดไปจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

1.2 เรื่อง “รับน้อง”

ตลอดทั้งวันของการรับน้องมหาลัย อีฟฟานและอรุชเพื่อนต่างคณะที่ถูกจับให้นั่งข้างกันและร่วมกิจกรรมด้วยกันตลอด มีกิจกรรมหนึ่งที่ทั้งคู่เป็นตัวแทนของทีมในการคิด *สร้างสรรค์* วิธีการเอาชนะเพื่อผ่านด่านไปได้ ทั้งคู่ได้ใช้ความ *ฉลาด* และความ *เก่ง* ที่มีเหมือนกัน โดยทำให้สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการสื่อสารทุกคน อีฟฟานดู *เคร่งขรึม* ไม่ค่อยพูด ส่วนอรุชมีลักษณะ *เจ้าความคิด* และ *อ่อนไหว* แต่ทั้งคู่ก็ทำงานเข้ากันได้ดีจนทำให้ทีมผ่านด่านนี้ไปได้ แม้กิจกรรมจบแต่มิตรภาพยังอยู่ เพราะอีฟฟานและอรุชยังคงเป็นเพื่อนที่ไปมาหาสู่และช่วยเหลือในยามทุกข์ยากเสมอ

1.3 เรื่อง “ทำค่ายอาสา”

ต่ออีระหะห์กับแสงตะวันนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หัวหน้าฝ่ายจัดการของค่ายอาสาปีนี้ ได้หาข้อมูลอย่างเต็มความสามารถ เพื่อลงพื้นที่ห่างไกลและลำบาก แม้ว่าอาจจะดู *ดี๋* ดึงกับอาจารย์ผู้ดูแลควบคุมไปบ้างที่ทักท้วงด้วยความเป็นห่วง และใช้ความ *ฉลาดแกมโกง* ในการโน้มน้าวให้น้อง ๆ ชั้นปี 1 และปี 2 ที่ลังเลกับการทำกิจกรรมนี้ไปบ้าง แต่สุดท้ายงานค่ายอาสาครั้งนี้นับว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และได้น้อง ๆ ชั้นปี 1 และ 2 มาร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เป็นจำนวนมาก การใช้ความ *ฉลาด* ในทาง *สร้างสรรค์* ของทั้งคู่ รวมทั้งมี *น้ำใจ* ช่วยเหลือสังคมอย่างไม่มีข้อจำกัดด้านเชื้อชาติหรือศาสนาเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น

1.4 เรื่อง “กินข้าวด้วยกัน”

ลูกมานั่งกินข้าวผัดเนื้อจากร้านบังหมาด ส่วนมิตรนั่งกินข้าวผัดหมูจากร้านป่าไก่อ ทั้งคู่ที่นั่งกินข้าวด้วยกันเป็นประจำ โดยต่างแยกภาชนะอาหารกัน ทั้งลูกมานและมิตรไม่เคยมีความขัดแย้งใด ๆ แม้เป็นเพื่อนต่างศาสนาก็ดำเนินชีวิตประจำวันร่วมกันได้ อาจเป็นเพราะทั้งคู่เป็นเพื่อนที่มีความจริงใจ และช่วยเหลือกันเสมอ มิตรเคยช่วยเหลือลูกมานเมื่อครั้งที่มีปัญหาด้านการเงิน ทำให้ลูกมานเห็นถึงความ *มีน้ำใจ* ของเพื่อนยามยาก ส่วนลูกมานก็ *ใจดี* คอยอาสารับส่งมิตรไปเรียน เมื่อมิตรขาดจากอุบัติเหตุ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันคือสิ่งมีค่ายิ่งในฐานะเพื่อนมนุษย์

2. ประเด็นเพื่อเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ จำนวน 4 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาเรื่องราวได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักศึกษาในกลุ่มเดียวกันกับการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาเรื่องราว โดยมีวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม

2.1 นำเรื่องราวและประเด็นเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาจัดเป็นหัวข้อที่มีเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อกำหนดให้เรื่องราวที่กลุ่มทดลองต้องอ่านและประเด็นการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ เป็นเรื่องเดียวกัน หัวข้อเรียงความที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1.1 เขียนเรียงความหัวข้อกิจกรรมวันไหว้ครู

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีโครงการรณรงค์ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ในโครงการนี้จะให้นักศึกษาเขียนโน้มน้าวให้นักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิมเข้าร่วมทำกิจกรรมวันไหว้ครูด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ โดยถ้าเป็นพิธีทางศาสนาพุทธนักศึกษามุสลิมไม่ต้องทำพิธี เนื่องจากโครงการนี้ได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนั้นจึงต้องขอให้นักศึกษาทุกคนพยายามเขียนเรียงความโน้มน้าวใจตามความสามารถของนักศึกษาอย่างเต็มที่ด้วย

2.1.2 เขียนเรียงความหัวข้อกิจกรรมวันอาชูรอ

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีโครงการรณรงค์ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ในโครงการนี้จะให้นักศึกษาเขียนโน้มน้าวให้นักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิมเข้าร่วมทำกิจกรรมวันอาชูรอด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ เนื่องจากโครงการนี้ได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนั้นจึงต้องขอให้นักศึกษาทุกคนพยายามเขียนเรียงความโน้มน้าวใจตามความสามารถของนักศึกษาอย่างเต็มที่ด้วย

2.1.3 เขียนเรียงความหัวข้อกิจกรรมวันลอยกระทง

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีโครงการรณรงค์ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ในโครงการนี้จะให้นักศึกษาเขียนโน้มน้าวให้นักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิมเข้าร่วมทำกิจกรรมวันลอยกระทงด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ โดยนักศึกษามุสลิมที่อยู่ในงานไม่ต้องทำกระทงหรือลอยกระทง เนื่องจากโครงการนี้ได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนั้นจึงต้องขอให้นักศึกษาทุกคนพยายามเขียนเรียงความโน้มน้าวใจตามความสามารถของนักศึกษาอย่างเต็มที่ด้วย

2.1.4 เขียนเรียงความหัวข้อกิจกรรมวันเมาริต

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีโครงการรณรงค์ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ในโครงการนี้จะให้นักศึกษาเขียนโน้มน้าวให้นักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิมเข้าร่วมทำกิจกรรมวันเมาริตด้วยกันตั้งแต่ต้นจนจบ เนื่องจากโครงการนี้ได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนั้นจึงต้องขอให้นักศึกษาทุกคนพยายามเขียนเรียงความโน้มน้าวใจตามความสามารถของนักศึกษาอย่างเต็มที่ด้วย

ตารางที่ 29

คำถามในการสัมภาษณ์กลุ่ม

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถามหลัก	ประเด็นคำถามย่อย	แหล่งข้อมูล	ผลลัพธ์
เพื่อค้นหาเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิม	การใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิมมีเรื่องราวหรือประเด็นใดบ้าง	เรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของพุทธและมุสลิมที่แสดงถึงบุคลิกภาพเหมือนกัน 10 อันดับ (จากการศึกษา 1 และ 2) ของพุทธและมุสลิมมีเรื่องใดบ้าง	นักศึกษาพุทธ 1 กลุ่ม นักศึกษามุสลิม 1 กลุ่ม ที่อาศัยในสามจังหวัดชายแดนใต้	ได้เรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของพุทธและมุสลิมเพื่อนำไปเรียบเรียงเป็นเรื่องราวที่ประกอบด้วยคำบุคลิกภาพเหมือนกัน 10 อันดับ
เพื่อค้นหาประเด็นความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกันของคนพุทธและมุสลิม	(สำหรับนักศึกษาพุทธ) มีเรื่องหรือประเด็นอะไรบ้างที่คิดว่าคนพุทธและคนมุสลิมควรจะทำกิจกรรมร่วมกันได้ แต่ชีวิตจริง ถูกห้ามไม่ให้อยู่ในบริเวณ	(สำหรับนักศึกษาพุทธ) -กิจกรรมอะไรที่ศึกษามุสลิมทำแล้วนักศึกษาพุทธรู้สึกมีเจตคติลบมากๆ แม้ว่าจะไม่ได้ไปร่วม -กิจกรรมอะไรที่ท่านอยากให้นักศึกษามุสลิมเข้าร่วม แต่นักศึกษามุสลิมเข้าร่วมไม่ได้	นักศึกษาพุทธ 1 กลุ่ม นักศึกษามุสลิม 1 กลุ่ม ที่อาศัยในสามจังหวัดชายแดนใต้	ได้ประเด็นความขัดแย้งระหว่างพุทธและมุสลิมเพื่อนำไปเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถามหลัก	ประเด็นคำถามย่อย	แหล่งข้อมูล	ผลลัพธ์
	กิจกรรมนั้นด้วยกัน โดยไม่เอาประเด็นที่ เป็นเกี่ยวข้องกับหลัก ทางศาสนา			
	(สำหรับนักศึกษา มุสลิม) กิจกรรมอะไรบ้างที่ ลังเลใจที่จะทำร่วมกัน กับคนพุทธ ซึ่งในอดีต เคยทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ แต่ปัจจุบันทำไม่ได้	(สำหรับนักศึกษามุสลิม) -กิจกรรมอะไรที่นักศึกษาพุทธทำ แล้ว นักศึกษามุสลิมรู้สึกมีเจตคติ ลบมากๆ แม้ว่าจะไม่ได้ไปร่วม -กิจกรรมอะไรบ้างหรืองานอะไร ของมหาวิทยาลัยที่มุสลิมเสียดายร่วม ทำได้ ส่วนมุสลิมเคร่งมากจะไม่ทำ เลย		

3. เรื่องราวทั่วไปที่ไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพุทธและมุสลิม จำนวน 4 เรื่อง โดยผู้วิจัยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดชายแดนใต้ ที่ไม่ได้มีเนื้อหาบ่งชี้ถึงสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และมีความยาวของเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องราวที่กลุ่มทดลองหนึ่งอ่าน ซึ่งเป็นเนื้อหาข้อมูลจากสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (2559) ดังนี้

3.1 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,721,744 คน ซึ่งแยกเป็นประชากรชาย 1,834,232 คน และประชากรหญิง 1,887,512 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.99 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 28.10 นับถือศาสนาพุทธ และอีกร้อยละ 0.91 นับถือศาสนาอื่น ๆ (คริสต์/ฮินดู) ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยมีประชากรรวม 1.95 ล้านคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 83 นับถือศาสนาอิสลาม

3.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) ณ ราคาประจำปี 2557 เท่ากับ 374,842 ล้านบาท ลดลงจาก 394,976 ล้านบาท ในปี 2556 เท่ากับ 20,134 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 5.10 รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรเท่ากับ 105,714 บาท (สงขลา 144,209 บาท สตูล 112,136 บาท ยะลา 89,330 บาท ปัตตานี 75,378

บาท และนราธิวาส 55,601 บาท) เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรของภาคใต้ที่ 123,684 บาท ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคใต้ 17,970 บาท

3.3 โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล) ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม (สาขาเกษตรกรรมฯ และสาขาประมง) สาขาอุตสาหกรรม สาขาการขนส่งขายปลีกฯ สาขาการศึกษา สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และสาขาบริหารราชการฯ เป็นสำคัญ มีสัดส่วนร้อยละ 25.41, 15.86, 10.56, 9.76, 8.02 และ 6.15 ตามลำดับ

3.4 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9 จังหวัดสงขลาเปิดเผยถึงปริมาณผลผลิตทุเรียนของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) พบว่า ยะลาให้ผลผลิตมากที่สุดรวม 41,507 ตัน เพิ่มขึ้น 28% นราธิวาส 17,371 ตัน เพิ่มขึ้น 9% และปัตตานี 4,102 ตัน เพิ่มขึ้น 8% โดยผลผลิตในฤดูเริ่มออกตลาดมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม และจะออกสู่ตลาดมากช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน (คิดเป็น 79% ของผลผลิต 3 จังหวัดภาคใต้)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตรวจสอบลักษณะของกลุ่มก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างต้องมีลักษณะทางประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ศาสนา ภูมิภาคนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษา 1

2. ขั้นตอนพัฒนาเรื่องราวจากคำบอกเล่าภาพแบบหลากหลายและสร้างโจทย์เพื่อเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ โดยทบทวนวรรณกรรมที่เป็นตัวอย่างเรื่องราว ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และใช้การสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาพุทธ กลุ่มศึกษามุสลิม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และตอบข้อสงสัยของผู้สนใจ และดำเนินการให้ลงนามเพื่อการยินยอม

3. สร้างเรื่องราวที่ประกอบขึ้นจากคำบอกเล่าภาพแบบหลากหลาย จำนวน 10 คำ ทั้ง 4 เรื่อง ทั้งคำบวก คำลบ คำกลาง โดยเนื้อหาของเรื่องราวได้มาจากการศึกษาเอกสารและแนวทางที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม ดำเนินการเช่นเดียวกันนี้กับการสร้างโจทย์เพื่อเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ จำนวน 4 ข้อ ที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความขัดแย้งหรือความไม่เป็นมิตรต่อกันระหว่างพุทธและมุสลิมและใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมทดลองได้คิดและเขียนแสดงเจตคติตรงกันข้ามกับโจทย์ (เขียนเรียงความในแนวความสมานฉันท์และเป็นมิตรต่อกันของพุทธและมุสลิม) นำเครื่องมือทั้งสองไปให้

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ ทดลองใช้กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ปรับแก้อีกครั้งและจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

4. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมก่อนการทดลอง

5. กลุ่มทดลองทุกกลุ่มทำการทดลองจำนวน 4 ครั้ง (2 ครั้ง/สัปดาห์) จำนวน 4 ครั้ง ได้แนวคิดจากการการศึกษาเกี่ยวกับการคิดซ้ำมีผลต่อพฤติกรรม ทำให้เกิดความคิดและพฤติกรรมใหม่ทางบวก เมื่อเป็นการคิดซ้ำๆ เชิงสร้างสรรค์ การคิดซ้ำช่วยฟื้นตัวจากความซึมเศร้าและประสบการณ์ที่เจ็บปวด (traumatic events) ช่วยในเรื่องการปรับตัวและวางแผนสิ่งที่ยิ่งหวัง และสร้างความเข้าใจด้านการส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้การคิดซ้ำทำให้เกิดพื้นที่ความจุของความคิด ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับตัวเองและสถานการณ์ที่เผชิญ กระบวนการทางความคิด (นามธรรมและรูปธรรม) มักจะเกิดขึ้นในระหว่างการคิดซ้ำๆ (Watkins, 2008) ดังนั้นการเปลี่ยนความคิดหรือเปลี่ยนเจตคติ ควรได้รับการคิดซ้ำๆ ในเจตคติใหม่

สำหรับงานการศึกษานี้กลุ่มทดลอง 1 อ่านเรื่องราวที่ประกอบขึ้นจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย กลุ่มทดลอง 2 เขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ และกลุ่มทดลอง 3 ใช้ทั้งสองวิธีคือเรื่องราวจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ภายหลังจากทดลองครั้งสุดท้ายทุกกลุ่มทำการประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ทำการประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มและมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ภายหลังจากทดลอง ในครั้งที่ 2 – 4 เพื่อดูพัฒนาการและแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

5.1 Manipulation check เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความตั้งใจเมื่อได้อ่านเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิม ผลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าใจจะถูกตัดออกไม่นำไปคิดคำนวณ

คำชี้แจง จากเรื่องราวที่ได้อ่านข้างต้น คนพุทธและคนมุสลิมมีลักษณะบุคลิกภาพที่เหมือนกัน ทั้งบุคลิกภาพทางบวกและทางลบอะไรบ้าง และกรุณาระบุลักษณะบุคลิกภาพที่เหมือนกันของพุทธและมุสลิมเพิ่มเติมจากเรื่องราวที่อ่านโปรดตอบลงในตารางที่กำหนดให้

ตารางที่ 30

ตรวจสอบความเข้าใจและความตั้งใจเมื่อได้อ่านเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิม

บุคลิกภาพที่เหมือนกันของคนพุทธและคนมุสลิม จากเรื่องราวที่ได้อ่าน		บุคลิกภาพที่เหมือนกันของคนพุทธและคนมุสลิม ในชีวิตประจำวัน	
บุคลิกภาพทางบวก	บุคลิกภาพทางลบ	บุคลิกภาพทางบวก	บุคลิกภาพทางลบ

6. กลุ่มควบคุมอ่านเรื่องทั่วไป ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างพุทธและมุสลิม จำนวน 4 ครั้ง (2 ครั้ง/สัปดาห์) ในครั้งสุดท้ายทำการประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มและมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

7. ภายหลังจากทดลอง 2 สัปดาห์ ทำการประเมินระยะติดตามผล ให้กลุ่มตัวอย่างเดิมที่ทดลองแต่ละเงื่อนไขประเมินมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่มและมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

8. นำมาตรวัดทุกชุดที่ประเมินก่อนทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล มาวิเคราะห์ว่าการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ และใช้เรื่องเรื่องบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ทั้งสามวิธีมีผลอย่างไรต่อเจตคติระหว่างกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล รวมทั้งเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรวัดของกลุ่มควบคุม

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดและการรับรู้ที่มีต่อกันระหว่างกลุ่มไทยพุทธและมุสลิมในเหตุการณ์ความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกที่อ่อนไหวของผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นทุกกระยะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงจริยธรรมในงานวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยมีการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลเริ่มต้นตั้งแต่ ขั้นตอนเก็บข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม

การวิจัยในคนกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งได้รับการอนุมัติ หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการให้อิสระแก่ผู้ให้ข้อมูล ในการตัดสินใจเข้าร่วมงานวิจัย โดยสมัครใจ จากนั้นมีการแนะนำตัวผู้วิจัยรวมถึงชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิการไม่สะดวกใจในการตอบคำถามได้ทุกข้อ ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิถอนตัวได้ในทุกกรณี ผู้วิจัยแจ้งถึงประโยชน์จากการเข้าร่วมวิจัย พร้อมทั้งมีการขออนุญาตบันทึกเสียงเท่าที่จำเป็นก่อนมีการสัมภาษณ์ใดๆ ด้านการคัดกรองผู้ให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมในการวิจัย หากพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความสะเทือนใจ ทุกข์ใจสมควรได้รับการช่วยเหลือเยียวยา ผู้วิจัยจะส่งผู้ให้ข้อมูลกับนักจิตวิทยาหรือหน่วยงานดูแลสุขภาพ และสวัสดิภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป ในส่วนของข้อมูลที่มีการบันทึกเสียง เมื่อทำการถอดข้อความแล้ว มีการเก็บอย่างมิดชิด เป็นความลับ และจะถูกทำลายเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ส่วนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจะกระทำในภาพรวมและใช้นามสมมติแทนชื่อจริงทั้งหมด

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 การศึกษา โดยการศึกษาก่อนที่ 1 เป็นการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพของคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่ม ระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพุทธและมุสลิม ส่วนการศึกษาก่อนที่ 2 เป็นการวิจัยแบบสหสัมพันธ์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ และได้ศึกษาตัวแปรส่งผ่านอีกตัวหนึ่ง ที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีอิทธิพลกับเจตคติระหว่างกลุ่มคือ การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม นำมาเป็นโมเดลเปรียบเทียบ สำหรับการศึกษาก่อนที่ 3 เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อพัฒนาเครื่องมือการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายว่ามีผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มอย่างไร ซึ่งนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง และมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติและกลุ่มควบคุม

การศึกษาก่อนที่ 1

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการศึกษาก่อนที่ 1 เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1- 4 นักศึกษาหญิงและชาย จำนวน 382 คน (นักศึกษาพุทธ 132 คน และนักศึกษามุสลิม 250 คน) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (sample random sampling) ผู้ตอบมาตรวัดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ แต่เกินจำนวนที่ต้องการและมีการตอบได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ยังนับว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพราะเกณฑ์ที่เกินจำนวนเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์ แต่ตอบมาตรวัดไม่สมบูรณ์

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์ประจำรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย และได้รับอนุญาตให้เข้าเก็บข้อมูล ซึ่งมีผู้เรียนอยู่ระหว่าง 300 – 500 คน เมื่อถึงวันนัดหมายเก็บข้อมูล อาจารย์ผู้สอนได้อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงแรกของรายวิชา โดยที่ผู้สอนยังไม่เริ่มสอน เพื่อให้ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบอย่างตรงไปตรงมา ไม่เหนียวแน่นจากการเรียนหรือถูกรบกวนด้วยเนื้อหาบทเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่แจกมาตรวัดตามจำนวนผู้เข้าเรียนและยินยอมที่จะทำมาตรวัดโดยสมัครใจ จำนวน 390 ชุด และได้รับข้อมูลกลับมาตามที่แจก เมื่อทำการคัดกรองข้อมูล พบว่า มีข้อมูลตอบไม่ครบ ตอบแบบทิ้งตั้ง ข้อมูลสุดโต่ง จึงทำให้เหลือข้อมูล 382 ชุด

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็น ร้อยละ 65.40 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 34.60 ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.80 และ เพศชาย ร้อยละ 21.20 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.10 และศึกษาอยู่ในชั้น ปีที่ 2 ร้อยละ 42.20 คณะศึกษาศาสตร์ร้อยละ 36.40 คือกลุ่มตัวอย่างส่วนมาก และมาจากจังหวัดใน กลุ่มชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) มากที่สุด ร้อยละ 48.20 ระยะเวลาที่อาศัยในสามจังหวัด ชายแดนใต้ส่วนมาก อยู่ในช่วง 17-21 ปี ร้อยละ 48.30 แสดงรายละเอียดในตารางที่ 31

ตารางที่ 31

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
อิสลาม	250	65.40
พุทธ	132	34.60
เพศ		
หญิง	301	78.80
ชาย	81	21.20
อายุ		
18	13	3.40
19	83	21.70
20	161	42.10
21	91	23.80
22	27	7.10
23	6	1.60
24	1	.30
ชั้นปี		
1	111	29.10
2	162	42.40
3	85	22.30
4	24	6.30

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
คณะ		
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	108	28.30
ศึกษาศาสตร์	139	36.40
รัฐศาสตร์	25	6.50
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	52	13.60
วิทยาการสื่อสาร	49	12.80
วิทยาการอิสลาม	7	1.80
ศิลปกรรมศาสตร์	2	.50
ภูมิถำเนาเดิม		
ยะลา ปัตตานี นราธิวาส	184	48.20
สงขลา สตูล พัทลุง ตรัง	144	37.70
นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี	27	7.10
กระบี่ พังงา ภูเก็ต	10	2.60
ระนอง ชุมพร	6	1.60
ภาคกลาง	8	2.10
ภาคเหนือ	3	.80
ระยะเวลาอาศัยในจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา/ ปัตตานี/นราธิวาส)(ปี)		
2-6	175	45.80
7-11	2	.60
12-16	2	.60
17-21	185	48.30
22-26	18	4.70

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้บุคลิกภาพหลากหลายที่มีต่อคนนอกกลุ่ม (พุทธ – มุสลิม, มุสลิม – พุทธ) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: C.V.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของพุทธที่มีต่อมุสลิม มี

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.60 ถึง 5.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.08 ถึง 1.79 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -1.85 ถึง .94 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -1.07 ถึง 3.12 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าข้อ 170 (นารังเกียง) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงเท่ากับ 0.86 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเพณีแตกต่างกัน ส่วนข้อ 61 (เครื่องศาสนา) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุดเท่ากับ 0.26 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเพณีตัวแปรนี้ไม่แตกต่างกัน สำหรับการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของมุสลิมที่มีต่อพุทธ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.58 ถึง 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.04 ถึง 1.56 เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -.62 ถึง .78 ส่วนค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.77 ถึง 1.02 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่าข้อ 170 (นารังเกียง) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงเท่ากับ 0.81 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเพณีบุคลิกภาพนี้แตกต่างกัน ส่วนข้อ 5 (ฉลาด) มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุดเท่ากับ 0.25 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประเพณีบุคลิกภาพนี้ ในตัวแปรนี้ไม่แตกต่างกัน สำหรับการแจกแจงข้อมูลส่วนใหญ่ของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของทั้งมุสลิมที่มีต่อพุทธและพุทธที่มีต่อมุสลิม ไม่เป็นโค้งปกติ โดยมีลักษณะข้อมูลแบบโค้งเบ้ขวาและมีการแจกแจงที่มีความโด่งต่ำกว่าปกติ แสดงตารางในภาคผนวก ก

ผลการทดสอบ

ผลการทดสอบการรับรู้บุคลิกภาพของคนนอกกลุ่มมุสลิมที่มีต่อพุทธ 10 อันดับ บุคลิกภาพบวกสูงสุด ได้แก่ ชอบสมาคม ($M = 4.36, SD = 1.19$) รองลงมา คือ มีอิสระ ($M = 4.34, SD = 1.29$) และทันสมัย ($M = 4.31, SD = 1.17$) ขณะที่การรับรู้บุคลิกภาพกลาง ได้แก่ เปิดเผย ($M = 4.08, SD = 1.39$) ผจญภัย ($M = 4.08, SD = 1.22$) และเชื่อโชคกลาง ($M = 3.94, SD = 1.20$) ส่วนการรับรู้บุคลิกภาพลบ อันดับแรก ได้แก่ ชอบโต้เถียง ($M = 3.23, SD = 1.31$) ถัดไป คือ ฟุ่มเฟือย ($M = 3.12, SD = 1.29$) และเชื่อง่าย ($M = 3.11, SD = 1.26$) แสดงในตารางที่ 32

สำหรับผลการทดสอบการรับรู้บุคลิกภาพของคนนอกกลุ่มพุทธที่มีต่อมุสลิม 10 อันดับ บุคลิกภาพบวกสูงสุด ได้แก่ มีเป้าหมาย ($M = 3.87, SD = 1.23$) ลำดับรองลงมา คือ มีศีลธรรม ($M = 3.86, SD = 1.30$) และฉลาด ($M = 3.75, SD = 1.46$) ส่วนการรับรู้บุคลิกภาพกลาง ได้แก่ เครื่องศาสนา ($M = 5.13, SD = 1.32$) ยึดอุดมการณ์ ($M = 4.20, SD = 1.52$) ซ้ำซ้อน ($M = 3.75, SD = 1.46$) และการรับรู้บุคลิกภาพลบ ได้แก่ แบ่งแยก ($M = 3.67, SD = 1.79$) รองลงมา คือ เอา

ตัวเองเป็นศูนย์กลาง ($M = 3.33, SD = 1.68$) เติ้จการใช้อำนาจครอบงำ ($M = 3.28, SD = 1.64$)
ดังตารางที่ 33

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของมุสลิมและพุทธ ที่
รับรู้บุคลิกภาพตรงกัน ได้แก่ สร้างสรรค์ ฉลาด มีเป้าหมาย เก่ง มีน้ำใจ ใจดี อยากรู้อยากเห็น เจ้า
ความคิด เครื่องขริ้ม ช่างสงสัย อ่อนไหว ชอบโต้เถียง ตื้อ และฉลาดแกมโกง แสดงตารางที่ 34

ตารางที่ 32

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของมุสลิม-พุทธ (250 คน)

บวก	mean	SD.	มุสลิมรับรู้บุคลิกภาพพุทธ					
			กลาง	mean	SD.	ลบ	mean	SD.
ชอบสมาคม	4.36	1.19	เปิดเผย	4.08	1.39	ชอบโต้เถียง	3.23	1.31
มีอิสระ	4.34	1.29	ผจญภัย	4.08	1.22	พุ่มเฟิ่ย	3.12	1.29
ทันสมัย	4.31	1.17	เชื่อใจกลาง	3.94	1.20	เชื่อ้ง่าย	3.11	1.26
สร้างสรรค์	4.12	1.05	โรแมนติกเพื่อฝัน	3.83	1.37	ตื้อ	2.94	1.24
ฉลาด	4.10	1.04	อยากรู้อยากเห็น	3.76	1.29	ฉลาดแกมโกง	2.88	1.47
มีเป้าหมาย	4.10	1.23	เจ้าความคิด	3.70	1.20	เจ้าเล่ห์	2.84	1.40
น่ารัก	4.02	1.19	เครื่องขริ้ม	3.39	1.30	ขี้บ่น จู้จี้	2.83	1.30
รู้จักกาลเทศะ	4.02	1.19	ช่างสงสัย	3.36	1.19	ฉวยโอกาส	2.81	1.50
เก่ง	4.01	1.19	อ่อนไหว	3.18	1.19	หุนหัน	2.78	1.23
สนุกสนาน	3.98	1.16	ใจแข็ง	3.12	1.27	อ่อนแอ	2.78	1.25
รู้บุญคุณ	3.98	1.15	ใจนึกเลง	3.08	1.35	ใจร้อน	2.76	1.36
มีน้ำใจ	3.98	1.11						
ช่วยเหลือ	3.98	1.16						
เชื่อมั่นในตนเอง	3.97	1.16						
ใจดี	3.96	1.06						

ตารางที่ 33

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ของพุทธ - มุสลิม (132 คน)

พุทธรับรู้บุคลิกภาพมุสลิม								
บวก	mean	SD.	กลาง	mean	SD.	ลบ	mean	SD.
มีเป้าหมาย	3.87	1.23	เคร่งศาสนา	5.13	1.32	แบ่งแยก	3.67	1.79
มีศีลธรรม	3.86	1.30	ยึดอุดมการณ์	4.20	1.52	เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง	3.33	1.68
ฉลาด	3.75	1.46	ซัดซัด	3.75	1.46	เผด็จการใช้อำนาจครอบงำ	3.28	1.64
ใจดี	3.73	1.19	เคร่งขรึม	3.60	1.37	หัวรุนแรง	3.19	1.71
เก่ง	3.68	1.11	อหยากรู้อยากเห็น	3.43	1.27	ดื้อ	3.07	1.46
มีน้ำใจ	3.63	1.25	หัวโบราณ	3.39	1.67	ชอบโต้เถียง	3.02	1.49
ขยัน	3.62	1.25	อ่อนไหว	3.33	1.40	ลำเอียง อคติ	2.98	1.61
รับผิดชอบ	3.61	1.22	เจ้าความคิด	3.30	1.29	ฉลาดแกมโกง	2.97	1.43
เชื่อฟัง	3.52	1.49	ช่างสงสัย	3.25	1.30	นินทา	2.93	1.60
สร้างสรรค์	3.51	1.15	ขี้อาย	3.16	1.46	ตระหนี่ (ขี้เหนียว)	2.91	1.47

ตารางที่ 34

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม (outgroup) ที่ตรงกันของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน

การรับรู้บุคลิกภาพตรงกันของมุสลิมและพุทธ								
บวก	M_M	M_B	กลาง	M_M	M_B	ลบ	M_M	M_B
สร้างสรรค์	4.12	3.51	อหยากรู้อยากเห็น	3.76	3.43	ชอบโต้เถียง	3.23	3.02
ฉลาด	4.10	3.75	เจ้าความคิด	3.70	3.30	ดื้อ	2.94	3.07
มีเป้าหมาย	4.10	3.87	เคร่งขรึม	3.39	3.60	ฉลาดแกมโกง	2.88	2.97
เก่ง	4.01	3.68	ช่างสงสัย	3.36	3.25			
มีน้ำใจ	3.98	3.63	อ่อนไหว	3.18	3.33			
ใจดี	3.96	3.73						

ต่อไปเป็นผลการทดสอบการรับรู้บุคลิกภาพของคนในกลุ่มมุสลิมที่มีต่อมุสลิมด้วยกัน 10 อันดับบุคลิกภาพบวกสูงสุด ได้แก่ สะอาดสะอาด (M = 4.74, SD = 1.03) รองลงมา คือ ช่วยเหลือ (M = 4.71, SD = 1.07) และให้อภัย (M = 4.31, SD = 1.17) ขณะที่การรับรู้บุคลิกภาพกลาง ได้แก่ เคร่งศาสนา (M = 4.38, SD = 1.22) เคร่งขรึม (M = 3.91, SD = 1.26) และอ่อนไหว (M = 3.89, SD = 1.25) ส่วนการรับรู้บุคลิกภาพลบ อันดับแรก ได้แก่ เชื่อง่าย (M = 2.97, SD = 1.36) ถัดไป ได้แก่ ดื้อ (M = 2.90, SD = 1.24) และขี้อาย (M = 2.86, SD = 1.26) แสดงในตารางที่ 35

สำหรับผลการทดสอบการรับรู้บุคลิกภาพของคนในกลุ่มพุทธที่มีต่อพุทธด้วยกัน 10 อันดับแรก บุคลิกภาพบวกสูงสุด ได้แก่ รัญญาคุณ ($M = 4.75, SD = .92$) ลำดับรองลงมา คือ มีเมตตา ($M = 4.69, SD = .92$) และช่วยเหลือ ($M = 4.69, SD = .96$) ส่วนการรับรู้บุคลิกภาพกลาง ได้แก่ เชื้อโคลกลาง ($M = 4.30, SD = 1.52$) อยากรู้อยากเห็น ($M = 4.23, SD = 1.23$) ผจญภัย ($M = 3.92, SD = 1.31$) และการรับรู้บุคลิกภาพลบ ได้แก่ ตื้อ ($M = 3.63, SD = 1.44$) รองลงมา คือ ฟุ่มเฟือย ($M = 3.57, SD = 1.34$) เชื่อง่าย ($M = 3.43, SD = 1.33$) ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 35

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนในกลุ่ม (ingroup) ของกลุ่มตัวอย่างมุสลิม-มุสลิม (250 คน) 10 อันดับแรก

มุสลิมรับรู้บุคลิกภาพมุสลิม								
บวก	mean	SD.	กลาง	mean	SD.	ลบ	mean	SD.
สะอาดสะอาด	4.74	1.03	เคร่งศาสนา	4.38	1.22	เชื่อง่าย	2.97	1.36
ช่วยเหลือ	4.71	1.07	เคร่งขรึม	3.91	1.26	ตื้อ	2.90	1.24
ให้อภัย	4.64	1.08	อ่อนไหว	3.89	1.25	ขี้ลืม	2.86	1.21
มีศีลธรรม	4.58	1.13	เจ้าความคิด	3.76	1.15	อ่อนแอ	2.76	1.38
มีเมตตา	4.54	1.08	ช่างสงสัย	3.72	1.12	ชอบโต้เถียง	2.74	1.33
อดทน	4.52	1.17	ผจญภัย	3.51	1.39	ขี้นั่น จู้จี้	2.69	1.38
มีน้ำใจ	4.49	1.04	ขี้อาย	3.48	1.29	ช่างระแวง	2.62	1.35
รัญญาคุณ	4.48	1.11	ใจอ่อน	3.40	1.19	หุนหัน	2.60	1.24
ใจดี	4.47	1.03	ยึดอุดมการณ์	3.35	1.41	ไม่สู้คน	2.59	1.30
มีเสน่ห์	4.42	1.16	วิจารณ์ตัวเองได้	3.31	1.39	ฟุ่มเฟือย	2.57	1.35

ตารางที่ 36

ผลการรับรู้บุคลิกภาพคนในกลุ่ม (ingroup) ของกลุ่มตัวอย่างพุทธ-พุทธ (132 คน) 10 อันดับแรก

พุทธรับรู้บุคลิกภาพพุทธ								
บวก	mean	SD.	กลาง	mean	SD.	ลบ	mean	SD.
รัญญาคุณ	4.75	.92	เชื้อโคลกลาง	4.30	1.52	ตื้อ	3.63	1.44
มีเมตตา	4.69	.92	อยากรู้อยากเห็น	4.23	1.23	ฟุ่มเฟือย	3.57	1.34
ช่วยเหลือ	4.69	.96	ผจญภัย	3.92	1.31	เชื่อง่าย	3.43	1.33
อารมณ์ดี	4.68	1.08	ช่างสงสัย	3.92	1.12	ขี้นั่น จู้จี้	3.32	1.40
น่ารัก	4.68	1.10	อ่อนไหว	3.90	1.15	หุนหัน	3.29	1.35

บวก	พุทธรับรู้บุคลิกภาพพุทธ						ลบ	mean	SD.
	mean	SD.	กลาง	mean	SD.				
ใจดี	4.67	.95	เปิดเผย	3.85	1.18	ชอบโต้เถียง	3.27	1.48	
มีอิสระ	4.65	1.22	ฟังฟัง	3.83	1.03	ขี้ลืม	3.23	1.24	
สนุกสนาน	4.61	.99	เจ้าความคิด	3.83	1.14	ใจร้อน	3.03	1.61	
รู้จักกาลเทศะ	4.57	.86	ใจนักเลง	3.73	1.38	ขี้เกียจ	2.96	1.50	
มีน้ำใจ	4.55	.98	โรแมนติกเพื่อฝัน	3.68	1.36	ขำขื่น	2.91	1.35	
ตลก	4.53	1.05	กังวลเรื่องตัวเอง	3.54	1.49				
ทันสมัย	4.48	1.06	ใจอ่อน	3.51	1.29				
ใจสู้	4.39	1.13							

การศึกษาที่ 2

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน (โมเดล 1) การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม (ตัวแปรส่งผ่านโมเดล 2) และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ข้อมูลเบื้องต้น
- 3) ทดสอบโมเดลการวิจัย

ทั้งนี้ มีสัญลักษณ์ในการวิจัย ดังนี้

IA	หมายถึง	เจตคติระหว่างกลุ่ม
MPC	หมายถึง	การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย
SIC	หมายถึง	ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม
PHO	หมายถึง	การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม
VAL	หมายถึง	ค่านิยมส่วนบุคคล

รวมถึง มีสัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติในการวิจัย ดังนี้

Min	หมายถึง	ค่าต่ำสุด
Max	หมายถึง	ค่าสูงสุด

M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การกระจาย
Sk	หมายถึง	ความเบ้
Ku	หมายถึง	ความโด่ง
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
χ^2	หมายถึง	ดัชนีการตรวจสอบความกลมกลืนประเภทไค-สแควร์
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด
GFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว
CFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ
TLI	หมายถึง	ค่าดัชนี Tucker-Lewis Index
RMSEA	หมายถึง	ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
SRMR	หมายถึง	ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือในรูปคะแนน
CI	หมายถึง	ช่วงความเชื่อมั่น
LLCI	หมายถึง	ค่าต่ำสุดของช่วงความเชื่อมั่น
ULCI	หมายถึง	ค่าสูงสุดของช่วงความเชื่อมั่น

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของโมเดล 1 และโมเดล 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวนรวมสองโมเดล 300 คน จากแบบสอบถามกระดาษ โดยสามารถนัดหมายเก็บข้อมูลพร้อมกันทั้งหมดในหนึ่งครั้ง พิจารณาคัดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คัดเลือก คือ นักศึกษาที่อาสาและสมัครใจทำแบบสอบถาม มีความพร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ กรณีนี้ นักศึกษาที่ไม่ทำแบบสอบถามไม่มีผลต่อการเรียนการสอนใดๆ ทั้งสิ้น และสามารถยกเลิกการทำแบบสอบถามได้ตลอดเวลา เมื่อพิจารณาข้อมูลทางประชากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างของโมเดล 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.30 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 10.70 กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 20 ปี จำนวนมากที่สุดคิดร้อยละ 40.70 กำลังศึกษาอยู่คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ ร้อยละ 60.70 และอยู่ชั้นปีที่ 2 ถึงร้อยละ 51.30 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 66.70 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 33.30 มีภูมิลำเนาอยู่ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มากที่สุด ร้อยละ 48.70 และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ระหว่าง 17-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.00 รายละเอียดปรากฏดังโมเดล 1 ตารางที่ 37

โมเดล 1

ตารางที่ 37

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (N = 150)

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	134	89.30
	ชาย	16	10.70
อายุ	18	2	1.30
	19	26	17.30
	20	61	40.70
	21	47	31.30
	22	12	8.00
	23	2	1.30
	ชั้นปี	1	24
2		77	51.30
3		43	28.70
4		6	4.00
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	91	60.70
	ศึกษาศาสตร์	22	14.70
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	26	17.30
	วิทยาการสื่อสาร	2	1.30
	วิทยาการอิสลาม	9	6.00
ศาสนา			

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อิสลาม	100	66.70
พุทธ	50	33.30
ภูมิภาค		
ภูมิภาคตอนใต้		
ยะลา ปัตตานี นราธิวาส	73	48.70
สงขลา สตูล พัทลุง ตรัง	52	34.70
นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี	14	9.30
กระบี่ พังงา ภูเก็ต	8	5.30
ภาคกลาง	1	.70
ภาคเหนือ	1	.70
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	.70
ระยะเวลาที่อาศัยจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา/ ปัตตานี/นราธิวาส) (ปี)		
2-6	69	46.00
7-11	1	.70
12-16	2	1.30
17-21	72	48.00
22-26	6	4.00

สำหรับข้อมูลทางประชากรโมเดล 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.00 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 14.00 กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 19 ปี จำนวนมากที่สุดคิดร้อยละ 46.70 กำลังศึกษาอยู่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 42.70 และอยู่ชั้นปีที่ 1 ถึงร้อยละ 62.00 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 66.70 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 33.30 มีภูมิลำเนาอยู่ ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มากที่สุด ร้อยละ 50.70 และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ระหว่าง 17-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.70 รายละเอียดปรากฏดังโมเดล 2 ตารางที่ 38

ตารางที่ 38

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (N = 150)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	129	86.00

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	21	14.00
อายุ		
18	12	8.00
19	70	46.70
20	26	17.30
21	27	18.00
22	11	7.30
23	4	2.70
ชั้นปี		
1	93	62.00
2	24	16.00
3	24	16.00
4	9	6.00
คณะ		
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	64	42.70
ศึกษาศาสตร์	15	10.00
รัฐศาสตร์	30	20.00
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	24	16.00
วิทยาการสื่อสาร	15	10.00
วิทยาการอิสลาม	2	1.30
ศาสนา		
อิสลาม	100	66.70
พุทธ	50	33.30
ภูมิลำเนาเดิม		
ยะลา ปัตตานี นราธิวาส	76	50.70
สงขลา สตูล พัทลุง ตรัง	53	35.30
นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี	9	6.00
กระบี่ พังงา ภูเก็ต	8	5.30
ระนอง ชุมพร	2	1.30

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ภาคกลาง	2	1.30
ระยะเวลาที่อาศัยจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา/ ปัตตานี/นราธิวาส) (ปี)		
2-6	61	40.70
7-11	1	.70
12-16	3	2.00
17-21	79	52.70
22-26	6	4.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 39 และ ตารางที่ 40 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่งของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 1 และโมเดล 2 ของตัวแปร การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality categorization: MPC) เจตคติระหว่างกลุ่ม (intergroup attitudes: IA) ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity complexity: SIC) การรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity: PHO) และค่านิยมส่วนบุคคล (personal values: VAL) พบว่า ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของตัวแปร MPC, IA, VAL ของทั้งสองโมเดลค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยค่าต่ำสุดโมเดล 1 มีค่าระหว่าง 29 – 98, 21 – 48, 22 – 104 ตามลำดับ ส่วนโมเดล 2 ค่าต่ำสุดและสูงสุดของตัวแปร MPC, IA, VAL ได้แก่ 38 – 98, 21 – 41, 15 -104 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรทั้งสองโมเดล พบว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 2 ($M = 68.63$, $SD = 11.34$) สูงกว่าโมเดล 1 เล็กน้อย ($M = 68.01$, $SD = 11.87$) ส่วนค่าเฉลี่ยเจตคติระหว่างกลุ่มของโมเดล 1 ($M = 33.79$, $SD = 5.68$) มากกว่าโมเดล 2 ($M = 30.09$, $SD = 3.48$) และค่าเฉลี่ยค่านิยมส่วนบุคคลของโมเดล 2 ($M = 82.19$, $SD = 14.56$) มากกว่าโมเดล 1 ($M = 80.94$, $SD = 14.27$)

การแจกแจงข้อมูลตัวแปรส่วนใหญ่ของโมเดล 1 ไม่เป็นโค้งปกติ โดยมีลักษณะข้อมูลแบบโค้งเบ้ซ้ายและมีการแจกแจงที่มีความโด่งมากกว่าปกติ ส่วนการแจกแจงข้อมูลตัวแปรของโมเดล 2 ส่วนใหญ่ไม่เป็นโค้งปกติ โดยมีลักษณะข้อมูลแบบโค้งเบ้ขวาและมีการแจกแจงที่มีความโด่งมากกว่าปกติ

โมเดล 1

ตารางที่ 39

ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่งของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 1

ตัวแปร	Min	Max	M	SD	CV	Sk	Ku
MPC	29	98	68.01	11.87	.174	-.11	.52
IA	21	48	33.79	5.68	.168	.21	-.33
SIC	10	28	20.94	3.06	.146	-.39	.95
VAL	22	104	80.94	14.27	.176	-.90	1.78

โมเดล 2

ตารางที่ 40

ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่งของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 2

ตัวแปร	Min	Max	M	SD	CV	Sk	Ku
MPC	38	98	68.63	11.34	.165	.09	.29
IA	21	41	30.09	3.48	.115	.04	.23
PHO	8	18	12.89	1.92	.148	.04	.25
VAL	15	104	82.19	14.56	.177	-1.17	2.83

ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดล 1 พบว่า องค์ประกอบการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบเจตคติระหว่างกลุ่ม ($r = .12, p < .01$) และองค์ประกอบค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .36, p < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่องค์ประกอบเจตคติระหว่างกลุ่มมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบค่านิยมส่วนบุคคลเช่นกัน ($r = .23, p < .01$) รายละเอียดแสดงตารางที่ 41 ส่วนค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรโมเดล 2 พบว่า องค์ประกอบการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบค่านิยมส่วนบุคคล ($r = .17, p < .01$) และองค์ประกอบการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม ($r = .26, p < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงตารางที่ 42

โมเดล 1

ตารางที่ 41

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 1 ($N = 150$)

ตัวแปร	MPC	IA	SIC	VAL
MPC				
IA	.12**			
SIC	-.00	.09		
VAL	.36**	.23**	-.13	
<i>M</i>	68.01	33.79	20.94	80.94
<i>SD</i>	11.87	5.68	3.06	14.27

** $p < .01$, สองทาง

โมเดล 2

ตารางที่ 42

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างโมเดล 2 ($N = 150$)

ตัวแปร	MPC	IA	PHO	VAL
MPC				
IA	.12			
PHO	.26**	.07		
VAL	.17*	.08	.10	
<i>M</i>	68.63	30.09	12.89	82.19
<i>SD</i>	11.34	3.48	1.92	14.56

* $p < .05$ ** $p < .01$, สองทาง

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ตัวแปร เปรียบเทียบระหว่างโมเดล 1 และโมเดล 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติระหว่างกลุ่ม $t(247.19) = 6.80, p = .00$ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามค่าเฉลี่ยของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายและค่าเฉลี่ยค่านิยมส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 43

จากผลการทดสอบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจตคติระหว่างกลุ่มมีความแตกต่างระหว่างโมเดล 1 และ 2 จึงนำไปสู่การเปรียบเทียบโมเดลทั้งสอง เพื่อหาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลและตรวจสอบสมมติฐานของการศึกษาต่อไป

ตารางที่ 43

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรที่เหมือนกันของกลุ่มตัวอย่างระหว่างโมเดล 1 และโมเดล 2

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่างโมเดล 1 (N = 150)		กลุ่มตัวอย่างโมเดล 2 (N = 150)		t	df	p
	M	SD	M	SD			
MPC	68.01	11.87	68.62	11.34	-.45	298	.64
IA	33.79	5.68	30.08	3.48	6.80	247.19	.00
VAL	80.94	14.27	82.18	14.56	-.74	298	.45

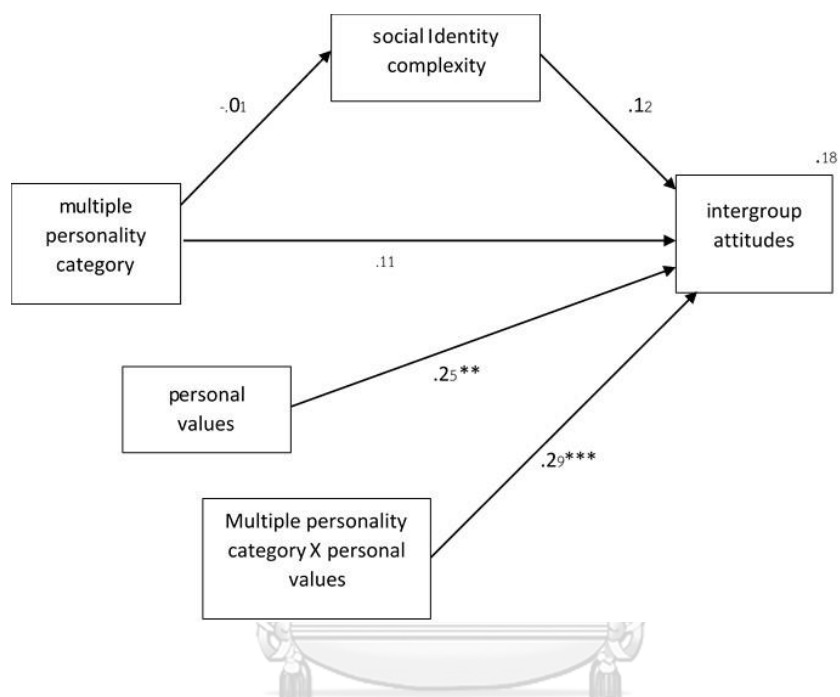
ผลการทดสอบโมเดลการวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลวิจัยการศึกษาที่ 2 ด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ผู้วิจัยใช้โปรแกรม AMOS เพื่อทดสอบการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีอิทธิพลส่งผ่านของความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (โมเดล 1) การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (โมเดล 2) และอิทธิพลกำกับของค่านิยมส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์เส้นทางโมเดล 1 พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 3.02, p = .22, df = 2, \chi^2/df = 1.5, GFI = .99, AGFI = .94, CFI = .97, TLI = .89, RMSEA = .05, SRMR = .03$) รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 6 ขณะที่โมเดล 2 พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เช่นเดียวกัน ($\chi^2 = 1.09, p = .57, df = 2, \chi^2/df = .54, GFI = .99, AGFI = .97, CFI = 1.00, TLI = 1.34, RMSEA = .00, SRMR = .01$) รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 7

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโมเดล 1 พบว่า ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงกับเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .25, p < .001$ และการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลร่วมกันกับเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .29, p < .001$ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 44 การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโมเดล 2 พบว่า

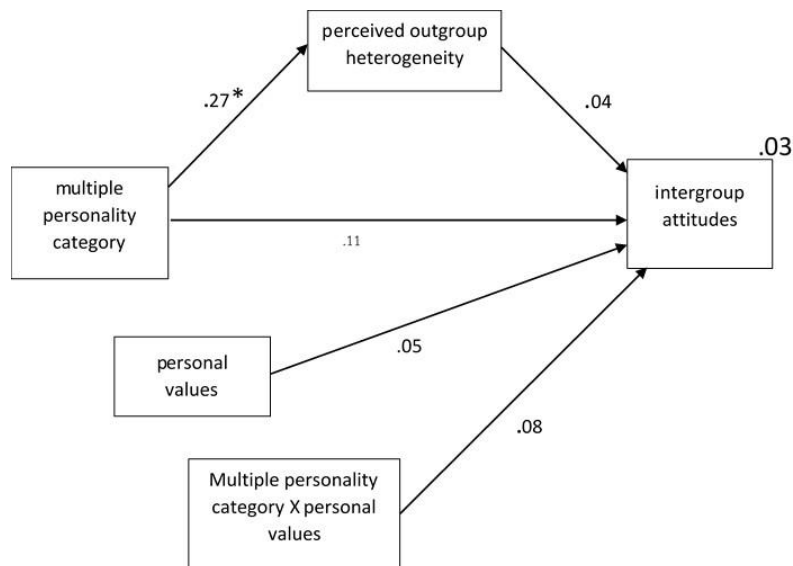
การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางตรงกับ การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .27, p < .001$ โดยไม่พบอิทธิพลของตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญในโมเดลนี้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 44

$\chi^2 = 3.02, p = .22, df = 2, \chi^2/df = 1.5, GFI = .99, AGFI = .94, CFI = .97, TLI = .89, RMSEA = .05, SRMR = .03$

ภาพที่ 6

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดล 1 ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน

$\chi^2 = 1.09, p = .57, df = 2, \chi^2/df = .54, GFI = .99, AGFI = .97, CFI = 1.00, TLI = 1.34, RMSEA = .00, SRMR = .01$

ภาพที่ 7

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดล 2 ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตารางที่ 44

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ ($N = 150$)

Variables	β	SE	t	p	95% CI	
					LLCI	ULCI
MPC → IA	.11	.04	1.32	.18	-1.12	-.29
MPC → SIC	-.01	.02	-.11	.92	-.04	.04
SIC → IA	.12	.14	1.65	.09	-.05	.05
PV → IA	.25**	.03	3.09	.00	-.86	-.21

MPC x PV → IA	.29***	.41	3.86	<.001	.00	.01
R^2	.18					

** $p < .01$, *** $p < .001$

ตารางที่ 45

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ ($N = 150$)

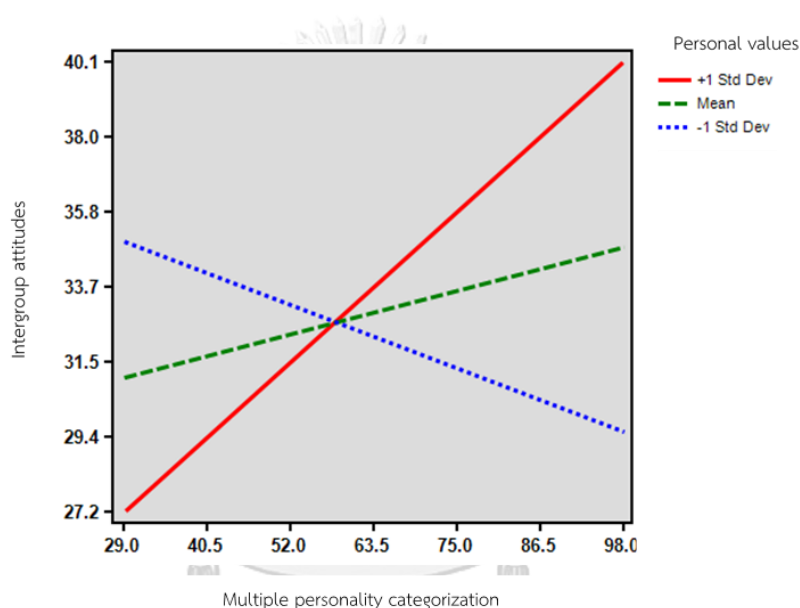
Variables	β	SE	t	p	95% CI	
					LLCI	ULCI
MPC → IA	.11	.03	1.26	.20	-.34	.17
MPC → PHO	.27***	.02	3.40	<.001	.01	.07
PHO → IA	.04	.15	.52	.60	-.22	.38
PV → IA	.05	.02	.59	.55	-.30	.13
MPC x PV → IA	.07	.25	.94	.34	-.00	.00
R^2	.03					

*** $p < .001$

การวิเคราะห์เพิ่มเติม โมเดลที่ 1

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบโมเดลที่ 1 อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่นำตัวแปรส่งผ่านมาคำนวณ เพื่อพิสูจน์ค่านิยมส่วนบุคคลว่าเป็นตัวแปรกำกับที่มีอิทธิพลในโมเดลจริงหรือไม่ ด้วยโปรแกรม Mplus ผลพบว่าการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .17, p < .05$ และ $\beta = -1.2, p < .05$ ตามลำดับ ทั้งนี้ค่านิยมส่วนบุคคลมีค่าจุดตัด (intercept) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = -2.78, p < .01$ อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและเจตคติระหว่างกลุ่ม เมื่อตรวจสอบลักษณะปฏิสัมพันธ์ด้วย simple slope analysis ด้วยการวิเคราะห์ค่านิยมส่วนบุคคล

ระดับสูง (mean+1SD) และค่านิยมส่วนบุคคลระดับต่ำ (mean-1SD) กราฟเส้นแสดงลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ ดังภาพที่ 8 พบว่า เมื่อค่านิยมส่วนบุคคลระดับสูง การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายสูง มีเจตคติระหว่างกลุ่มสูง ($b = 0.18$, $intercept = 21.80$, $t = 3.78$, $p = .01$) ขณะที่ค่านิยมส่วนบุคคลระดับต่ำ การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายสูงและต่ำ มีเจตคติระหว่างกลุ่มไม่แตกต่างกัน ($b = -0.07$, $intercept = 37.28$, $t = -1.40$)

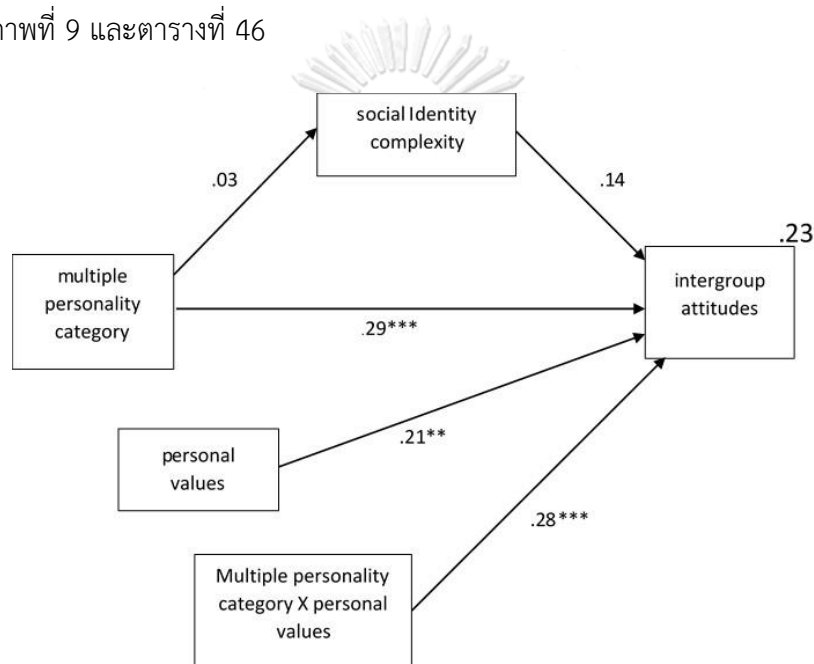
ภาพที่ 8

กราฟเส้นแสดงลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายและเจตคติระหว่างกลุ่ม

การวิเคราะห์เพิ่มเติม โมเดลทางเลือก

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบโมเดลทางเลือกที่ดีที่สุด โดยการตรวจสอบจากองค์ประกอบของตัวแปรการรับรู้ความหลากหลายของบุคลิกภาพ (องค์ประกอบ 1) ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (องค์ประกอบ 1 และ 2) อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเป็นตัวแปรหลักของการศึกษาที่ 2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางโมเดลทางเลือก พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 1.83$, $p = .39$, $df = 2$, $\chi^2/df = 92$, $GFI = .99$, $AGFI = .96$, $CFI = 1.00$, $TLI =$

1.01, RMSEA = .00, SRMR = .02) และเมื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโมเดลทางเลือก พบว่า การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางตรงกับเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .29, p < .001$ และการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลร่วมกันกับเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .28, p < .001$ นอกจากนี้ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\beta = .21, p < .01$ ขณะที่ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเกือบจะมีอิทธิพลทางตรงกับเจตคติระหว่างกลุ่มเช่นกัน รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 9 และตารางที่ 46

CHULALONGKORN UNIVERSITY

$\chi^2 = 1.83, p = .39, df = 2, \chi^2/df = 92, GFI = .99, AGFI = .96, CFI = 1.00, TLI = 1.01, RMSEA = .00, SRMR = .02$

ภาพที่ 9

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โมเดลทางเลือก ความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตารางที่ 46

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ (N = 150)

Variables	β	SE	t	p	95% CI	
					LLCI	ULCI
MPC \rightarrow IA	.29***	.06	3.73	<.001	-1.67	-.32
MPC \rightarrow SIC	.03	.02	.36	.72	-.09	.05
SIC \rightarrow IA	.14	.22	1.93	.05	-.04	.50
PV \rightarrow IA	.21*	.03	2.57	.01	-.65	-.15
MPC x PV \rightarrow IA	.28***	.38	3.81	<.001	.00	.02
R^2	.23					

* $p < .05$, *** $p < .001$

ตารางที่ 47

สรุปผลการทดสอบ

	ผลการทดสอบ	
	สนับสนุน	ไม่สนับสนุน
โมเดล 1		
1. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม		✓
2. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน		✓
3. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความนิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ	✓	
4. ความนิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลกำกับอิทธิพลทางตรง ของการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม	✓	
โมเดล 2		
1. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม		✓
2. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติ		✓

	ผลการทดสอบ	
	สนับสนุน	ไม่สนับสนุน
ระหว่างกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปร ส่งผ่าน		
3. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติ ระหว่างกลุ่ม โดยมีความนิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ		✓
4. ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลกำกับอิทธิพลทางตรง ของการรับรู้ บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม		✓
โมเดลทางเลือก		
1. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติ ระหว่างกลุ่ม	✓	
2. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติ ระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปร ส่งผ่าน		✓
3. การรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติ ระหว่างกลุ่ม โดยมีความนิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ	✓	
4. ค่านิยมส่วนบุคคลมีอิทธิพลกำกับอิทธิพลทางตรง ของการรับรู้ บุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม	✓	

การศึกษาที่ 3

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนพหุนามมาตรวัดซ้ำ (Repeated measures multivariate analysis of variance: repeated measures MANOVA) และแบบระหว่างกลุ่ม (between-group MANOVA) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวัดค่าคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและค่าความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเชิงประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (demographic variable) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย การทดสอบสมมติฐานการวิจัย และสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์คัดเลือกที่กำหนดไว้ คือ เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งไม่น้อยกว่า 2 ปี มีความสนใจเข้าร่วมในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 105 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองหนึ่ง 24 คน กลุ่มทดลองสอง 20 คน กลุ่มทดลองสาม 21 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน พิจารณาข้อมูลลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ ศาสนา และปีที่อาศัยในสามจังหวัด จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 87 คน (ร้อยละ 82.86) นับถือศาสนาพุทธ 18 คน (ร้อยละ 17.14) พิจารณาความแตกต่างทางศาสนาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยไค-สแควร์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของทั้งสองกลุ่ม ($\chi^2(3, n=105) = 2.16, p = .45$) กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากที่สุด 62 คน (ร้อยละ 59.05) และเพศชาย 43 คน (ร้อยละ 40.95) ส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 29.52) รองลงมาคืออายุ 22 ปี และ 21 ปี (ร้อยละ 28.57 และ 20.00 ตามลำดับ) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 38.10) โดยเป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ รัฐศาสตร์และวิทยาการสื่อสาร (ร้อยละ 76.19, 11.43, 6.67) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเวลา 19 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 19.05) รองลงมาคือ 22 ปี (ร้อยละ 17.14) ดังตารางที่ 48

ตารางที่ 48

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะ ศาสนา และปีที่อาศัยในสามจังหวัด (n=105)

ตัวแปร	อ่านเรื่องราว		เขียนเรียงความ		อ่านเรื่องราว และเขียนเรียงความ		กลุ่มควบคุม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		ละ		ละ		ละ		ละ		ละ
ศาสนา										
อิสลาม	19	18.10	18	17.14	19	18.10	31	29.52	87	82.86
พุทธ	5	4.76	2	1.90	2	1.90	9	8.57	18	17.14

ตัวแปร	อ่านเรื่องราว		เขียนเรียงความ		อ่านเรื่องราว และเขียน เรียงความ		กลุ่มควบคุม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00

$$\chi^2_{(3, n=105)} = 2.61, p = .45$$

เพศ										
หญิง	19	18.10	14	13.33	17	16.19	12	11.43	62	59.05
ชาย	5	4.76	6	5.71	4	3.81	28	26.67	43	40.95
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00

อายุ										
18	2	1.90	2	1.90	0	0.00	3	2.86	7	6.67
19	3	2.86	2	1.90	1	0.95	25	23.81	31	29.52
20	4	3.81	4	3.81	2	1.90	2	1.90	12	11.43
21	8	7.62	7	6.67	4	3.81	2	1.90	21	20.00
22	6	5.71	3	2.86	14	13.33	7	6.67	30	28.57
23	1	0.95	2	1.90	0	0.00	1	0.95	4	3.81
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00

ชั้นปี										
1	3	2.86	5	4.76	1	0.95	19	18.10	28	26.67
2	5	4.76	2	1.90	3	2.86	12	11.43	22	20.95
3	7	6.67	7	6.67	1	0.95	0	0.00	15	14.29
4	9	8.57	6	5.71	16	15.24	9	8.57	40	38.10
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00

คณะ										
ศึกษาศาสตร์	15	14.29	13	12.38	12	11.43	40	38.10	80	76.19
มนุษยศาสตร์	1	0.95	2	1.90	0	0.00	0	0.00	3	2.86
วิทยาศาสตร์	0	0.00	0	0.00	1	0.95	0	0.00	1	0.95
พยาบาล	0	0.00	0	0.00	1	0.95	0	0.00	1	0.95
อิสลามศึกษา	0	0.00	0	0.00	1	0.95	0	0.00	1	0.95
รัฐศาสตร์	5	4.76	2	1.90	5	4.76	0	0.00	12	11.43

ตัวแปร	อ่านเรื่องราว		เขียนเรียงความ		อ่านเรื่องราว และเขียน เรียงความ		กลุ่มควบคุม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสื่อสาร	3	2.86	3	2.86	1	0.95	0	0.00	7	6.67
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00
ปีที่อาศัย										
2	4	3.81	2	1.90	2	1.90	9	8.57	17	16.19
3	4	3.81	1	0.95	6	5.71	0	0.00	11	10.48
4	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	4.76	5	4.76
6	0	0.00	1	0.95	0	0.00	0	0.00	1	0.95
17	0	0.00	1	0.95	1	0.95	0	0.00	2	1.90
18	1	0.95	1	0.95	0	0.00	2	1.90	4	3.81
19	3	2.86	1	0.95	0	0.00	16	15.24	20	19.05
20	3	2.86	5	4.76	1	0.95	2	1.90	11	10.48
21	3	2.86	6	5.71	4	3.81	0	0.00	13	12.38
22	5	4.76	1	0.95	7	6.67	5	4.76	18	17.14
23	1	0.95	1	0.95	0	0.00	1	0.95	3	2.86
	24	22.86	20	19.05	21	20.00	40	38.10	105	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (between group MANOVA) ในการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจะนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

- 1) ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น
- 2) สถิติเชิงพรรณนาของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม
- 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (กลุ่มทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (กลุ่มทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียน

เรียงความ (กลุ่มทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และค่าเฉลี่ยคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (กลุ่มทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (กลุ่มทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ (กลุ่มทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและค่าเฉลี่ยคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุนาม มี 5 ข้อ ได้แก่

1.1 ตัวแปรต้น (independent variables) ต้องมีลักษณะเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (categorical variables) และมีอย่างน้อย 2 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งตรงกับตัวแปรในงานวิจัยนี้ คือ เป็นตัวแปรแบบกลุ่ม แบ่งเป็น กลุ่มอ่านเรื่องราว กลุ่มเขียนเรียงความ กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ และกลุ่มควบคุม

1.2 ตัวแปรตามต้องมีระดับการวัดแบบอันตรภาค (interval scale) หรืออัตราส่วน (ratio scale) และจะต้องมีการกระจายข้อมูลเป็นโค้งปกติ (normal distribution) ตัวแปรตามในงานวิจัยนี้ คือ เจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มีการวัดอยู่ในมาตราวัดอันตรภาค ทั้งสิ้น

1.3 ตัวแปรตามต้องมีการกระจายค่าแบบปกติ (normal distribution) พิจารณาจากค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ร่วมกับค่าสถิติ Kolmogonov - Smirnov โดยถือว่าข้อมูลมีการกระจายแบบโค้งปกติ เมื่อมีค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรที่ศึกษาอยู่ในช่วงระหว่าง -3 ถึง +3 (Boss and Huges-Oliver, 2000) และค่าสถิติ Kolmogonov-Smirnov ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) จึงจะนับว่าเป็นการแจกแจงปกติของตัวแปรแต่ละกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทุกตัวแปรมีการกระจายแบบโค้งปกติทั้งหมด รายละเอียดดังตารางที่ 49

ตารางที่ 49

ผลการวิเคราะห์การกระจายแบบโค้งปกติ ($n = 105$)

ตัวแปร	ระยะ	กลุ่ม	Mean	SD	Sk	SE	Ku	SE	Kolmogonov-Smirnov
--------	------	-------	------	----	----	----	----	----	--------------------

ตัวแปร	ระยะ	กลุ่ม	Mean	SD	Sk	SE	Ku	SE	Kolmogonov-Smirnov	
เจตคติ ระหว่างกลุ่ม	ก่อน	ทดลอง 1	31.45	3.78	-.05	.47	-.52	.91	.20	
		ทดลอง 2	31.45	3.45	.04	.51	-.41	.99	.20	
		ทดลอง 3	31.66	2.90	-.06	.50	-.43	.97	.20	
		ควบคุม	31.37	3.69	.17	.37	.34	.73	.20	
	หลัง	ทดลอง 1	32.45	2.88	.15	.47	-.73	.91	.20	
		ทดลอง 2	31.70	4.86	-.06	.51	-.60	.99	.20	
		ทดลอง 3	32.28	3.50	-.13	.50	-.83	.97	.16	
		ควบคุม	31.30	3.52	-.59	.37	.27	.73	.09	
	ติดตาม	ทดลอง 1	32.87	2.73	.22	.47	-1.01	.91	.20	
		ทดลอง 2	31.65	5.96	-.12	.51	-1.27	.99	.20	
		ทดลอง 3	31.76	3.26	-.03	.50	-.84	.97	.10	
		ควบคุม	31.05	3.54	-.58	.37	.53	.73	.04	
	ความ ซับซ้อนทาง สังคม	ก่อน	ทดลอง 1	20.87	2.62	-.29	.47	-.36	.91	.03
			ทดลอง 2	20.75	2.88	-.17	.51	.27	.99	.20
			ทดลอง 3	21.90	2.40	-.40	.50	-.70	.97	.20
			ควบคุม	19.75	3.11	-.56	.37	.37	.73	.20
หลัง		ทดลอง 1	21.41	3.09	-.41	.47	1.02	.91	.13	
		ทดลอง 2	21.35	3.32	-.48	.51	-.12	.99	.20	
		ทดลอง 3	19.85	3.53	-.50	.50	-.24	.97	.20	
		ควบคุม	19.45	3.10	-.41	.37	.09	.73	.15	
ติดตาม		ทดลอง 1	22.08	3.16	-.91	.47	1.37	.91	.13	
		ทดลอง 2	20.90	3.07	-.71	.51	-.09	.99	.06	
		ทดลอง 3	20.90	2.80	.04	.50	.15	.97	.20	
		ควบคุม	19.75	2.33	.17	.37	.24	.73	.01	

1.4 ตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันในระดับที่เหมาะสม ในขณะที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (correlation of dependent variables) (Hair, 2010) โดยการทดสอบหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ระยะก่อนทดลอง

หลังทดลองและติดตามผล ผลการวิเคราะห์พบว่า เจตคติระหว่างกลุ่มกับความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 50

ตารางที่ 50

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรตามช่วงก่อน หลังและติดตามผลของกลุ่มตัวอย่าง

ระยะ	ตัวแปรตาม	ก่อนการทดลอง		ระยะ	หลังการทดลอง		ระยะ	ติดตามผล	
		IA	SIC		IA	SIC		IA	SIC
ก่อน	IA	1		หลัง	1		ติดตาม	1	
	SIC	-.06	1		.16	1		.15	1

1.5 การทดสอบความแปรปรวนพหุนาม ต้องมีการพิจารณาเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรตามที่ไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม (homogeneity of variance-covariance matrices) จากสถิติ Box' M โดยผลที่ได้จะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .001$) และใช้สถิติ Levene's test โดยต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่มากกว่า .05 เพื่อพิจารณาความแปรปรวนของแต่ละตัวแปรว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า Box' M ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ยกเว้นระยะติดตามผล รายละเอียดดังตารางที่ 51, 52 และ 53 ส่วน Levene's test พบว่า ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตาม ความแปรปรวนของตัวแปรเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม ยกเว้นเจตคติระหว่างกลุ่มในระยะติดตามผล แสดงรายละเอียดดังตาราง 54 อย่างไรก็ตาม Leech และคณะ (2005) อธิบายว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบวัดซ้ำ หากจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามมีความแกร่ง (robust) เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 51

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ระยะก่อนการทดลอง ($n = 105$)

Box's M	F	df1	df2	Sig.
5.50	.58	9	55739.82	.80

ตารางที่ 52

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของ
อัตลักษณ์ทางสังคม ระยะหลังการทดลอง (n =105)

Box's M	F	df1	df2	Sig.
8.40	.89	9	55739.82	.52

ตารางที่ 53

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของ
อัตลักษณ์ทางสังคม ระยะติดตามผล (n =105)

Box's M	F	df1	df2	Sig.
20.80	2.22	9	55739.82	.02*

*p < .05

ตารางที่ 54

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของแต่ละตัวแปรแบบ Levene's test of equality of error
variances (n =105)

ระยะ	ตัวแปร	F	df1	df2	Sig.
ก่อนการทดลอง	IA	.57	3	101	.63
	SIC	.43	3	101	.73
หลังการทดลอง	IA	2.31	3	101	.08
	SIC	.35	3	101	.78
ติดตาม	IA	7.81	3	101	.00**
	SIC	1.18	3	101	.31

**p < .01

สรุปผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่
สอดคล้องตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม

สำหรับข้อมูลบางส่วนที่ไม่ครบถ้วนตามข้อตกลงเบื้องต้นที่ระบุไว้ทั้งหมดนั้น Hair , Black, Babin และ Anderson (2010) อธิบายไว้ว่า สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุนาม มีความแกร่ง (robust) เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ทั้งนี้จากการศึกษายังพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบมีการวัดซ้ำ (repeated measure MANOVA) หากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีจำนวนใกล้เคียง สถิติความแปรปรวนพหุนามจะมีความแกร่งเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อตกลงเบื้องต้น (Leech, Barrett, & Morgan, 2005)

สถิติเชิงพรรณนาของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตติระหว่างกลุ่มและคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล พบว่า

ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตติระหว่างกลุ่ม ระยะก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมมากที่สุด ($M = 31.75, SD = 3.78$) รองลงมา คือ กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ ($M = 31.66, SD = 2.90$) สำหรับระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มอ่านเรื่องราวมีคะแนนเฉลี่ยมีมากที่สุด ($M = 32.45, SD = 2.88$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ ($M = 32.28, SD = 3.50$) ส่วนระยะติดตามผล พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอ่านเรื่องราว ($M = 32.87, SD = 2.73$) รองลงมา คือ กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ ($M = 31.76, SD = 3.26$)

ค่าเฉลี่ยคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ระยะก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความมีคะแนนมากที่สุด ($M = 21.90, SD = 2.40$) ถัดมา ได้แก่ กลุ่มอ่านเรื่องราว ($M = 20.87, SD = 2.62$) ส่วนระยะหลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราวมีคะแนนสูงสุด ($M = 21.41, SD = 3.09$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเขียนเรียงความ ($M = 21.35, SD = 3.32$) และระยะติดตามผล กลุ่มอ่านเรื่องราว มีคะแนนมากที่สุด ($M = 22.08, SD = 3.16$) ถัดมา ได้แก่ กลุ่มเขียนเรียงความ ($M = 20.90, SD = 3.07$) และกลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ ($M = 20.90, SD = 2.80$)

กล่าวโดยสรุป ระยะก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แสดงในตารางที่ 55 ขณะที่ระยะหลังการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนเจตติระหว่างกลุ่มของกลุ่มทดลอง 1, 2 และ 3 เพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมลดลงเล็กน้อย สำหรับค่าเฉลี่ยคะแนนความ

ซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ระยะหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นในกลุ่มทดลอง 1, 2 และ 3 แต่กลุ่มควบคุมลดลง แสดงในตารางที่ 56 และตารางที่ 57 ระยะติดตามผล กลุ่มอ่านเรื่องราว มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ 55

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม (IA) และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม (SIC) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง ($n = 105$)

ตัวแปร	กลุ่ม	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Range</i>
IA	ทดลอง 1	31.45	3.78	24	39	15
	ทดลอง 2	31.45	3.45	25	38	13
	ทดลอง 3	31.66	2.90	26	37	11
	ควบคุม	31.37	3.69	23	41	18
SIC	ทดลอง 1	20.87	2.62	16	26	10
	ทดลอง 2	20.75	2.88	14	26	12
	ทดลอง 3	21.90	2.40	17	25	8
	ควบคุม	19.75	3.11	12	25	13

ตารางที่ 56

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะหลังการทดลอง ($n = 105$)

ตัวแปร	กลุ่ม	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Range</i>
IA	ทดลอง 1	32.45	2.88	27	38	11
	ทดลอง 2	31.70	4.86	22	40	18
	ทดลอง 3	32.28	3.50	26	38	12
	ควบคุม	31.30	3.52	21	37	16
SIC	ทดลอง 1	21.41	3.09	14	28	14
	ทดลอง 2	21.35	3.32	14	27	13

ทดลอง 3	19.85	3.53	12	25	13
ควบคุม	19.45	3.10	12	25	13

ตารางที่ 57

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดและพิสัย ของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะติดตามผล ($n = 105$)

ตัวแปร	กลุ่ม	M	SD	Min	Max	Range
IA	ทดลอง 1	32.87	2.73	29	38	9
	ทดลอง 2	31.65	5.96	22	40	18
	ทดลอง 3	31.76	3.26	26	37	11
	ควบคุม	31.05	3.54	21	38	17
SIC	ทดลอง 1	22.08	3.16	14	28	14
	ทดลอง 2	20.90	3.07	14	25	11
	ทดลอง 3	20.90	2.80	15	27	12
	ควบคุม	19.75	2.33	15	25	10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ส่งผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มแตกต่างกัน
2. การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มแตกต่างกัน

สมมติฐานการทดสอบ

สมมติฐานข้อที่ 1 หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (ทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (ทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ (ทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และค่าเฉลี่ยคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2 หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (ทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (ทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ (ทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม และค่าเฉลี่ยคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ก่อนการทดสอบสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบด้วยสถิติ *between-group* MANOVA เพื่อทดสอบว่า คะแนนเฉลี่ยตัวแปรของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนตัวแปรตามระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม *Pillai's Trace* = .07, $F(6,202) = 1.37$, $p = .22$, *effect size* = .03 รายละเอียดดังตารางที่ 58

ตารางที่ 58

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนาม (MANOVA) ของกลุ่มตัวแปรตามระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงก่อนการทดลอง ($n = 105$)

Effect	Source	<i>Pillai's Trace</i>	<i>F</i>	<i>Hypothesis df</i>	Error <i>df</i>	<i>Partial Eta Squared</i>	<i>Sig.</i>
Between	Intercept	.99	6915.29***	2	100	.99	.00
subjects	Group	.07	1.37	6	202	.03	.22

*** $p < .001$

สำหรับการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม คะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F = .03$, $p = .99$, *effect size* = .00 และ $F = 2.77$, $p = .05$, *effect size* = .07 แสดงในตารางที่ 59

ตารางที่ 59

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม คะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงก่อนการทดลอง (n = 105)

Source	Variables	Type III sum of square	df	Mean square	F	Partial Eta Squared	Sig.
Groups	เจตคติ	1.18	3	.39	.03	.00	.99
	ความซับซ้อน	66.83	3	22.27	2.77	.07	.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนแบบพหุนามมาตรวัดซ้ำและระหว่างกลุ่ม (repeated - measures MANOVA และ between-group MANOVA) โดยทดสอบสมมติฐาน 2 ข้อ พร้อมกันดังนี้

1. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

2. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองแตกต่างกัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความแปรปรวนเชิงพหุนาม (MANOVA) ของกลุ่มตัวแปรตามระหว่างเงื่อนไขการเข้าร่วมกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ (interaction effect) ระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 60

ตารางที่ 60

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามของกลุ่มตัวแปรระหว่างกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม (n=105)

Effect	Source	Pillai's Trace	F	Hypothesis df	Error df	Partial Eta	Sig.
--------	--------	----------------	---	---------------	----------	-------------	------

		<i>Squared</i>					
Between subjects	Intercept	.99	5042.02***	6	96	.99	.00
	Group	.26	1.56	18	294	.08	.06
Within subjects	Time	.02	.86	2	100	.02	.42
	Time*Group	.04	.63	6	202	.03	.70

หมายเหตุ *** $p < .001$; $Box' M = 115.07$ ($F = 1.61$, $df1 = 63$, $df2 = 15909.39$, $p = .002$)

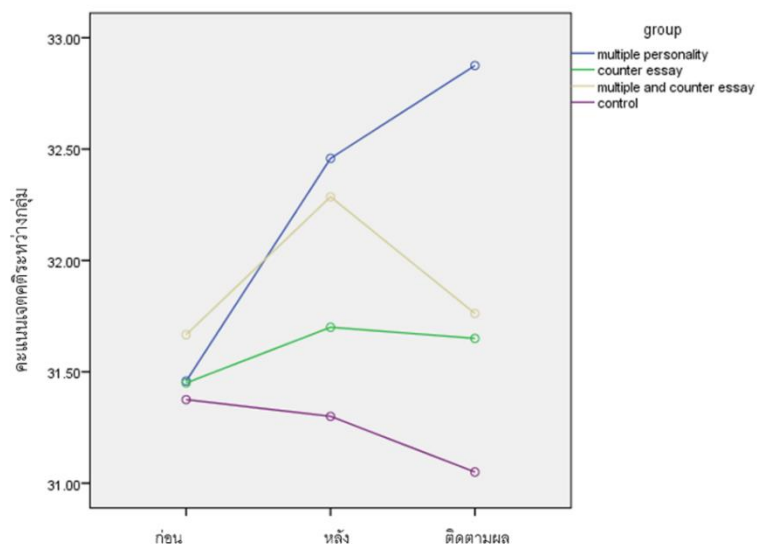
ผู้วิจัยทดลองพิจารณาการแปรผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลเงื่อนไขเวลาและอิทธิพลเงื่อนไขการเข้ากลุ่มของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม พบว่า คะแนนไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแม้ช่วงระยะเวลาแตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 61

ตารางที่ 61

ผลการเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไขเวลาและกลุ่มตัวแปร ของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ($n = 105$)

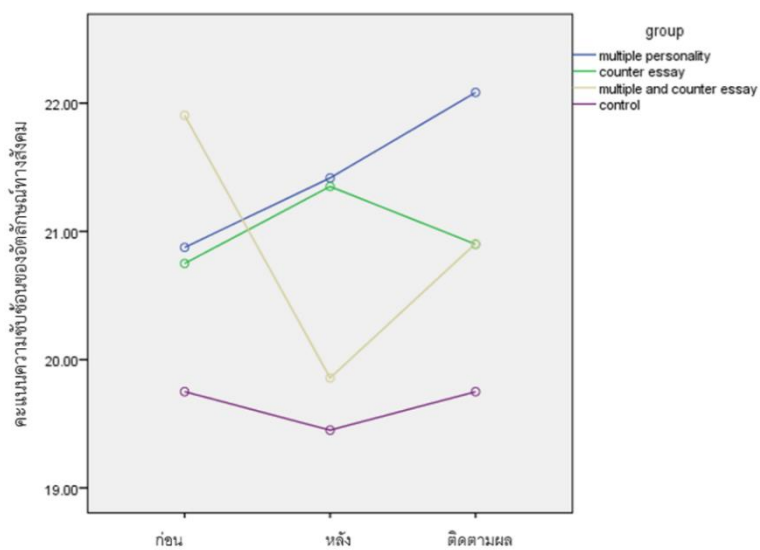
Source	Variables	Type III sum of square	df	Mean square	F	Partial Eta Squared	Sig.
Time*Groups	เจตคติ	25.52	6	4.25	.35	.01	.90
	ความซับซ้อน	59.33	6	9.89	1.17	.03	.32

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยทดลองตรวจสอบลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ช่วงก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผลการทดลอง พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของค่าคะแนนตามที่ปรากฏในภาพ 10 และ 11

ภาพที่ 10

การเปลี่ยนแปลงของคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่ม ช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล
ของกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม

ภาพที่ 11

การเปลี่ยนแปลงของคะแนนความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล ของกลุ่มทดลอง 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 62

สรุปผลสมมติฐานการวิจัยและการทดสอบ

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (ทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (ทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ (ทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	ไม่สนับสนุนสมมติฐาน โดยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
หลังการทดลอง กลุ่มอ่านเรื่องราว (ทดลอง 1), กลุ่มเขียนเรียงความ (ทดลอง 2), กลุ่มอ่านเรื่องราวและเขียนเรียงความ (ทดลอง 3) มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมมากกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	ไม่สนับสนุนสมมติฐาน โดยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มี 3 การศึกษา ประกอบด้วยการวิจัยสำรวจ สหสัมพันธ์และกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายต่อเจตคติระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างพุทธและมุสลิมมีความแตกต่างกัน
2. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ
3. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การศึกษาที่ 1

สมมติฐาน การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างพุทธและมุสลิมมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบการศึกษาที่ 1 พบว่า สนับสนุนสมมติฐาน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มทางสังคม (social identity) ศาสนาแตกต่างกัน ทำให้รับรู้บุคลิกภาพไม่เหมือนกันและอยู่บนพื้นฐานข้อมูลการรับรู้แบบเดิม การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างกลุ่ม เชื่อมโยงกับแนวคิดการจัดกลุ่ม ข้อมูลที่ถูกเลือกและไม่ถูกเลือก (Macrae & Hewstone, 1990) นับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคม (factors influenced social categorization) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกลุ่มทางสังคมและสอดคล้องกับผลการศึกษา มีดังนี้

- 1) ปัจจัยผู้ถูกจัดกลุ่ม ที่สำคัญที่สุดคือคุณลักษณะบุคคล ว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นหรือมีความเหมาะสม (goodness – of – fit) ที่จะอยู่ในกลุ่มหรือไม่ หากคิดว่าไม่เหมาะสมที่จะเข้ากับกลุ่มที่สังกัด บุคคลจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มย่อย (subgroup) เช่น การรับรู้บุคลิกภาพคนในกลุ่ม (ingroup) ของพุทธและมุสลิม สะท้อนบุคลิกภาพที่เหมาะสมพอดีกับกลุ่มเท่านั้น ขณะที่การรับรู้บุคลิกภาพคน

นอกกลุ่ม (outgroup) ของพุทธและมุสลิมสะท้อนบุคลิกภาพที่เหมาะสมพอดี (เหมือน) และการเป็นกลุ่มย่อยได้ด้วย (แตกต่าง)

2) ปัจจัยผู้รับรู้ ถ้าผู้รับรู้อาจสัมผัสหรือมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนั้นในปัจจุบัน หรือบ่อยครั้ง เขาจะเลือกนำข้อมูลนั้นมาจัดกลุ่ม ในกรณีที่ผู้รับรู้ได้รับข้อมูลบางอย่างมาอย่างยาวนาน ข้อมูลนั้นจะมีโอกาสถูกนำมาจัดกลุ่มเช่นกัน (Armor & Taylor, 2003; Kunda & Oleson, 1995) จากกลุ่มตัวอย่างพุทธและมุสลิม จึงรายงานบุคลิกภาพที่ทั้งสองกลุ่ม มีการรับรู้ต่อคนนอกกลุ่มตรงกันมากที่สุด เช่น สร้างสรรค์ ฉลาด มีเป้าหมาย เก่ง มีน้ำใจ ใจดี

ข้อมูลที่สนับสนุนผลสมมติฐานการศึกษาที่ 1 อาจกล่าวต่ออีกได้ว่า การรับรู้บุคลิกภาพที่แตกต่างกัน เป็นการต่อยอดทางความคิด จากแนวคิดของอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) และการจัดกลุ่มทางสังคม (social categorization) พัฒนาขึ้นเป็นการจัดกลุ่มบุคลิกภาพ (personality categorization) เพื่อนำไปสู่การศึกษาเกี่ยวกับการจัดกลุ่มบุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality categorization) โดยเป็นการส่งเสริมการรับรู้บุคลิกภาพ อธิบายได้ด้วยกระบวนการกลไกทางจิตแบบฉายภาพ (mechanism process of projection) ซึ่งเป็นกลไกทางจิตของบุคคล ที่มีต่อการรับรู้แบบไม่ยอมรับบุคลิกภาพหรือนิสัยด้านลบของตนเอง แต่ไปรับรู้และยอมรับที่บุคคลอื่น (Freud, 1894) จากการศึกษาที่ 1 กลุ่มตัวอย่างได้ทำการประเมินบุคลิกภาพสองครั้ง ครั้งแรก ประเมินคนในกลุ่ม (ingroup) เท่ากับการเป็นกลุ่มเรา (us) และครั้งที่สอง ประเมินคนนอกกลุ่ม (outgroup) เท่ากับการเป็นกลุ่มเขา (them)

ประเด็นสำคัญที่สุดของการศึกษานี้ คือ การชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักถึงบุคลิกภาพอย่างหลากหลาย ของกลุ่มตัวเอง กลุ่มอื่น และมองเห็นความเหมือนของบุคลิกภาพคนนอกกลุ่มได้ด้วย ซึ่งก่อนหน้านั้นกลุ่มตัวอย่างอาจจะคุ้นชินกับการรับรู้ความแตกต่างของบุคลิกภาพมากกว่าความเหมือน ลักษณะข้อคำถามไม่ได้ตั้งใจสร้างให้มีการเตรียมการรับรู้ (priming) แต่เป็นเพราะมีจำนวนบุคลิกภาพถึง 172 แบบ ทั้งบุคลิกภาพบวก ลบ และกลาง อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างถูก priming โดยไม่รู้ตัว ผลที่เกิดขึ้นก็คือ กลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลความคิดแบบหลากหลายเกี่ยวกับบุคลิกภาพมากยิ่งขึ้น มากกว่าเดิมที่กลุ่มตัวอย่างอาจนึกถึงบุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่มเพียงไม่กี่แบบ ซึ่งช่วยเอื้อให้กลุ่มพุทธและมุสลิม หันมามองบุคลิกภาพด้านที่ตนไม่เคยคำนึงถึงทั้งกับกลุ่มตัวเองและกลุ่มอื่น สิ่งนี้มีประโยชน์ทางอ้อมที่กระตุ้นให้ตระหนักถึงบุคลิกภาพด้านอื่นๆ ที่แทบจะไม่ได้ใช้ หรือใช้น้อยมาก ตามทฤษฎีเกสต์ต่อบุคคลควรมีการบูรณาการบุคลิกภาพทุกๆ ส่วน (Burley, 2012)

อนึ่งการรับรู้แบบหลากหลายมีประโยชน์ เพราะเป็นการแทรกแซงความคิดเหมารวม โดยทำให้เกิดความไม่สอดคล้องทางความคิด หรือเกิดความประหลาดใจต่อข้อมูลที่ได้รับ (Hastie et al.,

1990; Kunda et al., 1990) การรับรู้คนอื่นแบบหลากหลาย ช่วยเปลี่ยนวิธีการคิดที่มีต่อคนนอก กลุ่มหรือกลุ่มอื่นในมุมมองใหม่ๆ (Albarello & Rubini, 2012; Crisp, Hewstone, & Rubin, 2001) การรับรู้บุคลิกภาพของกลุ่มพุทธและมุสลิมที่มีต่อคนนอกกลุ่มเหมือนกัน ได้แก่ สร้างสรรค์ ฉลาด มีเป้าหมาย เก่ง มีน้ำใจ ใจดี อยากรู้อยากเห็น เจ้าความคิด เครื่องขรีม ช่างสงสัย อ่อนไหว ชอบโต้เถียง ดื้อ และฉลาดแกมโกง โดยกลุ่มมุสลิมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้บุคลิกภาพเกือบทั้งหมดสูงกว่า กลุ่มพุทธ อาจเป็นเพราะมุสลิมมีการรับรู้สิ่งแวดล้อม เช่น วัฒนธรรม ประเพณี การสื่อสาร เพลง ภาพยนตร์ การละเล่น ภาษา ฯลฯ อยู่ภายใต้บริบทเรื่องราวของกลุ่มพุทธ และมุสลิมนับเป็นคนกลุ่มน้อยในสังคมไทย แม้ว่าสามจังหวัดชายแดนใต้ ประชากรกลุ่มใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และคนกลุ่มน้อยคือประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์และอื่นๆ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้บุคลิกภาพที่สูงกว่าสะท้อนถึงโอกาสสัมผัสหรือมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลนั้นมาอย่างยาวนาน

การศึกษาที่ 2

สมมติฐาน การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาที่ 2 มีทั้งส่วนที่สนับสนุนสมมติฐานและไม่สนับสนุนสมมติฐาน ส่วนที่สนับสนุน คือ การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม เมื่อมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ และค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับที่มีอิทธิพลในโมเดล ส่วนที่ไม่สนับสนุน คือ ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมไม่เป็นตัวแปรส่งผ่านของโมเดล แม้ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยเหตุผล

1) การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย (multiple personality categorization) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะตัวแปรนี้ถูกกระทำขึ้นมาเป็นครั้งแรกในการศึกษานี้ ด้วยการขยายความคิดมาจาก social categorization ซึ่งเครื่องมือที่สร้างนับเป็นครั้งแรกเช่นเดียวกัน เครื่องมือในงานวิจัยถึงแม้จะใช้ได้ระดับหนึ่ง แต่อาจยังไม่เพียงพอ เพราะเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานและใช้กันอย่างกว้างขวาง ควรได้ผ่านกระบวนการเก็บข้อมูลและการสังเคราะห์ข้อมูล ด้วยการกระทำซ้ำหลายครั้ง และทดลองนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก แบบวัดการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นครั้งแรกนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาต่อไป

2) ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าบุคลิกภาพทั้ง 14 แบบที่พบ (สร้างสรรค์ ฉลาด มีเป้าหมาย เก่ง มีน้ำใจ ใจดี อยากรู้อยากเห็น เจ้าความคิด เครื่องขรีม ช่างสงสัย อ่อนไหว ชอบโต้เถียง ดื้อ และฉลาดแกมโกง) น่าจะยังไม่ใช้บุคลิกภาพหลากหลายที่แท้จริงของกลุ่มพุทธและมุสลิมในครั้งนี้ บุคลิกภาพที่

พบเป็นเพียงบุคลิกภาพส่วนผิว (surface characteristics of personality) ไม่ใช่บุคลิกภาพส่วนแกน (core characteristics of personality) เช่น สันโดษ - เข้าสังคม (Jung, 1926/1989) ใช้ อารมณ์ - มั่นคง (neurotic - stability) (Eysenck, 1964) หากการศึกษานี้ได้พบบุคลิกภาพส่วนแกน อาจทำให้มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่มได้ เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพที่เป็นมาตรฐาน เช่น 16PF, MMPI, The Big Five ข้อคำถามสะท้อนลักษณะบุคลิกภาพส่วนแกน ซึ่งผู้วิจัยลองตรวจสอบ พบว่า มีเพียงบุคลิกภาพฉลาด เก่ง ที่ตรงกับบุคลิกภาพในเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน ดังนั้นบุคลิกภาพที่พบจึงมีแนวโน้มเป็นบุคลิกภาพส่วนผิว ทำให้ไม่มีผลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม งานวิจัยในอนาคตจึงควรตรวจสอบบุคลิกภาพส่วนผิว และบุคลิกภาพแกนหลัก ของกลุ่มตัวอย่างว่า เป็นอย่างไร ก่อนนำไปดำเนินการขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้การที่ผู้วิจัยไม่พบประเด็นดังกล่าวในเบื้องต้น เป็นเพราะผู้วิจัยโน้มเอียงไปยังกลไกฉายภาพจิตและการจัดกลุ่มใหม่ (recategorization) ว่า จะส่งเสริมให้ลดการแบ่งกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดกลุ่มใหม่ จะมีประสิทธิภาพได้นั้น กลุ่มใหม่ควรเป็นกลุ่มที่มีตัวร่วมที่สำคัญ ไม่ใช่ตัวร่วมอะไรก็ได้

3) ค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับที่มีอิทธิพลในโมเดล เนื่องจากค่านิยมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคิด ทั้งความคิดที่มีต่อตนเองและความคิดที่มีต่อคนอื่น เช่น การศึกษาค่านิยมของ Schwartz (1992) พบว่า การมีค่านิยมที่อยู่เหนือตนเอง (self-transcendence) ประกอบด้วย ความเมตตากรุณาและความเป็นสากล (benevolence and universalism) ให้ความสำคัญกับการรู้จักนึกถึงคนอื่น ๆ ขณะที่ค่านิยมที่ส่งเสริมตน (self-enhancement) ประกอบด้วยความมั่นคงปลอดภัย (security) การคล้อยตาม (conformity) และชนบประเพณี อาจเป็นค่านิยมที่ลดความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อคนอื่นลง นอกจากนี้การศึกษาของ Sagiv และ Schwartzs (2000) ยังแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่พร้อมจะติดต่อทางสังคม (social contact) กับคนนอกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับค่านิยมสากลนิยม (values of universalism) ผลยังตรงกับการศึกษาอีกหลายๆ เรื่อง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมที่อยู่เหนือตนเอง อนุรักษ์นิยมและการรับรู้ต่อคนนอกกลุ่ม (Dovidio et al., 1998; Souchon et al., 2016; Sverdlik & Rechter, 2020; Zibenberg & Kupermintz, 2016) ในมาตรวัดค่านิยมฉบับสั้น Short Schwartz's Value Survey ให้ความสำคัญกับข้อกระทงค่านิยม ประเพณี ความอ่อนน้อม การยอมรับส่วนหนึ่งของชีวิต ความจงรักภักดี และความถ่อมตัว เป็นค่านิยมที่ตรงกับบรรทัดฐาน ของความคาดหวังในสังคมวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม (collective cultures) และเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในกลุ่มพุทธและมุสลิม

ค่านิยมอ่อนน้อมกับค่านิยมถ่อมตัวในสังคมวัฒนธรรมรวมกลุ่ม สะท้อนภาพในเชิงบวก มีแนวโน้มของการไม่อวดอ้างหรือยกตนข่มท่าน ซึ่งเป็นค่านิยมที่ช่วยกระตุ้นและตักเตือนความคิดที่

เยอหยิ่งหรือจองทอง ที่อาจจะนำไปใช้ในเชิงลบกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากความอ่อนน้อมถ่อมตนปรากฏอยู่ในหลักศาสนาด้วย เช่น ศาสนาพุทธกับความอ่อนน้อมถ่อมตน นับว่าเป็นคุณลักษณะที่ดี ซึ่งส่งเสริมคุณธรรม พุทธศาสนิกชนที่เชื่อเรื่องการมีจิตใจถ่อมตน จะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่เอื้อให้เดินอยู่บนเส้นทางแห่งการหลุดพ้นหรือตรัสรู้ได้ (Chen Yu-Hsi, n.d.; Srisornthong, 2019) การดำรงตนอยู่ในหลักการศาสนาที่ถูกต้อง ทั้งพุทธศาสนิกชนและอิสลามิกชน จะช่วยให้เกิดประโยชน์และช่วยขัดขวางความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ชาวพุทธเชื่อในเรื่องของกรรม ชาวมุสลิมเชื่อในองค์อัลลอฮ์ ทั้งสองศรัทธาที่ถูกต้อง จะช่วยทำให้ทั้งสองกลุ่มไม่แสวงหาความแค้น จากเหตุการณ์ความไม่สงบ ที่ได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มพุทธและมุสลิมผู้บริสุทธิ์ที่เสียชีวิตไปใน เหตุการณ์ ค่านิยมที่เข้ากับบริบทนี้ จะไม่ใช่ค่านิยมที่มุ่งเข้าหาแต่ตนเอง หรือนึกถึงแต่เรื่องของตน แต่ต้องเป็นค่านิยมสากลนิยม (universalism) ที่จะช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มให้ใกล้ชิดกัน มากขึ้น

4) ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมไม่เป็นตัวแปรส่งผ่านของโมเดล ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า

4.1) มาตรการวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ผู้วิจัยนำมาจากแนวคิดของ Brewer และ Pierce (2005) มาใช้ เพราะเป็นที่นิยมมากที่สุด แต่ปัญหาที่พบคือ มาตรการ Brewer และ Pierce ไม่ได้ระบุถึงความแม่นยำ (validity) เช่นเดียวกับมาตรการที่เป็นมาตรฐานอื่นๆ แต่จำเป็นต้องนำมาเป็นตัวแบบจำลองสร้าง เพราะยังไม่มีแบบวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ของผู้อื่น ที่ผู้วิจัยจะสามารถเลือกใช้ได้อีก กล่าวอีกนัยหนึ่งเครื่องมือที่ใช้วัดประเมิน มีให้เลือกใช้อย่าง จำกัด อีกประเด็น คือ ตัวแปรที่ยังมีการศึกษาอย่างจำกัด ทำให้องค์ความรู้ที่อาจจะสัมพันธ์กับตัวแปรต่างๆ ยังไม่ปรากฏมากนัก การนำมาใช้ในระยะเวลาเริ่มต้น จึงเสี่ยงที่ผลจะไม่ตรงตามสมมติฐาน

4.2) โครงสร้างของมาตรการวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม มีความซับซ้อนและยุ่งยาก กลุ่มตัวอย่างต้องประเมินด้วยความคิดเชิงวิเคราะห์ ตัวอย่างคำถามจากมาตรการ เช่น 1. มีพุทธกี่คนที่ชอบ.....(ชื่อกิจกรรม)? 2. มีคนชอบ.....(ชื่อกิจกรรม)...เป็นพุทธ? ผู้ตอบที่เห็นข้อคำถามลักษณะที่ยากต่อการเข้าใจ ลักษณะคำถามคล้ายโจทย์คณิตศาสตร์ที่ไม่ได้ให้คิดคำนวณ แต่ต้องใช้กระบวนการคิดมากกว่าธรรมชาติของมาตรการทั่วไปที่คุ้นเคย อาจทำให้มีความผิดพลาดง่าย ความละเอียดแม่นยำในการคิดอย่างถี่ถ้วนลดลง (Krosnick, 1991) ส่งผลให้คำตอบที่ได้อาจจะคลาดเคลื่อนไปจากสิ่งที่ต้องการวัดจริง การปรับปรุงมาตรการจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างเข้มข้น เป็นระบบและต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้เกิดความแม่นยำและความแม่นยำในการให้คะแนน และนำไปใช้ได้ง่าย

4.3) การจัดเรียงแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างตอบ เรียงตามลำดับดังนี้ มาตรการการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มาตรการเจตคติระหว่างกลุ่ม มาตรการวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมและ

มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง ได้ประเมินมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ลำดับที่สาม ซึ่งมาตรวัดก่อนหน้าทั้งสองนั้น การตอบคำถามอาศัยการรู้คิดแบบ elaborating เพียงระดับปานกลางก็สามารถได้คำตอบที่แม่นยำ แต่เมื่อต้องตอบแบบวัดลำดับที่สามซึ่งต้องอาศัยการรู้คิดแบบ elaborating ระดับสูงเพื่อได้คำตอบที่แม่นยำ ผู้วิจัยคาดว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้การรู้คิดระดับสูง เพราะถูก prime ให้ทำแบบสอบถามก่อนหน้าทั้งสองอย่างไม่ต้องอาศัยการคิดที่ซับซ้อน สิ่งนี้อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่คำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้สะท้อนผลการวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมที่แท้จริง (Meyers-Levy, 1989 in priming effects on product judgments) การศึกษาครั้งต่อไป ต้องคำนึงถึงลำดับของแบบวัดที่จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างด้วย

การศึกษาที่ 3

สมมติฐาน

1. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

2. การอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบการศึกษาที่ 3 ไม่สนับสนุนสมมติฐานทั้งสอง 2 อาจเป็นผลเนื่องจาก

1) ลักษณะบุคลิกภาพแบบหลากหลายที่ได้มาครั้งแรก จัดเป็นการศึกษาเบื้องต้น ผลที่ได้ไม่ใช่บทสรุป เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น ลักษณะบุคลิกภาพที่พบจึงอาจไม่ใช่บุคลิกภาพแกนหลัก นอกจากนี้มาตรวัดยังไม่มีคะแนนเสถียรของค่าความมั่นคงตรงตามโครงสร้าง เมื่อนำบุคลิกภาพแบบหลากหลายไปแต่งเป็นเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มพุทธและมุสลิม จึงเป็นเครื่องมือการศึกษาที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ไม่พบผลที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าจะงานวิจัยก่อนหน้านี้ การเขียนเรียงความฯ เป็นวิธีที่ได้ผลและมีการนำไปใช้ในหลากหลายบริบท อาจกล่าวได้ว่า การเขียนเรียงความฯ ไม่ส่งผลต่อเจตติระหว่างกลุ่ม เป็นเพราะการศึกษาการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติที่ผ่านมาในหลากหลายสถานการณ์ เช่น การเพิ่มพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย (Eitel & Friend, 1999) การส่งเสริม

พฤติกรรมรีไซเคิล (Fried & Aronson, 1995) การส่งเสริมพฤติกรรมใช้น้ำอย่างประหยัด (Dickerson et al., 1992) การลดเจตคติรังเกียจกลุ่มในในกลุ่มที่เหยียดเชื้อชาติรุนแรง (Son Hing et al., 2002) การเพิ่มเจตคติทางบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ (Simmons et al., 2004) ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนเจตคติเดิมควบคู่กับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือการกระทำแบบหลีกเลี่ยง ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือเศรษฐกิจการเงินได้อย่างทันที จึงทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า ไม่เหมือนกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ เพื่อเปลี่ยนความคิดที่มีต่อคนนอกกลุ่มหรือเชื้อชาติ เป็นการเปลี่ยนความเชื่อส่วนลึกที่ฝังแน่น และมีตัวแปรอื่นๆ ที่เข้ามาแทรกซ้อนได้มากกว่า เช่น เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา ความเชื่อในลัทธิ ตัวแปรเหล่านี้ น่าจะมีผลต่อการรับรู้ระดับลึก ซึ่งการปรับเปลี่ยนต้องผ่านกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ซึ่งการศึกษาที่ 3 มีการจัดกระทำผ่านกระบวนการในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น

3) ผลการทดสอบการศึกษาที่ 2 พบว่า การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ไม่มีอิทธิพลทางตรง ต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม ดังนั้นการนำตัวแปรการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายไปจัดกระทำกับเจตคติระหว่างกลุ่ม จึงไม่สนับสนุนสมมติฐาน การศึกษาที่ 3 ยังคงต้องดำเนินการทดลอง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะการศึกษาที่ 3 ถูกกำหนดมาก่อนที่จะทราบผลการการศึกษาที่ 2 ซึ่งอาจอธิบายเน้นย้ำไปที่การสร้างแบบวัดที่ดีต้องผ่านพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยแบบเฉพาะเจาะจงอย่างเข้มข้น มีการเก็บข้อมูล การสังเคราะห์ กับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและมีจำนวนมาก หลายต่อหลายครั้ง เพื่อให้ได้เครื่องมือประเมินตรงตามโครงสร้าง อย่างไรก็ตามผลที่ออกมา อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของตัวแปรการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายในอนาคต เนื่องจากการจัดกระทำของตัวแปรทำให้เกิดการเปลี่ยนในระยะก่อนและหลัง รวมถึงระยะติดตามได้ แต่ยังไม่มีความเพียงพอ ที่จะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดกระทำแบบเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ซึ่งเป็นวิธีที่ถูกคิดค้นมาเป็นระยะเวลานานกว่า ค่าที่ได้พบว่ามีค่าใกล้เคียงและไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาที่ 1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่ม (outgroup) และคนในกลุ่ม (ingroup) ของนักศึกษาพุทธและนักศึกษามุสลิม

การศึกษาที่ 2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ

การศึกษาที่ 3 วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบวิธีการอ่านเรื่องราวจากการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายกับการเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ ที่มีต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม

สมมติฐานงานวิจัย

1. การรับรู้บุคลิกภาพระหว่างพุทธและมุสลิมมีความแตกต่างกัน
2. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ
3. กลุ่มทดลองการอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. กลุ่มทดลองการอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาที่ 1

นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ชั้นปีที่ 1- 4 ทั้งนักศึกษาหญิงและชายจำนวน 382 คน (นักศึกษาพุทธ 132 คน และนักศึกษามุสลิม 250 คน) อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ อย่างน้อย 2 ปี มีความพร้อม สมครใจและยินยอมให้ข้อมูล สามารถให้ข้อมูลและตอบคำถามได้ครบทุกข้อ กลุ่มตัวอย่างประเมินมาตรฐานวัดแบบกระจาย

การศึกษาที่ 2

เปรียบเทียบ 2 โมเดล เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของการจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลายมีอิทธิพลต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยมีความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน (โมเดล 2A) และมีการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน (โมเดล 2B) โดยค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับทั้งสองโมเดล ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน ต่อการประมาณค่า 1 พารามิเตอร์ (Hair et al., 2006) โดยค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในครั้งนี้ มีทั้งหมด 14 เส้นทาง ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ $14 \times 10 = 140$ กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ต้องมีจำนวนอย่างน้อยโมเดลละ 140 คน โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเป็นโมเดลละ 150 คน รวมเป็น 300 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ไม่น้อยกว่า 2 ปี ไม่จำกัดชั้นปีการศึกษา ทั้งนักศึกษาหญิงและชาย กลุ่มตัวอย่างวิจัยการศึกษาที่ 2 ต้องไม่เคยมีส่วนร่วมในการศึกษาที่ 1 โดยการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นว่าเคยอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการนี้มาก่อนหรือไม่ หากไม่เคยจึงจะประชาสัมพันธ์ข้อมูลรับสมัครอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยต่อไป

การศึกษาที่ 3

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์คัดเลือกที่กำหนดไว้ คือ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งไม่น้อยกว่า 2 ปี มีความสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 105 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองหนึ่ง 24 คน กลุ่มทดลองสอง 20 คน กลุ่มทดลองสาม 21 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (sample random sampling) และต้องไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่ 1 และ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

การศึกษาที่ 1

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ศาสนา ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. มาตรการรับรู้บุคลิกภาพ ปรับปรุงและพัฒนาจากมาตรวัด 555 Anderson personality trait words (1968) มาแปลเป็นภาษาไทยจากพจนานุกรมอังกฤษไทย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมคำที่มีความหมายภาษาไทยเหมือนกันไว้เป็นกลุ่มเดียว โดยกำหนดคำทางบวก คำทางลบ และคำความหมายกลาง มีจำนวน 172 ข้อ มาตรฐานค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 0 (ไม่มี) จนถึง 6 (มากที่สุด) นำคะแนนระดับบุคลิกภาพมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และเรียงระดับความมากน้อย จากค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคลิกภาพทั้ง 172 บุคลิกภาพ

การศึกษาที่ 2

1. มาตรการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย ผู้วิจัยพัฒนาจากผลการศึกษาที่ 1 จำนวน 14 ข้อ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บุคลิกภาพเชิงบวก 2) บุคลิกภาพเชิงลบ เป็นมาตรฐานค่า ตั้งแต่ ระดับ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) – 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) คะแนนรวมสูงหมายถึง บุคคลมีการรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่มแบบหลากหลาย (คนนอกกลุ่มมีบุคลิกภาพที่เหมือนหรือตรงกับกลุ่มเรา) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .78 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายระหว่างร้อยละ 22.30 – 59.35
2. มาตรการเจตคติระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัดของ Hutchison และ Rosenthal (2011) วิเคราะห์ได้ 2 องค์ประกอบ คือ 1) เจตคติระหว่างกลุ่มเชิงบวก และ 2) เจตคติระหว่างกลุ่มเชิงลบ จำนวน 10 ข้อ มีการเลือกตอบแบบ 5 ระดับ ในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, และ 9 ให้คะแนน 1-5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง – เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้อ 7, 8, และ 10 คะแนน 5-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนรวมสูงหมายถึง การมีเจตคติระหว่างกลุ่มสูง (มีเจตคติต่อคนนอกกลุ่มมาก แสดงพฤติกรรมที่ตั้งใจระหว่างกลุ่มสูง และมีความวิตกกังวลระหว่างกลุ่มน้อย) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .72 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายระหว่างร้อยละ 20.85 – 35.55
3. มาตรการความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัดของ Brewer และ Pierce (2005) จำนวน 8 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ทั้งหมด) ถึง 5 (ไม่มีเลย)

วิเคราะห์ได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ลำดับการเกิดและกิจกรรมที่ชอบ 2) ของกินที่ชอบ 3) ลักษณะนิสัย มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .72 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายระหว่างร้อยละ 24.77 – 32.03

4. มาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล ผู้วิจัยพัฒนาและประยุกต์มาจากมาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล Schwartz value survey (2005) มาตรฐาน 8 ข้อ และมาตรอนุรักษนิยม 5 ข้อ รวม 13 ข้อ มี 9 ระดับ ตั้งแต่ 0-7 (0 หมายถึง ไม่มีความสำคัญ 8 หมายถึง สำคัญมากอย่างยิ่ง) คะแนนสูง หมายถึง มีค่านิยมส่วนบุคคลทั้งด้านสากลนิยมและอนุรักษนิยมสูง ทำการวิเคราะห์ได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สากล 2) เคารพอ่อนน้อม 3) อนุรักษ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .83 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายระหว่างร้อยละ 21.21 – 36.00

5. มาตรวัดการรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่ม (perceived outgroup heterogeneity) พัฒนาแนวคิดจากแนวคิด Hutchison and Rosenthal (2011) และแนวคิดของ Lee and Ottati (1993) จำนวน 4 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อ 1 กับ 3 ให้คะแนนย้อนกลับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับคะแนน 5-1 ส่วนข้อ 2 กับ 4 คะแนนตามเกณฑ์การตอบคะแนน 1-5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง – เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์คะแนนสูง หมายถึง การรับรู้ความหลากหลายคนนอกกลุ่มมาก วิเคราะห์ได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) รับรู้แบบผสม 2) รับรู้แบบเดี่ยว มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ .45 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายระหว่างร้อยละ 17.60 - 27.08

การศึกษาที่ 3

1. มาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม
2. มาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม
3. เรื่องราวของนักศึกษาพุทธและมุสลิมที่ประกอบขึ้นจากคำบุคลิกภาพแบบหลากหลาย จำนวน 4 เรื่อง ประเด็นของเรื่องราวได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักศึกษาพุทธ 1 กลุ่ม นักศึกษามุสลิม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาเรื่องราวการใช้ชีวิตร่วมกันของกลุ่มพุทธและมุสลิม
4. หัวข้อเรียงความต่อต้านเจตคติ จำนวน 4 เรื่อง ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักศึกษาคนเดียวกับการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาเรื่องราว โดยมีวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม

5. เรื่องราวทั่วไปที่ไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพุทธและมุสลิม จำนวน 4 เรื่อง ผู้วิจัยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดชายแดนใต้ ที่ไม่ได้มีเนื้อหาบ่งชี้ถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และมีความยาวของเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องราวที่อ่านและหัวข้อเรียงความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอโครงการไปยังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การศึกษาที่ 1 ได้รับพิจารณาอนุมัติ เอกสารเลขที่ 256.1/61 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2561 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นได้ยื่นโครงการของการศึกษาที่ 2 และได้รับอนุมัติเอกสารเลขที่ 256.1/61 ลงวันที่ 22 เมษายน 2562 จากนั้นจึงเริ่มเก็บข้อมูล และลำดับสุดท้ายการศึกษาที่ 3 ได้รับอนุมัติเอกสารเลขที่ 256.1/61 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2563 ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลส่วนสุดท้าย

ขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐาน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลขั้นตอนพัฒนามาตรวัดด้วยแบบสอบถามกระดาษ โดยติดต่อขออนุญาตจากอาจารย์ประจำรายวิชาระดับปริญญาตรี ที่สะดวกให้เวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและรวบรวมแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างชั้นพัฒนามาตรวัดตอบจนครบตามจำนวน

ขั้นตอนการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามกระดาษ โดยขออนุญาตจากอาจารย์ประจำรายวิชา 2 รายวิชา เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการศึกษาที่ 1 และการศึกษาที่ 2 ส่วนการศึกษาที่ 3 เป็นการติดต่อประสานกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรงเพราะเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องและมีการจัดกระทำ จึงต้องให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างอย่างละเอียด เพื่อประกอบการพิจารณาเข้าร่วมการทดลองด้วยความสมัครใจ ทั้งสามการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ซ้ำกัน ทุกการศึกษาผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวบรวมและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง การแจกแจงตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเอสพีเอสเอส (SPSS)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการศึกษาที่ 2 โดยการวิเคราะห์โมเดลเชิงสมการโครงสร้าง (Structure Equation Model) เพื่อการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ด้วยโปรแกรม Amos

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการศึกษาที่ 3 ด้วยสถิติความแปรปรวนพหุนาม มาตรการวัดซ้ำ (Repeated measures multivariate analysis of variance: repeated measures MANOVA) และแบบระหว่างกลุ่ม (between-group MANOVA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเอสพีเอส เอส (SPSS)

ผลการวิจัย

มีผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

การศึกษาที่ 1

1. การรับรู้บุคลิกภาพพระหว่างพุทธและมุสลิมมีความแตกต่างกัน

การรับรู้บุคลิกภาพคนนอกกลุ่ม

1.1 การรับรู้คนนอกกลุ่มของมุสลิมที่มีต่อพุทธ 10 อันดับแรก ได้แก่ ชอบสมาคม มีอิสระ ทันสมัย สร้างสรรค์ ฉลาด มีเป้าหมาย เปิดเผย ผจญภัย น่ารัก และรู้จักกาลเทศะ

1.2 การรับรู้คนนอกกลุ่มของพุทธที่มีต่อมุสลิม 10 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องศาสนา ยึดอุดมการณ์ มีเป้าหมาย มีศีลธรรม ฉลาด ใจดี เก่ง มีน้ำใจ ขยัน รัและบผิตชอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การศึกษาที่ 2

1. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม

2. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน

3. การจัดบุคลิกภาพแบบหลากหลาย มีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม โดยค่านิยมส่วนบุคคลเป็นตัวแปรกำกับ

4. ค่านิยมส่วนบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติระหว่างกลุ่ม

การศึกษาที่ 3

1. กลุ่มทดลองการอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. กลุ่มทดลองการอ่านเรื่องราวจากบุคลิกภาพแบบหลากหลาย การเขียนเรียงความต่อต้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติระหว่างกลุ่มและความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม หลังการทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดงานวิจัยนี้และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. มาตรฐานการรับรู้บุคลิกภาพ แม้จะเป็นข้อคำถามสั้นๆ เป็นคำๆ แต่จำนวน 172 ข้อ นับว่ามีจำนวนมาก อาจทำให้ผู้ตอบเหนื่อยล้าหรือใช้ความพยายามในการตอบลงในข้อหลังๆ สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการทบทวน และตรวจสอบบุคลิกภาพส่วนแกน (core characteristics of personality) หรือลักษณะนิสัยหลัก (central traits) และบุคลิกภาพส่วนผิว (surface characteristics of personality) หรือลักษณะนิสัยส่วนผิว (peripheral traits) เป็นมาตรฐานที่ใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่างคนไทย มีความเป็น standardized ของมาตรฐาน

2. มาตรฐานวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม เป็นมาตรฐานที่มีโครงสร้างซับซ้อน เข้าใจยาก และเครื่องมือที่ใช้วัดประเมินจึงมีให้เลือกใช้อย่างจำกัด ผู้วิจัยนำโครงสร้างเดิมของแนวคิดความซับซ้อนมาใช้ จึงเกิดความยุ่งยาก และความแม่นยำตรงยังไม่เสถียร ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรต้องมีการพัฒนามาตรวัดนี้ มีค่าความแม่นยำ ความเชื่อมั่น มีการให้คะแนนเป็นระบบที่ชัดเจน และนำไปใช้ได้จริง

3. การศึกษาที่ 3 เป็นการนำตัวแปรการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายในการศึกษาที่ 2 มาจัดกระทำโดยการอ่านเรื่องราว แต่ผลการศึกษาที่ 2 พบแล้วว่าเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจต้องมีการควบคุมตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล หรือตัวแปรแทรกซ้อน ไม่ให้มา มีผลกระทบกับตัวแปรที่ต้องการวัดและตัวแปรที่จัดกระทำ

4. จำนวนครั้งของการจัดกระทำ treatment ที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนความคิด เจตคติ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรมีจำนวนมากเพียงพอต่อการส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ตัวอย่างดังเช่นการทำกลุ่มทางจิตวิทยาการปรึกษาอย่างน้อย 8-12 ครั้ง สำหรับโปรแกรมกลุ่มเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สนใจศึกษา

5. ควรเพิ่มเติมและศึกษา manipulation check เพื่อตรวจสอบเจตคติระหว่างกลุ่มของผู้เข้าร่วม และอาจคัดเลือกผู้เข้าร่วมที่มีคะแนนสะท้อนถึงการมีคุณลักษณะ dissonance และ discomfort ตั้งแต่ Q3 เป็นต้นไป ให้มาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทดลอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการศึกษา ควรส่งเสริมการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลายเน้นบุคลิกภาพที่เป็นแกนและค่านิยมส่วนบุคคล เริ่มต้นในสถาบันการศึกษา เพื่อปลูกฝังการรับรู้เชิงบวกในกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

2. ด้านความมั่นคงและฝ่ายดูแลความไม่สงบในพื้นที่ ข้อมูลการรับรู้บุคลิกภาพ ทำให้ทราบข้อมูล ความคิดและความรู้สึกของประชาชนแต่ละกลุ่มที่มีต่อกัน นำข้อมูลด้านบวกไปเพิ่มความสมานฉันท์และตระหนักถึงการรับรู้ด้านลบที่มีต่อกัน ด้วยการควบคุมการใช้ข้อมูลทางลบเป็นเครื่องมือ ที่ทำให้นำไปสู่ความรุนแรง

บทสรุปสิ่งสำคัญที่ได้จากการวิจัย

1. งานได้สะท้อนให้เห็นว่า ingroup ดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับ social category เท่านั้น อาจไม่เพียงพอต่อความเข้าใจลักษณะความซับซ้อนของสัมพันธภาพที่มีต่อกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต งานวิจัยนี้จึงนำเสนอมุมมองใหม่ที่บุคคลควรมีต่อคนกลุ่มอื่น โดยเน้นมุมมองของบุคลิกภาพและอุปนิสัย ทำให้เกิดตัวแปรที่ชื่อว่า personality category และให้ความสำคัญกับความหลากหลายของบุคลิกภาพ ที่เรียกว่า multiple personality ตัวแปรทั้งสองมาจากหลักคิดที่กล่าวถึง ความเหนียวแน่น (cohesion) และความไว้วางใจของบุคคลจะเกิดได้ง่ายกว่า หากมีอุปนิสัยและบุคลิกภาพที่เหมือนกัน ซึ่งผลที่ได้เป็นการเริ่มต้นที่จะได้ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2. ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับมุมมองของคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีต่อกันระหว่างกลุ่มพุทธและมุสลิม ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปจัดการในมิติที่หลากหลาย เช่น การศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย การส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนให้เข้มแข็ง การแก้ไขความขัดแย้ง

บรรณานุกรม

- Albarello, F., & Rubini, M. (2012). Reducing dehumanisation outcomes towards Blacks: The role of multiple categorisation and of human identity. *European Journal of Social Psychology, 42*(7), 875-882. doi:10.1002/ejsp.1902
- Allen, J., & Nielsen, J. S. (2002). Summary Report on Islamophobia in the EU after 11 September 2001, . Retrieved from https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/199-Synthesis-report_en.pdf
- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Oxford, England: Addison-Wesley.
- Altemeyer, B. (1998). The Other “Authoritarian Personality”. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 30, pp. 47-92): Academic Press.
- Anderson, N. H. (1968). LIKABLENESS RATINGS OF 555 PERSONALITY-TRAIT WORDS. *Journal of Personality and Social Psychology, 9*(3), 272-279. doi:10.1037/h0025907
- Armor, D. A., & Taylor, S. E. (2003). The Effects of Mindset on Behavior: Self-Regulation in Deliberative and Implemental Frames of Mind. *29*(1), 86-95. doi:10.1177/0146167202238374
- Aronson, E. (1992). The return of the repressed: Dissonance theory makes a comeback. *Psychological Inquiry, 3*(4), 303-311. doi:10.1207/s15327965pli0304_1
- Aronson, E. (1999). Dissonance, hypocrisy, and the self-concept. In *Cognitive dissonance: Progress on a pivotal theory in social psychology*. (pp. 103-126). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Ashmore, R. D. (1981). Sex stereotypes and implicit personality theory. *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior, 37-81*.
- Barnea, M. F., & Schwartz, S. H. (1998). Values and Voting. *Political Psychology, , 19*(1), 17-40. doi:<https://doi.org/10.1111/0162-895X.00090>
- Batson, C. D., Burriss, C. T., Zanna, M. P., & Olson, J. M. (1994). *Personal religion: Depressant or stimulant of prejudice and discrimination*. Paper presented at the M. P. Zanna & JM Olson (Eds.), *The psychology of prejudice: The Ontario*

Symposium.

- Beckett, N. E., & Park, B. (1995). Use of Category Versus Individuating Information: Making Base Rates Salient. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(1), 21-31. doi:10.1177/0146167295211004
- Beinart, P. (2012). A quiet campaign of violence against American Muslims. *Newsweek*. Retrieved from <http://www.thedailybeast.com/newsweek/2017/04/21/a-quiet-campaign-of-violence-against-american-muslims.html>
- Biernat, M., Vescio, T. K., & Green, M. L. (1996). Selective self-stereotyping. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(6), 1194-1209. doi:10.1037/0022-3514.71.6.1194
- Bizman, A., & Yinon, Y. (2004). Social Self-Discrepancies From Own and Other Standpoints and Collective Self-Esteem. *The Journal of Social Psychology*, 144(2), 101-113. doi:10.3200/SOCP.144.2.101-114
- Bogardus, E. S. (1933). A social distance scale. *Sociology & Social Research*, 17, 265-271.
- Branscombe, N. R., & Wann, D. L. (1994). Collective self-esteem consequences of outgroup derogation when a valued social identity is on trial. *European Journal of Social Psychology*, 24(6), 641-657. doi:10.1002/ejsp.2420240603
- Brewer, M. B. (1991). The Social Self: On Being the Same and Different at the Same Time. 17(5), 475-482. doi:10.1177/0146167291175001
- Brewer, M. B., & Campbell, D. T. (1976). *Ethnocentrism and intergroup attitudes: East African evidence*. Oxford, England: Sage.
- Brewer, M. B., & Miller, N. (1984). Beyond the Contact Hypothesis: Theoretical Perspectives on Desegregation. In N. Miller & M. B. Brewer (Eds.), *Groups in Contact* (pp. 281-302): Academic Press.
- Brewer, M. B., & Pierce, K. P. (2005). Social Identity Complexity and Outgroup Tolerance. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(3), 428-437. doi:10.1177/0146167204271710
- Brewer, M. B., Weber, J. G., & Carini, B. (1995). Person memory in intergroup contexts: Categorization versus individuation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(1), 29-40. doi:10.1037/0022-3514.69.1.29
- Brown, C. S., & Bigler, R. S. (2002). Effects of minority status in the classroom on

- children's intergroup attitudes. *Journal of Experimental Child Psychology*, 83(2), 77-110. doi:10.1016/S0022-0965(02)00123-6
- Burley, T. (2012). A Phenomenologically Based Theory of Personality. *Gestalt Review*, 16(1), 7-27. doi:10.5325/gestaltreview.16.1.0007 %J Gestalt Review
- Çakal, H., Eller, A., Sirlopú, D., & Pérez, A. (2016). Intergroup Relations in Latin America: Intergroup Contact, Common Ingroup Identity, and Activism among Indigenous Groups in Mexico and Chile. 72(2), 355-375.
doi:https://doi.org/10.1111/josi.12170
- Chen Yu-Hsi. (n.d.). The Buddhist Perception of Humility. In.
- Chin, M. G., & McClintock, C. G. (1993). The effects of intergroup discrimination and social values on level of self-esteem in the minimal group paradigm. *European Journal of Social Psychology*, 23(1), 63-75. doi:10.1002/ejsp.2420230106
- Cohrs, J. C., Kielmann, S., Maes, J., & Moschner, B. (2005). Effects of right-wing authoritarianism and threat from terrorism on restriction of civil liberties. *Analyses of Social Issues and Public Policy (ASAP)*, 5(1), 263-276.
doi:10.1111/j.1530-2415.2005.00071.x
- Corey, M. S., Corey, G., & Corey, C. . (2014). *Group: Process and practice (9th ed.)*. . Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Costello, K., & Hodson, G. (2010). "Exploring the roots of dehumanization: The role of animal-human similarity in promoting immigrant humanization": Erratum. *Group Processes & Intergroup Relations*, 13(3), 397-397. doi:10.1177/1368430210367867
- Crisp, R. J., & Hewstone, M. (2007). Multiple social categorization. In *Advances in experimental social psychology, Vol 39*. (pp. 163-254). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press.
- Crisp, R. J., Hewstone, M., & Cairns, E. (2001). Multiple identities in Northern Ireland: Hierarchical ordering in the representation of group membership. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 501-514. doi:10.1348/014466601164948
- Crisp, R. J., Hewstone, M., & Rubin, M. (2001). Does multiple categorization reduce intergroup bias? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(1), 76-89.
doi:10.1177/0146167201271007
- Crisp, R. J., & Meleady, R. (2012). Adapting to a multicultural future. *Science*, 336(6083),

- 853-855. doi:10.1126/science.1219009
- Crisp, R. J., Stone, C. H., & Hall, N. R. (2006). Recategorization and Subgroup Identification: Predicting and Preventing Threats From Common Ingroups. *32*(2), 230-243. doi:10.1177/0146167205280908
- Crisp, R. J., & Turner, R. N. (2011). Cognitive adaptation to the experience of social and cultural diversity. *Psychological Bulletin*, *137*(2), 242-266. doi:10.1037/a0021840
- Crisp, R. J., Turner, R. N., & Hewstone, M. (2010). Common ingroups and complex identities: Routes to reducing bias in multiple category contexts. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, *14*(1), 32-46. doi:10.1037/a0017303
- Cunningham, G. B. (2005). The importance of a common in-group identity in ethnically diverse groups. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, *9*(4), 251-260.
- Daniel, E., Hofmann-Towfigh, N., & Knafo, A. J. S. O. (2013). School values across three cultures: A typology and interrelations. *3*(2), 2158244013482469.
- Davidov, E., Meuleman, B., Billiet, J., & Schmidt, P. (2008). Values and Support for Immigration: A Cross-Country Comparison. *European Sociological Review*, *24*(5), 583-599. doi:10.1093/esr/jcn020
- Deschamps, J.-C., & Doise, W. (1978). Crossed category memberships in intergroup relations. In H. T. (Ed.) (Ed.), *In Differentiation between social groups: Studies in the social psychology of intergroup relations*. London: Academic.
- Dickerson, C. A., Thibodeau, R., Aronson, E., & Miller, D. (1992). Using cognitive dissonance to encourage water conservation. *Journal of Applied Social Psychology*, *22*(11), 841-854. doi:10.1111/j.1559-1816.1992.tb00928.x
- Doise, W. (1978). *Groups and individuals: Explanations in social psychology*. (Trans D. Graham). Oxford, England: Cambridge U Press.
- Doosje, B., Ellemers, N., & Spears, R. (1995). Perceived Intragroup Variability as a Function of Group Status and Identification. *Journal of Experimental Social Psychology*, *31*(5), 410-436. doi:https://doi.org/10.1006/jesp.1995.1018
- Dovidio, J. F., Gaertner, S. L., & Validzic, A. (1998). Intergroup bias: Status, differentiation, and a common in-group identity. *Journal of Personality and Social Psychology*, *75*(1), 109-120. doi:10.1037/0022-3514.75.1.109
- Echebarria-Echabe, A., & Fernández-Guede, E. (2006). Effects of terrorism on attitudes

- and ideological orientation. *European Journal of Social Psychology*, 36(2), 259-265. doi:10.1002/ejsp.294
- Eitel, P., & Friend, R. (1999). Reducing denial and sexual risk behaviors in college students: a comparison of a cognitive and a motivational approach. *Ann Behav Med*, 21(1), 12-19. doi:10.1007/bf02895028
- Eysenck, H. J., & Eysenck, S. B. G. . (1964). *Manual of the Eysenck Personality Inventory*. London: University of London Press.
- Federal Bureau of Investigations. (2012). *Hate crimes statistics (1996- 2010)*. . Retrieved from <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/ucr> .
- Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance*: Stanford University Press.
- Fiske, S. T., Neuberg, S. L., Beattie, A. E., & Milberg, S. J. (1987). Category-based and attribute-based reactions to others: Some informational conditions of stereotyping and individuating processes. *Journal of Experimental Social Psychology*, 23(5), 399-427. doi:[https://doi.org/10.1016/0022-1031\(87\)90038-2](https://doi.org/10.1016/0022-1031(87)90038-2)
- Freud, S. (1894). *Obsesiones y fobias*: NoBooks Editorial.
- Fried, C. B., & Aronson, E. (1995). Hypocrisy, Misattribution, and Dissonance Reduction. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(9), 925-933. doi:10.1177/0146167295219007
- Gaertner, S. L., & Dovidio, J. F. (2005). Understanding and Addressing Contemporary Racism: From Aversive Racism to the Common Ingroup Identity Model. *Journal of Social Issues*, 61(3), 615-639. doi:10.1111/j.1540-4560.2005.00424.x
- Gaertner, S. L., Mann, J., Murrell, A., & Dovidio, J. F. (1989). Reducing intergroup bias: The benefits of recategorization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(2), 239-249. doi:10.1037/0022-3514.57.2.239
- Gandal, N., Roccas, S., Sagiv, L., & Wrzesniewski, A. (2005). Personal value priorities of economists. *Human Relations*, 58(10), 1227-1252. doi:10.1177/0018726705058911
- Gelfand, M. J., Nishii, L. H., & Raver, J. L. (2006). On the nature and importance of cultural tightness-looseness. *Journal of Applied Psychology*, 91(6), 1225-1244. doi:10.1037/0021-9010.91.6.1225
- Gołowska, M. A., Crisp, R. J., & Labuschagne, K. (2013). Can counter-stereotypes boost

- flexible thinking? *Group Processes & Intergroup Relations*, 16(2), 217-231.
doi:10.1177/1368430212445076
- González, R., & Brown, R. (2003). Generalization of positive attitude as a function of subgroup and superordinate group identifications in intergroup contact. *European Journal of Social Psychology*, 33(2), 195-214. doi:10.1002/ejsp.140
- González, R., & Brown, R. (2006). Dual identities in intergroup contact: Group status and size moderate the generalization of positive attitude change. *Journal of Experimental Social Psychology*, 42(6), 753-767.
doi:https://doi.org/10.1016/j.jesp.2005.11.008
- Grant, P. R., & Brown, R. (1995). From ethnocentrism to collective protest: Responses to relative deprivation and threats to social identity. *Social Psychology Quarterly*, 58(3), 195-212. doi:10.2307/2787042
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis. 6th Edition*, . Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.
- Halford, G. S., Baker, R., McCredden, J. E., & Bain, J. D. (2005). How many variables can humans process? *Psychological Science*, 16(1), 70-76. doi:10.1111/j.0956-7976.2005.00782.x
- Halperin, E., Russell, A. G., Trzesniewski, K. H., Gross, J. J., & Dweck, C. S. (2011). Promoting the Middle East peace process by changing beliefs about group malleability. *Science*, 333(6050), 1767-1769. doi:10.1126/science.1202925
- Hastie, R., Schroeder, C., & Weber, R. (1990). Creating complex social conjunction categories from simple categories. *Bulletin of the Psychonomic Society*, 28(3), 242-247. doi:10.3758/BF03334016
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. Hoboken, NJ, US: John Wiley & Sons Inc.
- Hilton, J. L., & von Hippel, W. (1996). Stereotypes. *Annual Review of Psychology*, 47, 237-271. doi:10.1146/annurev.psych.47.1.237
- Hodson, G., MacInnis, C. C., & Costello, K. . (2013). (Over) Valuing humanness as an aggravator of intergroup prejudices and discrimination. In V. J. Paul G. B., & Leyens J.P., (Ed.), *Humanness and Dehumanization* (1st Edition ed., pp. 25). New York: Psychology Press.

- Hutchison, P., & Rosenthal, H. E. S. (2011). Prejudice against Muslims: Anxiety as a mediator between intergroup contact and attitudes, perceived group variability and behavioural intentions. *Ethnic and Racial Studies*, 34(1), 40-61. doi:10.1080/01419871003763312
- Hutter, R. R., & Crisp, R. J. (2006). Implications of cognitive busyness for the perception of category conjunctions. *The Journal of Social Psychology*, 146(2), 253-256. doi:10.3200/SOCP.146.2.253-256
- Hutter, R. R., Crisp, R. J., Humphreys, G. W., Waters, G. M., & Moffitt, G. (2009). The dynamics of category conjunctions. *Group Processes & Intergroup Relations*, 12(5), 673-686.
- Hutter, R. R., Wood, C., & Turner, R. N. (2013). Individuation moderates impressions of conflicting categories for slower processors. *Social Psychology*.
- Hutter, R. R. C., Crisp, R. J., Humphreys, G. W., Waters, G. M., & Moffitt, G. (2009). The dynamics of category conjunctions. *Group Processes & Intergroup Relations*, 12(5), 673-686. doi:10.1177/1368430209337471
- Hutter, R. R. C., Wood, C., & Turner, R. N. (2013). Individuation Moderates Impressions of Conflicting Categories for Slower Processors. 44(4), 239-247. doi:10.1027/1864-9335/a000108
- Jung, C. G. (1926/1989). *Analytical Psychology: Notes of the Seminar given in 1925* ed. Wm McGuire Princeton.
- Kimel, S. Y., Huesmann, R., Kunst, J. R., & Halperin, E. (2016). Living in a Genetic World: How Learning About Interethnic Genetic Similarities and Differences Affects Peace and Conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 42(5), 688-700. doi:10.1177/0146167216642196
- Klauer, K. C., & Wegener, I. (1998). Unraveling social categorization in the "Who said what?" paradigm. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(5), 1155-1178. doi:10.1037/0022-3514.75.5.1155
- Knafo, A., Daniel, E., & Khoury-Kassabri, M. (2008). Values as protective factors against violent behavior in Jewish and Arab high schools in Israel. *Child Development*, 79(3), 652-667. doi:10.1111/j.1467-8624.2008.01149.x

- Knifsend, C. A., & Juvonen, J. (2014). Social identity complexity, cross-ethnic friendships, and intergroup attitudes in urban middle schools. *Child Development, 85*(2), 709-721. doi:10.1111/cdev.12157
- Krosnick, J. A. (1991). Response strategies for coping with the cognitive demands of attitude measures in surveys. *Applied Cognitive Psychology, 5*(3), 213-236. doi:https://doi.org/10.1002/acp.2350050305
- Kunda, Z., Miller, D. T., & Claire, T. (1990). Combining social concepts: The role of causal reasoning. *Cognitive Science, 14*(4), 551-577. doi:10.1207/s15516709cog1404_3
- Kunda, Z., & Oleson, K. C. (1995). Maintaining stereotypes in the face of disconfirmation: Constructing grounds for subtyping deviants. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*(4), 565-579. doi:10.1037/0022-3514.68.4.565
- Lee, Y.-T., & Ottati, V. (1993). Determinants of In-Group and Out-Group Perceptions of Heterogeneity: An Investigation of Sino-American Stereotypes. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 24*(3), 298-318. doi:10.1177/0022022193243003
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). *SPSS for intermediate statistics: Use and interpretation, 2nd ed.* Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- LeVine, R. A., & Campbell, D. T. (1972). *Ethnocentrism: Theories of conflict, ethnic attitudes, and group behavior.* Oxford, England: John Wiley & Sons.
- Linville, P. W., & Jones, E. E. (1980). Polarized appraisals of out-group members. *Journal of Personality and Social Psychology, 38*(5), 689-703. doi:10.1037/0022-3514.38.5.689
- Macrae, C. N., & Hewstone, M. R. (1990). Cognitive biases in social categorization: process and consequences. In *Advances in psychology* (Vol. 68, pp. 325-348): Elsevier.
- Mashuri, A., Zaduqisti, E., & Alroy-Thiberge, D. (2017). The role of dual categorization and relative ingroup prototypicality in reparations to a minority group: An examination of empathy and collective guilt as mediators. *Asian Journal of Social Psychology, 20*(1), 33-44. doi:10.1111/ajsp.12163
- McManus-Czubińska, C., Miller, W. L., Markowski, R., & Wasilewski, J. (2003).

- Understanding Dual Identities in Poland. *51*(1), 121-143. doi:10.1111/1467-9248.00416
- Meyers-Levy, J. (1989). Priming effects on product judgments: A hemispheric interpretation. *Journal of Consumer Research*, *16*(1), 76-86. doi:10.1086/209195
- Miller, K. P., Brewer, M. B., & Ar buckle, N. L. (2009). Social identity complexity: Its correlates and antecedents. *Group Processes & Intergroup Relations*, *12*(1), 79-94. doi:10.1177/1368430208098778
- Montemayor, R., & Eisen, M. (1977). The development of self-conceptions from childhood to adolescence. *Developmental Psychology*, *13*(4), 314-319. doi:10.1037/0012-1649.13.4.314
- Morse, N. C., & Allport, F. H. (1952). The causation of anti-Semitism: an investigation of seven hypotheses. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, *34*, 197-233. doi:10.1080/00223980.1952.9916118
- Myry, L., Juujärvi, S., & Pessa, K. (2010). Empathy, perspective taking and personal values as predictors of moral schemas. *Journal of Moral Education*, *39*(2), 213-233. doi:10.1080/03057241003754955
- Neuberg, S. L., & Fiske, S. T. (1987). Motivational influences on impression formation: Outcome dependency, accuracy-driven attention, and individuating processes. *Journal of Personality and Social Psychology*, *53*(3), 431-444. doi:10.1037/0022-3514.53.3.431
- Neuberg, S. L., Warner, C. M., Mistler, S. A., Berlin, A., Hill, E. D., Johnson, J. D., . . . Schober, J. (2014). Religion and Intergroup Conflict: Findings From the Global Group Relations Project. *25*(1), 198-206. doi:10.1177/0956797613504303
- Newcomb, T. M. (1963). Stabilities underlying changes in interpersonal attraction. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, *66*(4), 376-386. doi:10.1037/h0041059
- Nosek, B. A., Smyth, F. L., Hansen, J. J., Devos, T., Lindner, N. M., Ranganath, K. A., . . . Banaji, M. R. (2007). Pervasiveness and correlates of implicit attitudes and stereotypes. *European Review of Social Psychology*, *18*(1), 36-88. doi:10.1080/10463280701489053
- Oakes, P. J., Haslam, S. A., & Turner, J. C. (1994). *Stereotyping and social reality*:

Blackwell Publishing.

- Oreg, S., & Nov, O. (2008). Exploring motivations for contributing to open source initiatives: The roles of contribution context and personal values. *Computers in Human Behavior, 24*(5), 2055-2073. doi:<https://doi.org/10.1016/j.chb.2007.09.007>
- Orth, U. R., & Kahle, L. R. J. T. J. o. s. p. (2008). Intrapersonal variation in consumer susceptibility to normative influence: toward a better understanding of brand choice decisions. *148*(4), 423-448.
- Park, J., Felix, K., & Lee, G. (2007). Implicit Attitudes Toward Arab-Muslims and the Moderating Effects of Social Information. *Basic and Applied Social Psychology, 29*(1), 35-45. doi:10.1080/01973530701330942
- Pendry, L. F., & Macrae, C. N. (1994). Stereotypes and mental life: The case of the motivated but thwarted tactician. *Journal of Experimental Social Psychology, 30*(4), 303-325. doi:10.1006/jesp.1994.1015
- Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (1986). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion. In R. E. Petty & J. T. Cacioppo (Eds.), *Communication and Persuasion: Central and Peripheral Routes to Attitude Change* (pp. 1-24). New York, NY: Springer New York.
- Prati, F., Crisp, R. J., & Rubini, M. (2015). Counter-stereotypes reduce emotional intergroup bias by eliciting surprise in the face of unexpected category combinations. *Journal of Experimental Social Psychology, 61*, 31-43. doi:10.1016/j.jesp.2015.06.004
- Richeson, J. A., & Nussbaum, R. J. (2004). The impact of multiculturalism versus color-blindness on racial bias. *Journal of Experimental Social Psychology, 40*(3), 417-423. doi:10.1016/j.jesp.2003.09.002
- Roccas, S., & Brewer, M. B. (2002). Social Identity Complexity. *Personality and Social Psychology Review, 6*(2), 88-106. doi:10.1207/S15327957PSPR0602_01
- Rogers, C. R. (1959). A Theory of Therapy, Personality, and Interpersonal Relationships: As Developed in the Client-Centered Framework. In S. K. (Ed.) (Ed.), *Psychology: A Study of a Science. Formulations of the Person and the Social Context* (Vol. 3, pp. 184-256). New York: McGraw Hill.
- Rothbart, M. (1996). Category-exemplar dynamics and stereotype change. *International*

Journal of Intercultural Relations, 20(3), 305-321.

doi:[https://doi.org/10.1016/0147-1767\(96\)00021-1](https://doi.org/10.1016/0147-1767(96)00021-1)

- Ruttenberg, J., Zea, M. C., & Sigelman, C. K. (1996). Collective identity and intergroup prejudice among Jewish and Arab students in the United States. *The Journal of Social Psychology*, 136(2), 209-220. doi:10.1080/00224545.1996.9713995
- Ryan, C. S., Judd, C. M., & Park, B. (1996). Effects of racial stereotypes on judgments of individuals: The moderating role of perceived group variability. *Journal of Experimental Social Psychology*, 32(1), 71-103. doi:10.1006/jesp.1996.0004
- Sagiv, L., & Schwartz, S. H. (1995). Value priorities and readiness for out-group social contact. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(3), 437-448.
- Sagiv, L., & Schwartz, S. H. (2000). Value priorities and subjective well-being: Direct relations and congruity effects. *European Journal of Social Psychology*, 30(2), 177-198. doi:10.1002/(SICI)1099-0992(200003/04)30:2<177::AID-EJSP982>3.0.CO;2-Z
- Schwartz, S. (2005). Robustness and Fruitfulness of a Theory of Universals in Individual Values. In (pp. 56-95).
- Schwartz, S. H. (1992) Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In: Vol. 25. *Advances in Experimental Social Psychology* (pp. 1-65).
- Sheridan, L. P. (2006). Islamophobia Pre- and Post-September 11th, 2001. 21(3), 317-336. doi:10.1177/0886260505282885
- Sherif, M., & Sherif, C. W. (1953). *Groups in harmony and tension; an integration of studies of intergroup relations*. Oxford, England: Harper & Brothers.
- Silfver, M., Helkama, K., Lönnqvist, J.-E., & Verkasalo, M. (2008). The relation between value priorities and proneness to guilt, shame, and empathy. *Motivation and Emotion*, 32(2), 69-80. doi:10.1007/s11031-008-9084-2
- Simmons, V. N., Webb, M. S., & Brandon, T. H. (2004). College-student smoking: An initial test of an experiential dissonance-enhancing intervention. *Addictive Behaviors*, 29(6), 1129-1136. doi:10.1016/j.addbeh.2004.03.005
- Smith, E. R., & Zárate, M. A. (1992). Exemplar-based model of social judgment. *Psychological Review*, 99(1), 3-21. doi:10.1037/0033-295X.99.1.3

- Son Hing, L. S., Li, W., & Zanna, M. P. (2002). Inducing hypocrisy to reduce prejudicial responses among aversive racists. *Journal of Experimental Social Psychology*, 38(1), 71-78. doi:10.1006/jesp.2001.1484
- Souchon, N., Livingstone, A. G., Bardin, B., Rasclé, O., Cabagno, G., & Maio, G. R. (2016). Influence of competition level on referees' decision-making in handball. *Social Influence*, 11(4), 246-258. doi:10.1080/15534510.2016.1259656
- Srisornthong, P. S. (2019). *A Study of Paradigm of Nibbana in Bidhism according to the Concept: Finding the Truth by Dialectical Method* (Doctor of Philosophy). Silpakorn University,
- Steele, R. R., Parker, M. T., & Lickel, B. (2015). Bias Within Because of Threat From Outside: The Effects of an External Call for Terrorism on Anti-Muslim Attitudes in the United States. 6(2), 193-200. doi:10.1177/1948550614548727
- Sverdlik, N., & Rechter, E. (2020). Religiosity and the value of being moral: Understanding the meaning of morality through a personal values perspective. *European Journal of Social Psychology*, 50(2), 406-421. doi:https://doi.org/10.1002/ejsp.2627
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In S. W. E. W. G. Austin (Ed.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33-37). Monterey, CA: Brooks/Cole.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In S. W. E. W. G. Austin (Ed.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33-37). Monterey, CA: Brooks/Cole.
- Tetlock, P. E., Skitka, L., & Boettger, R. (1989). Social and cognitive strategies for coping with accountability: Conformity, complexity, and bolstering. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(4), 632-640. doi:10.1037/0022-3514.57.4.632
- Tropp, L. R., & Pettigrew, T. F. (2005). Differential Relationships Between Intergroup Contact and Affective and Cognitive Dimensions of Prejudice. 31(8), 1145-1158. doi:10.1177/0146167205274854
- Turner, J. C. (1975). Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 5(1), 5-34.

doi:10.1002/ejsp.2420050102

Van der Noll, J. (2014). Religious toleration of Muslims in the German Public Sphere.

International Journal of Intercultural Relations, 38, 60-74.

doi:https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2013.01.001

Vanbeselaere, N. (1987). The effects of dichotomous and crossed social categorizations upon intergroup discrimination. *17(2)*, 143-156.

doi:https://doi.org/10.1002/ejsp.2420170203

Vanbeselaere, N. (1991). The impact of in-group and out-group

homogeneity/heterogeneity upon intergroup relations. *Basic and Applied Social Psychology*, 12(3), 291-301. doi:10.1207/s15324834basp1203_4

Vasiljevic, M., & Crisp, R. J. (2013). Tolerance by Surprise: Evidence for a Generalized

Reduction in Prejudice and Increased Egalitarianism through Novel Category Combination. *PLOS ONE*, 8(3), e57106. doi:10.1371/journal.pone.0057106

Verkuyten, M. (2005). Ethnic Group Identification and Group Evaluation Among Minority

and Majority Groups: Testing the Multiculturalism Hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(1), 121-138. doi:10.1037/0022-

3514.88.1.121

Vezzali, L., Stathi, S., Crisp, R. J., Giovannini, D., Capozza, D., & Gaertner, S. L. (2015).

Imagined intergroup contact and common ingroup identity: An integrative approach. *Social Psychology*, 46(5), 265-276. doi:10.1027/1864-9335/a000242

Watkins, E. R. (2008). Constructive and unconstructive repetitive thought. *Psychological*

Bulletin, 134(2), 163-206. doi:10.1037/0033-2909.134.2.163

Wohl, M. J. A., & Branscombe, N. R. (2005). Forgiveness and Collective Guilt Assignment

to Historical Perpetrator Groups Depend on Level of Social Category Inclusiveness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(2), 288-303.

doi:10.1037/0022-3514.88.2.288

Woike, B. A., & Aronoff, J. (1992). Antecedents of complex social cognitions. *Journal of*

Personality and Social Psychology, 63(1), 97-104. doi:10.1037/0022-3514.63.1.97

Wolsko, C., Park, B., Judd, C. M., & Bachelor, J. (2003). Intergroup contact: Effects on

group evaluations and perceived variability. *Group Processes & Intergroup*

Relations, 6(1), 93-110. doi:10.1177/1368430203006001014

- Wolsko, C., Park, B., Judd, C. M., & Wittenbrink, B. (2000). Framing interethnic ideology: Effects of multicultural and color-blind perspectives on judgments of groups and individuals. *Journal of Personality and Social Psychology, 78*(4), 635-654. doi:10.1037/0022-3514.78.4.635
- Wright, S. C., Aron, A., McLaughlin-Volpe, T., & Ropp, S. A. (1997). The extended contact effect: Knowledge of cross-group friendships and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology, 73*(1), 73-90. doi:10.1037/0022-3514.73.1.73
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Edition*, . New York: Harper and Row.
- Yurtas, G. T., & Curun, F. (2015). Prioritizing Identities: Cross Categorization of Ethnicity and Religious Sects in Turkey Identities: Ethnicity and/or Religion. *Journal of Arts and Humanities,, 4*, 12-25.
- Zibenberg, A., & Kupermintz, H. (2016). Personal Values and Intergroup Empathy. *Journal of Human Values, 22*(3), 180-193. doi:10.1177/0971685816650584
- ดลมนรจรณ์ บากา, เกษตรชัย และหิม และ อับดุลเลาะ อับรู (2549). ทศนคติของประชาชนต่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี. บ้านเมือง. (2560). ข่าวอาชญากรรม: ไทยพุทธ 3 จขต. พบ ศอ.บต. ยื่น 7 ข้อ ขอสิทธิเยี่ยมมุสลิม. . Retrieved from <http://www.banmuang.co.th/news/crime/75737>.
- วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และวิทยาลัยอิสลามยะลา. (2548). ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (ม.ป.ป.). คำตอบจุฬาราชมนตรี (ประเสริฐ มะหะหมัด) 23 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งในศาสนาอิสลาม. ยะลา: ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันสันติศึกษา. (2565). สถิติสะสมเหตุการณ์ชายแดนใต้. Retrieved from <https://cscd.psu.ac.th/th>
- สำนักข่าวอิศรา. (2560). เจาะเครือข่ายคนพุทธชายแดนใต้ จับจิ้งหะเคลื่อนไหวประเด็นเปราะบาง. Retrieved from <https://isranews.org/content-page/item/54518-buddhist-54518.html>
- อาทิตยา เทียงวงษ์. (2548). การสื่อสารระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในชุมชนรูสะมิแล จ.ปัตตานี ในช่วงระหว่างวิกฤตการณ์ความรุนแรงของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การศึกษาที่ 1 การรับรู้บุคลิกภาพที่มีต่อคนนอกกลุ่ม ($n = 382$)

ตัวแปร	พุทธ - มุสลิม					ตัวแปร	มุสลิม - พุทธ				
	M	SD	CV	Sk	Ku		M	SD	CV	Sk	Ku
pp61	5.13	1.32	0.26	-1.85	3.12	pp53	4.36	1.19	0.27	-0.50	-0.45
pp63	4.20	1.52	0.36	-0.55	-0.54	pp29	4.34	1.29	0.30	-0.47	-0.27
pp9	3.87	1.23	0.32	-0.33	0.10	pp52	4.31	1.17	0.27	-0.60	-0.22
pp95	3.86	1.30	0.34	-0.32	-0.34	pp87	4.12	1.05	0.26	-0.19	-0.40
pp5	3.76	1.09	0.29	-0.04	-0.27	pp5	4.10	1.04	0.25	-0.62	1.02
pp64	3.75	1.46	0.39	-0.19	-0.70	pp9	4.10	1.23	0.30	-0.40	0.10
pp6	3.73	1.19	0.32	-0.06	-0.50	pp31	4.08	1.39	0.34	-0.46	-0.33
pp91	3.68	1.11	0.30	0.04	-0.45	pp32	4.08	1.22	0.30	-0.29	-0.19
pp45	3.67	1.79	0.49	-0.40	-0.97	pp84	4.02	1.15	0.29	-0.18	0.17
pp7	3.63	1.25	0.34	-0.21	-0.11	pp85	4.02	1.18	0.29	-0.21	-0.19
pp122	3.62	1.25	0.34	-0.21	-0.07	pp91	4.01	1.19	0.30	-0.22	-0.41
pp8	3.61	1.22	0.34	-0.45	0.05	pp16	3.99	1.14	0.29	-0.19	-0.43
pp20	3.60	1.37	0.38	-0.20	-0.77	pp86	3.98	1.16	0.29	-0.34	0.34
pp12	3.54	1.34	0.38	-0.33	-0.36	pp12	3.98	1.15	0.29	-0.23	-0.21
pp24	3.52	1.49	0.42	-0.22	-0.40	pp15	3.98	1.16	0.29	-0.30	-0.05
pp87	3.51	1.15	0.33	-0.17	-0.10	pp7	3.98	1.11	0.28	-0.34	0.15
pp1	3.50	1.12	0.32	0.03	0.21	pp120	3.97	1.16	0.29	-0.36	-0.04
pp19	3.50	1.16	0.33	-0.33	0.33	pp6	3.96	1.06	0.27	-0.28	0.08
pp120	3.49	1.35	0.39	-0.14	-0.34	pp136	3.94	1.63	0.41	-0.49	-0.77
pp2	3.48	1.08	0.31	-0.26	0.41	pp88	3.94	1.20	0.30	-0.24	-0.04
pp11	3.47	1.22	0.35	-0.17	0.13	pp82	3.92	1.29	0.33	-0.33	0.06
pp84	3.46	1.27	0.37	0.00	-0.23	pp19	3.92	1.19	0.31	-0.21	-0.42
pp88	3.45	1.20	0.35	0.08	-0.61	pp121	3.91	1.08	0.28	-0.26	0.10
pp89	3.45	1.21	0.35	0.07	-0.58	pp122	3.90	1.07	0.28	-0.16	-0.22
pp10	3.45	1.17	0.34	-0.15	-0.06	pp8	3.88	1.18	0.30	-0.37	0.17
pp51	3.43	1.27	0.37	0.04	-0.52	pp11	3.87	1.21	0.31	-0.11	-0.17
pp94	3.43	1.26	0.37	0.06	-0.60	pp50	3.83	1.37	0.36	-0.46	-0.42
pp123	3.42	1.30	0.38	-0.35	0.30	pp23	3.82	1.22	0.32	-0.10	-0.47
pp15	3.42	1.26	0.37	-0.10	-0.49	pp10	3.82	1.18	0.31	-0.19	-0.21
pp124	3.41	1.34	0.39	-0.34	0.02	pp96	3.81	1.18	0.31	-0.05	-0.55
pp128	3.40	1.30	0.38	-0.04	-0.33	pp94	3.81	1.12	0.29	-0.01	-0.53
pp129	3.39	1.21	0.36	-0.17	0.32	pp129	3.79	1.08	0.29	0.02	-0.21
pp30	3.39	1.67	0.49	-0.14	-1.01	pp21	3.78	1.21	0.32	-0.20	-0.38
pp121	3.39	1.20	0.35	-0.33	0.18	pp1	3.78	1.04	0.27	-0.22	0.52
pp126	3.39	1.32	0.39	-0.14	0.02	pp51	3.76	1.29	0.34	-0.28	-0.16
pp96	3.37	1.18	0.35	-0.14	-0.43	pp22	3.76	1.10	0.29	-0.06	-0.10
pp14	3.35	1.32	0.40	-0.07	-0.37	pp83	3.76	1.29	0.34	-0.15	-0.13
pp23	3.35	1.25	0.37	-0.45	-0.31	pp4	3.76	1.12	0.30	-0.29	0.04

ตัวแปร	พุทธ - มุสลิม					ตัวแปร	มุสลิม - พุทธ				
pp86	3.34	1.33	0.40	-.02	-.20	pp127	3.75	1.17	0.31	0.01	-.39
pp26	3.33	1.40	0.42	.00	-.49	pp128	3.75	1.10	0.29	0.15	-.48
pp155	3.33	1.68	0.50	-.01	-1.02	pp123	3.72	1.20	0.32	-.17	-.08
pp93	3.32	1.21	0.37	.10	.17	pp14	3.72	1.19	0.32	-.17	-.08
pp53	3.32	1.51	0.46	-.04	-.69	pp17	3.72	1.16	0.31	0.09	-.55
pp18	3.30	1.29	0.39	-.16	-.37	pp89	3.72	1.26	0.34	-.01	-.71
pp82	3.29	1.48	0.45	-.05	-.55	pp90	3.70	1.21	0.33	-.10	-.16
pp54	3.29	1.40	0.43	.01	-.10	pp2	3.70	1.03	0.28	-.19	0.12
pp48	3.28	1.64	0.50	.05	-.83	pp18	3.70	1.20	0.32	-.05	-.56
pp28	3.27	1.29	0.39	.02	-.19	pp126	3.68	1.12	0.30	0.14	-.48
pp125	3.27	1.22	0.37	.05	.23	pp95	3.62	1.26	0.35	-.01	-.55
pp22	3.26	1.42	0.44	.04	-.61	pp24	3.60	1.15	0.32	-.14	-.24
pp131	3.25	1.30	0.40	.01	-.13	pp3	3.60	1.14	0.32	-.09	-.19
pp16	3.25	1.25	0.38	.16	-.67	pp125	3.60	1.14	0.32	-.13	-.08
pp85	3.25	1.33	0.41	-.35	-.18	pp119	3.56	1.12	0.31	-.21	-.02
pp4	3.22	1.17	0.36	-.21	.03	pp116	3.56	1.24	0.35	-.29	0.03
pp117	3.22	1.41	0.44	.00	-.36	pp81	3.55	1.36	0.38	-.12	-.31
pp116	3.19	1.25	0.39	-.04	.04	pp117	3.53	1.19	0.34	-.16	-.02
pp39	3.19	1.71	0.54	.08	-1.07	pp92	3.53	1.27	0.36	-.14	-.55
pp142	3.17	1.28	0.40	.07	-.15	pp93	3.49	1.21	0.35	0.09	-.47
pp144	3.17	1.20	0.38	.21	.40	pp118	3.49	1.22	0.35	-.11	-.04
pp130	3.16	1.46	0.46	-.03	-.61	pp124	3.44	1.19	0.34	0.05	-.01
pp146	3.14	1.28	0.41	.16	-.05	pp13	3.42	1.39	0.41	0.02	-.43
pp58	3.12	1.28	0.41	-.01	-.30	pp20	3.39	1.30	0.38	0.02	-.58
pp47	3.12	1.40	0.45	.33	-.38	pp28	3.36	1.15	0.34	-.02	-.30
pp90	3.11	1.23	0.39	-.07	.22	pp131	3.36	1.19	0.35	0.18	-.42
pp127	3.11	1.41	0.45	-.17	-.51	pp114	3.33	1.36	0.41	-.14	-.46
pp3	3.10	1.27	0.41	-.23	-.33	pp145	3.32	1.29	0.39	0.03	-.05
pp83	3.09	1.19	0.39	.20	.30	pp55	3.31	1.17	0.35	-.06	-.19
pp81	3.07	1.41	0.46	-.11	-.13	pp146	3.29	1.28	0.39	0.01	0.03
pp119	3.07	1.28	0.42	-.04	-.65	pp58	3.27	1.13	0.35	0.08	-.06
pp25	3.07	1.46	0.48	.30	-.40	pp142	3.25	1.30	0.40	-.11	-.13
pp13	3.06	1.46	0.48	.12	-.70	pp98	3.23	1.31	0.41	0.12	-.56
pp134	3.03	1.44	0.48	.30	-.39	pp54	3.22	1.21	0.38	0.08	0.09
pp118	3.02	1.30	0.43	-.08	-.46	pp26	3.18	1.19	0.37	-.07	0.00
pp98	3.02	1.49	0.49	-.05	-.71	pp57	3.12	1.27	0.41	-.16	-.23
pp92	2.98	1.25	0.42	-.07	-.55	pp68	3.12	1.29	0.41	-.16	-.44
pp114	2.98	1.36	0.46	.19	-.21	pp33	3.11	1.26	0.40	0.08	-.31
pp158	2.98	1.61	0.54	.23	-.83	pp27	3.08	1.35	0.44	-.06	-.51
pp132	2.97	1.43	0.48	.24	-.38	pp72	3.05	1.36	0.45	-.09	-.30
pp55	2.97	1.40	0.47	.16	-.56	pp134	3.04	1.41	0.46	0.03	-.66
pp72	2.96	1.56	0.53	.28	-.54	pp36	3.00	1.24	0.42	-.27	-.07

ตัวแปร	พุทธ - มุสลิม					ตัวแปร	มุสลิม - พุทธ				
pp153	2.93	1.60	0.54	.14	-.76	pp63	2.99	1.26	0.42	0.22	-0.35
pp52	2.93	1.39	0.47	.12	-.55	pp60	2.96	1.25	0.42	-0.08	-0.43
pp50	2.92	1.49	0.51	.20	-.58	pp143	2.95	1.33	0.45	0.14	-0.04
pp40	2.91	1.47	0.51	.12	-.79	pp25	2.94	1.24	0.42	0.06	-0.41
pp156	2.89	1.54	0.53	.28	-.66	pp144	2.91	1.20	0.41	0.07	0.01
pp21	2.87	1.31	0.46	-.07	-.75	pp132	2.88	1.47	0.51	0.10	-0.66
pp59	2.87	1.46	0.51	.00	-.31	pp69	2.84	1.40	0.49	0.03	-0.60
pp33	2.83	1.52	0.54	.47	-.49	pp65	2.83	1.30	0.46	0.04	-0.02
pp67	2.83	1.35	0.48	.33	-.59	pp66	2.82	1.50	0.53	0.14	-0.60
pp143	2.83	1.21	0.43	.08	.05	pp47	2.80	1.42	0.51	0.13	-0.39
pp57	2.81	1.33	0.47	.37	-.03	pp115	2.80	1.33	0.48	0.13	-0.24
pp62	2.80	1.36	0.49	.18	-.44	pp37	2.79	1.23	0.44	0.07	-0.29
pp115	2.77	1.41	0.51	.35	-.21	pp97	2.78	1.25	0.45	0.25	-0.25
pp41	2.76	1.48	0.54	.33	-.49	pp73	2.77	1.45	0.52	0.03	-0.52
pp36	2.75	1.30	0.47	-.08	-.63	pp62	2.77	1.09	0.39	0.14	-0.14
pp77	2.74	1.49	0.54	.37	-.58	pp46	2.76	1.36	0.49	0.17	-0.48
pp65	2.74	1.38	0.50	.32	-.12	pp155	2.73	1.38	0.50	-0.01	-0.34
pp38	2.72	1.51	0.56	.12	-.74	pp56	2.72	1.29	0.47	0.16	-0.26
pp43	2.72	1.69	0.62	.33	-.78	pp104	2.72	1.34	0.49	-0.01	-0.60
pp46	2.70	1.50	0.56	.35	-.28	pp48	2.72	1.55	0.57	0.26	-0.50
pp56	2.70	1.41	0.52	.50	-.10	pp153	2.71	1.45	0.53	0.00	-0.66
pp139	2.67	1.52	0.57	.32	-.47	pp103	2.70	1.28	0.47	0.03	-0.34
pp138	2.66	1.50	0.56	.13	-.71	pp64	2.70	1.22	0.45	0.11	-0.25
pp27	2.65	1.31	0.50	.44	-.29	pp130	2.69	1.29	0.48	0.34	-0.35
pp17	2.64	1.32	0.50	.22	-.34	pp156	2.67	1.39	0.52	0.14	-0.46
pp75	2.64	1.34	0.51	.43	-.16	pp34	2.67	1.34	0.50	-0.04	-0.31
pp162	2.63	1.54	0.59	.22	-.72	pp30	2.66	1.43	0.54	0.21	-0.52
pp34	2.62	1.46	0.56	.34	-.43	pp35	2.66	1.37	0.51	-0.10	-0.34
pp42	2.60	1.39	0.54	.30	-.35	pp154	2.63	1.30	0.49	0.02	-0.30
pp137	2.59	1.55	0.60	.25	-.61	pp61	2.59	1.50	0.58	0.22	-0.55
pp68	2.58	1.26	0.49	.44	.26	pp49	2.59	1.48	0.57	0.19	-0.47
pp165	2.58	1.57	0.61	.36	-.66	pp45	2.58	1.48	0.58	0.12	-0.78
pp105	2.58	1.44	0.56	.25	-.59	pp40	2.56	1.37	0.53	0.22	-0.66
pp104	2.55	1.40	0.55	.35	-.60	pp140	2.54	1.48	0.58	0.37	-0.46
pp60	2.55	1.37	0.54	.19	-.33	pp67	2.54	1.15	0.45	0.08	0.12
pp99	2.54	1.29	0.51	.55	.11	pp133	2.53	1.36	0.54	0.37	-0.25
pp78	2.53	1.26	0.50	.28	-.11	pp41	2.52	1.38	0.55	0.26	-0.35
pp145	2.53	1.30	0.52	.17	.36	pp75	2.52	1.32	0.53	0.35	-0.05
pp76	2.52	1.49	0.59	.27	-.47	pp107	2.50	1.20	0.48	0.21	0.01
pp69	2.50	1.33	0.53	.59	.46	pp38	2.50	1.28	0.51	0.11	-0.09
pp97	2.49	1.18	0.47	.25	.33	pp42	2.48	1.28	0.52	0.31	0.02
pp154	2.49	1.43	0.57	.26	-.54	pp39	2.47	1.56	0.63	0.39	-0.61

ตัวแปร	พุทธ - มุสลิม					ตัวแปร	มุสลิม - พุทธ				
pp101	2.48	1.28	0.51	.21	-.37	pp139	2.47	1.45	0.59	0.33	-0.40
pp107	2.48	1.34	0.54	.55	.34	pp59	2.46	1.30	0.53	0.00	-0.64
pp79	2.48	1.33	0.54	.48	-.14	pp101	2.46	1.10	0.45	-0.05	-0.30
pp111	2.47	1.53	0.62	.34	-.46	pp43	2.46	1.22	0.50	0.19	-0.19
pp37	2.46	1.32	0.53	.42	.21	pp158	2.44	1.35	0.55	0.19	-0.52
pp32	2.45	1.37	0.56	.36	-.40	pp147	2.42	1.44	0.59	0.21	-0.73
pp66	2.45	1.49	0.61	.55	-.11	pp102	2.39	1.24	0.52	0.17	-0.20
pp29	2.45	1.51	0.62	.46	-.28	pp99	2.39	1.21	0.51	0.37	0.08
pp74	2.45	1.50	0.61	.38	-.34	pp100	2.39	1.38	0.58	0.51	-0.17
pp149	2.42	1.45	0.60	.47	-.24	pp106	2.38	1.22	0.51	0.12	-0.22
pp141	2.42	1.34	0.55	.46	-.07	pp141	2.37	1.48	0.62	0.29	-0.48
pp159	2.40	1.36	0.57	.42	.08	pp105	2.36	1.22	0.51	0.07	-0.46
pp71	2.39	1.43	0.60	.54	.02	pp74	2.36	1.43	0.60	0.17	-0.36
pp112	2.39	1.42	0.59	.56	-.05	pp113	2.35	1.45	0.62	0.34	-0.54
pp133	2.38	1.45	0.61	.54	-.31	pp160	2.34	1.41	0.60	0.32	-0.30
pp140	2.37	1.38	0.58	.50	-.20	pp148	2.34	1.49	0.64	0.35	-0.55
pp161	2.37	1.56	0.66	.52	-.31	pp44	2.28	1.39	0.61	0.43	-0.16
pp103	2.37	1.24	0.52	.28	-.20	pp149	2.27	1.47	0.65	0.41	-0.49
pp100	2.37	1.47	0.62	.48	.12	pp166	2.27	1.46	0.64	0.24	-0.82
pp157	2.36	1.43	0.61	.51	-.37	pp108	2.27	1.41	0.62	0.45	-0.29
pp150	2.36	1.52	0.64	.50	-.42	pp138	2.26	1.36	0.60	0.42	-0.27
pp160	2.35	1.57	0.67	.49	-.42	pp79	2.25	1.33	0.59	0.37	-0.43
pp73	2.34	1.45	0.62	.45	-.27	pp137	2.21	1.34	0.61	0.32	-0.31
pp148	2.33	1.33	0.57	.40	.16	pp157	2.20	1.36	0.62	0.25	-0.50
pp151	2.33	1.39	0.60	.44	-.19	pp135	2.19	1.23	0.56	0.57	0.39
pp113	2.32	1.39	0.60	.48	-.34	pp80	2.16	1.30	0.60	0.40	-0.18
pp135	2.30	1.41	0.61	.59	-.05	pp168	2.15	1.43	0.66	0.44	-0.34
pp147	2.30	1.39	0.60	.49	-.11	pp162	2.14	1.44	0.67	0.30	-0.64
pp44	2.30	1.48	0.64	.44	-.39	pp164	2.10	1.53	0.73	0.44	-0.62
pp167	2.30	1.50	0.65	.49	-.54	pp151	2.10	1.36	0.65	0.59	0.02
pp106	2.29	1.36	0.59	.41	-.03	pp161	2.10	1.41	0.67	0.42	-0.35
pp166	2.27	1.40	0.62	.48	-.23	pp71	2.10	1.31	0.62	0.40	-0.10
pp31	2.27	1.42	0.63	.46	-.41	pp78	2.10	1.26	0.60	0.38	-0.47
pp35	2.26	1.40	0.62	.49	-.12	pp111	2.09	1.29	0.62	0.42	0.08
pp102	2.26	1.25	0.55	.54	.26	pp76	2.09	1.41	0.67	0.44	-0.22
pp108	2.25	1.44	0.64	.55	-.22	pp165	2.08	1.40	0.67	0.39	-0.45
pp172	2.23	1.46	0.65	.58	-.08	pp152	2.08	1.36	0.65	0.33	-0.41
pp80	2.21	1.31	0.59	.37	-.13	pp167	2.07	1.39	0.67	0.29	-0.60
pp136	2.20	1.75	0.80	.53	-.64	pp163	2.04	1.24	0.61	0.28	-0.34
pp163	2.17	1.30	0.60	.47	-.45	pp70	2.00	1.28	0.64	0.36	-0.11
pp168	2.15	1.45	0.68	.43	-.50	pp172	2.00	1.41	0.70	0.51	-0.24
pp70	2.13	1.33	0.62	.38	-.30	pp112	1.99	1.29	0.65	0.49	-0.08

ตัวแปร	พุทธ - มุสลิม					ตัวแปร	มุสลิม - พุทธ				
pp49	2.12	1.63	0.77	.61	-.45	pp150	1.99	1.42	0.71	0.58	-0.26
pp152	2.09	1.40	0.67	.68	-.10	pp159	1.93	1.27	0.66	0.45	0.02
pp171	1.98	1.38	0.70	.77	.37	pp77	1.93	1.36	0.71	0.62	0.19
pp164	1.88	1.44	0.76	.73	.07	pp169	1.82	1.30	0.71	0.38	-0.41
pp109	1.73	1.19	0.69	.79	1.21	pp109	1.81	1.23	0.68	0.36	-0.47
pp169	1.69	1.42	0.84	.86	.49	pp171	1.80	1.29	0.72	0.46	-0.24
pp110	1.67	1.32	0.79	.97	1.08	pp110	1.64	1.19	0.73	0.44	-0.32
pp170	1.60	1.38	0.86	.94	.64	pp170	1.58	1.28	0.81	0.78	0.35

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การศึกษาที่ 1 การรับรู้คุณภาพที่มีต่อคนในกลุ่ม ($n = 382$)

ตัวแปร	พุทธ - พุทธ					ตัวแปร	มุสลิม - มุสลิม				
	M	SD	CV	Sk	Ku		M	SD	CV	Sk	Ku
p86	4.75	0.92	0.19	-0.38	-0.08	p13	4.74	1.03	0.22	-0.47	-0.56
p15	4.69	0.96	0.20	-0.56	0.08	p15	4.71	1.07	0.23	-0.74	0.24
p11	4.69	0.92	0.20	-0.30	-0.68	p89	4.64	1.08	0.23	-0.54	-0.24
p12	4.68	1.08	0.23	-0.41	-0.67	p95	4.58	1.13	0.25	-0.69	0.44
p84	4.68	1.10	0.24	-0.84	1.37	p11	4.54	1.08	0.24	-0.54	0.08
p6	4.67	0.95	0.20	-0.22	-0.86	p93	4.52	1.17	0.26	-0.48	-0.36
p29	4.65	1.22	0.26	-0.77	-0.02	p7	4.49	1.04	0.23	-0.62	0.40
p16	4.61	0.99	0.22	-0.51	-0.06	p86	4.48	1.11	0.25	-0.49	0.00
p85	4.57	0.86	0.19	0.01	-0.63	p6	4.47	1.03	0.23	-0.45	0.33
p7	4.55	0.98	0.22	-0.42	-0.30	p14	4.42	1.16	0.26	-0.34	-0.68
p21	4.53	1.05	0.23	-0.44	-0.04	p61	4.38	1.22	0.28	-0.52	-0.35
p52	4.48	1.06	0.24	-0.59	0.26	p84	4.37	1.28	0.29	-0.48	-0.18
p129	4.39	1.13	0.26	-0.39	-0.30	p94	4.35	1.12	0.26	-0.37	0.08
p53	4.38	1.05	0.24	-0.25	-0.27	p85	4.32	1.13	0.26	-0.36	-0.38
p13	4.35	0.96	0.22	-0.12	-0.62	p129	4.31	1.08	0.25	-0.15	-0.56
p87	4.34	1.12	0.26	-0.45	0.20	p96	4.31	1.15	0.27	-0.38	-0.26
p128	4.32	1.07	0.25	-0.44	-0.22	p22	4.28	1.14	0.27	-0.59	-0.22
p136	4.30	1.52	0.35	-0.67	-0.48	p90	4.28	1.14	0.27	-0.28	-0.43
p89	4.30	1.08	0.25	-0.69	1.13	p24	4.27	1.12	0.26	-0.24	-0.68
p14	4.25	1.14	0.27	-0.38	-0.49	p123	4.26	1.12	0.26	-0.41	0.14
p127	4.24	1.06	0.25	-0.34	-0.09	p127	4.26	1.15	0.27	-0.55	0.48
p51	4.23	1.23	0.29	-0.67	0.05	p19	4.26	1.07	0.25	-0.35	-0.09
p17	4.21	1.15	0.27	-0.64	0.35	p12	4.25	1.10	0.26	-0.20	-0.65
p91	4.20	1.05	0.25	-0.02	-0.71	p2	4.25	1.03	0.24	-0.13	-0.51
p9	4.20	1.19	0.28	-0.31	-0.72	p122	4.24	1.07	0.25	-0.07	-0.79
p94	4.19	1.17	0.28	-0.35	0.16	p3	4.24	1.11	0.26	-0.37	-0.20

ตัวแปร	พุทธ - พุทธ					ตัวแปร	มุสลิม - มุสลิม				
p96	4.17	1.13	0.27	-0.16	-0.27	p1	4.23	1.01	0.24	-0.05	-0.45
p4	4.17	1.06	0.26	-0.38	0.14	p91	4.22	1.13	0.27	-0.19	-0.33
p123	4.16	1.17	0.28	-0.43	0.18	p4	4.19	1.00	0.24	-0.20	0.09
p95	4.14	1.24	0.30	-0.25	-0.38	p9	4.19	1.15	0.27	-0.37	0.12
p19	4.12	1.01	0.25	-0.34	0.06	p83	4.16	1.23	0.30	-0.24	-0.65
p88	4.11	1.02	0.25	0.17	-0.49	p128	4.12	1.04	0.25	-0.10	0.16
p125	4.09	1.09	0.27	-0.11	-0.46	p87	4.12	1.05	0.26	-0.30	0.01
p55	4.08	1.07	0.26	-0.08	-0.44	p55	4.10	1.18	0.29	-0.59	0.30
p1	4.07	0.93	0.23	-0.31	0.17	p88	4.10	1.07	0.26	-0.19	-0.36
p82	4.05	1.19	0.29	-0.46	0.24	p17	4.07	1.13	0.28	-0.32	-0.18
p5	4.05	0.98	0.24	-0.06	-0.24	p124	4.07	1.22	0.30	-0.33	-0.21
p81	4.02	1.18	0.29	-0.38	-0.13	p146	4.06	1.36	0.33	-0.31	-0.37
p83	4.02	1.11	0.28	-0.17	-0.21	p8	4.06	1.09	0.27	-0.05	-0.53
p120	3.98	1.18	0.30	-0.50	0.31	p125	4.05	1.11	0.28	-0.10	-0.48
p93	3.97	1.24	0.31	-0.09	-0.50	p5	4.02	0.94	0.23	0.22	-0.28
p90	3.97	1.07	0.27	-0.13	-0.64	p121	3.99	1.05	0.26	0.02	-0.44
p122	3.96	1.09	0.27	-0.07	-0.28	p120	3.97	1.12	0.28	0.01	-0.64
p22	3.93	1.00	0.25	-0.19	-0.26	p28	3.94	1.14	0.29	-0.33	-0.12
p8	3.93	1.07	0.27	0.06	0.02	p119	3.91	1.13	0.29	-0.13	-0.59
p2	3.93	1.04	0.26	-0.07	-0.05	p20	3.91	1.26	0.32	-0.14	-0.62
p131	3.92	1.20	0.31	-0.31	-0.10	p126	3.90	1.13	0.29	-0.31	-0.23
p117	3.92	1.18	0.30	-0.30	-0.46	p81	3.89	1.20	0.31	-0.43	0.11
p116	3.92	1.10	0.28	-0.24	-0.23	p26	3.89	1.25	0.32	-0.03	-0.72
p32	3.92	1.31	0.33	-0.52	0.06	p16	3.89	1.03	0.27	-0.42	0.08
p28	3.92	1.12	0.28	-0.05	-0.66	p117	3.88	1.13	0.29	-0.18	-0.15
p26	3.90	1.15	0.30	-0.14	-0.24	p92	3.86	1.41	0.36	-0.38	-0.24
p24	3.90	1.01	0.26	0.02	-0.61	p10	3.86	1.04	0.27	-0.07	-0.28
p23	3.89	1.01	0.26	-0.27	-0.10	p118	3.84	1.20	0.31	-0.22	-0.48
p142	3.89	1.25	0.32	-0.42	0.17	p116	3.84	1.17	0.30	-0.32	0.23
p121	3.86	1.10	0.28	0.03	-0.61	p54	3.79	1.31	0.35	-0.19	-0.49
p31	3.85	1.18	0.31	-0.35	-0.48	p58	3.78	1.15	0.30	-0.12	-0.43
p36	3.83	1.03	0.27	-0.13	-0.33	p23	3.77	1.22	0.32	-0.52	0.15
p18	3.83	1.14	0.30	-0.28	-0.32	p142	3.77	1.30	0.34	-0.32	-0.06
p58	3.81	1.11	0.29	-0.27	-0.32	p18	3.76	1.15	0.31	-0.18	-0.15
p3	3.80	1.02	0.27	-0.01	-0.55	p82	3.74	1.21	0.32	-0.23	0.05
p124	3.79	1.32	0.35	-0.35	-0.03	p131	3.72	1.12	0.30	0.02	0.16
p10	3.77	1.02	0.27	-0.02	-0.45	p21	3.68	1.13	0.31	-0.29	-0.19
p126	3.75	1.21	0.32	-0.35	-0.18	p52	3.68	1.21	0.33	-0.06	-0.48
p27	3.73	1.38	0.37	-0.17	-0.62	p53	3.68	1.19	0.32	-0.29	0.02

ตัวแปร	พุทธ - พุทธ					ตัวแปร	มุสลิม - มุสลิม				
p114	3.71	1.31	0.35	-0.34	-0.48	p114	3.55	1.36	0.38	-0.30	-0.02
p50	3.68	1.36	0.37	-0.49	-0.16	p32	3.51	1.39	0.40	-0.17	-0.33
p25	3.63	1.44	0.40	-0.08	-0.70	p144	3.51	1.16	0.33	-0.01	0.11
p68	3.57	1.34	0.37	-0.33	-0.12	p29	3.50	1.39	0.40	-0.26	-0.48
p119	3.55	1.01	0.28	-0.04	0.06	p130	3.48	1.29	0.37	0.04	-0.44
p47	3.54	1.49	0.42	-0.05	-0.76	p62	3.40	1.19	0.35	-0.09	-0.32
p118	3.52	1.20	0.34	-0.19	-0.05	p63	3.35	1.41	0.42	-0.10	-0.38
p62	3.51	1.29	0.37	0.16	-0.45	p60	3.31	1.39	0.42	-0.12	-0.35
p72	3.50	1.34	0.38	-0.26	-0.01	p59	3.27	1.25	0.38	-0.11	-0.26
p54	3.49	1.04	0.30	-0.20	-0.21	p51	3.24	1.38	0.42	-0.16	-0.54
p143	3.47	1.24	0.36	-0.16	-0.02	p36	3.19	1.25	0.39	-0.08	-0.36
p92	3.45	1.29	0.37	-0.23	0.00	p143	3.13	1.35	0.43	-0.23	-0.41
p146	3.45	1.33	0.39	-0.06	-0.34	p145	3.09	1.42	0.46	0.03	-0.25
p33	3.43	1.33	0.39	-0.13	-0.24	p30	3.06	1.53	0.50	-0.08	-0.62
p30	3.39	1.63	0.48	-0.08	-0.82	p31	2.99	1.38	0.46	0.09	-0.59
p65	3.32	1.40	0.42	-0.15	-0.60	p33	2.97	1.36	0.46	-0.10	-0.44
p20	3.30	1.25	0.38	0.09	-0.23	p57	2.96	1.37	0.46	0.02	-0.34
p134	3.30	1.47	0.45	0.06	-0.50	p25	2.90	1.24	0.43	0.26	0.03
p37	3.29	1.35	0.41	-0.09	-0.32	p50	2.88	1.36	0.47	0.14	-0.59
p145	3.29	1.27	0.39	-0.17	-0.15	p47	2.87	1.40	0.49	0.24	-0.12
p98	3.27	1.48	0.45	-0.12	-0.55	p101	2.86	1.21	0.42	0.05	-0.08
p115	3.23	1.24	0.38	-0.21	-0.24	p97	2.76	1.38	0.50	0.38	-0.48
p101	3.23	1.35	0.42	0.17	-0.17	p98	2.74	1.33	0.49	0.38	-0.20
p57	3.20	1.34	0.42	-0.05	-0.42	p64	2.72	1.38	0.51	0.29	-0.47
p144	3.20	1.16	0.36	0.00	-0.02	p65	2.69	1.38	0.51	0.19	-0.39
p130	3.18	1.45	0.45	0.25	-0.66	p115	2.67	1.32	0.49	0.14	-0.03
p60	3.05	1.39	0.46	-0.10	-0.39	p67	2.62	1.35	0.51	0.17	-0.35
p46	3.03	1.61	0.53	0.18	-0.73	p37	2.60	1.24	0.48	0.29	-0.24
p79	2.96	1.50	0.51	0.16	-0.68	p72	2.59	1.39	0.54	0.30	-0.33
p64	2.95	1.35	0.46	0.05	-0.57	p99	2.59	1.30	0.50	0.43	-0.06
p63	2.95	1.29	0.44	-0.01	-0.49	p68	2.57	1.35	0.53	0.21	-0.54
p35	2.91	1.35	0.46	-0.10	-0.47	p27	2.55	1.40	0.55	0.36	-0.30
p103	2.91	1.39	0.48	-0.08	-0.52	p134	2.54	1.49	0.59	0.10	-0.67
p132	2.89	1.49	0.52	0.17	-0.64	p100	2.47	1.35	0.55	0.54	-0.03
p156	2.89	1.81	0.63	0.08	-1.08	p38	2.44	1.27	0.52	0.35	-0.02
p67	2.87	1.31	0.46	0.14	-0.28	p107	2.41	1.25	0.52	0.32	0.12
p154	2.85	1.62	0.57	-0.02	-0.84	p42	2.39	1.32	0.55	0.16	-0.37
p107	2.81	1.36	0.48	0.22	-0.33	p106	2.38	1.24	0.52	0.15	-0.29
p73	2.81	1.45	0.52	0.23	-0.20	p102	2.38	1.33	0.56	0.17	-0.19

ตัวแปร	พุทธ - พุทธ					ตัวแปร	มุสลิม - มุสลิม				
p69	2.79	1.32	0.47	-0.09	-0.71	p133	2.35	1.46	0.62	0.24	-0.59
p153	2.77	1.80	0.65	0.27	-0.94	p135	2.35	1.13	0.48	-0.07	-0.44
p41	2.77	1.62	0.58	0.11	-0.82	p46	2.34	1.34	0.58	0.34	-0.31
p59	2.77	1.21	0.44	0.04	0.07	p105	2.31	1.29	0.56	0.22	-0.35
p42	2.75	1.29	0.47	0.11	-0.01	p56	2.27	1.41	0.62	0.52	-0.31
p75	2.73	1.49	0.55	0.30	-0.44	p75	2.25	1.31	0.58	0.34	0.14
p43	2.68	1.47	0.55	0.35	-0.39	p132	2.24	1.41	0.63	0.42	-0.24
p40	2.60	1.39	0.54	-0.06	-0.71	p43	2.23	1.44	0.65	0.43	-0.30
p97	2.60	1.31	0.51	0.29	-0.32	p34	2.21	1.34	0.61	0.34	-0.30
p106	2.58	1.33	0.52	-0.02	-0.39	p79	2.21	1.39	0.63	0.47	-0.17
p56	2.57	1.34	0.52	-0.04	-0.72	p103	2.17	1.34	0.62	0.25	-0.41
p48	2.57	1.54	0.60	0.07	-0.68	p156	2.17	1.57	0.72	0.46	-0.68
p155	2.53	1.62	0.64	0.21	-0.88	p153	2.17	1.56	0.72	0.57	-0.41
p104	2.52	1.41	0.56	0.15	-0.29	p104	2.15	1.26	0.58	0.13	-0.74
p105	2.49	1.40	0.56	0.41	-0.19	p154	2.14	1.38	0.65	0.37	-0.47
p78	2.45	1.45	0.59	0.45	-0.29	p35	2.12	1.22	0.58	0.22	-0.47
p38	2.44	1.22	0.50	0.26	0.03	p78	2.11	1.29	0.61	0.32	-0.27
p34	2.44	1.35	0.55	0.14	-0.64	p73	2.09	1.30	0.62	0.42	-0.01
p61	2.42	1.43	0.59	0.04	-0.84	p155	2.08	1.43	0.69	0.48	-0.49
p147	2.42	1.58	0.65	0.29	-0.95	p40	2.07	1.26	0.61	0.23	-0.57
p133	2.40	1.42	0.59	0.43	-0.11	p111	2.04	1.44	0.71	0.65	-0.11
p66	2.37	1.42	0.60	0.27	-0.45	p41	2.04	1.34	0.66	0.39	-0.39
p102	2.36	1.17	0.50	0.29	-0.19	p69	1.96	1.33	0.68	0.40	-0.28
p49	2.33	1.50	0.64	0.40	-0.32	p158	1.92	1.42	0.74	0.57	-0.22
p45	2.31	1.68	0.73	0.47	-0.73	p70	1.90	1.31	0.69	0.41	-0.37
p111	2.30	1.46	0.63	0.11	-0.77	p49	1.90	1.41	0.74	0.48	-0.19
p113	2.30	1.52	0.66	0.51	-0.19	p80	1.84	1.24	0.67	0.51	-0.04
p158	2.30	1.52	0.66	0.48	-0.06	p48	1.81	1.49	0.82	0.71	-0.13
p135	2.28	1.35	0.59	0.63	-0.02	p157	1.81	1.34	0.74	0.65	-0.01
p44	2.28	1.42	0.62	0.57	0.34	p45	1.79	1.54	0.86	0.75	-0.19
p99	2.27	1.28	0.56	0.27	-0.42	p71	1.79	1.28	0.72	0.47	-0.32
p140	2.24	1.49	0.66	0.65	0.17	p113	1.78	1.41	0.79	0.53	-0.45
p139	2.22	1.50	0.68	0.64	-0.01	p151	1.78	1.25	0.70	0.45	-0.43
p172	2.21	1.63	0.73	0.54	-0.54	p112	1.78	1.22	0.69	0.40	-0.34
p39	2.20	1.64	0.74	0.62	-0.43	p39	1.78	1.42	0.80	0.77	0.12
p166	2.20	1.61	0.73	0.49	-0.49	p149	1.77	1.25	0.71	0.32	-0.66
p148	2.20	1.53	0.70	0.52	-0.48	p66	1.76	1.38	0.78	0.73	0.28
p100	2.18	1.59	0.73	0.37	-0.63	p139	1.74	1.24	0.71	0.58	-0.25
p165	2.11	1.58	0.75	0.61	-0.36	p74	1.73	1.27	0.73	0.50	-0.11

ตัวแปร	พุทธ - พุทธ					ตัวแปร	มุสลิม - มุสลิม				
p74	2.08	1.35	0.65	0.37	-0.27	p109	1.70	1.20	0.70	0.31	-0.52
p157	2.07	1.32	0.64	0.74	0.80	p159	1.68	1.26	0.75	0.57	-0.19
p149	2.06	1.48	0.72	0.64	-0.08	p147	1.66	1.35	0.81	0.70	-0.22
p71	2.05	1.17	0.57	0.07	-0.52	p44	1.66	1.27	0.77	0.68	0.26
p112	2.04	1.39	0.68	0.43	-0.38	p141	1.64	1.27	0.77	0.76	0.29
p141	2.02	1.45	0.72	0.75	0.17	p108	1.64	1.19	0.73	0.59	0.11
p150	2.02	1.46	0.72	0.80	0.33	p152	1.62	1.40	0.86	0.90	0.44
p70	2.02	1.23	0.61	0.32	-0.38	p150	1.61	1.30	0.81	0.95	0.70
p80	1.98	1.19	0.60	0.45	-0.18	p172	1.59	1.25	0.78	0.86	0.48
p108	1.95	1.40	0.71	0.59	0.11	p140	1.59	1.21	0.76	0.77	0.17
p168	1.93	1.53	0.79	0.79	-0.11	p110	1.57	1.23	0.79	0.66	0.26
p151	1.92	1.32	0.68	0.59	0.33	p76	1.57	1.30	0.83	0.71	-0.15
p160	1.86	1.55	0.84	0.73	-0.16	p167	1.54	1.36	0.88	0.99	0.56
p138	1.81	1.31	0.73	0.97	1.40	p166	1.54	1.33	0.86	0.87	0.25
p167	1.79	1.47	0.82	0.77	-0.07	p77	1.53	1.32	0.87	0.90	0.57
p163	1.77	1.28	0.72	0.81	0.59	p168	1.52	1.39	0.91	1.02	0.50
p161	1.76	1.53	0.87	2.14	9.47	p138	1.52	1.16	0.77	0.67	-0.04
p109	1.72	1.11	0.65	0.47	0.10	p163	1.51	1.22	0.81	0.76	0.26
p164	1.70	1.47	0.87	1.01	0.43	p148	1.49	1.25	0.84	0.80	0.19
p152	1.67	1.44	0.86	1.03	0.76	p165	1.48	1.24	0.84	1.09	1.31
p137	1.64	1.23	0.75	0.84	0.87	p136	1.48	1.42	0.96	0.81	-0.05
p162	1.64	1.44	0.88	1.11	1.19	p160	1.43	1.26	0.88	0.97	0.78
p77	1.61	1.34	0.83	0.64	-0.28	p162	1.42	1.22	0.86	0.83	0.39
p171	1.56	1.32	0.85	1.16	1.41	p161	1.39	1.20	0.86	0.87	0.40
p76	1.55	1.26	0.81	0.87	0.68	p171	1.31	1.15	0.88	0.97	0.81
p159	1.54	1.27	0.82	0.72	0.38	p137	1.26	1.15	0.91	1.23	1.90
p110	1.47	1.19	0.81	0.66	0.05	p169	1.24	1.21	0.97	0.99	0.60
p169	1.37	1.38	1.01	0.99	0.67	p164	1.17	1.22	1.04	1.06	0.53
p170	1.14	1.22	1.07	1.31	1.84	p170	1.11	1.16	1.05	1.07	0.77

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสอบถามในการวิจัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ และเติมข้อมูลที่ตรงกับท่าน

เพศ หญิง ชาย อายุ.....ปี
 ชั้นปี ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี 5

มากกว่า ปี 5

คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 ศึกษาศาสตร์
 รัฐศาสตร์
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 วิทยาการสื่อสาร
 วิทยาลัยอิสลามศึกษา
 ศิลปกรรมศาสตร์

ศาสนา อิสลาม พุทธ คริสต์ ฮินดู อื่นๆ ไม่มีศาสนาภูมิลำเนาเดิม ยะลา ปัตตานี นราธิวาส

(ตามบัตรประชาชน)

 สงขลา สตูล พัทลุง ตรัง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี กระบี่ ภูเก็ต พังงา ระนอง ชุมพร ภาคกลาง จังหวัด..... ภาคเหนือ จังหวัด..... ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด..... ภาคตะวันออก จังหวัด.....

ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....ปี.....เดือน

(ปัตตานี หรือ ยะลา หรือ นราธิวาส หรือ อำเภอจะนะ หรือ อำเภอเทพา หรืออำเภอสะบ้าย้อย)

ตัวอย่างมาตรการรับรู้คุณภาพ

คำชี้แจง โปรดอ่านและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน กรุณาทำทุกข้อ

(สำหรับนักศึกษา muslim) ท่านคิดว่า คน muslim รั้บรู้คนพุทธว่ามีบุคลิกภาพต่อไปนี้อยู่ในระดับใด
(สำหรับนักศึกษา พุทธ) ท่านคิดว่า คนพุทธ รั้บรู้คน muslim ที่มีบุคลิกภาพต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

โดยการเลือกตอบมีเกณฑ์ ดังนี้

- 0 หมายถึง บุคลิกภาพนั้น ไม่มีในกลุ่มคนพุทธ (0%)
- 1 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพนั้นในกลุ่มคนพุทธ น้อยมาก (20%)
- 2 หมายถึง มีบุคลิกภาพนั้นในกลุ่มคนพุทธ เล็กน้อย (30-40%)
- 3 หมายถึง มีบุคลิกภาพนั้นในกลุ่มคนพุทธ ครึ่งหนึ่งของกลุ่ม (50%)
- 4 หมายถึง มีบุคลิกภาพนั้นในกลุ่มคนพุทธ เกินครึ่งหนึ่งของกลุ่ม (60-70%)
- 5 หมายถึง มีบุคลิกภาพนั้นในกลุ่มคนพุทธ มาก (80%)
- 6 หมายถึง กลุ่มคนพุทธมีบุคลิกภาพนั้น ทั้งหมด (100%)

ข้อ	บุคลิกภาพ	0	1	2	3	4	5	6
1	จริงใจ							
2	ซื่อสัตย์							
3	ยุติธรรม							
4	เอาใจใส่							
5	ฉลาด							

ตัวอย่างมาตรวัดการรับรู้บุคลิกภาพแบบหลากหลาย

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นคนมุสลิม เมื่อท่านเห็นบุคลิกภาพกลุ่มคนพุทธที่เหมือนกันกับบุคลิกภาพกลุ่มคนมุสลิม ท่านเห็นด้วยในระดับใด โปรดอ่านและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน กรุณาทำทุกข้อ

- โดยการเลือกตอบมีเกณฑ์ ดังนี้
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
 - 3 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
 - 4 หมายถึง เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆ กัน
 - 5 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วย
 - 6 หมายถึง เห็นด้วย
 - 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

บุคลิกภาพของมุสลิมและพุทธที่มีเหมือนกัน	ระดับความเห็นด้วยต่อบุคลิกภาพกลุ่มคนพุทธ						
	1	2	3	4	5	6	7
สร้างสรรค์							
ฉลาด							
มีเป้าหมาย							
เก่ง							
มีน้ำใจ							

ตัวอย่างมาตรวัดเจตคติระหว่างกลุ่ม

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านอย่างตั้งใจและประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับท่านในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน กรุณาทำทุกข้อ

- โดยการเลือกตอบมีเกณฑ์ ดังนี้
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 - 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
 - 3 หมายถึง ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย
 - 4 หมายถึง เห็นด้วย
 - 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ฉันชอบคนพุทธ					
2. ฉันชอบใช้เวลาร่วมกับคนพุทธ มากกว่าคนมุสลิม					
3. ฉันจะช่วยคนพุทธถ้าเขากำลังถูกกีดกัน/ถูกแบ่งแยก/ถูกเหยียด					
4. ฉันจะบริจาคเงินกับองค์กรที่มีเป้าหมายลดเจตคติรังเกียจกลุ่มหรือต่อต้านคนพุทธ					

ตัวอย่างมาตรวัดความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม

คำชี้แจง

“คนเราสามารถเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมได้หลายกลุ่ม เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกกลุ่มศาสนาอิสลาม นอกจากนี้เรายังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น เป็นนักศึกษา เป็นคนภาคใต้ เป็นคนพุทธวิงมารารอน เป็นคนมุสลิมซีจักรยาน เป็นคนพุทธชอบเดินตลาดนัด เป็นคนมุสลิมชอบเลี้ยงแมว เป็นต้น ตัวอย่าง

ข้อความ	ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม				
	1 ทั้งหมด	2 เกือบทั้งหมด	3 มีครึ่งหนึ่ง	4 เกือบไม่มี	5 ไม่มีเลย
1. มีนักศึกษามุสลิมกี่คน ที่.....ชอบเลี้ยงแมว.....					
2. มีคน...ชอบเลี้ยงแมว....กี่คน ที่เป็นนักศึกษามุสลิม					

ต่อไปจะให้ท่านได้เขียนบอกว่า ตัวคุณอยู่ในกลุ่มสังคมใดบ้างต่อไปนี้ จงเติมค่าลงในช่องว่างที่กำหนดข้อ 1-4 จากนั้น นำคำตอบข้อ 1 เติมในตารางข้อ 1-2 คำตอบข้อ 2 เติมในตารางข้อ 3-4 คำตอบข้อ 3 เติมในตารางข้อ 5-6 และคำตอบข้อ 4 เติมในตาราง 7-8 (เขียนตอบ 1 อย่าง โปรดเขียนคำตอบทุกข้อ)

1. ของกิน (อาหารหรือเครื่องดื่ม) ที่ฉันชอบคือ.....
2. กิจกรรมที่ฉันชอบทำคือ.....
3. ฉันมีลักษณะนิสัย.....
4. ในฐานะสมาชิกครอบครัว ฉันเป็นลูกคนที่.....

ข้อความ	ความซับซ้อนของอัตลักษณ์ทางสังคม				
	1 ทั้งหมด	2 เกือบทั้งหมด	3 มีครึ่งหนึ่ง	4 เกือบไม่มี	5 ไม่มีเลย
1. มีนักศึกษามุสลิมกี่คน ที่.....					
2. มีคน.....กี่คน ที่เป็นนักศึกษามุสลิม					

ตัวอย่างมาตรวัดค่านิยมส่วนบุคคล

- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ตรงตัวเลขที่ตรงกับความคิดของท่าน
- 0 หมายถึง ค่านิยมนั้นตรงกันข้ามกับหลักการดำเนินชีวิตของท่าน
- 1,2,3 หมายถึง ค่านิยมนั้นไม่มีความสำคัญกับท่าน
- 4,5 หมายถึง ค่านิยมนั้นมีความสำคัญกับท่าน
- 6,7,8 หมายถึง ค่านิยมนั้นมีความสำคัญกับท่านมาก

ให้ท่านประเมินความสำคัญของค่านิยมต่อไปนี้ว่าอยู่ในระดับใด

ค่านิยม	ค่านิยมตรง ข้ามกับ หลักการ	ไม่สำคัญ			สำคัญ		ค่านิยมสำคัญมากที่สุด		
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.ความเท่าเทียม (มีโอกาสเท่าเทียมกันทุกคน)	0	1	2	3	4	5	6	7	8
2. โลกมีความสงบสุข (ไม่มีสงครามและความขัดแย้ง)	0	1	2	3	4	5	6	7	8
3. ภูมิปัญญา (มีความเข้าใจในชีวิต)	0	1	2	3	4	5	6	7	8
4. โลกของความงาม ความงามของธรรมชาติและ (ศิลปะ)	0	1	2	3	4	5	6	7	8

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เพ็ญประภา ปริญาพล
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยา (คลินิก) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2543 เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและสำเร็จหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2546 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตจิตวิทยา แขนงจิตวิทยาสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2559
ที่อยู่ปัจจุบัน	หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
รางวัลที่ได้รับ	-รางวัลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สาขาการศึกษาระดับดี ประจำปี 2557 เรื่องกลุ่มการปรึกษาบูรณาการเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตและความยืดหยุ่นทนทานของทหารพรานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย -รางวัลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สาขาการศึกษาระดับดี ประจำปี 2555 เรื่องประสิทธิผลการให้การปรึกษากลุ่มผสมผสานในการลดการพัฒนาอาการที่มีผลเสียต่อสุขภาพจิตของตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดยะลาระหว่างเหตุการณ์ความไม่สงบ -รางวัลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สาขาการศึกษาระดับดี 2554 เรื่องการใช้การเล่าเรื่องราวเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี